

Raport privind implementarea acțiunilor din „Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național privind asigurarea respectării drepturilor omului pentru anii 2024-2027”(PNADO), pentru anul 2024

Pentru anul 2024 au fost planificate 70 acțiuni dintre care au fost:

Realizate -29
Realizate parțial-6
În proces de realizare-20
Nerealizate-14
Desuetă - 1

Suplimentar, alte 138 acțiuni au fost planificate pentru implementare pentru perioadele de raportare:

2024-2025, 2024-2026, 2024-2027, 2025-2026, 2025-2027, 2026-2027, 2025, 2026, 2027.

Respectiv, dintre acestea, **începând cu anul 2024** au fost:

Realizate - 5 (realizate anticipat integral)
Realizate pentru perioada de raportare - 90
În proces de realizare -29
Realizate parțial -1
Neinițiate planificat -7
Desuete - 6

Acțiunile au devenit desuete urmare a adoptării Legii nr.300/2024, prin care a fost modificat Regulamentul disciplinei militare (Legea 52/2007) și exclus arestul ca formă de sancțiune disciplinară.

Prioritatea I. Drepturile omului, prioritizate prin consensul dintre autoritățile publice, societatea civilă și instituțiile naționale de protecție a drepturilor omului

Obiectiv general 1. Sistemul de justiție și organele de drept asigură procese echitabile și proceduri efective, cu respectarea drepturilor omului, în special pentru grupurile vulnerabile

În vederea asigurării *Justiției prietenoase copiilor*, Ministerul Justiției a elaborat:

- proiectul de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (prevenirea și combaterea exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor). Proiectul de lege a fost aprobat în ședința Guvernului din 08.07.2024, fiind aprobat în prima lectură în ședința Parlamentului din 11.07.2024 și vizează instituirea unui cadru normativ consolidat în partea ce ține de combaterea exploatării sexuale a copiilor, orientat spre stabilirea unor măsuri cu caracter penal de descurajare și reducere a cererii care favorizează toate formele de abuz sexual și de exploatare sexuală a copiilor.
- Hotărârea Guvernului pentru aprobarea standardelor privind spațiile de audiere în condiții speciale a minorilor victime/martori a infracțiunilor care a fost adoptată în ședința Guvernului din 26.06.2024 (HG nr. 456/2024). Documentul definește, în premieră, faptul că spațiul de audiere va fi alcătuit din camera de audiere, camera de vizualizare și camera de așteptare. Pentru aceste trei zone se precizează clar dimensiunile, decorul și accesoriile.

Pe parcursul anului 2024 au fost organizate instruirii:

- „Particularitățile soluționării litigiilor de familie cu implicarea minorilor” – 20 de judecători instruiți
- „aspecte teoretico-practice privind examinarea litigiilor de familie, inclusiv cu implicarea copiilor” – pentru asistenți judiciari, grefieri și consultanți ai procurorului;
- Particularitățile examinării litigiilor ce țin de stabilirea programului/graficului de întrevederi cu copilul în procedura generală contencioasă și în procedura contenciosului administrativ” – pentru avocați care acordă asistență juridică garantată de stat.
- „ Examinarea cauzelor civile în litigii care rezultă din dreptul familiei ” 30 candidați la funcția de judecător și 15 candidați la funcția de procuror
- „Problematika soluționării litigiilor de adopție (națională / internațională)” unde au fost certificați – 15 judecători și 18 procurori.

În vederea asigurării și fortificării asistenței juridice garantate de stat pentru grupurile vulnerabile Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat a aprobat:

- Hotărârea nr. 10 din 26 ianuarie 2024, prin care au fost aprobate standardele de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat victimelor infracțiunilor și victimelor violenței în familie în procesul obținerii măsurilor de protecție
- Hotărârea nr. 28 din 20 iunie 2024, prin care au fost aprobate modele de acte pentru implementarea mecanismului de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat
- Hotărârea Nr. 46 din 13 decembrie 2024 prin care a fost aprobat Regulamentul privind acordarea serviciilor de mediere garantată de stat.
- Hotărârea nr. 32/2024, 34/2024 și 39/2024 în baza căreia au fost admiși în sistem de AJGS 31 mediatori care vor acorda servicii de mediere garantată de stat.

Pe parcursul anului 2024, în vederea *extinderii specializării avocaților și para-juriștilor care acordă asistență juridică garantată de stat pe categorii de grupuri vulnerabile (victimele violenței în familie, victimele traficului de ființe umane, victimele torturii și tratamentului inuman, minori etc.),* au fost organizate instruirii pe următoarele tematici:

- ✓ „Asigurarea respectării drepturilor victimelor violenței sexuale și a violenței în familie”
- ✓ „Aplicabilitatea standardelor de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat victimelor infracțiunilor și victimelor violenței în familie în procesul obținerii măsurilor de protecție”

În vederea dezvoltării profesionale a para-juriștilor au fost elaborate două platforme online de instruire a para-juriștilor: inițială și continuă, disponibile în limbile română și rusă, care asigură accesul la instruire de calitate și accesibilă tuturor para-juriștilor. Platformele de instruire au fost plasate pe platforma guvernamentală de instruire găzduită de către Agenția de Guvernare Electronică (AGE). <https://mlearn.gov.md/course/index.php?categoryid=12>

Obiectiv general 2. Tortura și relele tratamente sunt eradicate

În vederea eradicării torturii și relelor tratamente în instituțiile penitenciare, au fost implementate următoarele măsuri:

- ✓ aprobat Ordinul directorului ANP nr. 150/2024 prin care a fost instituit Registrul electronic cu privire la evidența electronică a cazurilor de leziuni corporale, aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și/sau armei de foc ori a pretinselor acte de rele tratamente și a fost aprobat Regulamentul privind registrul electronic.
- ✓ aprobat Programul de adaptare la mediul penitenciar pentru deținuții noi sosiți (ordinul directorului ANP nr. 408 din 12.08.2024), scopul căruia este familiarizarea și acomodarea persoanelor private de libertate cu mediul penitenciar. Reglementările introduse vizează

inclusiunea pe lângă drepturile, obligațiunile și interdicțiile prevăzute în legislația execuțional-penală (adusă la cunoștință inclusiv contra semnătură), și a informațiilor despre măsurile de securitate de care pot beneficia în decursul executării pedepsei.

- ✓ aprobat Planul de acțiuni privind alinierea instituțiilor penitenciare la standardele europene și combaterea subculturii criminale pentru anii 2024-2027. (ordinul MJ nr. 244 din 30.08.2024)
- ✓ au fost făcute reparații curente/capitale în 359 spații de detenție, 264 de birouri și alte încăperi precum: blocuri alimentare, săli de lectură, depozite, farmacii, arhiva medicală, coridoare, punct de trecere și control, gherete, blocuri sanitare, săli de examinare medicală, curți de plimbare, etc., 4 acoperișuri;

În vederea asigurării unui mediu liber de rele tratamente rezidenților din Centrele de plasament temporar pentru persoanele cu dizabilități, au fost realizate următoarele:

- ✓ Ministerul Muncii și Protecției Sociale a inițiat reparații capitale și curente pentru 53 de sedii, în vederea îmbunătățirii condițiilor de cazare și de deservire în centrele de plasament.
 - ✓ Au fost îmbunătățite condițiile de întreținere și prestare a serviciilor sociale aproximativ pentru 2047 beneficiari (persoane în vârstă, persoane cu dizabilități, copii aflați în situație de risc) din cadrul ATAS-urilor.
 - ✓ 306 persoane cu dizabilități au primit informații despre sănătate și drepturile sexual-reproductive.
 - ✓ au fost dezinstituționalizate 13 persoane, dintre care 5 bărbați, în familii biologice și servicii sociale locale, în instituțiile gestionate și serviciile sociale create;
 - ✓ au fost organizate 17 campanii de promovare a avantajelor vieții independente și a traiului în comunitate pentru persoanele cu dizabilități instituționalizate, informând 251 beneficiari.
- ș.a.

În vederea asigurării unor măsuri de intervenție eficiente în domeniul respectării dreptului de a nu fi supus detenției ilegale, torturii, tratamentelor inumane și degradante în regiunea transnistreană, inclusiv asistența persoanelor intern strămutate, au fost întreprinse următoarele măsuri:

- ✓ Au fost recepționate 76 de sesizări din partea cetățenilor, instituțiilor naționale, avocaților și promotorilor drepturilor omului pe acest subiect, iar Biroul politici de reintegrare al Cancelariei de Stat a expediat către Tiraspol 55 de scrisori cu cererea de a înceta abuzurile și 42 de demersuri de sensibilizare și solicitări de intervenție către partenerii externi în cazurile individuale aflate în vizorul său. S-a accentuat ilegalitatea plasării în detenție de către structurile neconstituționale, precum și condițiile dezastruoase din celulele suprapopulate, maltratările sistematice, lipsirea de hrană conformă, de îngrijiri medicale esențiale și de întâlniri cu familia și cu avocatul.
- ✓ BPR a sesizat instituțiile naționale de aplicare a legii cu privire la 18 cazuri individuale aflate în vizorul său, inclusiv atunci când a recepționat informații suplimentare privind condițiile dezastruoase de detenție, pentru a se întreprinde măsurile legale de investigație ce se impun, conform legislației în vigoare.
- ✓ a fost asigurată monitorizarea situației a 6 persoane reținute și aflate în detenție ilegală în regiunea transnistreană de către subdiviziunea specializată a Poliției din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prin intermediul fluxului informațional dintre Asociația Promo-Lex și Biroul Politici de Reintegrare.
- ✓ a fost asigurată monitorizarea ședințelor de judecată în așa numita judecătorie din Tiraspol pe cazul Dudnic Vladimir (5 ședințe).

Pe parcursul anului 2024 au fost organizate următoarele cursuri de instruire:

- ✓ „Egalitatea de gen și prevenirea discriminării”, în perioada de 15.01-17.01.2024, pentru 27 funcționari publici cu statut special din cadrul MAI.
- ✓ „Prevenirea și combaterea discriminării și asigurarea egalității”, pentru angajați din inspectoratele Direcției de Poliție a IGP a mun. Chișinău;
- ✓ „Garanțiile fundamentale împotriva torturii și altor rele tratamente în perioada inițială de detenție”, instruiți 72 de angajați (15 - femei și 57 - bărbați) din cadrul Serviciilor detenție și escortă;
- ✓ „Protecția drepturilor omului, în speță ale persoanelor aflate în custodia Poliției”, fiind instruiți 20 de angajați (3 femei și 17 bărbați) din cadrul Serviciilor detenție și escortă;
- ✓ „Gestionarea cazurilor infracțiunilor motivate de ură, cu un accent deosebit pe nevoile specifice ale diferitor grupuri de persoane cu dizabilități”, la care au participat angajații din cadrul Serviciilor detenție și escortă;
- ✓ „Acordarea primului ajutor medical”, la care au participat 2 angajați din grupul profesional detenție, escortă și interacțiune justiție;
- ✓ „Activitatea de detenție și escortă”, la care au participat 19 angajați din grupul profesional serviciul interacțiune justiție;
- ✓ „Standardele internaționale în domeniul combaterii torturii, tratamentului inuman sau degradant” - instruiți 84 de persoane: 7 judecători, 14 procurori, 15 asistenți judiciari, 15 grefieri, 21 consultanți ai procurorului, 12 colaboratori ai instanțelor judecătorești;
- ✓ „Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor de tortură și tratament inuman” – instruiți 78 de persoane: 20 asistenți judiciari, 26 grefieri, 18 consultanți ai procurorului, 8 colaboratori ai instanțelor judecătorești;
- ✓ în domeniul drepturilor omului au fost prestate cursuri electronice E- instruire *pentru judecători, pentru procurori și pentru investigatori.*
ș.a.

Obiectiv general 3. Sistemul de învățământ incluziv și asigură educație bazată pe drepturile omului

În vederea asigurării unui învățământ incluziv care asigură educația pentru drepturile omului și deprinderi de viață la toate nivelurile sistemului de învățământ, au fost întreprinse următoarele măsuri:

- ✓ a fost aprobată „Metodologia privind finanțarea instituțiilor de învățământ pre-școlar în baza costurilor per-copil”, HG nr. 685/2024 care se va pilota în anul 2025 în 4 raioane;
- ✓ a demarat Proiectul „100 de povești”. Din 1479 de instituții de educație timpurie - 900 au fost dotate cu cărți cu suportul Asociației Ovidiu.RO. 500 cadre didactice și manageriale au fost instruite la Galați, Iași și în Chișinău de către formatorii de la Asociația Ovidiu.RO;
- ✓ în cadrul Programului Național „Servicii de Creșă Publice” – ediția a II-a, 2024, Guvernul a lansat un nou concurs pentru crearea și extinderea creșelor publice, alocând 20 de milioane de lei pentru aceste proiecte. În urma concursului competitiv de selectare a proiectelor de dezvoltare locală au fost aprobate 17 proiecte, cu o perioadă de implementare 2024-2025;
- ✓ au fost renovate și dotate cu echipamente 52 de laboratoare și centre de cercetare, 47 de săli de curs, săli multifuncționale și alte spații de instruire, au fost modernizate conținuturile didactice a 34 programe de licență și 43 programe de master. Au fost elaborate 46 suporturi de curs, 32 planuri de învățământ, 22 ghiduri; au fost formate 2384 cadre didactice universitare și 930 studenți.

În vederea asigurării eliminării plăților formale și neformale din educație, au fost întreprinse următoarele măsuri:

- ✓ a fost realizat în luna iunie, 2024, „Studiul privind nivelul de integritate academică în universitățile din republica Moldova”. https://mec.gov.md/sites/default/files/sondaj-universitati_final_3.pdf
- ✓ a fost elaborată și aprobată Hotărârea Guvernului nr. 507/2024 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind utilizarea donațiilor colectate de către instituțiile de învățământ primar și secundar (ciclul I și ciclul II)”;
- ✓ a fost revizuit și modificat Codul de etică și aprobat prin Ordinul MEC nr. 831 din 11.06.2024. În baza Codului de etică modificat a fost aprobat Consiliul de etică prin Ordinul MEC 989 din 05.07.2024, care va activa în baza Codului de etică a cadrului didactic și în care sunt stabilite proceduri clare. Codul de etică a intrat în vigoare din iulie, curent. <https://mec.gov.md/ro/content/prevenirea-si-combaterea-coruptiei-0> .

În vederea investigării prompte și efective a cazurilor de abuz, de discriminare, de bullying, de hărțuire și de violență în instituțiile de învățământ, au fost implementate următoarele activități:

- ✓ „metodologia cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului” a fost implementată în 1201 instituții de învățământ din țară (anul de studii 2023-2024) și va continua și în anul de studii 2024-2025;
- ✓ a fost creată o rețea națională de formatori – 40;
- ✓ a fost efectuat un studiu „Bullying-ul în școli”, la inițiativa Consiliului Național al Elevilor. <https://mec.gov.md/ro/content/prevenirea-si-combaterea-violentei-0>;
- ✓ au fost organizate 2 ședințe cu reprezentanții OLSDÎ și managerii instituțiilor de învățământ privind „Mecanismul de raportare a cazurilor de violență față de elevi”;
- ✓ au fost organizate 2 campanii de sensibilizarea cadrelor didactice din învățământul general și profesional tehnic cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului;
- ✓ au fost organizate 2 campanii de informare/sensibilizare a elevilor, părinților și cadrelor didactice: „Săptămâna Anti-bullying” și „16 zile de activism împotriva violenței de gen”;
- ✓ au fost organizate 2 școli de vară și toamnă pentru elevi și cadre didactice din 10 instituții de învățământ general referitor la prevenirea și intervenția în cazurile de bullying;
- ✓ au fost organizate 2 training-uri pentru 10 cadre manageriale referitor la „Violența față de copii: măsuri de identificare și protecție a copilului”;
- ✓ au fost implementate 2 proiecte: * Proiectul „Metode pozitive de comportament pentru combaterea bullying-ului în școli” la care au participat 16 instituții de învățământ din 8 raioane. ș.a.

În vederea asigurării că sistemul de învățământ este incluziv și răspunde diversității tuturor copiilor, au fost implementate următoarele acțiuni:

- ✓ A fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 530/2024 „Cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de specializare înaltă de tip Unitate de educație incluzivă”;
- ✓ A fost asigurată instruirea cadrelor didactice în domeniul primului ajutor psihologic și asigurarea stării de bine în baza ghidului metodologic „Starea de bine în școală”;
- ✓ a fost constituit un grup de lucru privind monitorizarea incluziunii educaționale a copiilor/elevilor cu deficiențe senzoriale din instituțiile de învățământ general: 71 de copii cu deficiențe de auz și 65 de copii cu deficiențe de văz. Scopul vizitelor prevede identificarea necesităților educaționale ale copiilor/elevilor, determinarea prestării calității serviciilor de suport, gradul de deținere și funcționare a echipamentului specializat pe care îl au în folosință, tehnologiilor asistive la nivel de copil și instituție de învățământ;
- ✓ achiziționate și repartizate către APL 69 microbuze, din grantul oferit de Guvernul României.

Obiectiv general 4. Dreptul la cel mai înalt standard de sănătate asigurat

În vederea asigurării accesului la servicii medicale esențiale, sigure și calitative, garantate echitabil tuturor persoanelor, cu accent pe grupurile defavorizate, pe grupurile de risc și pe locuitorii din mediul rural, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- ✓ a fost aprobat Programul Național de Combatere a Hepatitelor Virale B, C și D pentru anii 2024-2028”, Hotărârea Guvernului nr. 863/2024;
- ✓ a fost elaborat și aprobat Protocolul clinic național (PCN) - 432 „Îngrijiri paliative în boli și simptome neurologice și mintale”, prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 451 din 24.05.2024;
- ✓ actualizat Protocolul clinic național -133 „Îngrijiri paliative în dispnee, stare terminală” (ediția II), aprobat prin Ordinul MS nr. 431 din 15.05.2024;
- ✓ actualizat Protocolul clinic național -134 „Managementul semnelor și simptomelor gastrointestinale în îngrijiri paliative” (ediția II), aprobat prin Ordinul MS nr. 430 din 15.05.2024;
- ✓ actualizat Protocolul clinic național -136 „Îngrijiri paliative în escare” (ediția II), aprobat prin Ordinul MS nr. 432 din 15.05.2024,
- ✓ actualizată „Lista de medicamente și dispozitive medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală” care a fost aprobată prin Ordinul comun al ministrului sănătății și directorului general al CNAM nr. 262/51-A/2024;
- ✓ a fost aprobată Curricula pentru instruire inițială a medicilor pentru studenții anului V programul de studii integrate Medicină „Medicina paliativă”, la 18.06.2024 (revizuire la fiecare 2 ani);
- ✓ a fost aprobată Curricula pentru instruire inițială a asistenților medicali licențiați (studii superioare) anul III „Îngrijiri paliative și managementul durerii” la 26.09.2023 (revizuire la fiecare 2 ani);
- ✓ A fost aprobat Ordinul MAI 252/2024 cu privire la aprobarea instrucțiunii metodice privind intervenția salariaților în cazurile cu implicarea persoanelor din grupul de risc sporit de infectare și a persoanelor infectate cu HIV, tuberculoză și COVID-19.

În vederea asigurării integrării Drepturilor omului în standardele de acreditare ale instituțiilor medicale și în formarea personalului medical, au fost implementate următoarele activități:

- ✓ a fost aprobat „Regulamentul privind procedura de evaluare și acreditare în sănătate a fost revizuit și actualizat pentru a fi aliniat la bunele practici din domeniu”, Ordinul Ministerului Sănătății nr. 582/2024;
- ✓ actualizate și aprobate „Standardele de evaluare și acreditare în sănătate” Ordinul Ministerului Sănătății nr. 660/2024;
- ✓ au fost organizate trei ateliere de instruire, pentru a asigura evaluarea și acreditarea prestatorilor de servicii medicale conform noii proceduri și noilor standarde, la care au participat 99 de experți evaluatori în sănătate;
- ✓ au fost desfășurate 5 sesiuni de informare cu personalul medical din Centrele de Sănătate la tema ”drepturile pacientului”, organizate cu suportul Oficiului Avocatului Poporului.

În vederea dezvoltării Mecanismelor de accesibilitate a informațiilor pentru pacienți, au fost întreprinse următoarele:

- ✓ aprobat Regulamentul Sistemului informațional de evidență a resurselor umane în sistemul sănătăți, Hotărârea Guvernului Nr. 880 din 23-12-2024;
- ✓ desfășurate campanii de informare despre beneficiile asigurării obligatorii de asistență medicală și încadrarea persoanelor în acest sistem prin achitarea primei de asigurare în sumă fixă în termenul stabilit de legislație;
- ✓ a fost desfășurată campania de informare despre SIA „eRețeta pentru medicamente și dispozitive medicale compensate”;

- ✓ desfășurată campania de informare despre posibilitatea cetățenilor de a efectua periodic examene profilactice gratuite.

Obiectiv general 5. Dreptul la securitate socială pentru toate persoanele în situații de risc și vulnerabilitate asigurat

În vederea ajustării Cadrului normativ în domeniul protecției sociale prin prisma principiilor nediscriminării și abilitării persoanelor vulnerabile, au fost implementate următoarele acțiuni:

- ✓ aprobată Hotărârea Guvernului nr. 225/2024 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1167/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social;
- ✓ aprobată Hotărârea Guvernului nr. 873/2024 pentru modificarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1167/2008;
- ✓ adoptată Legea nr. 185/2024 prin care au fost introduse modificări la articolul 2 din Legea nr. 484/2001 pentru ratificarea parțială a Cartei sociale europene revizuite. Respectiv, au fost ratificate adițional următoarele: la art. 4 paragraful 2; la art. 7 paragraful 6; la art. 10 paragrafele 1-5; la art. 15 paragraful 3;
- ✓ adoptată Legea nr. 292/2024 privind protecția specială a copiilor împotriva deplasării în străinătate sau reținerii ilicite.

În vederea asigurării unui sistem de protecție socială care accelerează eforturile de eradicare a sărăciei extreme în rândul copiilor, inclusiv al copiilor în situații de risc au fost întreprinse următoarele:

- ✓ a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 541/2024 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144215&lang=ro;
- ✓ a fost aprobat Regulamentul resursei informaționale create de Sistemul informațional în domeniul protecției copilului, prin Hotărârea Guvernului nr. 491/2024;
- ✓ modificată Hotărârea Guvernului nr. 446/2022 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional în domeniul protecției copilului. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144215&lang=ro.

Măsurile întreprinse pentru a asigura că persoanele eliberate din detenție sunt reintegrate în comunitate și beneficiază de măsuri de protecție și incluziune socială:

- ✓ modificarea Hotărârii Guvernului nr. 746/2015 cu privire la crearea Consiliului național de coordonare a activității de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție aprobate prin HG Nr. 684 /2024;
- ✓ implicarea în programe educative, cognitiv-comportamentale, pe toate categoriile de pedepse, în total, 664 persoane, dintre care 36 minori, fiind aplicate 9 programe probaționale;
- ✓ parcurgerea programelor de reabilitare și de incluziune socială a 21 persoane foști deținuți, fiind aplicate următoarele programe: Programul de reducere a abuzului de substanțe (PRAS), Programul probațional ”Motivația spre Schimbare”, Programul de diminuare a agresivității, Programul individual ”Unul la Unu”;
- ✓ Referirea a 90 persoane pentru parcurgerea programelor educative, cognitiv-comportamentale;
- ✓ înregistrarea cu statut de șomer a 78 persoane eliberate din detenție: 73 – bărbați și 5 - femei. Din mediul rural - 46 persoane, urban - 32 persoane. La momentul înregistrării cu statut de șomer, 26 persoane erau pentru prima dată în căutarea unui loc de muncă.

Obiectiv general 6. Dreptul la locuință, apă și sanitație asigurat, cu accent pe grupurile vulnerabile

În vederea asigurării respectării dreptului la locuință, apă și sanitație, pentru cele mai vulnerabile grupuri, au fost implementate următoarele:

- ✓ Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, a lansat Faza a III a Proiectului de construcție a locuințelor sociale care preconizează construcția a 455 locuințe sociale în 12 localități ale Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2024, în scopul asigurării cu locuințe sociale au fost semnate și ratificate următoarele acorduri:

- ✓ semnat Acordul-cadru de împrumut între Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru proiectul Locuințe publice III, la Chișinău, la data de 19 martie 2024, ratificat prin Legea nr. 101/2024;
- ✓ semnat Acordul de grant între Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică în cadrul Proiectului „Locuințe publice III”, semnat la Chișinău, la data de 26 martie 2024, ratificat prin Legea nr. 102/2024;
- ✓ modificat Regulamentul privind acordarea locuințelor sociale, aprobat prin Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 73/2024;
- ✓ aprobată Hotărârea Guvernului nr.487/2024 cu privire la adoptarea proiectului de lege pentru ratificarea Acordului de grant între Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei întru implementarea măsurilor de eficiență energetică în cadrul Proiectului „Locuințe publice III”, cu o contribuție financiară (sub formă de grant) de 6 mln. EUR.

În vederea asigurării unor condiții igienico-sanitare conforme în instituțiile de învățământ, au fost implementate următoarele acțiuni:

- ✓ efectuat studiul de necesități care a cuprins 217 instituții din mediu urban și 751 instituții din mediul rural (rata de participare a fost de 81,2%);
- ✓ evaluate peste 125 de instituții;
- ✓ au început proiectarea tehnică în 17 instituții;
- ✓ au fost colectate 39 de dosare tehnice (ONDRL);
- ✓ au fost selectate 18 proiecte care vor fi finanțate de bugetul de stat;
- ✓ a demarat licitația pentru elaborarea proiectelor tehnice pentru 95 din cele 125;
- ✓ a fost demarat procesul de licitație și contractare a companiilor de construcții pentru cele 18 proiecte finanțate din bugetul de stat.

Obiectiv general 7. Autoritățile publice promovează și asigură realizarea progresivă a dreptului la un mediu ambiant sănătos și durabil

În vederea asigurării respectării măsurilor de diminuare a impactului negativ al surselor de poluare a mediului ambiant, au fost implementate următoarele:

- ✓ elaborat proiectul Metodologiei de evaluare a prejudiciului adus mediului de la activitățile economice;
- ✓ elaborat Proiectul de lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului a fost aprobat în ședința Guvernului din 13 noiembrie 2024. Ulterior, acesta a fost înregistrat în Parlament cu nr. 328 din 13.11.2024 se află în proces de examinare în cadrul Comisiilor Parlamentare, fiind deja adoptat în Prima lectură. (<https://www.parlament.md/material-details-md.nspx?param=4e94c800-c868-426d-b309-8de89ed77656>);
- ✓ aprobată HG Nr. 409 din 12-06-2024 cu privire la aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2024-2030;

- ✓ Pe parcursul anului 2024 prin Hotărârea Guvernului nr. 31/2024 pentru modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 1277/2018 privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice, au fost transpuse în legislația națională prevederile:
 - Regulamentului UE 2020/1208 privind structura, formatul, procedurile de transmitere și revizuirea informațiilor raportate de statele membre în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1999
 - Regulamentului UE 2020/1044 de completare a Regulamentului (UE) 2018/1999 privind valorile potențialului de încălzire globală și orientările privind inventarierea, precum și sistemul de inventariere al Uniunii.

Obiectiv general 8. Demnitate umană inerentă, tratament echitabil și nediscriminatoriu asigurat

În vederea fortificării capacităților organelor de forță și ale sectorului justiției în domeniul prevenirii și al combaterii instigării la discriminare, a discursului de ură și a infracțiunilor motivate de prejudecată, au fost implementate următoarele:

- ✓ a fost organizat cursul de perfecționare/specializare „Egalitatea de gen și prevenirea discriminării”, pentru 27 funcționari publici cu statut special din cadrul MAI;
 - ✓ instruirea angajaților din inspectoratele Direcției de Poliție a IGP a mun. Chișinău, la pregătirea profesională cu tema: „Prevenirea și combaterea discriminării și asigurarea egalității”;
 - ✓ instruirea pe subiectul „Prevenirii și combaterii discriminării” în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI la orele de pregătire profesională;
 - ✓ a fost desfășurat un curs de formare continuă cu tematica „Hărțuirea, hărțuire sexuală, integrarea dimensiunii de gen și prevenirea discriminării în activitatea MAI”, au fost instruiți 20 angajați cu statut special din cadrul IGP;
 - ✓ 4 Seminare „Nediscriminare și egalitate. Protecția minorităților”, fiind instruiți 106 persoane dintre care: 16 judecători, 20 procurori, 19 asistenți judiciari, 11 grefieri, 22 consultanți ai procurorului, 13 colaboratori ai instanțelor judecătorești, 3 consultanți, 2 șefi ai secretariatului;
 - ✓ 4 Seminare „Particularitățile soluționării cauzelor ce implică fapte motivate de ură, prejudecăți sau dispreț prin prisma jurisprudenței CtEDO” - instruite 109 persoane: 18 judecători, 32 procurori, 25 asistenți judiciari, 6 grefieri, 18 consultanți ai procurorului, 8 colaboratori ai instanțelor judecătorești, 2 consultanți;
 - ✓ 1 Seminar: „Aspecte practice în investigarea cazurilor de discriminare, discurs de ură și infracțiuni motivate de prejudecată în Republica Moldova” în cadrul căruia au fost instruiți 19 judecători, 9 procurori, 12 asistenți judiciari, 1 colaborator din cadrul instanței, 11 ofițeri de urmărire penală;
- ș.a.

Obiectiv general 9.

În vederea asigurării dreptului la muncă și remunerare echitabilă a femeilor și a bărbaților și a eradicării muncii forțate, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- ✓ Organizate instruirii cu tematica:
 - „Identificarea discriminării pe bază de gen la locul de muncă”, în cadrul căreia au fost instruite 40 persoane;
 - „Fortificarea capacităților Inspectoratului de Stat al Muncii privind egalitatea de gen”, la care au participat 55 persoane.
- ✓ Implementate măsuri de sprijin la angajarea în câmpul muncii a persoanelor care necesită susținere suplimentară pe piața muncii:
 - 23 tineri cu vârsta cuprinsă între 16-18 ani rămași fără ocrotire părintească au fost înregistrați cu statut de șomer;

- 3995 de persoane care nu dețin o profesie /meserie - înregistrate cu statut de șomer persoane;
 - 101 șomeri antrenați la un curs de formare profesională;
 - 1262 persoane au fost angajate în câmpul muncii;
 - 882 persoane cu dizabilități au fost înregistrate cu statut de șomer;
 - 229 persoane cu dizabilități angajate cu suportul STOFM;
 - subvenționarea cheltuielilor de transport pentru 9 șomeri noi identificați și 9 șomeri trecători din anul 2023 (în total 18 șomeri), toți fiind cu grad de dizabilitate accentuat;
 - 5653 persoane cu vârsta de peste 50 ani înregistrate cu statut de șomer;
 - 1959 șomeri cu vârsta 50+ plasați în câmpul muncii;
 - Persoane eliberate din locurile de detenție s-au adresat la STOFM și au fost înregistrate cu statut de șomer 78 persoane, dintre care 73 persoane - bărbați și 5 persoană e femeie.
- ș.a.
- ✓ organizate 24 târguri ale locurilor de muncă, la care au participat 302 agenți economici cu peste 9500 locuri de muncă vacante. Au participat la târguri cca 8100 persoane, inclusiv 50+ ani. În rezultatul desfășurării târgurilor au fost angajate 728 persoane;
 - ✓ organizate activități de recrutare, la care participă persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă de diferite vârste. Prin urmare, în anul 2024 au fost organizate 172 activități de recrutare, la care au participat 204 agenți economici și au oferit 3132 locuri de muncă disponibile. În rezultatul desfășurării activităților de recrutare au fost angajate 1043 persoane.

Obiectiv general 10. Servicii de eliberare a actelor de identitate, capacitatea juridică și protecția vieții private asigurate

Pe parcursul anului 2024:

- ✓ a fost adoptată Legea Parlamentul nr.68 pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. (în vigoare nu mai târziu de 31.03.2025);
- ✓ aprobată Hotărârea Guvernului Nr. 757/2024 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (eliberarea cărții de identitate cetățenilor Republicii Moldova, modernizarea și digitalizarea serviciilor publice de înregistrare la domiciliu/reședința temporară, dezvoltarea interoperabilității la prestarea serviciilor publice, delegarea unor funcții de către prestatorul de servicii de încredere calificat).

Obiectiv general 11. Libertatea de întrunire, asociere, conștiință și religie respectate, protejate și facilitate

Pe parcursul anului 2024:

- ✓ Ministerul Justiției a elaborat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (implementarea suplimentară în cadrul normativ intern a Recomandărilor Grupului de Acțiune Financiară Internațională). Printre prevederile propuse ale Legii nr. 268/2024 se numără interzicerea înregistrării persoanelor juridice, inclusiv a organizațiilor necomerciale, în absența datelor complete și veridice despre beneficiarii efectivi. Această măsură vizează prevenirea utilizării entităților necomerciale în scopuri ilegale. Ulterior, va fi analizată suplimentar oportunitatea revizuirii legislației în acest sens;
- ✓ au fost desfășurate instruirii pe palierul formării profesionale inițiale, curs/modulul "Standardele în domeniul drepturilor omului", fiind instruiți 249 de funcționari publici cu statut special în cadrul Academiei "Ștefan cel Mare" ;

- ✓ au fost realizate 2 ateliere de instruire în domeniul drepturilor omului, prevenirea torturii pentru 29 angajați și instructori ai Inspectoratului General de Carabinieri, organizate de Oficiul Avocatului Poporului.

Obiectiv general 12. Drepturi culturale asigurate

În vederea asigurării promovării dialogului intercultural și a respectului reciproc, au fost implementate următoarele acțiuni:

- ✓ organizate 18 evenimente culturale la nivel național și regional, în scopul facilitării schimbul de experiență și de cunoaștere între comunitățile locale și cele ale minorităților naționale și ale migranților, la care au participat circa 4500 persoane. (Inspectoratul General pentru Migrație în colaborare cu ONG, APL și parteneri de dezvoltare);
- ✓ desfășurate Zilele Diasporei în vederea promovării și consolidării continue a relațiilor cu diaspora Republicii Moldova;
- ✓ organizat Festivalul Național „Zilele Europene ale Culturii Evreiești” în Moldova;
- ✓ au fost desfășurate 32 de evenimente cultural-artistice în localitățile țării populate de minorități naționale (În cadrul Programului Național CRIn);
- ✓ organizat Festivalul ”Mărțișor în toată lumea”. În cadrul acestui festival Teatrul ”M. Eminescu” a desfășurat un turneu cu spectacolul ”Steaua fără nume” în orașele Cașcais (Portugalia), Frankfurt (Germania), Madrid și Santander (Spania), Padova și Milano (Italia), Paris (Franța), Londra (regatul Unit al Marii Britanii), Dublin (Irlanda) și la Bruxelles (Belgia), la care au participat circa 4000 spectatori din diaspora;
- ✓ teatrul „Luceafărul” a desfășurat Turneul național cu spectacolul documentar „1946” în 10 raioane ale țării;
- ✓ trupa de actori ai I.P. CCA „Ginta Latină” a participat la prima ediție a Festivalului Ucrainean „Shakespeare”, care s-a desfășurat pe scena Teatrului Național Academic Dramatic „Ivano Franco” din Ivano-Frankivsk, Ucraina;
- ✓ Ansamblul Național academic de dansuri populare „JOC” a participat la FESTIVALUL INTERNAȚIONAL AL INIMILOR, care se desfășoară anual în Timișoara, România;
- ✓ Teatrul Național de Stat „Vasile Alecsandri” din mun. Bălți a întreprins un turneu în Italia (or. Padova, Torino și Regio Emilia) cu spectacolele „Pâinea lui Inge”, „Kir Zuliardi”, „Puișorul de aur”, regie L.Cebotari,” și spectacolul Bonjour, Papa”, regie V. Drucec. ș.a.

În vederea conservării/restaurării patrimoniului arhitectural-istoric, au fost întreprinse următoarele măsuri:

- ✓ a fost demarat procesul de consolidare, restaurare și conservare a ruinelor Capelei funerare „19th century Beit Kadishim” situate pe teritoriul monumentului de istorie/artă „Cimitir cu complex de monumente”;
- ✓ au fost implementate:
 - 28 de proiecte de dezvoltare locală privind reabilitarea patrimoniului cultural, în 30 localități, beneficiari direcți fiind 119187 de locuitori dintre care 3402 membrii ai colectivelor artistice.
 - 1 proiect de dezvoltare regională: „Consolidarea, conservarea și dezvoltarea infrastructurii turistice din cadrul Rezervației Cultural – Naturale Orheiul Vechi”.

În vederea asigurării creșterii sprijinului financiar pentru activitățile realizate de comun cu reprezentanții organizațiilor necomerciale, minorităților naționale, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- ✓ a fost elaborat și aprobat Regulamentul cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor culturale implementate de organizațiile necomerciale, (Ordinul ministrului culturii nr. 13/2024). Programul proiectelor culturale are ca scop susținerea și promovarea formelor de expresie culturală ale minorităților naționale, inclusiv măsuri de creștere a accesului la produse și servicii culturale;

- ✓ a fost semnat un Acord/Contract privind oferirea surselor financiare pentru restaurarea Bisericii din lemn „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din satul Vorniceni;
- ✓ Ministerul Culturii a lansat apelul <https://mc.gov.md/ro/content/proiecte-culturale-2025> privind Concursul pentru finanțarea din bugetul de stat a proiectelor culturale ale organizațiilor necomerciale pentru anul 2025;
- ✓ a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 808//2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind desfășurarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și selectarea proiectelor și programelor locale de dezvoltare culturală.

În vederea promovării teatrului social pentru sensibilizarea populației și pentru prevenirea fenomenelor sociale negative a fost:

- ✓ asigurată organizarea și desfășurarea Turneului teatral „Demnitatea feminină: Transfigurarea prin Artă, cu prezentarea spectacolului „Iubește-te” în 9 localități din țară;
- ✓ Trupa Teatrului „Ion Creangă” a înregistrat în luna octombrie spotul social „Ieșiți cu toții la votare”, difuzată la începutul lunii octombrie 2024.

Prioritatea II. Cadrul de politici publice și mecanisme instituționale de asumare, implementare, coordonare și monitorizare a angajamentelor statutului în domeniul drepturilor omului

Obiectiv general 13. Cadrul de politici publice în domeniul drepturilor omului consolidat către anul 2027

În vederea asigurării activităților de pregătire a ratificării instrumentelor internaționale fost elaborat Proiectul de lege pentru aderarea Republicii Moldova la cel de-al doilea Protocol din 26 martie 1999 la Convenția de la Haga din 1954 pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat.

Obiectiv general 14.

În vederea asigurării mecanismului instituțional consolidat și eficient în domeniul drepturilor omului au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- ✓ Asigurată activitatea comisiilor specializate Consiliului național pentru drepturile omului (CNDO);
- ✓ au fost organizate 17 ședințe ale comisiilor specializate ale CNDO. Informația privind ședințele comisiilor specializate sunt plasate la următorul link: <https://cancelaria.gov.md/node/8306>;
- ✓ A fost aprobată Dispoziția Guvernului nr. 139-d din 21.08.2024 „Cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei specializate în cadrul Consiliului național pentru drepturile omului coordonată de Ministerul Justiției”. Comisia este responsabilă de monitorizarea implementării prevederilor:
 - Pactului Internațional privind Drepturile Politice și Civile,
 - Convenției Consiliului Europei pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante,
 - Convenției Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale,
 - Rezoluției CM privind adoptarea Statutului Comisiei Europene contra Rasismului și Intoleranței Res (2002)8 din 13.06.2002.
- ✓ A fost inițiat procesul de modificare Hotărârii Guvernului nr. 65/2019 cu privire la Consiliul național pentru drepturile omului (CNDO) https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12855.

Nr. crt.	Acțiuni	Term en de realiz are	Costuri aferente implementării (mii lei)		Autorități/in stituții responsabile	Parteneri	Indicatori de monitorizare	Realizări 2024
			costuri de impleme ntare	sursa de finanța re				
1	2	3	4		5	6	7	8
Prioritatea I. Drepturile omului, prioritizate prin consensul dintre autoritățile publice, societatea civilă și instituțiile naționale de protecție a drepturilor omului								
Obiectiv general 1. Sistemul de justiție și organele de drept asigură procese echitabile și proceduri efective, cu respectarea drepturilor omului, în special pentru grupurile vulnerabile Indicator 1: Indicele WJP privind statul de drept (factori selectați) Sursa: World Justice Project – Indicele privind statul de drept (https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2023/Moldova/) Valoarea de referință (2023): 0,53 Punctaj total: 0,53 Drepturi fundamentale: 0,59 Justiția civilă: 0,50 Justiția penală: 0,41 Țintă (2027): Punctaj total: 0,6 Drepturi fundamentale: 0,66 Justiția civilă: 0,57 Justiția penală: 0,48 Indicator 2: Încrederea populației în justiție Sursa: BOP Valoarea de referință (2023): 19,3% au încredere sau o anumită încredere Țintă (2027): 25% au încredere sau oarecare încredere Indicator 3: Numărul și ponderea instanțelor judecătorești și organelor de drept accesibile fizic și informațional Sursa: Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală								Ministerul Justiției Indicator 1: Indicele WJP privind statul de drept (factori selectați) Republica Moldova, conform Raportului din 2024 (<i>realizat în baza contribuțiilor scrise în cadrul unei consultări specifice, care s-a desfășurat între 7 noiembrie 2023 și 14 ianuarie 2024</i>) se află pe locul 68 în clasamentul World Justice Project (WGP). Punctaj total: 0,53 Drepturi fundamentale: 0,59 Justiția civilă: 0,50 Justiția penală: 0,41 Indicator 2: Încrederea populației în justiție Valoarea de referință (2024): 22% au foarte multă sau oarecum multă încredere (https://ipre.md)

Valoarea de referință (2023): lipsește Țintă (2027): 100% Indicator 4: Numărul și ponderea de implementare a recomandărilor Consiliului Europei privind asigurarea dreptului la libertatea și siguranța persoanei Sursa: Consiliul Europei, Studiul privind activitatea judecătorilor de instrucție în Republica Moldova Valoarea de referință (2023): 0% Țintă (2027): 100%	Indicator 3: Numărul și ponderea instanțelor judecătorești și organelor de drept accesibile fizic și informațional Corespunzător rezultatelor evaluării respectării recomandărilor studiului (CDPD 2022) de către website-urile din domeniul justiției, în cazul a 18 site-uri ale instanțelor este prezent meniul pentru navigarea accesibilă. În raport cu nivelul de accesibilitate al clădirilor, comunicăm că în anul 2024 acesta se prezintă precum urmează: Oficii accesibile -1; Oficii parțial accesibile -29; Oficii inaccesibile - 13. Indicator 4: Numărul și ponderea de implementare a recomandărilor Consiliului Europei privind asigurarea dreptului la libertatea și siguranța persoanei Pe parcursul anului 2024 au fost îndeplinite cele 9 recomandări ale Comisiei Europene, dintre care 6 au fost pe sectorul justiției (sistemul judiciar, anticorupție și drepturile omului).
Obiectiv specific 1.1. Justiție prietenoasă asigurată copiilor Indicator 1: Cadrul normativ modificat până în anul 2027 (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Justiției) Date de referință: 0 Țintă: 100% din actele normative planificate sunt aprobate	Indicator 2: Numărul și ponderea judecătorilor și consilierilor de probațiune instruiți pentru a asigura procese echitabile și proceduri efective

Indicator 2: Numărul și ponderea judecătorilor și consilierilor de probațiune instruiți pentru a asigura procese echitabile și proceduri efective (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Justiției (date generalizate pe sistem)) Date de referință: 0% Țintă: 100%							Pe parcursul anului 2024 au fost instruite 178 persoane din cadrul sistemului de probațiune.
1.1.1.	Transpunerea Directivei 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului	2024	46,2	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală	Proiect de lege aprobat de către Guvern	Ministerul Justiției <u>Realizată</u> Ministerul Justiției a elaborat proiectul de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (prevenirea și combaterea exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor). Proiectul de lege a fost aprobat în ședința Guvernului din 08.07.2024, fiind aprobat în prima lectură în ședința Parlamentului din 11.07.2024 și vizează instituirea unui cadru normativ consolidat în partea ce ține de combaterea exploatării sexuale a copiilor, orientat spre stabilirea unor măsuri cu caracter penal de descurajare și reducere a cererii care favorizează toate formele de abuz sexual și de exploatare sexuală a copiilor. Procuratura Generală <u>Realizată</u> Procuratura Generală a avizat, cu formularea propunerilor de optimizare proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (<i>prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor (număr unic 869/MJ/2023)</i>), care are drept scop armonizarea legislației penale la

								prevederile Directivei 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011, privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului, inclusiv și în contextul obținerii de către Republica Moldova Statutului de țară candidată pentru aderarea la UE.
1.1.2.	Transpunerea Directivei 2016/800 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale	2025	46,2	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală		Proiect de lege aprobat de către Guvern	
1.1.3.	Aprobarea proiectului hotărârii Guvernului privind standardele spațiilor de audiere în condiții speciale a copiilor victime/martori ai infracțiunilor	2024	39,6	Surse bugetare	Ministerul Justiției		Hotărâre a Guvernului aprobată	Ministerul Justiției <u>Realizată</u> Ministerul Justiției a elaborat Hotărârea Guvernului pentru aprobarea standardelor privind spațiile de audiere în condiții speciale a minorilor victime/martori a infracțiunilor care a fost adoptată în ședința Guvernului din 26.06.2024 (HG nr. 456/2024). Documentul definește, în premieră, faptul că spațiul de audiere va fi alcătuit din camera de audiere, camera de vizualizare și camera de așteptare. Pentru aceste trei

								zone se precizează clar dimensiunile, decorul și accesoriile.
1.1.4.	Determinarea clară a statutului interviuatorului	2025	94,8 În limitele alocațiilor or bugetare	Surse externe Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne	Parteneri de dezvoltare	Analiză efectuată; cadrul normativ modificat, după caz	Ministerul Afacerilor Interne <u>În proces de realizare</u> La 18.10.2023, IGP al MAI, prin demersul nr. 34/11-3321, remis în adresa Ministerului Justiției, a solicitat constituirea unui grup de lucru din care să facă parte reprezentanți ai Procuraturii Generale și organelor de urmărire penală, pentru identificarea soluțiilor necesare la rezolvarea problemelor abordate (înlăturării impedimentelor pe care ofițerii de urmărire penală le întâmpină în desfășurarea acțiunilor de urmărire penală cu implicarea minorilor), iar la 24.10.2023, prin scrisoarea nr. 38/4813, Ministerul Afacerilor Interne a remis către Ministerul Justiției problematica existentă la acest compartiment.
1.1.5.	Instruirea judecătorilor în domeniul examinării litigiilor cu privire la determinarea domiciliului copiilor minori, stabilirea graficului de întâlniri și în procesele de executare a graficului întâlnirilor	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Institutul Național al Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii		Numărul de judecători instruiți anual	Institutul Național al Justiției <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Formare continuă În perioada de referință pe domeniul examinării litigiilor cu privire la determinarea domiciliului copiilor minori, stabilirea graficului de întâlniri și în procesele de executare a graficului întâlnirilor, au fost realizate 6 cursuri de instruire: 2 seminare „Particularitățile soluționării litigiilor de familie cu implicarea minorilor” – 20 de judecători instruiți; Totodată, pentru alte categorii de beneficiari (alta decât judecătorii) au fost

								realizate următoarele instruiți. 2 seminare „Aspecte teoretico-practice privind examinarea litigiilor de familie, inclusiv cu implicarea copiilor” – pentru asistenți judiciari, grefieri și consultanți ai procurorului; 2 seminare „Particularitățile examinării litigiilor ce țin de stabilirea programului/graficului de întâlniri cu copilul în procedura generală contencioasă și în procedura contenciosului administrativ” – pentru avocați care acordă asistență juridică garantată de stat. Formare inițială Pe parcursul anul 2024 au fost instruiți 45 audienți (30 candidați la funcția de judecător și 15 candidați la funcția de procuror) în cadrul sub-modulului „Examinarea cauzelor civile în litigii care rezultă din dreptul familiei ”. CSM În contextul realizării acțiunii, Plenul CSM a aprobat delegarea judecătorilor pentru cursurile de instruire conform Planului de formare continuă a judecătorilor aprobat de INJ. În anul 2024, a fost asigurată prezența judecătorilor la seminarele, mesele rotunde desfășurate atât în cadrul INJ cât și în afara acestuia la subiectul dat. Seminar: Particularitățile soluționării litigiilor de familie cu implicarea minorilor - 8 judecători delegați pentru participare.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.1.6.	Instruirea judecătorilor în domeniul examinării cererilor de adopție națională și internațională	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Institutul Național al Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii		Numărul de judecători instruiți anual	Institutul Național al Justiției CSM <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Formare continuă În aceeași perioadă, pe domeniul examinării cererilor de adopție națională și internațională au fost programate 2 cursuri de instruire „Problematica soluționării litigiilor de adopție (națională / internațională)” unde au fost certificați – 15 judecători și 18 procurori. Formare inițială În perioada de raport au fost instruiți 45 audienți (30 candidați la funcția de judecător și 15 candidați la funcția de procuror) în cadrul sub-modulului „Examinarea cauzelor civile în litigii care rezultă din dreptul familiei ”.
1.1.7.	Elaborarea și implementarea unui program de schimbare cognitiv-comportamentală pentru copii	2025-2027	113,7 (pentru elaborarea programului)	Surse externe	Ministerul Justiției (Inspectoratul Național de Probațiune)	Parteneri de dezvoltare; AO Federația Familiilor pentru Unificare și Pace în Lume din Moldova	Program elaborat în anul 2025 și implementat; numărul de minori care au beneficiat de serviciile programului	
1.1.8.	Elaborarea și aprobarea unui ghid privind particularitățile acordării asistenței psihosociale	2025	113,7 (pentru elaborarea	Surse externe	Ministerul Justiției (Inspectoratul	Parteneri de dezvoltare; AO Federația	Ghid aprobat	

	copiilor care au comis infracțiuni		programei)		Național de Probațiune)	Familiilor pentru Unificare și Pace în Lume din Moldova		
1.1.9.	Instruirea consilierilor de probațiune pentru evaluarea nevoilor și a riscului subiecților de probațiune copii	2025-2027	40,0	Surse bugetare	Ministerul Justiției (Inspectoratul Național de Probațiune)		Numărul de consilieri de probațiune instruiți	
1.1.10.	Modificarea art. 110 ¹ alin. (6) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 în sensul extinderii până la 16 ani a vârstei copilului căruia trebuie să i se atragă atenția asupra necesității de a spune adevărul, astfel încât să se asigure o corelare cu prevederile din Codul penal al Republicii Moldova, potrivit cărora răspunderea penală pentru declarație mincinoasă intervine de la 16 ani	2024	13,5	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Centrul Național de Prevenire a Abuzului Față de Copii	Proiect de hotărâre a Guvernului pentru modificarea legii aprobat	Ministerul Justiției <u>Realizată</u> Aspectele cu privire la modificarea art. 110 ¹ alin. (6) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 sunt reflectate în conținutul Legii de modificare a Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (prevenirea și combaterea exploatarei sexuale și a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor). A se vedea act. 1.1.1.
1.1.11.	Examinarea necesității majorării sancțiunilor la art. 65 din Codul contravențional al	2024	13,5	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Muncii și	Centrul Național de Prevenire a Abuzului	Analiză efectuată; recomandări formulate	Ministerul Justiției <u>nerealizată</u> Propunerile în raport cu necesitatea majorării sancțiunilor la art. 65 din Codul

	Republicii Moldova nr. 218/2008 pentru necomunicarea către autoritatea tutelară (de către persoanele cu această obligație) despre existența unui pericol pentru viața ori sănătatea copilului sau despre încălcarea drepturilor și intereselor lui legitime				Protecției Sociale	Față de Copii		contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 pentru necomunicarea către autoritatea tutelară (de către persoanele cu această obligație) despre existența unui pericol pentru viața ori sănătatea copilului sau despre încălcarea drepturilor și intereselor lui legitime de rigoare urmează a fi prezentate de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, iar analiza se va efectua de către Ministerul Justiției urmare a recepționării acestora. MMPS nu susține cele expuse mai sus și odată ce va recepționa solicitarea Ministerului Justiției cu privire la subiectul în cauză se va expune în modul corespunzător.
1.1.12.	Analiza necesității incriminării alienării parentale ca formă de violență care încalcă dreptul fundamental al copilului de a avea interacțiuni familiale sănătoase cu ambii părinți	2025	13.5	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Centrul Național de Prevenire a Abuzului Față de Copii	Analiză efectuată; recomandări formulate	
Obiectiv specific 1.2. Asistența juridică garantată de stat pentru grupurile vulnerabile fortificată Indicator 1: Categori de avocați specializați care acordă asistență juridică garantată de stat extinse (Responsabilitatea prezentării datelor: Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat) Date de referință: 4 Țintă: 7								Indicator 1: Pentru perioada de raportare (anul 2024), în cadrul CNAJGS sunt identificați 4 categorii de avocați specializați: 1. Specializați în acordare AJGS minorilor;

Indicator 2: Minimum 20 de avocați specializați pe grupuri vulnerabile (Responsabilitatea prezentării datelor: Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat) Date de referință: 0 Țintă: 20 de avocați specializați								2. Specializați în acordare AJGS victimelor infracțiunilor; 3. Specializați în acordare AJGS persoanelor cu dizabilități; 4. Specializați în acordare AJGS solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor. Indicator 2: Pentru perioada de raportare (anul 2024), sunt specializați în acordare AJGS persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale 11 avocați.
1.2.1.	Elaborarea/actualizarea standardelor de calitate și a suporturilor metodologice ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat persoanelor cu dizabilități, ținând cont de toată diversitatea lor	2024-2027	145,6 2024 – 72,8; 2025 – 72,8	Surse externe	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	Uniunea Avocaților; parteneri de dezvoltare	1. Standarde elaborate/actualizate participativ, aplicate și respectate. 2. Ghiduri practice elaborate/actualizate.	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Prin Hotărârea Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat nr. 10 din 26 ianuarie 2024 au fost aprobate standardele de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat victimelor infracțiunilor și victimelor violenței în familie în procesul obținerii măsurilor de protecție https://cnaigs.md/uploads/asset/file/ro/2270/6.1_Standarde_victimelor_infrac%C8%9Biunilor_%C8%99i_victimelor_violen%C8%9Bei_%C3%AE_n_familie_%C3%AE_n_procesul_ob%C8%9Binerii_m%C4%83surilor_de_protec%C8%9Bie.pdf

1.2.2.	Extinderea specializării avocaților și parajuriștilor care acordă asistență juridică garantată de stat pe categorii de grupuri vulnerabile (victimele violenței în familie, victimele traficului de ființe umane, victimele torturii și tratamentului inuman, minori etc.), inclusiv actualizarea permanentă a listei avocaților și parajuriștilor specializați	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat		Numărul de instruiți tematici organizate conform necesităților identificate; numărul de avocați specializați și parajuriști instruiți anual/lista actualizată; numărul de beneficiari de asistență juridică garantată de stat, pentru fiecare categorie	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> 1. 7 instruiți tematici au fost organizate: -”Asigurarea respectării drepturilor victimelor violenței sexuale și a violenței în familie” (08 februarie/18 septembrie), în colaborare cu INJ; - ”Aplicabilitatea standardelor de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat victimelor infracțiunilor și victimelor violenței în familie în procesul obținerii măsurilor de protecție (01/15.03 Chișinău, 06.03 Cahul, 13.03 Bălți, 18.03 Comrat), în colaborare cu ABA ROLI. 2. 21 avocați sunt specializați în cauze cu implicarea persoanelor victime ale infracțiunii. Listele avocaților specializați sunt actualizate periodic de două ori pe an. 3. Au beneficiat de asistență juridică garantată de stat, per categorie: - 882 (victimele violenței în familie); - 139 (victimele traficului de ființe umane); - 51 (victimele torturii și tratamentului inuman); - 257 (minori).
1.2.3.	Aprobarea cadrului normativ secundar privind mecanismul medierii garantate de stat	2024-2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Consiliul Național pentru Asistență Juridică		Cadrul normativ aprobat	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Prin Hotărârea Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat nr. 28 din 20 iunie 2024, au fost aprobate

					Garantată de Stat; Consiliul de Mediere; Ministerul Justiției		modele de acte pentru implementarea mecanismului de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat: - cerere privind înscrierea în lista mediatorilor care acordă servicii de mediere garantată de stat; - modelul de contract cu privire la acordarea serviciilor de mediere garantată de stat; - cerere privind acordarea serviciilor de mediere garantată de stat; - decizie privind acordarea/refuz în acordarea serviciilor de mediere garantată de stat. https://cnajgs.md/ro/modele-de-acte <i>Prin Hotărârea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat Nr.47 din 13.12.2024, au fost aprobate modele de acte pentru implementarea mecanismului de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat:</i> - <i>registrul serviciilor prestate de către mediatorul care acordă servicii de mediere garantată de stat;</i> - <i>RAPORT de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat;</i> - <i>decizie (compilată) privind remunerarea pentru serviciile de mediere garantată de stat.</i> Prin Hotărârea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat Nr. 46 din 13 decembrie 2024 a fost
--	--	--	--	--	--	--	---

								aprobat Regulamentul privind acordarea serviciilor de mediere garantată de stat. https://cnaigs.md/uploads/asset/file/ro/2772/REGULAMENT_acordrea_serviciilor_de_MGS_final.pdf Ministerul Justiției Ministerul Justiției a elaborat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea și abrogarea unor hotărâri a Guvernului (asistența juridică garantată de stat). Proiectul urmărește eficientizarea și uniformizarea procedurilor de calculare a venitului solicitanților de asistență juridică garantată de stat (în cazul asistenței juridice calificate, precum și medierii garantate de stat), în corespundere cu recomandările Curții de Conturi în cadrul oficiilor teritoriale ale CNAJGS, asigurarea previzibilității normelor juridice, precum și ușurarea parcurgerii procedurii de solicitare a asistenței juridice garantate de stat pentru persoanele social-vulnerabile. Proiectul hotărârii urmează a fi consultat public în perioada 16.01.2025 - 31.01.2025.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.2.4.	Implementarea mecanismului medierii garantate de stat	2025-2027	7570,8 2024 – 1892,7; 2025 – 1892,7; 2026 – 1892,7; 2027 – 1892,7	Surse bugetare	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; Consiliul de Mediere; Ministerul Justiției		Numărul de mediatori instruiți; numărul de cazuri soluționate prin mediere	Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat <u>În proces de realizare</u> Prin Hotărârea CNAJGS nr. 32/2024, 34/2024 și 39/2024 au fost admiși în sistem de AJGS 31 mediatori care vor acorda servicii de mediere garantată de stat.
1.2.5.	Instruirea prestatorilor de servicii de asistență juridică garantată de stat primară și calificată în baza standardelor de calitate	2024-2027	2372,2 2024 – 36,4; 2025 – 758,2; 2026 – 788,8; 2027 – 788,8	Surse externe	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	Centrul de Instruire al Uniunii Avocaților; Institutul Național al Justiției; parteneri de dezvoltare	Numărul de cursuri de instruire organizate; numărul de avocați și parajuriști instruiți	Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul I semestru anului 2024 în colaborare cu partenerii de dezvoltare au fost organizate instruirile pentru avocați (18 instruirii/341 avocați). Instruirile pentru para-juriști au fost organizate în colaborare cu partenerii de dezvoltare. Totodată, în vederea dezvoltării profesionale a para-juriștilor au fost elaborate două platforme online de instruire a para-juriștilor: inițială și continuă, disponibile în limbile română și rusă, care asigură accesul la instruire de calitate și accesibilă tuturor para-juriștilor. Platformele de instruire au fost plasate pe platforma guvernamentală de instruire găzduită de către Agenția de Guvernare Electronică (AGE): https://mlearn.gov.md/course/index.php?categoryid=12

								Institutul Național al Justiției <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Formare continuă Pe parcursul anului 2024 în cadrul modulului „Particularitățile acordării asistenței juridice garantate de stat pe diferite tipuri de cauze” destinat avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat au fost organizate 10 seminare și instruiți 303 beneficiari după cum urmează: 2 Seminare „Particularitățile audierii minorului în condiții speciale” în cadrul cărora au fost instruiți 57 avocați CNAJGS 2 Seminare „Particularitățile acordării asistenței juridice calitative persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale” în cadrul cărora au fost instruiți 61 avocați CNAJGS 2 Seminare „ Asigurarea respectării drepturilor victimelor violenței sexuale și a violenței în familie” în cadrul cărora au fost instruiți 65 avocați CNAJGS 2 Seminare „ Particularitățile examinării litigiilor ce țin de stabilirea programului/graficului de întrevederi cu copilul în procedura generală contencioasă și în procedura contenciosului administrativ” în cadrul cărora au fost instruiți 65 avocați CNAJGS 2 Seminare „Rolul avocatului la determinarea măsurii de pedeapsă și promovarea alternativelor la detenție” în cadrul cărora au fost instruiți 55 avocați CNAJGS
--	--	--	--	--	--	--	--	---

1.2.6.	Elaborarea mecanismelor de identificare și de referire a cauzelor cu implicarea persoanelor cu dizabilități, în special din locurile calificate ca instituții de tip închis	2024-2027	912,3 2024 – 36,4; 2025 – 284,3; 2026 – 295,8; 2027 – 295,8	Surse externe	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	Parteneri de dezvoltare	Mecanismul de identificare și referire elaborat și aplicat; numărul de persoane identificate și referite	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare 1352</u> - numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de asistență juridică garantată de stat în anul 2024.
1.2.7.	Elaborarea suportului informațional pentru asigurarea accesului la servicii de asistență juridică garantată de stat (informație în limba care o înțeleg și la un nivel accesibil de înțelegere)	2025-2027	34,4 2025 – 11,2; 2026 – 11,6; 2027 – 11,6	Surse externe	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	Parteneri de dezvoltare	Numărul de materiale informaționale elaborate/actualizate și distribuite; gradul de informare a grupului țintă crescut	
Obiectiv specific 1.3. Sistemul de justiție și organele de drept accesibile pentru persoanele din grupurile vulnerabile Indicator: Ponderea recomandărilor Comitetului pentru drepturile persoanelor cu dizabilități în domeniul justiției implementate de către Republica Moldova (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Muncii și Protecției Sociale) Date de referință: 0 Țintă: 80 %								

1.3.1.	Instruirea angajaților organelor de drept privind asigurarea accesului la justiție a persoanelor cu dizabilități	2026	315,5	Surse externe	Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală	Uniunea Avocaților; parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului	Numărul de persoane instruite	Ministerul Afacerilor Interne <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024, în cadrul Academiei ”Ștefan cel Mare” au fost desfășurate următoarele instruirii pe palierul formării profesionale inițiale: - <i>Grupa academică 115-116</i>, în perioada 30.10.2023-16.02.2024, fiind instruiți 54 funcționari publici cu statut special din cadrul MAI; - <i>Grupa academică 117-118</i>, în perioada 05.02-24.05.2024, fiind instruiți 53 funcționari publici cu statut special din cadrul MAI; - <i>Grupa academică 119</i>, în perioada 14.05-30.08.2024, fiind instruiți 41 funcționari publici cu statut special din cadrul MAI. - <i>Grupa academică 120</i>, în perioada 06.08-22.11.2024, fiind instruiți 39 funcționari publici cu statut special din cadrul MAI. - <i>Grupa academică 121</i>, în perioada 07.10.2024-24.01.2025, fiind instruiți 14 funcționari publici cu statut special din cadrul MAI (în proces de desfășurare) - <i>Grupa academică 122</i>, în perioada 04.11.2024-21.02.2025, fiind instruiți 48 funcționari publici cu statut special din cadrul MAI (în proces de desfășurare). În cadrul cursurilor de formare profesională menționate, pe parcursul anului, au fost studiate unitățile de
--------	--	------	-------	---------------	---	---	-------------------------------	---

								cursuri/module: „Privind asigurarea accesului la justiție a persoanelor cu dizabilități” și „Asigurarea egalității între femei și bărbați (discurs de ură și de instigare la discriminare)”. În total: Cursuri desfășurate – 6 Persoane instruite – 249 Oficiul Avocatului Poporului <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024 au fost realizate 42 activități de instruire pentru: - 658 angajați de penitenciare, - 61 angajați ai poliției, - 29 carabinieri, - 43 polițiști de frontieră, - 40 angajați ai sistemului judecătoresc, procurori și judecători - 138 studenți la drept (Facultatea de drept a USM) - 120 persoane private de libertate.
1.3.2.	Sporirea gradului de conștientizare a femeilor, inclusiv a celor care aparțin grupurilor vulnerabile (minorități etnice, cu dizabilități, migrante, femeile în etate, din zonele rurale etc.), cu privire la drepturile lor și la căile	2025-2027	27,5 2025 – 8,9; 2026 – 9,3; 2027 – 9,3	Surse externe	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Justiției	Parteneri de dezvoltare	Numărul de activități realizate; numărul femeilor informate	

	de atac disponibile pentru a solicita aceste drepturi							
1.3.3.	Instruirea profesioniștilor din sectorul justiției în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități	2024-2027	1189,7 2024 – 21,8; 2025 – 379,1; 2026 – 394,4; 2027 – 394,4	Surse externe	Institutul Național al Justiției; Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	Parteneri de dezvoltare; organizații necomerciale; Oficiul Avocatului Poporului	Programe de formare inițială și continuă revizuite din perspectiva standardelor în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități ; numărul de specialiști din domeniul justiției instruiți; numărul de avocați instruiți; numărul de parajuriștilor instruiți	Institutul Național al Justiției <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Formare continuă Pe parcursul anului 2024 au fost realizate 2 seminare „Particularitățile acordării asistenței juridice calitative persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale”, în cadrul cărora au fost instruiți 61 avocați CNAJGS E- instruire Pe parcursul anului 2024 INJ a prestat două cursuri de formare la distanță cu genericul „Curs electronic în domeniul antidiscriminării”. În cadrul e-cursurilor au fost înregistrate 87 de participări, fiind acordate 30 de certificate, dintre care: 2 judecători, 3 procurori, 1 consultant al procurorului, 11 asistenți judiciari, 2 grefieri, 2 colaboratori din cadrul instanței, 6 studenți și 3 avocați CNAJGS. Formare inițială Pe parcursul anului 2024 au fost instruiți 45 audienți (30 candidați la funcția de judecător și 15 candidați la funcția de procuror) în cadrul următoarelor discipline: „Sistemul ONU al drepturilor omului”, „Introducere în art. 5 al Convenției Europene a Drepturilor

								Omului: dreptul la libertate și la siguranță”.
1.3.4.	Adoptarea normativelor tehnice în construcții privind accesibilitatea fizică a instituțiilor din sectorul justiției pentru persoanele cu diferite tipuri de dizabilități	2024	72,8	Surse externe	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Parteneri de dezvoltare; organizații necomerciale	Normative tehnice adoptate	MIDR <u>nerealizată.</u> MMPS Prin ratificarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Republica Moldova și-a asumat realizarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții, inclusiv protecție socială, asistență medicală, reabilitare, acces la educație, muncă, viață publică, și la alte utilități și servicii la care are acces publicul larg, inclusiv mediul fizic, transport, tehnologii și sisteme informaționale, reglementate și în Legea nr. 60/2012, privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. Astfel, art. 18 din Legea prenotată stipulează că autoritățile responsabile au obligația să autorizeze funcționarea obiectelor de utilitate publică, numai în condițiile respectării normativelor în domeniu, astfel încât persoanele cu dizabilități să aibă la ele un acces neîngrădit.
1.3.5.	Implementarea normativelor tehnice în construcții privind accesibilitatea fizică și	2027			Agencia de Administrare a Instanțelor Judecătorești;		Normative tehnice implementate	Ministerul Justiției <u>În proces de realizare</u> Condițiile de accesibilitate a clădirilor instanțelor de judecată și a unor clădiri din

	informațională a instituțiilor din sectorul justiției pentru persoanele cu diferite tipuri de dizabilități				Consiliul Superior al Magistraturii; Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;			sistemul de justiție și a accesibilității paginilor-web ale instanțelor de judecată, autorităților și instituțiilor publice din domeniul justiției din Republica Moldova au fost supuse evaluării, iar constatările fost prezentate în cadrul ședinței din 24.06.2024. Agencia de Administrare a Instanțelor Judecătorești este implicată plenar într-un amplu proces de reforme, una din priorități fiind construirea de edificii pentru instanțe care să corespundă standardelor europene în materie de accesibilitate. De asemenea, în cadrul evenimentului, a fost pusă în discuție și accesibilitatea informațională a website-urilor instanțelor de judecată, autorităților și instituțiilor publice din domeniul justiției din Republica Moldova. În acest sens, s-a constatat că website-urile aflate pe subdomeniul instante.justice.md și pe domeniul gov.md, corespund cerințelor de accesibilitate, un exemplu fiind și pagina web a Ministerului Justiției. CSM: <i>Nerealizată</i> urmează a fi realizată de comun cu instituția responsabilă de acest segment din cadrul MJ – Agenția pentru Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească MIDR
--	---	--	--	--	--	--	--	--

								În momentul când edificiul se dă în exploatare, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică (INST) verifică implementarea normativelor tehnice în construcții privind accesibilitatea fizică pentru persoanele cu diferite tipuri de dizabilități. La restul construcțiilor, respectarea normativelor în construcții privind accesibilitatea persoanelor cu diferite tipuri de dizabilități este verificată de către INST doar urmare solicitării recepționate de la autoritățile administrației publice locale.
1.3.6.	Efectuarea unui studiu asupra funcționării mecanismului de asigurare a dreptului la interpret/traducător în cadrul procedurilor de urmărire penală și în justiție	2025	54,6	Surse externe	Ministerul Justiției; Procuratura Generală; Ministerul Afacerilor Interne	Parteneri de dezvoltare	Studiu realizat; recomandări formulate	Ministerul Afacerilor Interne <u>În proces de realizare</u> Urmare a examinării informației prezentate de subdiviziunile teritoriale și specializate de urmărire penală ale Poliției, cu privire la problematica pe care ofițerii de urmărire penală o întâmpină la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, unde este necesară implicarea traducătorului/interpretului, s-a constatat lipsa acestora. Doar Inspectoratul de poliție Soroca și DP a mun. Chișinău au încheiate contracte de prestare de servicii cu birouri de traduceri, la efectuarea acțiunilor procesuale, ceilalți - implicând traducători neacreditați sau profesori de limba rusă. Pentru remedierea problemei, se propune: - modificarea cadrului normativ în vederea implementării unei posibilități de solicitare a prezenței interpretului/traducătorului

								după modelul avocaților, care acordă asistență juridică garantată de stat; - Ministerul Justiției să afișeze pe pagina web, lista datelor de contact ale persoanelor acreditate în funcții de traducători/interpreți.
1.3.7.	Modificarea cadrului normativ privind mecanismul de asigurare a dreptului la interpret/traducător	2026	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Justiției		Cadrul normativ modificat	Ministerul Justiției <u>În proces de realizare</u> La data de 12.03.2024, Ministerul Justiției a plasat anunțul de inițiere a proiectului de lege cu referire la modificarea cadrului normativ cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției. Proiectul are drept scop reglementarea modalității de creare a organului de autoadministrare a interpreților și/sau traducătorilor autorizați; revizuirea procedurii și criteriilor de accesare în profesia de interpret și/sau traducător autorizat, precum și ajustarea tarifelor pentru serviciile prestate de interpreții și/sau traducătorii autorizați. La această etapă proiectul se definește urmărirea a avizelor recepționate de la instituțiile vizate.
Obiectiv specific 1.4. Cadrul normativ asigură securitatea apărătorilor drepturilor omului și a jurnaliștilor, inclusiv în regiunea transnistreană Indicator: Cadrul normativ privind apărătorii drepturilor omului ajustat la recomandările internaționale (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Justiției) Date de referință: 0% Țintă: 100%								Ministerul Justiției La această etapă a se lua în considerare informația prezentată la pct. 1.4.1.

1.4.1.	Analiza cadrului normativ privind protecția apărătorilor drepturilor omului și modificarea acestuia, după caz	2025	În limita alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Justiției	Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul pentru egalitate	Studiul efectuat; cadrul normativ modificat, după caz	Ministerul Justiției <u>În proces de realizare</u> Oficiul Avocatului Poporului a elaborat conceptul <i>Apărătorului Drepturilor Omului</i>. Documentul cuprinde mai multe aspecte, inclusiv: cine sunt apărătorii drepturilor omului, cum aceștia pot fi protejați sau cine ar fi responsabil de activitatea lor. Conceptul a fost consultat în data de 09.12.2024. În următorii ani, Ministerul Justiției urmează să intervină pe mai multe aspecte care fac referire la apărători, iar până în 2026, va contribui la ajustarea cadrului legal pentru asigurarea protecției apărătorului drepturilor omului, conform angajamentelor asumate în urma screeningului bilateral, capitolul care ține de Funcționarea Instituțiilor Democratice. Aici se include și transpunerea Directivei UE 2024/1069 privind protecția persoanelor care participă la viața publică împotriva cererilor vădit nefondate sau a procedurilor judiciare abuzive (SLAPP). Oficiul Avocatului Poporului În data de 9 decembrie 2024, Oficiul Avocatului Poporului a organizat o rundă de consultări publice a Conceptului privind Apărătorii Drepturilor Omului, oferind o platformă de discuții reprezentanților
--------	---	------	-----------------------------------	----------------	----------------------	--	---	--

								organizațiilor internaționale, ambasadelor țărilor UE, autorităților publice și societății civile. Conceptul în sine reprezintă o sinteză a informației privind statutul apărătorilor drepturilor omului în lume, evoluțiile riscurilor și presiunilor la care sunt supuși, încercările societății internaționale de a reglementa instituția dată, la fel și bunele practici ale statelor care, mai mult sau mai puțin, au reușit să progreseze în direcția protecției apărătorilor drepturilor omului, categorie în care intră și copiii apărători ai drepturilor omului. Esența conceptului privind apărătorii drepturilor omului este intenția Ombudsmanilor de a chema statul la recunoașterea acestei categorii de persoane la nivel legislativ și garantarea unor măsuri de protecție adecvate. Documentul vine cu un proiect de lege-model elaborat de experți internaționali pentru a servi drept sursă de inspirație pentru statele care vor decide să preia practica reglementării statutului apărătorilor drepturilor omului printr-o lege specială.
1.4.2.	Mobilizarea sprijinului partenerilor de dezvoltare, inclusiv prin prisma măsurilor de consolidare a încrederii, în vederea îmbunătățirii situației drepturilor omului în regiunea	2024-2027	1000,0 2024 – 250,0; 2025 – 250,0; 2026 – 250,0;	Surse bugetare	Biroul Politici de Reintegrare; Ministerul Afacerilor Externe	Oficiul Avocatului Poporului	Numărul de intervenții către partenerii de dezvoltare; numărul de cazuri divizate pe categorii;	Biroul politici de reintegrare, Cancelaria de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În condițiile lipsei controlului efectiv al statului asupra teritoriului din stânga Nistrului și al municipiului Bender, precum și inaccesibilității regiunii pentru funcționarii publici și apărătorii drepturilor

	transnistreană și pentru protejarea apărătorilor drepturilor omului și jurnaliștilor care activează în teritoriul necontrolat de autorități		2027 – 250,0				numărul de apărători ai drepturilor omului și jurnaliști care au beneficiat de suport omului, autoritățile solicită sprijinul partenerilor de dezvoltare pentru îmbunătățirea situației drepturilor omului în teritoriul necontrolat. Partenerilor de dezvoltare li s-a cerut să sporească implicarea în procesul de promovare a drepturilor omului în această regiune, să utilizeze pârgurile de influență în vederea convingerii Tiraspolului de a renunța la abuzurile în cazurile individuale sesizate, precum și să acționeze pentru anularea măsurilor de pedeapsă care afectează accesul la justiție și libertatea de exprimare a cetățenilor. În anul 2024, problema drepturilor omului a fost abordată în cadrul a 87 de întrevederi ale viceprim-ministrului pentru reintegrare și funcționarilor BPR cu reprezentanții partenerilor internaționali, inclusiv ambasadorii acreditați în Republica Moldova, delegațiile oficiale ale autorităților legislative și executive din alte state, reprezentanții organizațiilor internaționale. Partenerii internaționali sunt sensibilizați cu privire la fiecare caz individual de încălcare a drepturilor omului în regiunea transnistreană, fiind expediate 97 de demersuri cu solicitări de asistență pe diverse cazuri individuale ajunse în vizorul Biroului. Dintre acestea, 45 au fost adresate participanților la procesul de negocieri și au vizat cetățeni cărora le-au fost afectate: dreptul la libertate, dreptul la
--	---	--	--------------	--	--	--	--

								liberă exprimare, accesul la justiție, dreptul la libertatea de religie, etc. Au fost făcute și apeluri publice, vizând în special cazurile de detenție ilegală (https://gov.md/ro/content/comentariul-biroului-politici-de-reintegrare-ca-urmare-noilor-semnale-despre-amplificarea, https://gov.md/ro/content/starea-alarmanta-drepturilor-omului-regiunea-transnistreana-fost-discutata-cu-sefa) Biroul a recepționat în 2024 sesizări cu privire la 18 cazuri noi ale victimelor (12 bărbați și 6 femei) încălcării drepturilor omului de către structurile neconstituționale care vizează inclusiv jurnaliști și scriitori. Încălcările vizează răpirea reținerea și detenția ilegal, restricționarea dreptului la libera circulație și a. A fost soluționate favorabil cazurile a 10 victime în sensul că s-a reușit punerea acestora în libertate și revenirea pe malul drept al Nistrului, datorită implicării partenerilor internaționali și măsurilor luate de autoritățile competente, dar și intervenției pe canalul de comunicare între reprezentanții politici în procesul de negocieri. Cu suportul Biroului, s-a reușit eliberarea unor cetățeni încarcerați ilegal de către Tiraspol: https://gov.md/en/node/50168, https://gov.md/ro/content/comentariu-legatura-cu-eliberarea-lui-vladimir-dudnic, Problema restricționării și persecutării activităților jurnalistice în
--	--	--	--	--	--	--	--	--

							perimetrul temporar necontrolat de autoritățile constituționale a figurat pe agenda celor trei reuniuni ale reprezentanților politici în procesul de negocieri privind reglementarea transnistreană (https://gov.md/ro/content/la-bender-avut-loc-reuniunea-de-lucru-reprezentantilor-politici). Prin intervenție promptă s-a reușit eliberarea unor jurnaliști reținuți ilegal: https://gov.md/ro/content/eliberare-a-neconditionata-jurnalistei-viorica-tataru-fost-solicitata-reprezentantului, https://gov.md/ru/node/47513, https://gov.md/ro/content/comentariu-legatura-cu-eliberarea-lui-timofei-iliusin/, https://gov.md/ro/content/cei-doi-membri-ai-echipei-de-filmare-canalului-studio-l-causeni-au-fost-eliberati). În ceea ce privește restabilirea drepturilor încălcate prin acțiunile abuzive ale structurilor de la Tiraspol în privința școlilor cu predare în limba română din regiunea transnistreană și fermierilor din raionul Dubăsari ce prelucrează terenuri agricole peste traseul Tiraspol-Camenca, Guvernul a alocat un buget adițional de 4,6 mln. de lei prin intermediul Programului activităților de reintegrare a țării pentru anul 2024 (Hotărârea nr. 341/2024 cu modificările ulterioare). Cu sprijinul partenerilor de dezvoltare a continuat implementarea programelor de asistență orientate spre respectarea
--	--	--	--	--	--	--	---

								drepturilor omului (persoanelor cu dizabilități, tinerilor și copiilor, romilor, persoanelor afectate de HIV/SIDA, deținuților, femeilor vulnerabile și utilizatorilor de droguri), prin intermediul: 1. Programului de măsuri de consolidare a încrederii al Uniunii Europene (CBM VI), cu un buget de 4,37 mln. dolari SUA. 2. Programului comun al ONU de consolidare a drepturilor omului pe ambele maluri ale Nistrului, finanțat de Suedia și administrat de PNUD Moldova, cu un buget de 2,50 mln. dolari SUA. 3. Acordului de implementare a proiectului „Construirea păcii durabile și incluzive, consolidarea încrederii și coeziunii sociale în Moldova”, cu un buget de 2,45 mln. dolari SUA pus în aplicare de UNDP, UN Women, OHCHR ș.a. entități ONU. 4. Programului Uniunii Europene pentru consolidarea încrederii (CBM VI), care vizează întărirea încrederii între locuitorii de pe ambele maluri ale râului Nistru și sprijină activități comune în patru domenii principale: 1) Dezvoltarea economică și crearea de locuri de muncă decente pentru femei și bărbați; 2) Cooperarea tematică sporită între malurile Nistrului, inclusiv în cadrul societății civile; 3) Dezvoltarea comunitară și sprijinirea infrastructurii sociale la scară mică; 4) Promovarea patrimoniului cultural. CBM VI se implementează în perioada 18 iulie 2023 – 31 decembrie 2025, cu un buget de
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								4,375,200 dolari SUA. 5. Programul „Acțiune comună de consolidare a drepturilor omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova”, implementat de 6 entități ale ONU: OIM, OHCHR, UNAIDS, UNICEF, PNUD și UNODC are drept obiectiv reducerea inegalităților în rândul locuitorilor din regiunea transnistreană, prin consolidarea capacității grupurilor vulnerabile de a-și exercita drepturile garantate, precum și prin sporirea gradului de conștientizare și respectare a drepturilor omului. 6. Continuă realizarea Acordului de implementare a proiectului „Construirea păcii durabile și incluzive, consolidarea încrederii și coeziunii sociale în Moldova”, semnat la 24 august 2022. Acesta este implementat de entități ale Organizației Națiunilor Unite în Moldova (UNDP, UN Women, OHCHR, etc.) și își propune să îmbunătățească și să consolideze respectarea drepturilor omului în regiunea transnistreană, transpunând bunele practici și standardele internaționale aplicate pe malul drept. De asemenea, proiectul stimulează promovarea egalității de gen, inițiativele destinate tinerilor, precum și proiectele care vizează întărirea încrederii și eliminarea disparităților între cele două maluri ale Nistrului.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.4.3.	Utilizarea tuturor pârghiilor disponibile (partenerii externi, instituțiile de aplicare a legii, reprezentantul politic de la Tiraspol, Comisia Unificată de Control) pentru asigurarea libertății de circulație în regiunea transnistreană, inclusiv pentru reprezentanții mass-media și apărătorilor drepturilor omului	2024-2027	1800,0 2024 – 450,0; 2025 – 450,0; 2026 – 450,0; 2027 – 450,0	Surse bugetare	Biroul Politici de Reintegrare; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Apărării	Organizații internaționale; misiuni diplomatice ; Oficiul Avocatului Poporului	Numărul de intervenții realizate; numărul de solicitanți asistați	Biroul politici de reintegrare, Cancelaria de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Problema respectării dreptului la liberă circulație al populației de pe ambele maluri ale Nistrului, inclusiv al reprezentanților presei, promotorilor drepturilor omului și funcționarilor statului, este una dintre cele mai acute și rămâne în centrul atenției BPR. În acest context, au fost făcute 42 demersuri cu solicitări de asistență pe diverse cazuri individuale pentru respectarea dreptului la liberă circulație, fiind asistați 8 solicitanți-persoane fizice, dar și numeroși alți cetățeni de pe ambele maluri ale Nistrului, funcționari aflați în exercițiul funcției, reprezentanți ai agenților economici ce furnizează bunuri în localitățile din stânga Nistrului, reprezentanților mass-media, Oficiului Avocatului Poporului și altor promotori ai drepturilor omului. (https://gov.md/ro/content/cei-doi-membri-ai-echipei-de-filmare-canalului-studio-l-causeni-au-fost-eliberati, https://gov.md/ro/content/libera-circulatie-si-respectarea-drepturilor-omului-discutate-cu-reprezentantii-osce, https://gov.md/ro/content/intrevederea-vicepremierului-oleg-serebrian-cu-grupul-de-scriitori-carora-recent-le-fost). Problema libertății de circulație în regiunea transnistreană, inclusiv pentru reprezentanții mass-media și apărătorilor
--------	---	-----------	---	----------------	--	--	---	--

								drepturilor omului a fost evidențiată în cadrul dialogurilor purtate cu reprezentanții mediatorilor și observatorilor, organizațiilor internaționale, misiunilor diplomatice și altor instituții relevante (87 de întreveneri), precum și la toate reuniunile dintre reprezentanții politici ai Chișinăului și Tiraspolului în procesul de negocieri pentru reglementarea transnistreană, desfășurate în 2024 la 16 ianuarie, 17 mai și 19 noiembrie. Posibilitatea identificării soluțiilor la problema liberei circulații este menținută în vizorul delegației Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control (39 de ședințe în 2024), care insistă asupra eliminării din Zona de Securitate a posturilor neautorizate ale structurilor de forță transnistrene. (https://gov.md/ro/content/obstructionarea-liberei-circulatii-pe-podul-pestre-nistru-de-la-gura-bacului-bacioc-subiect). S-a atenționat că, în ultima perioadă, chiar și posturile Forțelor Mixte de Menținere a Păcii (FMMP) au devenit un obstacol pentru libera deplasare a cetățenilor, dar și a diplomaților străini https://gov.md/ro/content/cazuri-de-limitare-accesului-misiunii-osce-la-obiectivele-fmmp-discutate-la-comisia. Având în vedere sfidarea deschisă din partea Tiraspolului a angajamentelor din cadrul negocierilor ce țin de libera circulație între ambele maluri ale Nistrului,
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								Biroul va monitoriza în continuare problematica liberei circulații, va menține cauzele de încălcare a acestui drept pe agenda procesului de negocieri și în atenția partenerilor externi, ca parte a tematicii privind drepturile omului în regiunea transnistreană.
Obiectiv general 2. Tortura și relele tratamente sunt eradicat Indicator 1: Rata recomandărilor Mecanismului Național de Prevenire a Torturii (în continuare – <i>MNPT</i>) implementate de către autoritățile publice Sursa: OAP (2023), Raportul MNPT pentru anul 2022 (https://ombudsman.md/wp-content/uploads/2023/11/raport-anual-de-activitate-2022-1.pdf) Valoarea de referință (2023): Nu sunt date privind implementarea celor 89 de recomandări formulate Țintă (2027): 80% Indicator 2: Rata îngrijorărilor formulate de către Comitetul European pentru Prevenirea Torturii în rapoartele 2020-2022, remediate de către autoritățile publice Sursa: Ministerul Justiției Valoarea de referință (2023): Nu sunt date privind remedierea recomandărilor formulate în cel mai recent raport publicat în 2023 Țintă (2027): 80% (rapoartele CPT apreciază eforturile depuse de către autorități pentru eliminarea torturii)								Ministerul Justiției Administrația Națională a Penitenciarelor Obiectiv general 2. Tortura și relele tratamente sunt eradicat Indicator 1: Rata recomandărilor Mecanismului Național de Prevenire a Torturii (în continuare – <i>MNPT</i>) implementate de către autoritățile publice. La această etapă se atestă o rată de 20% Indicator 2: Rata îngrijorărilor formulate de către Comitetul European pentru Prevenirea Torturii în rapoartele 2020-2022, remediate de către autoritățile publice Din numărul total de 30 recomandări ale Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratatamentelor Inumane sau Degradante au fost realizate 6 acțiuni, iar 26 acțiuni sunt în curs de realizare.
Obiectiv specific 2.1. Tortura și relele tratamente în instituțiile penitenciare eradicat Indicator: Ponderea recomandărilor MNPT implementate de către instituțiile penitenciare (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Justiției) Date de referință: 0								Ministerul Justiției Administrația Națională a Penitenciarelor

Țintă: 90%								La această etapă se atestă că din numărul celor 30 recomandări, 6 sunt realizate și 26 în curs de realizare.
2.1.1.	Elaborarea Regulamentului privind siguranța instituțiilor penitenciare	2024	35,1	Surse bugetare	Ministerul Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor)	Oficiul Avocatului Poporului	Regulamentul aprobat prin ordinul ministrului justiției	Ministerul Justiției <u>În proces de realizare</u> Ministerul Justiției a elaborat proiectul ordinului ministrului justiției cu privire la aprobarea Regulamentului privind siguranța instituțiilor penitenciare. Scopul proiectului constă în actualizarea măsurilor de siguranță a instituțiilor penitenciare prin reglementarea clară, detaliată și concisă a modului de organizare, executare și control a activităților de pază, escortare și supraveghere a persoanelor deținute în cadrul sistemului administrației penitenciare, precum și responsabilitățile personalului care desfășoară aceste activități. (Link) https://justice.gov.md/ro/content/proiectul-ordinului-ministrului-justitiei-cu-privire-la-aprobarea-regulamentului-privind-13 Proiectul Ordinului a fost remis spre coordonare și expertiză anticorupție (scrisoare nr. 03/10895) la 6 decembrie 2024.
2.1.2.	Actualizarea procedurilor interne privind cazurile de deces	2024	31,9	Surse bugetare	Ministerul Justiției	Oficiul Avocatului Poporului	Proceduri operaționale aprobate	Ministerul Justiției Administrația Națională a Penitenciarelor

	a persoanelor deținute în instituțiile penitenciare				(Administrația Națională a Penitenciarelor)			<u>Realizată</u> Prin Ordinul directorului ANP nr. 150/2024 cu privire la evidența electronică a cazurilor de leziuni corporale, aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și/sau armei de foc ori a pretinselor acte de rele tratamente, s-a instituit în cadrul sistemului administrației penitenciare <i>Registrul electronic privind evidența cazurilor respective</i> și a fost aprobat Regulamentul privind registrul electronic. În context, prin Ordinul directorului ANP nr. 345/2024 s-a dispus organizarea cursului de formare continuă „Evidența și raportarea eficientă a cazurilor de violență și rele tratamente”, în perioada 18-19.07.2024 și 24-25.07.2024 cu angajații care au sarcina de a aplica prevederile ordinului nr. 150/2024.
2.1.3.	Îmbunătățirea instrumentelor de evaluare a riscurilor și necesităților persoanelor condamnate	2025-2027	11375,0 2025 – 3791,6; 2026 – 3791,6; 2027 – 3791,6	Surse externe	Ministerul Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor)	Proiectul Consiliului Europei „Consolidarea reformelor din sistemul penitenciar, de probațiune și de îngrijire a sănătății în	Instrumente de evaluare instituționalizate; ponderea deținuților evaluați din numărul total al deținuților plasați în instituțiile penitenciare (anual);	

						instituțiile de tip închis din Republica Moldova	gradul de acoperire prin planurile individuale de executare a pedepselor a riscurilor identificate	
2.1.4.	Îmbunătățirea condițiilor materiale de detenție în toate instituțiile penitenciare	2024-2027	1366235,0 2024 – 3200,0; 2025 – 454345,0; 2026 – 454345,0; 2027 – 454345,0	Surse bugetare	Ministerul Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor)		Condițiile materiale de detenție în toate instituțiile penitenciare evaluate; procentul spațiilor de detenție care corespund cerințelor materiale minime; elaborarea unui plan de renovare prioritară a spațiilor de detenție	Ministerul Justiției Administrația Națională a Penitenciarelor <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În vederea îmbunătățirii condițiilor de detenție din instituțiile penitenciare și a condițiilor de muncă ale angajaților sistemului administrației penitenciare au fost întreprinse următoarele acțiuni: - achiziționarea materialelor de construcție centralizat de ANP au fost stocate bunuri în valoare 6937,0 mii lei; - repartizate materiale de construcții în sumă de circa 4 347,0 mii lei (150 bonuri); - reparații curente/capitale 359 spații de detenție, 264de birouri și alte încăperi precum: blocuri alimentare, săli de lectură, depozite, farmacii, arhiva medicală, coridoare, punct de trecere și control, gherete, blocuri sanitare, săli de examinare medicală, curți de plimbare, etc.,4 acoperișuri; - reparat capital un perimetru de pază interior (P18), unui sector de gard (P15) și (P8).

2.1.5.	Instituirea procedurilor interne de informare eficientă a deținuților nou-sosiți despre drepturile, obligațiile și interdicțiile în instituția penitenciară, precum și despre măsurile de securitate de care pot beneficia în decursul executării pedepsei	2024	46,2	Surse bugetare	Ministerul Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor)		Instrucțiune aprobată	Administrația Națională a Penitenciarelor Realizată Prin ordinul nr. 408 din 12.08.2024, Administrația Națională a Penitenciarelor a aprobat Programul de adaptare la mediul penitenciar pentru deținuți noi sosiți, scopul căruia este familiarizarea și acomodarea persoanelor private de libertate cu mediul penitenciar. Reglementările introduse vizează includerea pe lângă drepturile, obligațiunile și interdicțiile prevăzute în legislația execuțional-penală (adusă la cunoștință inclusiv contra semnătură), și a informațiilor despre măsurile de securitate de care pot beneficia în decursul executării pedepsei.
2.1.6.	Instruirea personalului din instituțiile penitenciare în domeniile: - aplanarea situațiilor de conflict; - tehnici și instrumente de inteligență penitenciară; - lucrul cu persoanele cu dizabilități psihosociale și intelectuale; - comunicarea eficientă și asertivă	2025-2027	802,2 2025 – 267,4; 2026 – 267,4; 2027 – 267,4	Surse externe	Ministerul Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor)	Parteneri de dezvoltare	Numărul de persoane instruite; numărul de ateliere organizate	

2.1.7.	Instituirea unui program de formare, evaluare și testare a cunoștințelor angajaților penitenciarului în domeniul rețelilor de comunicații	2025	72,8	Surse externe	Administrația Națională a Penitenciarelor; Institutul Național al Justiției; Oficiul Avocatului Poporului	Parteneri de dezvoltare; Asociația obștească „Promo-Lex”	Programul instituit; procentul de angajați evaluați	
2.1.8.	Revizuirea Ghidului privind intervenția profesională în exercitarea funcției (aprobat prin ordinul comun, MJ 44/2018), prin acomodarea acestuia la condițiile penitenciare	2025-2026	80,0 2025 – 40,0; 2026 – 40,0	Surse externe	Administrația Națională a Penitenciarelor	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului; Asociația obștească „Promo-Lex”	Ghid revizuit	
2.1.9.	Extinderea monitorizării video a instituțiilor penitenciare și dotarea angajaților cu body-cam	2024-2026	2920000,0 2024 – 973333,3; 2025 – 973333,3; 2026 – 973333,3	Surse bugetare	Administrația Națională a Penitenciarelor	Oficiul Avocatului Poporului	50% din angajați dotați cu body-cam; toate spațiile de uz comun din penitenciare sunt sub supravegherea video, exceptând blocurile sanitare	Administrația Națională a Penitenciarelor <u>În proces de realizare</u> Pentru anul 2024, nu au fost alocate fonduri pentru achiziționarea echipamentului de monitorizare video. Este de menționat că, la finele anului 2023, urmare a redistribuirii economiilor obținute la alte capitole de finanțare, ANP a achiziționat și repartizat instituțiilor penitenciare și subdiviziunilor subordonate 100 camere video, 10 comutatoare de date, 10 registratoare video staționare, 14 registratoare video portabile și alte componente pentru instalarea

								acestora. Până la moment, în cadrul sistemului administrației penitenciare au fost repartizate 336 de body-cam. Subdiviziunea responsabilă de domeniul IT a înaintat o solicitare pentru achiziționarea circa 70 body-cam..
2.1.10.	Sensibilizarea deținuților cu privire la garanțiile împotriva relelor tratamente și obligația angajaților din sistemul penitenciar de a raporta, inclusiv leziunile corporale	2025-2026	34,4 2025 – 17,2; 2026 – 17,2	Surse externe	Administrația Națională a Penitenciarelor	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului; Asociația obștească „Promo-Lex”	Numărul de angajați informați; numărul de deținuți informați; 100% cazuri de rele tratamente raportate	Oficiul Avocatului Poporului <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În perioada iunie-iulie 2024, angajați ai Oficiului Avocatului Poporului au desfășurat 12 lecții publice pentru deținuți și deținute din 7 penitenciare din Moldova, informându-le despre actele de intimidări și represalii, care ar putea fi prezente în sistemul penitenciar și mecanismele de protecție împotriva unor astfel de acte ilicite. Obiectivul principal al lecțiilor publice a fost familiarizarea persoanelor aflate în detenție cu noțiunile de intimidare, amenințare, represalii, elementele acestora, felurile de manifestare, standardele naționale și internaționale ce prevăd interzicerea lor, dar și mecanismele de protecție împotriva unor astfel de acte ilicite, și cum pot fi adresate cereri la OAP. Lecțiile publice au întrunit un număr total de 244 participanți din 7 penitenciare, dintre care 40 de minori și tineri și 38 de femei. În perioada 01 – 07 august 2024, la Centrul de Instruire al Administrației

								Naționale a Penitenciarelor au fost desfășurate de către Oficiul Avocatului Poporului 5 ateliere de lucru pentru angajații de penitenciare la tema „Protecția drepturilor omului prin prevenirea actelor de intimidări sau represalii în sistemul penitenciar”. Atelierele au avut drept scop inițierea angajaților de penitenciare în domeniul acțiunilor de prevenire a torturii; noțiuni privind represaliile; introducere în practica prevenirii represaliilor; importanța și necesitatea prevenirii represaliilor; standardele naționale și internaționale; tipuri de represalii și subiecții supuși represaliilor, precum și rolul sistemului penitenciar în prevenirea represaliilor. La activitățile de lucru au participat 105 angajați de penitenciare.
2.1.11.	Evaluarea și revizuirea, după caz, a mecanismului de investigare a violenței între deținuți	2025	10,5	Surse bugetare	Procuratura Generală; Administrația Națională a Penitenciarelor	Oficiul Avocatului Poporului; Asociația obștească „Promo-Lex	Raportul de evaluare elaborat și mecanism revizuit, după caz	
2.1.12.	Elaborarea și implementarea unui plan de acțiuni privind combaterea violenței între deținuți	2024-2026	72,8 (elaborarea Planului de acțiuni)	Surse externe	Ministerul Justiției; Administrația Națională a Penitenciarelor	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului; Asociația obștească	Planul de acțiuni aprobat în 2024; planul de acțiuni implementat în proporție de 50% în 2025	Administrația Națională a Penitenciarelor <u>Realizat pentru perioada de raportare</u> Prin ordinul MJ nr. 244 din 30.08.2024 a fost aprobat Planul de acțiuni privind alinierea instituțiilor penitenciare la standardele europene și combaterea

						„Promo-Lex”	planul de acțiuni implementat în proporție de 100% în anul 2026	subculturii criminale pentru anii 2024-2027.
2.1.13.	Elaborarea/revizuirea metodologiei privind calcularea plafonului de detenție în instituțiile penitenciare	2024	72,8	Surse externe	Administrația Națională a Penitenciarelor	Parteneri de dezvoltare; Asociația obștească „Promo-Lex”; Oficiul Avocatului Poporului	Metodologia elaborată/revizuită	Administrația Națională a Penitenciarelor <u>În proces de realizare</u> Prin ordinul ANP nr.187/2024 a fost constituit grupul de lucru responsabil de elaborarea metodologiei privind calcularea plafonului de detenție în instituțiile penitenciare, în comun cu reprezentanții Promo-Lex. La data de 02.10.2024 nr. ieșire 7/2819 a fost expediat MJ pentru promovare proiectul dat.
2.1.14.	Evaluarea, în conformitate cu standardele internaționale, a tuturor spațiilor de detenție pentru stabilirea situației reale privind suprapopularea	2025-2027	765,9 2025 – 255,3; 2026 – 255,3; 2027 – 255,3	Surse externe	Ministerul Justiției; Administrația Națională a Penitenciarelor	Parteneri de dezvoltare; Asociația obștească „Promo-Lex”; Oficiul Avocatului Poporului	Toate spațiile locative de detenție din toate cele 17 penitenciare evaluate în conformitate cu standardele internaționale	

2.1.15.	Aplicarea măsurilor neprivative de libertate și/sau a altor tipuri de pedepse, inclusiv eficientizarea mecanismelor de liberare	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Procuratura Generală; Inspectoratul Național de Probațiune; Administrația Națională a Penitenciarelor	Oficiul Avocatului Poporului	Numărul de pedepse neprivative de libertate, corelat cu numărul condamnări; studiul efectuat; recomandările implementate	Ministerul Justiției <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> La data de 24.03.2023, Grupul de lucru instituit prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 305 din 02.12.2022 a adoptat Conceptul privind dezvoltarea măsurilor neprivative de libertate. Acesta prevede îmbunătățirea mecanismelor de executare a pedepselor penale și a condițiilor de detenție. <u>Inspectoratul Național de Probațiune</u> În baza Conceptului enunțat, prin Legea nr.136/2024, în vigoare din 07.09.2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) a fost îmbunătățit mecanismul de liberare de pedeapsă penală, fiind modificate art.65, 90, 90¹, 91, 92, 104 ș.a. ale Codului penal. Astfel, a fost eficientizată aplicarea măsurilor de pedeapsă neprivative de libertate cu aplicarea programelor probaționale și măsurilor de constrângere cu caracter educativ stabilite minorilor.
2.1.16.	Dezvoltarea Conceptului privind transferul responsabilității pentru îngrijirile medicale din penitenciare de la	2024	91,0	Surse externe	Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății; Administrația Națională a	Partenerii de dezvoltare	Conceptul aprobat	<u>În proces de realizare</u> Ministerul Justiției În perioada 1-2 octombrie 2024, experții din cadrul proiectului Consiliului Europei „Consolidarea reformelor din sistemul

	Ministerul Justiției la Ministerul Sănătății				Penitenciarelor		<i>penitenciar, de probațiune și de îngrijire a sănătății în instituțiile de tip închis din Republica Moldova” au desfășurat o misiune de documentare în Republica Moldova. Scopul acesteia a fost acumularea de informații privind modul actual de organizare a asistenței medicale în penitenciare, identificarea priorităților în acest domeniu, precum și analiza constrângerilor existente.</i> La această etapă, Consiliul Europei derulează o analiză comparativă a diferitelor modele de organizare a asistenței medicale în penitenciare din alte state. Rezultatele acestei analize vor constitui un suport esențial pentru elaborarea unui concept modern și eficient de organizare a asistenței medicale în instituțiile penitenciare din Republica Moldova. Ministerul Sănătății Pe 2 octombrie 2024 a avut loc o ședință la care au participat reprezentanți ai Ministerului Sănătății (MS) și ai Consiliului Europei (CoE). Discuțiile s-au axat pe analiza comparativă a diferitelor modele de organizare a sistemelor de sănătate în instituțiile de tip închis din Republica Moldova. Ulterior, pe 25 noiembrie 2024, s-a desfășurat online o masă rotundă intersectorială, la care au participat
--	---	--	--	--	-----------------	--	---

								reprezentanți ai MS. În cadrul evenimentului a fost prezentat raportul privind analiza comparativă a acestor modele și au fost formulate recomandări referitoare la modelele care ar putea fi implementate în Republica Moldova.
2.1.17.	Implementarea Conceptului privind transferul responsabilității pentru îngrijirile medicale din penitenciare de la Ministerul Justiției la Ministerul Sănătății	2025-2027	82,8 2025 – 27,6; 2026 – 27,6; 2027 – 27,6	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății; Administrația Națională a Penitenciarelor		Conceptul implementat	
2.1.18.	Crearea mecanismului privind delegarea în componența Consiliului de calitate al Administrației Naționale a Penitenciarelor a experților externi, precum medici din sistemul medical public, specialiști în sănătate publică și reprezentanți ai organizațiilor necomerciale pentru asigurarea independenței sistemului de management al calității în serviciile medicale penitenciare	2024	13,6	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății; Administrația Națională a Penitenciarelor		Mecanismul instituit; numărul și diversitatea de experți externi selectați și integrați în Consiliu	Administrația Națională a Penitenciarelor <u>În proces de realizare</u> Direcția medicală a ANP a elaborat cerințele privind atragerea unor experți externi în cadrul Consiliului de calitate a ANP. Acestea urmează să fie consultate și publicate pe pagina oficială a ANP
2.1.19.	Inițierea unui proiect pentru digitalizarea	2025-2026	284,3	Surse externe	Ministerul Justiției;	Parteneri de dezvoltare	Sistemul de digitalizare a	

	tuturor înregistrărilor medicale din penitenciare		2025–142,1; 2026 – 142,1		Ministerul Sănătății; Administrația Națională a Penitenciarelor		înregistrărilor medicale în penitenciare finalizat și activat	
2.1.20.	Integrarea și interoperabilitatea înregistrărilor medicale penitenciare cu sistemul național de înregistrări medicale	2025-2026	3183,7 2025 – 226,2; 2026 – 2957,5	Surse bugetare Surse externe	Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății; Administrația Națională a Penitenciarelor	Parteneri de dezvoltare	Sistemul interoperabil de înregistrări medicale creat și implementat	
2.1.21.	Îmbunătățirea securității și a managementului înregistrărilor medicale în penitenciare și asigurarea confidențialității datelor medicale	2024	29,6	Surse bugetare	Ministerul Justiției Administrația Națională a Penitenciarelor		Procedurile de securitate și de management aprobate	Administrația Națională a Penitenciarelor <u>Realizată</u> Asigurarea confidențialității datelor personale cu caracter medical se realizează în conformitate cu Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal și Ord. ANP nr. 331/2021 privind aprobarea Regulamentului privind protecția datelor cu caracter personal despre starea de sănătate a persoanelor deținute în instituțiile penitenciare. Astfel, în timpul vizitelor de audit medical intern, sunt verificate, inclusiv calitatea respectării confidențialității datelor cu caracter medicale, acest subiect fiind criteriu de calitate.
2.1.22.	Îmbunătățirea atractivității profesiilor	2025	25,7	Surse bugetare	Ministerul Justiției;		Salariile crescute	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u>

	medicale în sistemul penitenciar				Ministerul Sănătății; Administrația Națională a Penitenciarelor	pachetul de beneficii și stimulente financiare adoptat; rata de recrutare și retenție a personalului medical în penitenciare comparativ cu perioadele anterioare crescută; sistemul de <i>feedback</i> și evaluare a satisfacției personalului, implementat; cadrul normativ modificat	Ministerul Sănătății recunoaște importanța îmbunătățirii atractivității profesiilor medicale în sistemul penitenciar. În conformitate cu Legea nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (ultima redacție din 01.01.2025), au fost aprobate majorări salariale pentru personalul medical din instituțiile penitenciare, astfel: • Pentru funcțiile de conducere cu statut special – creștere cu 3 clase succesive; • Pentru funcțiile de execuție cu statut special – creștere cu 6 clase succesive; • Pentru personalul medical din instituțiile penitenciare – creștere cu 5 clase succesive. Aceste ajustări salariale, alături de pachetul de beneficii și stimulente financiare, sunt menite să contribuie la creșterea ratei de recrutare și retenție a personalului medical în sistemul penitenciar. Măsurile adoptate sunt parte a unui efort continuu de creștere a atractivității profesiei medicale în sistemul penitenciar, asigurând astfel accesul deținuților la servicii medicale de calitate.
2.1.23.	Revizuirea și modificarea cadrului normativ pentru garantarea independenței	2026-2027	9,5	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății	Cadrul normativ elaborat și adoptat	

	personalului medical în sistemul penitenciar							
2.1.24.	Analiza cauzelor subutilizării fondurilor alocate pentru serviciile medicale deținuților	2025	1,7	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Administrația Națională a Penitenciarelor; Ministerul Sănătății	Asociația obștească „Promo-Lex”	Analiza efectuată; recomandările formulate	
2.1.25.	Elaborarea unui sistem de monitorizare și raportare a fondurilor pentru îngrijirea medicală a deținuților	2026-2027	28,6 2026 – 14,3; 2027 – 14,3	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Administrația Națională a Penitenciarelor; Ministerul Sănătății	Asociația obștească „Promo-Lex”	Sistemul elaborat și funcțional	
2.1.26.	Instituirea unui mecanism de protecție al angajaților din penitenciare - victime ale atacurilor și represaliilor din partea deținuților	2024	48,6	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății		Mecanismul de protecție instituit și aplicabil	<u>În proces de realizare</u> Administrația Națională a Penitenciarelor Administrația Națională a Penitenciarelor a expediat Ministerului Justiției propuneri de modificare a prevederilor Codului Penal ce țin de protecție angajaților din penitenciare-victime ale atacurilor și represaliilor din partea deținuților. Ministerul Sănătății Ministerul Sănătății este deschis la colaborare cu Ministerul Justiției și Administrația Națională a Penitenciarelor

								pentru a analiza modalități de îmbunătățire a accesului la servicii medicale și de protecție pentru personalul penitenciar. În funcție de modificările legislative propuse, Ministerul Sănătății poate evalua impactul asupra sistemului de sănătate și poate contribui la dezvoltarea unor mecanisme adecvate de sprijin.
2.1.27.	Elaborarea unor programe de reabilitare a victimelor torturii și a altor tratamente inumane și/sau degradante	2025-2026	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Finanțelor; Procuratura Generală		Conceptul programelor elaborat; programele elaborate și implementate	
Obiectiv specific 2.2. Izolatoarele de detenție provizorie și Centrul de Plasament Temporar al Străinilor (în continuare – CPTS) asigură condiții umane de detenție și garanții împotriva relelor tratamente Indicator: Ponderea recomandărilor Consiliului pentru prevenirea torturii implementate de către Ministerul Afacerilor Interne (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Afacerilor Interne) Date de referință: 0 Țintă: 90%								anul 2024 IGM (CPTS) recomandări a. 2023 - 14; implementate - 6; în proces continuu de implementare - 6; neimplementate - 2.
2.2.1.	Consolidarea capacităților și îmbunătățirea	2024	145,5	Surse externe	Ministerul Afacerilor Interne	Parteneri de dezvoltare; Organizația	Numărul de instruiți desfășurate;	Ministerul Afacerilor Interne <u>Realizată</u>

	competențelor practice ale personalului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor, în combaterea relelor tratamente și asigurarea condițiilor umane de plasament				(Inspectoratul General pentru Migrație)	Internațională pentru Migrație; Oficiul ONU pentru Drepturile Omului; Oficiul Avocatului Poporului	100 % din angajați ai CPTS instruiți; numărul de consemnări în Registrul de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor sau a altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant; numărul de anchete disciplinare interne inițiate; tipul sancțiunilor aplicate urmare efectuării anchetei de serviciu	Pe parcursul anului 2024 a fost asigurată participarea la 24 de instruiți desfășurate cu participarea a 85% a angajaților CPTS (15% a fost încetat raportul de serviciu conform art. 38 alin.(1) lit. c al Legii 288/2016) - Comunicarea orientată către beneficiar; - Convenția CE pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice; - Cursul de asistență de urgență de bază BEC; - Acordarea primului ajutor medical; 0 - consemnări în registrul de evidență. 0 - anchete disciplinare. 0 - sancțiuni aplicate.
2.2.2.	Organizarea instruirilor/cursurilor de perfecționare/specializare pentru angajați	2024-2027	780,4 2024 – 196,5;	Surse externe	Ministerul Afacerilor Interne;	Parteneri de dezvoltare;	Minimum 30% din angajați instruiți anual;	Ministerul Afacerilor Interne <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024, conform ordinului MAI nr. 346 din 13.07.2023, a

	Poliției, în special pentru personalul Poliției antrenat la paza și escortarea persoanelor aflate în custodia poliției, în domeniul nediscriminării și al standardelor stabilite în Protocolul de la Istanbul, inclusiv, atât în domeniul prevenirii torturii, cât și a violenței între deținuți		2025 – 189,6; 2026 – 197,2; 2027 – 197,2		Academia „Ștefan cel Mare”; Inspectoratul General al Poliției	Oficiul Avocatul Poporului; Institutul pentru Drepturile Omului din Republica Moldova; Fundatia-SOROS Moldova; Asociația obștească „Promo-Lex”	numărul de cursuri organizate; numărul de angajați, pe sexe, instruiți (inclusiv a felcerilor, până la transmiterea în subordinea Serviciului Medical al Ministerului Afacerilor Interne)	fost organizat și desfășurat cursul de perfecționare/ specializare „<i>Egalitatea de gen și prevenirea discriminării</i>”, în perioada de 15.01-17.01.2024, pentru 27 funcționari publici cu statut special din cadrul MAI. Concomitent, au fost desfășurate următoarele activități: 1. instruirea angajaților din inspectoratele Direcției de Poliție a IGP a mun. Chișinău, la pregătirea profesională cu tema: „<i>Prevenirea și combaterea discriminării și asigurarea egalității</i>”; 2. instruirea pe subiectul „<i>Prevenirii și combaterii discriminării</i>” în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI la orele de pregătire profesională. În vederea realizării prevederilor Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2023-2027, la 26.03.2024 a participat la Workshopul „<i>Strengthening Security Sector Governance in the republic of Moldova</i>”. De asemenea, la 07.03.2024, 13.03.2024, 22.03.2024 și 28.03.2024 în baza dispoziției IGP nr. 63/2024, au fost desfășurate cursurile de instruire cu tematica „Garanțiile fundamentale împotriva torturii și altor rele tratamente în perioada inițială de detenție”, la care au fost instruiți 72 de angajați (15 - femei și 57 -
--	---	--	---	--	--	---	--	---

							bărbați) din cadrul Serviciilor detenție și escortă. Numărul total de angajați din cadrul subdiviziunilor detenție și escortă constituie 362 de persoane, cei 72 (58B și 14F) care au fost instruiți, constituind 19,88%. În perioada de 16-27.09.2024, în baza Dispoziției IGP nr.433/2024, au fost desfășurate cursurile de instruire „Protecția drepturilor omului, în speță ale persoanelor aflate în custodia Poliției”, fiind instruiți 20 de angajați (3 femei și 17 bărbați) din cadrul Serviciilor detenție și escortă; În perioada de 21-22.11.2024, în baza Dispoziției IGP nr.598/2024, cu suportul Institutului pentru Drepturile Omului din Moldova (IDOM), a fost desfășurat cursul de instruire „Gestionarea cazurilor infracțiunilor motivate de ură, cu un accent deosebit pe nevoile specifice ale diferitor grupuri de persoane cu dizabilități”, la care au participat 11 angajați (2 femei și 9 bărbați), din cadrul Serviciilor detenție și escortă; În perioada de 05-06.12.2024, în baza Dispoziției IGP nr.641/2024, cu suportul Institutului pentru Drepturile Omului din Moldova (IDOM), a fost desfășurat cursul de instruire „Gestionarea cazurilor infracțiunilor motivate de ură, cu un accent deosebit pe nevoile specifice ale diferitor grupuri de persoane cu dizabilități”, la care
--	--	--	--	--	--	--	---

								au participat 14 angajați (5 femei și 9 bărbați), din cadrul Serviciilor detenție și escortă. Suplimentar, în perioada 4-8 noiembrie 2024, în baza Dispoziției IGP nr.535/2024 a fost desfășurată vizita de studiu la Mannheim, Republica Federală Germania, cu tematica „Acțiunile Poliției în raport cu persoanele cu dizabilități psihice, inclusiv fenomenul ultragrierii în rândul poliției” la care au participat 6 angajați ai Poliției.
2.2.3.	Organizarea instruirilor/cursurilor pentru angajații Serviciului detenție și escortă și pentru personalul medical în domeniul primului ajutor medical în stări de urgență	2024-2027	466,8 2024 – 116,4; 2025 – 113,7; 2026 – 118,3; 2027 – 118,3;	Surse externe	Ministerul Afacerilor Interne; Academia „Ștefan cel Mare”; Inspectoratul General al Poliției; Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Parteneri de dezvoltare; Centrul de sănătate și dezvoltare comunitară AFI; Instituția medico-sanitară publică departamentală „Serviciul medical al Ministerului Afacerilor Interne”; Centrul universitar de simulare	Numărul de cursuri organizate; numărul de angajați, pe sexe, instruiți	Inspectoratul General al Poliției <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> La 17 noiembrie 2023, prin dispoziția IGP nr. 554 cu privire la delegarea salariaților Poliției la seminarele de instruire cu genericul „Promovarea educației medicale și dezvoltarea instruirii prin simulare pentru diferite categorii de angajați din cadrul MAI”. Instruirea a început în 2024, fiind instruiți 34 de angajați din cadrul Serviciului detenție și escortă (17F, 17B). În perioada de 23-25.10.2024, în baza Dispoziției IGP nr.523/2024 cu suportul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență a fost desfășurată activitatea de formare profesională cu genericul „Acordarea primului ajutor medical”, la care au participat 2 angajați (1F și 1B) din grupul profesional detenție, escortă și interacțiune justiție. La 16-19.12.2024, în cadrul Academiei Ștefan cel Mare a MAI, a fost desfășurat

						în instruirea medicală	Cursul „<i>Urgențe Medicale. Concepte de Bază</i>” – Basic Emergency Care (BEC), destinat formării de formatori din cadrul angajaților Serviciului Medical al MAI și al angajaților subdiviziunilor subordonate MAI. Cursul (BEC) a fost organizat de Organizația Mondială a Sănătății (OMS), Comitetul Internațional al Crucii Roșii (CICR) și Federația Internațională de Medicină de Urgență (IFEM). Scopul instruirii a fost conceput în vederea oferirii personalului medical din prima linie a abilităților și cunoștințelor necesare în gestionarea afecțiunilor acute care pun în pericol viața persoanelor. Inspectoratul General pentru Situații de Urgență <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024, de către IGSU au fost organizate 5 cursuri, în domeniul primului ajutor medical în stări de urgență. În total au fost instruiți 53 de angajați (31 bărbați și 22 femei) din Serviciile detenție și escortă și personalul medical, și anume: - la data de 09.01.2024, 23.01.2024, 25.01.2024 – instruiți 16 angajați Serviciul vamal; - la data de 20.03.2024 - instruiți 13 angajați Penitenciarul nr. 9 Pruncu; - la data de 07.10.2024 - instruiți 4 angajați Centrul de Justiție Familială al Poliției;
--	--	--	--	--	--	-------------------------------	--

								- la data de 16.10.2024 - instruiți 10 angajați Penitenciarul nr. 4 Cricova; - la data de 26.11.2024 - instruiți 10 angajați IGPF.
2.2.4.	Instruirea funcționarilor publici cu statut special din cadrul subdiviziunilor Inspectoratului General al Poliției care asigură paza, detenția și escortarea persoanelor aflate în custodia poliției cu privire la utilizarea forței, a mijloacelor speciale și a armelor de foc, inclusiv privind persoanele reținute	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne; Academia „Ștefan cel Mare”; Inspectoratul General al Poliției		100% din angajați instruiți; minimum 2 exerciții practice pentru angajații care intră în contact cu persoanele reținute, organizate anual	Inspectoratul General al Poliției <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul semestrului I al anului 2024, s-au desfășurat 2 cursuri, la care au participat 40 de angajați ai IGP, după cum urmează: •12-16.02.2024, cu suportul Direcției dezvoltare profesională a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne a fost organizat cursul de formare continuă cu tematica „Intervenția profesională III”, la care au participat 14 angajați (1F și 13B). •27-31.05.2024, cu suportul Direcției dezvoltare profesională a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne a fost desfășurat cursul de formare profesională cu tematica „Intervenția profesională IV”, la care au participat 16 angajați (13B și 3F). •în perioadele 12, 19 și 26.06.2024, cu suportul Autorității Suedeze de Poliție, a fost desfășurat cursul de instruire pe componenta tactici de bază, la care au participat 10 angajați (6F și 4B). Pe parcursul semestrului II al anului 2024, în cadrul IGP s-au desfășurat 2 cursuri, la care au participat 19 angajați, dintre care

								22 angajați (9B și 13F) din cadrul Serviciilor detenție și escortă după cum urmează: - în perioada 09-13.12.2024, cu suportul Direcției dezvoltare profesională a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne a fost desfășurată activitatea de formare profesională continuă cu genericul „Activitatea de detenție și escortă”, la care au participat 19 angajați (8 B și 11F) din grupul profesional serviciul interacțiune justiție. Temei Dispoziția IGP nr.642/2024. - În cadrul cursurilor de formare profesională inițiale a Direcției „CIPAL”, din cadrul Academiei „Ștefan cel Mare”, a fost studiat modulul „<i>Menținerea ordinii publice</i>”, în care au fost instruiți: - Promoția 23, conform Dispoziției IGP nr.488 din 04.10.2024, fiind instruiți 79 cursanți. - Promoția 24, conform Dispoziției IGP nr.544 din 02.08.2024, fiind instruiți 202 cursanți. Total instruite – 281 persoane
2.2.5	Instruirea funcționarilor publici cu statut special din cadrul subdiviziunilor IGP care asigură paza, detenția și escortarea persoanelor aflate în custodia Poliției	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne; Academia „Ștefan cel Mare”;	Consiliul pentru egalitate	Numărul de cursuri organizate; numărul de angajați, pe sexe, instruiți	<u>Inspectoratul General al Poliției Realizată pentru perioada de raportare</u> În perioada de 07.03.2024-28.03.2024 s-au desfășurat 4 cursuri, la care au participat 72 de angajați ai Batalionului/Serviciilor

	cu privire la egalitate de gen				Inspectoratul General al Poliției			detenție și escortă din cadrul subdiviziunilor teritoriale ale Poliției subordonate Inspectoratului General al Poliției, dintre care 58 bărbați și 14 femei. Temei - Dispoziția IGP nr.15 din 15.02.2024 „Cu privire la delegarea salariaților Poliției cu tematica „Garanțiile fundamentale împotriva torturii și altor rele tratamente în perioada inițială de detenție”.
2.2.6.	Identificarea unui mecanism de tranziție de conlucrare inter-instituțională în cazul persoanelor reținute în vederea respectării dreptului la sănătate (acces la servicii și monitorizarea calității serviciilor prestate persoanelor reținute în cadrul IDP, inclusiv prin intermediul Serviciului 112)	2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne; Inspectoratul General al Poliției; Ministerul Sănătății		Contracte de acordare a serviciilor medicale încheiate între instituțiile medicale publice și subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției	Inspectoratul General al Poliției <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024, de către subdiviziunile teritoriale ale Poliției, cu instituțiile medicale au fost încheiate 5 contracte de acordare a serviciilor medicale persoanelor reținute și plasate în izolatoarele de detenție provizorie din cadrul subdiviziunilor teritoriale ale poliției subordonate Inspectoratului General al Poliției.
2.2.7.	Instruirea angajaților poliției care asigură paza, detenția și escortarea persoanelor aflate în custodia poliției/personalului medical din IDP cu privire la procedura de identificare, de	2024-2027	394,4 2024 – 98,6; 2025 – 98,6; 2026 – 98,6;	Surse externe	Ministerul Afacerilor Interne; Academia „Ștefan cel Mare”; Inspectoratul General al Poliției	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatul Poporului; Institutul pentru Drepturile Omului din	Numărul de cursuri organizate; numărul de angajați, pe sexe, instruiți; 100% angajați instruiți	Inspectoratul General al Poliției <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În perioada anului 2024 au fost instruiți 111 (83 B și 28 F) angajați din cadrul subdiviziunilor detenție și escortă ce constituie 30.7% din totalul angajaților (362) care activează în domeniu:

	înregistrare și de raportare a pretinselor cazuri de tortură, de tratament inuman sau degradant conform Ordinului interdepartamental nr. 77/572/408/639-o/197/1589/2013		2027 – 98,6			Republica Moldova; Fundatia-SOROS Moldova; Asociația obștească „Promo-Lex”; Procuratura Generală	În baza dispoziției IGP nr. 15 din 15 februarie 2024 „Cu privire la delegarea salariaților Poliției la cursul cu tematica „Garanțiile fundamentale împotriva torturii și altor rele tratamente în perioada inițială de detenție” au fost organizate: 4 cursuri (Grupa I - 07.03.2024; Grupa II – 13.03.2024; Grupa III – 22.03.2024; Grupa IV – 28.03.2024), la care au fost instruiți 72 de angajați (58B și 14 F) ai Batalionului/Serviciilor detenție și escortă din cadrul subdiviziunilor teritoriale ale Poliției. Din numărul total de angajați din cadrul subdiviziunilor detenție și escortă - 362 de persoane, 72 angajați constituie 19,88%. În perioada de 16-27.09.2024, în baza Dispoziției IGP nr.433/2024, au fost desfășurate cursurile de instruirile cu tematica „Protecția drepturilor omului, în speță ale persoanelor aflate în custodia Poliției”, fiind instruiți 20 de angajați (3 femei și 17 bărbați) din cadrul Serviciilor detenție și escortă. În perioada de 09-13 decembrie 2024, în baza Dispoziției IGP nr.642/2024, cu suportul Direcției dezvoltare profesională a Academiei „Ștefan cel Mare”, a fost desfășurată activitatea de formare profesională continuă cu genericul „Activitatea de detenție și escortă”, la care au participat 19 angajați (8 bărbați și 11-
--	---	--	-------------	--	--	---	--

							femei) din grupul profesional serviciul interacțiune justiție.
2.2.8.	Asigurarea instruirii inițiale obligatorii și continue a personalului medical în cadrul izolatoarelor de detenție provizorie în vederea asigurării activității conform standardelor naționale și internaționale	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Sănătății	100% felceri (personal medical din cadrul (IDP) instruiți în cadrul Centrului de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”	MAI <u>Neinițiată</u>
2.2.9.	Revizuirea actelor normative privind activitatea CPTS în vederea identificării soluțiilor de angajare în cadrul Centrului a unui medic/asistent medical, reieșind din statutul CPTS, determinat prin Legea 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) ca loc de detenție în care persoanele pot fi deținute și până la 12 luni	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Numărul de acte normative revizuite	Ministerul Afacerilor Interne <u>Realizată</u> Prin HG nr. 16/2023 a fost abrogată HG 914/2014, inclusiv au fost operate modificări la HG 493/2011 care reglementează activitatea Centrului de Plasament Temporar pentru Străini. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135244&lang=ro
2.2.10.	Instituirea unui post medical permanent 24/24 ore, 7/7 zile în incinta CPTS, în vederea	2024-2025	În limitele alocațiilor or	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul	Postul medical instituit	Inspectoratul General pentru Migrație <u>În proces de realizare</u>

	realizării garanției de examinare medicală la fiecare intrare și ieșire din instituție, dar și asigurarea accesului persoanelor plasate la asistență medicală în termeni rezonabili		bugetare		General pentru Migrație)			La moment CPTS nu dispune de un post medical c permanent 24/24 ore, 7/7 zile în incinta CPTS . În acest context a fost transmisă în adresa Misiunii OIM Moldova solicitarea de oferire a suportului pentru consolidarea condițiilor din CPTS – componenta medicală. În prezent Serviciul medical din cadrul Centrului de Plasament Temporar al străinilor asigură realizarea garanției de examinare medicală la fiecare intrare și ieșire din instituție, dar și asigurarea accesului persoanelor plasate la asistență medicală în termeni rezonabili
2.2.11.	Asigurarea serviciilor de traducere, la necesitate, în cadrul CPTS	2024-2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)		Servicii de traducere disponibile	<u>Inspectoratul General pentru Migrație Realizată pentru perioada de raportare</u> Serviciile de traducere sunt asigurate la necesitate din contul bugetului de stat, fiind contractate serviciile de interpretare, efectuate consecutiv pentru asigurarea cu translator în procesul ședințelor de judecată privind prelungirea duratei de luare în custodie publică a străinilor. IGM asigură accesul la serviciile de interpret și traducător conform prevederilor Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, cu indicarea în clauzele contractuale a obligației de prestare a serviciilor în regim de 24/7.
2.2.12.	Accesibilizarea CPTS, a spațiilor de uz comun (baie, veceu, spațiu pentru plimbări) la	2024-2026	În limitele alocațiilor or	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul		Spațiile CPTS accesibile pentru	<u>Inspectoratul General pentru Migrație Realizată pentru perioada de raportare</u>

	necesitățile persoanelor cu dizabilități		bugetare		General pentru Migrație)		persoanele cu dizabilități	În cadrul Centrului spațiile de uz comun sunt parțial ajustate la necesitățile persoanelor cu dizabilități.
2.2.13.	Instruirea personalului medical privind documentarea și raportarea leziunilor corporale în corespundere cu prevederile Protocolului de la Istanbul și ale Regulamentului cu privire la procedura de identificare, de înregistrare și de raportare a pretinselor cazuri de tortură, de tratament inuman sau degradant, aprobat prin Ordinul comun al Procuraturii Generale nr. 77/2013	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație, Academia „Ștefan cel Mare”)		Numărul și de rata personal medical instruit	<u>Inspectoratul General pentru Migrație Realizată pentru perioada de raportare</u> Efectivului CPTS al IGM, în special cel al Serviciului medical, i-a fost adus la cunoștință Ordinul comun nr. 77/2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant. Personalul medical, reprezentanții CPTS și angajații IGM, au responsabilitatea privind înregistrarea și raportarea leziunilor provocate în timpul reținerii străinilor (inclusiv accidentală), în calitate de garanție fundamentală împotriva torturii.
2.2.14.	Îmbunătățirea aplicării mecanismului care să garanteze dreptul reținuților/deținuților de a adresa cereri/ plângeri confidențiale către organele de ocrotire a drepturilor: Procuratură, Avocatul Poporului, organizații necomerciale etc.	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul General pentru Migrație)	Oficiul Avocatului Poporului; Procuratura Generală	Numărul de plângeri adresate prin intermediul mecanismului	<u>Inspectoratul General pentru Migrație Realizată</u> Convorbirile online în cadrul IGM al MAI sunt asigurate conform prevederilor pct. 119 (străinii au dreptul la convorbiri telefonice de la telefonul public sau prin intermediul aplicațiilor gratuite de mesagerie) din Hotărârea Guvernului nr. 493 din 07.07.2011 cu privire la aprobarea

							Regulamentului Centrului de plasament temporar al străinilor. IGM: 0- plângeri sesizate de către personalul CPTS. IGP Direcția Interacțiune Justiție a Inspectoratului General al Poliției a înregistrat și examinat o plângere adresată Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la condițiile necorespunzătoare de escortare de către angajații Serviciului detenție și escortă din cadrul IP Călărași
Obiectiv specific 2.3. Instituțiile de psihiatrie și expertiză medico-legală asigură tratamentul pacienților bazat pe drepturile omului Indicator: Ponderea recomandărilor Consiliului pentru prevenirea torturii implementate de către Ministerul Sănătății (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Sănătății) Date de referință: 0 Țintă: 90%							Ministerul Sănătății Ministerul Sănătății a luat act de cele 15 recomandări ale Consiliului pentru Prevenirea Torturii incluse în Raportul anual de activitate al Mecanismului Național de Prevenire a Torturii pentru anul 2023, capitolul IV, referitor la situația din instituțiile subordonate ministerului. În acest context, Ministerul înregistrează progrese, pentru anul 2024, prin implementarea a 7 recomandări: 1. Informarea pacienților despre tratamentul administrat, durata acestuia și efectele adverse. 2. Documentarea cazurilor de violență și leziuni corporale, conform Ordinului nr. 77/2013, precum și măsuri pentru prevenirea violenței între pacienți.

								3. Elaborarea protocoalelor de intervenție pentru violența între pacienți, documentarea adecvată și informarea autorităților competente. 4. Instruirea continuă a personalului privind drepturile omului, sănătatea mintală și documentarea leziunilor corporale. 5. Evitarea supraaglomerării saloanelor atunci când există spații disponibile. 6. Îmbunătățirea calității asistenței medicale, prin suplinirea posturilor vacante cu personal calificat. 7. Adoptarea unei abordări multidisciplinare în tratament, incluzând sesiuni de psihoterapie și intervenții psihosociale pentru susținerea incluziunii sociale. Aceste măsuri reflectă angajamentul Ministerului Sănătății de a implementa recomandările Consiliului pentru Prevenirea Torturii și de a asigura respectarea drepturilor pacienților internați în instituțiile de psihiatrie și expertiză medico-legală.
2.3.1.	Elaborarea și implementarea standardelor minime de calitate a serviciilor medicale și a condițiilor de spitalizare, conform normelor internaționale	2024	26,0	Surse bugetare	Ministerul Sănătății		Standardele minime de calitate elaborate și implementate	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> Ministerul Sănătății, în colaborare cu Consiliul European, a elaborat proiectul Standardului de calitate pentru implementarea modelului integrat de reabilitare psihosocială a pacienților

								internați în spitalele de psihiatrie din Republica Moldova. În prezent, documentul a fost transmis către comisiile de specialitate ale Ministerului Sănătății pentru examinare.
2.3.2.	Elaborarea și aprobarea unei instrucțiuni operaționale standard comună cu Inspectoratul General al Poliției și cu spitalele de psihiatrie, în vederea gestionării situațiilor de criză, cu instruirea personalului angajat pentru dezvoltarea abilităților de acțiune în situații de criză, inclusiv cazuri de violență și violență conexă cu abuzul de alcool sau altor substanțe interzise	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne		Instrucțiunea elaborată și aprobată	Ministerul Sănătății <u>Nerealizată</u> În scopul implementării Legii nr. 114/2024 privind sănătatea și bunăstarea mintală, pe parcursul a. 2025, Ministerul Sănătății de comun cu Ministerul Afacerilor Interne, vor elabora <i>Ordinul comun privind aprobarea mecanismului/procedurii de transportare a persoanei cu tulburări mintale și de comportament într-o instituție medico-sanitară pentru internarea nevoluntară și de asigurare a securității personalului medical implicat în acordarea asistenței medicale în sănătatea mintală.</i>
2.3.3.	Elaborarea și aprobarea unor proceduri/mecanisme/normative privind aplicarea măsurilor de constrângere, conform standardelor Consiliului pentru prevenirea torturii revizuite	2024-2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății		Procedurile elaborate și aprobate	Ministerul Sănătății <u>Neinițiată</u> Pe parcursul a. 2025-2026, Ministerul Sănătății va elabora <i>Ordinul privind procedura de aplicare a măsurilor de limitare a libertății de mișcare în cazul spitalizării într-o instituție medico-sanitară specializată în sănătate mintală în privința adulților și copiilor.</i>

2.3.4.	Instruirea continuă a personalului pentru asigurarea documentării cazurilor de violență/leziuni corporale în corespundere cu Ordinul comun nr. 77/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, de înregistrare și de raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant	2024-2027	933,6 2024 – 232,8; 2025 – 227,5; 2026 – 236,6; 2027 – 236,6	Surse externe	Ministerul Sănătății	Parteneri de dezvoltare	Numărul de personal instruit; ponderea personalului care a susținut testul post-instruire cu 80% sau mai mult	Ministerul Sănătății <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Instituțiile medico-sanitare de profil psihiatric au aprobat Regulamente interne privind procedura de identificare, de înregistrare și de raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, precum și Proceduri operaționale, conform prevederilor Ordinului nr. 77/2013. Personalul medical a fost instruit după cum urmează: <i>Spitalul Clinic de Psihiatrie (SCP)</i> – 634 persoane, <i>Spitalul de Psihiatrie Bălți (SP Bălți)</i> -435 persoane, <i>Spitalul de Psihiatrie Orhei (SP Orhei)</i> - 46 persoane.
2.3.5.	Suplinirea numărului de personal medical în funcțiile vacante pentru asigurarea asistenței medicale calitative și calificate	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății		Numărul și ponderea de funcții medicale vacante raportat la statele de personal	Ministerul Sănătății <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> <i>SCP</i> - total funcții medicale aprobate 584,2, ocupate 561,5. Ponderea de funcții medicale ocupate 96,1%; <i>SP Bălți</i> - total funcții medicale aprobate – 516,2, ocupate 485,0. Ponderea de funcții medicale ocupate 94 %. <i>SP Orhei</i> total funcții medicale aprobate - 128,5 ocupate – 122,5, Ponderea de funcții medicale ocupate 95,3%.
2.3.6.	Dotarea tuturor secțiilor cu panouri informative despre drepturile/obligațiile	2024	100,0	Surse bugetare	Ministerul Sănătății		Numărul și ponderea de secții medicale care asigură	Ministerul Sănătății <u>Realizată</u> Toate secțiile medicale din cadrul IMSP spitale de psihiatrie sunt dotate cu panouri

	pacientului și mandatul Consiliului pentru prevenirea torturii și/sau a altor instituții abilitate cu sarcini de protecție a drepturilor omului						informații privind drepturile pacientului	informative privind drepturile și obligațiunile pacientului. Ponderea 100 %.
2.3.7.	Accesibilizarea fizică și informațională a instituțiilor psihiatrice pentru persoanele cu dizabilități	2024-2027	320,0 2024 – 80,0; 2025 – 80,0; 2026 – 80,0 2027 – 80,0	Surse bugetare	Ministerul Sănătății		Numărul și ponderea de instituții accesibilizate	Ministerul Sănătății <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> IMSP spitale de psihiatrie dispun de rampe de acces (SCP - 14, SC Bălți - 1, SP Orhei - 1), pentru persoane cu dizabilități, inclusiv SCP și SP Bălți dispun de ascensor. De menționat, că în SCP, în trei secții de tratament prin constrângere au fost instalate 26 camere de înregistrare video, precum și sisteme pentru petrecerea videoconferințelor (ședințe de judecată pentru pacienți). Referitor la accesibilitatea informațională pacienții au acces la telefon, televizor, panouri informative, cărți. Suplimentar, instituțiile medicale de profil urmează pe parcurs să identifice mijloace financiare pentru instalarea rampelor, mecanismelor de supraveghere video ș.a.
2.3.8.	Elaborarea și implementarea standardelor minime de calitate a serviciilor medicale și a condițiilor de spitalizare, conform	2024	26,7	Surse bugetare	Ministerul Sănătății		Standarde minime de calitate elaborate și implementate	Ministerul Sănătății <u>Realizată parțial</u> În cadrul parteneriatului cu Oficiul Consiliului Europei la Chișinău, pe parcursul anului 2024, a fost elaborat proiectul <i>Standardului de calitate pentru</i>

	normelor internaționale, cu respectarea drepturilor omului privind oferirea serviciilor pacienților aflați, atât la tratament, în baza liberului consimțământ, cât și celor aflați la tratament prin constrângere							implementarea modelului integrat de reabilitare psihosocială pentru pacienții psihiatrici din Republica Moldova, care este la etapa de consultare cu specialiștii din domeniu și urmează a fi aprobat.
Obiectiv specific 2.4. Locurile de detenție din Comenduirea Militară a Ministerul Apărării asigură garanții și condiții pentru prevenirea torturii și relex tratamentelor Indicator: Ponderea recomandărilor Consiliului pentru prevenirea torturii implementate de Ministerul Apărării (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Apărării) Date de referință: 0 Țintă: 90%								Ministerul Apărării nu a avut recomandări din partea Consiliului pentru prevenirea torturii
2.4.1.	Includerea în statele de organizare a Comendurii Militare a funcției de psiholog	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Apărării		Statele de personal modificate	Ministerul Apărării Acțiune desuetă Prin Legea nr.300/2024 a fost modificat Regulamentul disciplinei militare (Legea 52/2007) prin excluderea arestului ca formă de sancțiune disciplinară.
2.4.2.	Revizuirea legislației în vederea includerii exprese a respectării garanțiilor de bază la plasarea în locurile de detenție din Comenduirea militară, asigurarea dreptului la apărare în izolatoarele disciplinare, precum și introducerea expresă a posibilității de contestare a deciziei cu privire la	2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Apărării		Cadrul legal revizuit	Ministerul Apărării Acțiune desuetă Prin Legea nr.300/2024 a fost modificat Regulamentul disciplinei militare (Legea 52/2007) prin excluderea arestului ca formă de sancțiune disciplinară.

	stabilirea arestului în instituții independente							
2.4.3.	Efectuarea reparației curente și capitale selective a blocului de arest a Comendurii Militare	2026-2027	300,0 2026 – 150,0; 2027 – 150,0	Surse bugetare	Ministerul Apărării		Lucrările de reparație efectuate	Ministerul Apărării Acțiune desuetă Prin Legea nr.300/2024 a fost modificat Regulamentul disciplinei militare (Legea 52/2007) prin excluderea arestului ca formă de sancțiune disciplinară.
2.4.4.	Instituirea și implementarea mecanismului de informare a Avocatului Poporului despre decese, suicide, tentative suicidale, traume, leziuni, evadări, acte de rele tratamente în unitățile militare, incidente grave în Armata Națională, în termen de 24 ore	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Apărării	Oficiul Avocatului Poporului	Mecanismul de informare realizat; notele informative remise centralizat de către Ministerul Apărării către Oficiul Avocatului Poporului	Ministerul Apărării <u>În proces de realizare</u> S-a inițiat dialogul cu persoanele responsabile din cadrul Oficiului Avocatului Poporului pe marginea elaborării unui mecanism de raportare
2.4.5.	Instruirea personalului responsabil pentru documentarea și raportarea pretinselor acte de tortură sau de rele tratamente privind prevederile Protocolului de la Istanbul și Ordinul comun nr. 77/2013 al Procuraturii Generale	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Apărării		Numărul de personal instruit	Ministerul Apărării Acțiune desuetă Prin Legea nr.300/2024 a fost modificat Regulamentul disciplinei militare (Legea 52/2007) prin excluderea arestului ca formă de sancțiune disciplinară.
2.4.6.	Stabilirea și punerea la dispoziția militarilor aflați în arest a unui	2024-2025	În limitele alocațiilor	Surse bugetare	Ministerul Apărării		Mecanismul elaborat și implementat	Ministerul Apărării Acțiune desuetă Prin Legea nr.300/2024 a fost modificat

	mecanism clar și prestabilit de notificare a locului și faptului detenției		or bugetare					Regulamentul disciplinei militare (Legea 52/2007) prin excluderea arestului ca formă de sancțiune disciplinară.
2.4.7.	Asigurarea funcționalității serviciilor poștale în locurile de detenție	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Apărării	Oficiul Avocatului Poporului	Serviciile poștale funcționale în locurile detenție din subordinea Ministerului Apărării; numărul de plângeri recepționate de Avocatul Poporului	Ministerul Apărării Acțiune desuetă Prin Legea nr.300/2024 a fost modificat Regulamentul disciplinei militare (Legea 52/2007) prin excluderea arestului ca formă de sancțiune disciplinară.
2.4.8.	Completarea funcțiilor vacante de personal medical în vederea asigurării accesului deținuților militari la examinarea medicală și la asistență medicală necesară	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Apărării		Numărul și ponderea de personal medical vacant raportat la statele de personal	Ministerul Apărării Acțiune desuetă Prin Legea nr.300/2024 a fost modificat Regulamentul disciplinei militare (Legea 52/2007) prin excluderea arestului ca formă de sancțiune disciplinară.
Obiectiv specific 2.5. Centrele de plasament temporar pentru persoanele cu dizabilități asigură rezidenților un mediu liber de rele tratamente Indicator: Rata de implementare a recomandărilor Consiliului pentru prevenirea torturii privind eliminarea relelor tratamente în centrele de plasament temporar pentru persoanele cu dizabilități (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Muncii și Protecției Sociale) Date de referință: 0 Țintă: 90%								
2.5.1.	Elaborarea și implementarea	2024-2027	În limitele	Surse bugetare	Ministerul Muncii și		Procedurile standard	Ministerul Muncii și Protecției Sociale

	procedurilor standard privind soluționarea stărilor de conflict și de violență fizică sau verbală		alocații or bugetar e	Surse externe	Protecției Sociale; Agenția de Gestionare a Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă; Agențiile teritoriale de asistență socială		elaborate și aprobate; numărul de cazuri raportate și referite la instituții specializate	<u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024 au fost raportate 15 cazuri de conflict și de violență fizică sau verbală către Oficiul Avocatului Poporului. Totodată, se menționează că, procedurile standard privind soluționarea stărilor de conflict și de violență fizică sunt în proces de elaborare. De asemenea se informează că, Agenția pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă din Republica Moldova ia măsuri pentru a consolida monitorizarea și protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități în centrele specializate. Centrele gestionate de Agenția pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă (AGSSSÎ) au mecanisme instituționalizate pentru prevenirea, protejarea, investigarea și sancționarea actelor de violență, intimidare sau tratamente inumane față de rezidenți și angajați. Beneficiarii sunt informați despre procedurile de depunere a plângerilor și de raportare a abuzurilor la admiterea în centre. Centrele asigură accesul la justiție pentru persoanele cu dizabilități și afișează materiale informative despre drepturile acestora și contactele instituțiilor de asistență. De asemenea, distribuie pliante explicative pentru a preveni represaliile împotriva celor care depun plângeri. Orice
--	---	--	--------------------------------	------------------	--	--	--	--

								acțiuni discriminatorii sunt interzise și sancționate conform regulamentului intern al AGSSSI și legislației. Centrele dispun de sisteme de supraveghere video pentru monitorizarea spațiilor comune și facilități pentru accesarea serviciilor de asistență telefonică gratuită. Cazurile de violență și abuz sunt raportate conform instrucțiunilor către Ombudsman și organele de drept. Instituțiile sunt inspectate periodic de către Oficiul Avocatului Poporului și alte organizații relevante. Pe baza rapoartelor acestor organizații, centrele implementează planuri de acțiuni pentru îmbunătățirea protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități, inclusiv recomandările Consiliului pentru Prevenirea Torturii și alte studii și rapoarte relevante.
2.5.2.	Îmbunătățirea condițiilor de cazare și de deservire în centrele de plasament, inclusiv implicarea în diferite activități ocupaționale și de petrecere a timpului liber	2024-2027	20000,0 2024 – 5000,0; 2025 – 5000,0; 2026 – 5000,0; 2027 – 5000,0	Surse bugetare/ Surse externe	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Agenția de Gestionare a Serviciilor Sociale cu specializare înaltă; Agențiile teritoriale de	Parteneri de dezvoltare	Condiții decente de trai asigurate în Centrele de plasament; numărul de persoane cu dizabilități implicate în activități ocupaționale/d e petrecere a timpului liber;	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Beneficiarii centrelor de plasament administrate de Agenția pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă (AGSSSI) primesc asistență completă de la stat, 24/7, incluzând cazare, alimentație, igienă, îngrijiri socio-medicale, terapii, consiliere, servicii educative și de socializare, suport în perfectarea actelor și stabilirea prestațiilor sociale, dezvoltarea abilităților de autonomie și acces la muncă. Centrele

					asistență socială; Ministerul Finanțelor		numărul de activități desfășurate	sunt echipate pentru a facilita mobilitatea și accesul la informație, având rampe de acces, bare de suport și Wi-Fi. Totodată, Ministerul a inițiat reparații capitale și curente pentru 53 de sedii pentru a îmbunătăți condițiile de trai în serviciile de plasament. Serviciile în cadrul centrelor de plasament sunt furnizate conform standardelor minime de calitate. Personalul acestor centre include asistenți sociali, instructori-ergoterapeuți și pedagogi sociali, care au rolul de a oferi suport necesar pentru o incluziune socială reușită a beneficiarilor. De asemenea, se menționează că, dezinstituționalizarea persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale rămâne o prioritate a Guvernului și a MMPS. Respectiv, prin Hotărârea Guvernului nr. 893/2018 a fost aprobat Programul național de dezinstituționalizare a persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale din instituțiile rezidențiale gestionate de Agenția Națională Asistență Socială, pentru anii 2018-2026, care a fost elaborat în baza art. 19 din Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și are ca scop, reformarea sistemului rezidențial de îngrijire a persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale din instituțiile rezidențiale gestionate.
--	--	--	--	--	--	--	---	--

								De asemenea, au fost îmbunătățite condițiile de întreținere și prestare a serviciilor sociale aproximativ pentru 2047 beneficiari (persoane în vârstă, persoane cu dizabilități, copii aflați în situație de risc) din cadrul ATAS-urilor, investițiile fiind în mărime de 14845, 4 mii lei, din care 4704,01 mii lei reprezintă contribuții directe din partea partenerilor UNFPA și GIZ.
2.5.3.	Instruirea femeilor și bărbaților cu dizabilități din centrele de plasament și servicii sociale comunitare despre sănătate și despre drepturile sexual-reproductive, precum și asigurarea accesului acestora la metode moderne de contracepție	2024-2027	800,0 2024 – 200,0; 2025 – 200,0; 2026 – 200,0; 2027– 200,0	Surse bugetare/ Surse externe	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Agenția de Gestionare a Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă; Agențiile teritoriale de asistență socială	Parteneri de dezvoltare	Numărul de persoane cu dizabilități instruite; numărul de femei cu dizabilități din centrele de plasament și servicii sociale comunitare care utilizează metode moderne de contracepție	<u>Ministerul Muncii și Protecției Sociale</u> <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În cadrul Centrelor sunt create condiții care garantează dreptul la viață intimă a persoanelor cu dizabilități. Beneficiarii primesc informații despre viața sexual-reproductivă într-un limbaj accesibil, prin diverse mijloace informative și instruirii. De asemenea, sunt promovate planificarea familială și prevenirea sterilizării forțate, în special pentru femei. Beneficiarii au acces la prezervative și la consultații medicale specializate, inclusiv ginecologice. Produsele de igienă personală sunt repartizate pacienților conform cerințelor și normativelor prevăzut prin Hotărârea Guvernului nr. 506/2006 privind aprobarea normelor naturale pentru întreținerea persoanelor cazate în instituțiile sociale, pe care le au și la alegere în cazul dispunerii unor cantități mai variate.

								Serviciile de tratament medical, naștere, metode de contracepție destinate beneficiarilor sunt acoperite prin intermediul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. Paciente se află la evidența medicului de familie și însoțite de către un lucrător medical al instituției, merg la consultație la necesitate. În anul 2024, 1891 persoane au beneficiat de serviciile acestor centre, dintre care 954 femei. Tot în această perioadă 306 persoane cu dizabilități au primit informații despre sănătate și drepturile sexual-reproductive, însă dintre acestea 248 femei preferă prezervativele în locul metodelor moderne de contracepție.
2.5.4.	Organizarea campaniilor de promovare a avantajelor vieții independente și a traiului în comunitate pentru persoanele cu dizabilități instituționalizate	2024-2027	1600,0 2024 – 400,0; 2025 – 400,0; 2026 – 400,0; 2027 – 400,0	Surse bugetare/ Surse externe	Agenția de Gestionare a Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă	Parteneri de dezvoltare	Numărul de campanii informare efectuate; numărul de beneficiari informați	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024: – au fost dezinstituționalizate 13 persoane, dintre care 5 bărbați, în familii biologice și servicii sociale locale, în instituțiile gestionate și serviciile sociale create; – au fost organizate 17 campanii de promovare a avantajelor vieții independente și a traiului în comunitate pentru persoanele cu dizabilități instituționalizate, informând 251 beneficiari.

2.5.5.	Monitorizarea asigurării respectării cadrului normativ, în special a respectării standardelor minime de calitate pentru serviciile acordate în cadrul centrelor de plasament pentru persoanele cu dizabilități cu scopul asigurării drepturilor acestora	2024-2027	Nu necesită resurse financiare	Surse bugetare	Inspectoratul Social de Stat; Agenția de Gestionare a Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă	Misiunile de control efectuate; numărul de recomandări elaborate	<u>Ministerul Muncii și Protecției Sociale</u> <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024 au fost realizate următoarele. Au fost realizate 5 vizite de monitorizare și control în instituțiile publice de asistență socială pentru a evalua condițiile de trai ale rezidenților, calitatea serviciilor și respectarea drepturilor persoanelor instituționalizate. Inspectoratul Social de Stat a efectuat 5 misiuni de control în Centrele de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități din subordinea Agenției de Gestionare a Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă, inclusiv: – 1 misiune de control la Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Cocieri; – 2 misiuni de control la Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități mun. Orhei; – 2 misiuni de control la Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) mun. Bălți. În total au fost înaintate 26 de recomandări referitoare la îmbunătățirea managementului și calității serviciilor acordate beneficiarilor.
--------	--	-----------	--------------------------------	----------------	--	--	---

2.5.6.	Crearea parteneriatelor cu prestatorii de servicii sociale în comunitate (locuințe protejate și case comunitare) în scopul facilitării vizitelor de informare a persoanelor cu dizabilități din centrele de plasament fără experiențe de trai în comunitate pentru a-i ajuta în luarea deciziilor privind dezinstituționalizarea	2024-2027	Nu necesită resurse financiare	Surse bugetare	Agencia de Gestionare a Serviciilor Sociale cu specializare înaltă; Agențiile teritoriale de asistență socială		Numărul de persoane cu dizabilități participante la vizite de informare în procesul de pregătire pentru dezinstituționalizare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Angajații Centrelor promovează și acordă sprijinul necesar în procesul de reintegrare/integrare a beneficiarilor în societate: pregătirea beneficiarilor pentru tranziție din serviciul de plasament temporar în servicii sociale alternative „Casa comunitară” și „Locuința protejată”, dezvoltarea abilităților de autonomie personală și trai independent, dezvoltarea abilităților de gospodărie și îngrijire a animalelor, dezvoltarea abilităților de gestionare a banilor, facilitarea participării beneficiarilor la activități sportive, culturale, sociale atât în cadrul serviciului de plasament, cât și în afară, facilitarea incluziunii în muncă etc. Astfel, în contextul dezinstituționalizării și asigurării unui trai independent în comunitate al persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale, în semestrul I al pe parcursul anului 2024, instituțiile publice de asistență socială gestionate de AGSSSÎ au asigurat funcționarea a: - 20 servicii „Locuință protejată” pentru 88 de beneficiari; - 9 servicii „Casă comunitară” pentru 53 beneficiari și 8 persoane participante la vizite de informare în procesul de pregătire pentru dezinstituționalizare și dezinstituționalizate.
--------	--	-----------	--------------------------------	----------------	--	--	---	---

2.5.7.	Integrarea persoanelor cu dizabilități în câmpul muncii și măsuri de ocupare, inclusiv în servicii de ghidare în carieră, elaborarea profilului șomerilor-persoane cu dizabilități	2024-2027	Nu necesită resurse financiare	Surse bugetare	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă		Numărul de persoane cu dizabilități beneficiare de servicii; numărul de persoane cu dizabilități angajate în câmpul muncii urmare a beneficiarii de servicii și măsuri de ocupare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024 în căutarea unui loc de muncă la ANOFM au fost înregistrate 1475 persoane cu dizabilități, din care 822 cu statut de șomer. Toate aceste persoane au beneficiat de servicii de informare și intermediere, iar în rezultatul serviciilor și măsurilor de ocupare a forței de muncă prestate au fost angajați în câmpul muncii 229 șomeri cu dizabilități: 70 șomeri cu dizabilități, angajați în rezultatul subvenționării angajatorilor, prin subvenții în cuantum de 80% din salariul angajatului, conform contractului de muncă. Alți 13 șomeri au fost angajați prin subvenționarea angajatorilor pentru crearea/adaptarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități (pentru 12 șomeri create locuri noi de muncă, iar pentru 1 șomer - adaptarea locului de muncă). De asemenea, a fost asigurată subvenționarea cheltuielilor de transport pentru 9 șomeri noi identificați și 9 șomeri trecători din anul 2023 (în total 18 șomeri). Măsură este destinată persoanelor cu dizabilități care se angajează într-o altă localitate decât cea în care locuiește efectiv, iar ANOFM compensează cheltuielile de transport suportate de șomer.
--------	--	-----------	--------------------------------	----------------	---	--	---	--

2.5.8.	Crearea unei rețele de voluntari <i>de la egal la egal</i> – persoane cu dizabilități dezinstituționalizate și implicarea acestora în activități de promovare a traiului în comunitate în rândul persoanelor care opun rezistență în procesul dezinstituționalizării	2024-2027	67,6 2024 – 16,1; 2025 – 16,7; 2026 – 17,4; 2027 – 17,4	Surse externe	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Agenția de Gestionare a Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă	Parteneri de dezvoltare	Numărul de campanii informare organizate	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024 nu s-a format o rețea de voluntari de la egal la egal. Administrația instituțiilor din gestiunea AGSSSÎ informează structurile teritoriale de asistență socială și autoritățile administrației publice locale despre închiderea cazurilor și referirea persoanelor dezinstituționalizate la nivel comunitar, în urma dezinstituționalizării. Beneficiarii dezinstituționalizați sunt radiați din lista persoanelor cu viza de domiciliu în cadrul centrelor.
Obiectiv specific 2.6. Coordonare intersectorială fortificată pentru a spori identificarea, înregistrarea, raportarea și investigarea adecvată a cazurilor de tortură și rele tratamente Indicator: Numărul și ponderea plângerilor examinate prin intermediul mecanismului de coordonare intersectorială (Responsabilitatea prezentării datelor: Procuratura Generală) Date de referință (2023): 0% Țintă: 50%								Informații parvenite pentru perioada de raportare - 2644 materiale dintre care: 1. înregistrate în R nr.1. - 115 (pornite procese penale) 2. întocmită notă potrivit Ordinului nr. 81/6/4 din 08.11.2021 - 2186 note 3. expediate conform competenței - 343 materiale.
2.6.1.	Digitalizarea procesului de evidență și raportare către procuratură și către Avocatul Poporului a cazurilor de leziuni, de decese, de tentative de suicid, de autovătămări, de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și/sau a armei de foc ori a	2024-2027	483,4 2024 – 214,0; 2025 – 223,0; 2026 – 23,2; 2027 – 23,2	Surse externe Surse bugetare	Ministerul Justiției; Administrația Națională a Penitenciarelor; Procuratura Generală	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului; Asociația obștească „Promo-Lex”	Ordinul Administrației Naționale a Penitenciarelor „Cu privire la evidența electronică a cazurilor de leziuni, de aplicare a	Administrația Națională a Penitenciarelor Procuratura Generală <u>Realizată</u> Prin Ordinul ANP nr. 150/2024 cu privire la evidența electronică a cazurilor de leziuni corporale, aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și/sau armei de foc ori a pretinselor acte de rele tratamente, s-a

	pretinselor acte de rele tratamente în sistemul penitenciar						forței fizice, a mijloacelor speciale și/sau a armei de foc ori a pretinselor acte de rele tratamente” aprobat; platforma digitală unică de evidență și raportare elaborată; 100% din situații prevăzute de Ordinul Procuraturii Generale 77/2013 sunt raportate prin intermediul platformei	instituit în cadrul sistemului administrației penitenciare Registrul electronic privind evidența cazurilor respective și a fost aprobat Regulamentul privind registrul electronic. Prin Ordinul ANP nr. 345/2024 s-a dispus organizarea cursului de formare continuă „Evidența și raportarea eficientă a cazurilor de violență și rele tratamente”, în perioada 18-19.07.2024 și 24-25.07.2024 cu angajații care au sarcina de a aplica prevederile ordinului nr. 150/2024. În contextul angajamentelor statului de a asigura prevenirea și combaterea relelor tratamente în locurile privative de libertate, Procuratura în comun cu Asociația Promo-lex a realizat un set de instruiți destinate șefilor de grup responsabili de evidență și raportare către procuratură. au fost realizate 9 instruiți cu tematica „<i>Evidența și raportarea eficientă a violenței și relelor tratamente</i>,,.
2.6.2.	Organizarea periodică a ședințelor Grupului neformal de lucru interinstituțional menit să identifice deficiențele ce apar în procesul de implementare a mecanismelor prevăzute în Regulamentul cu privire la procedura de	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Procuratura Generală; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției, Serviciul Vamal;	Oficiul Avocatului Poporului	Numărul de ședințe comune realizate; deficiențele identificate și măsurile propuse pentru înlăturarea acestora	Procuratura Generală <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Au fost organizate 5 ședințe ale Grupului de lucru cu participarea reprezentanților autorităților semnatare a Ordinului comun, inclusiv responsabili din cadrul Ministerului Sănătății, Centrului de medicină legală, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Afacerilor Interne

	identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, de tratament inuman sau degradant				Centrul Național Anticorupție; Ministerul Sănătății			Oficiului Avocatului Poporului, dar și a ONG-urilor.
2.6.3.	Evaluarea periodică a procesului de raportare a situațiilor prevăzute de Ordinul Procuraturii Generale nr. 77/2013	2025; 2027	193,4 2025 – 94,8; 2027 – 98,6	Surse externe	Procuratura Generală; Administrația Națională a Penitenciarelor; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Sănătății	Parteneri de dezvoltare; Asociația obștească „Promo-Lex”; Oficiul Avocatului Poporului	Două rapoarte periodice elaborate; recomandările formulate	
2.6.4.	Identificarea opțiunilor de fortificare a capacităților procurorilor responsabili de activitățile de combatere a faptelor de tortură, de tratament inuman și degradant	2025	113,7	Surse externe	Procuratura Generală	Parteneri de dezvoltare; Asociația obștească „Promo-Lex”	Studiul efectuat; recomandările formulate	
2.6.5.	Instituirea și implementarea unui mecanism de informare a Avocatului Poporului despre aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armei de foc de către organele de forță	2024-2027	25,5	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate;	Oficiul Avocatului Poporului	Mecanismul de informare instituționalizat; numărul de informații transmise	Ministerul Apărării <u>În proces de realizare</u> A fost inițiat dialogul cu persoanele responsabile din cadrul Oficiului Avocatului Poporului pe marginea elaborării unui mecanism de raportare Ministerul Justiției nerealizată pentru perioada de raportare

					Centrul Național Anticorupție; Serviciul Protecție și Pază de Stat Ministerul Apărării; Serviciul Vamal		Nu au fost înregistrate progrese Serviciul de Informații și Securitate În proces de realizare În luna aprilie 2024, SIS a remis către avocatul poporului (Ombudsmanul) informația la solicitarea nr. 12-9/20-625 din 22 martie 2024. Serviciul Protecție și Pază de Stat Serviciul de Protecție și Pază de Stat este un organ de stat cu atribuții speciale în domeniul securității statului, specializat în asigurarea protecției demnitarilor Republicii Moldova, a demnitarilor străini pe timpul șederii lor în Republica Moldova, a membrilor lor de familie, în limitele competențelor legale, precum și în asigurarea pazei sediilor de lucru și a reședințelor acestora. SPPS este în drept să aplice forța fizică, mijloacele speciale și arma de foc, doar în cazurile prevăzute de actele normative în vigoare, luând în considerare atribuțiile sale funcționale. Astfel, în cazul în care va aplicată forța fizică, mijloacele speciale și arma de foc, SPPS va informa Avocatul Poporului, în acest sens. Centrul Național Anticorupție În perioada de referință plângeri privind încălcarea normelor de utilizare a forței
--	--	--	--	--	--	--	---

								fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc nu au fost înregistrate.
2.6.6.	Modificarea Legii nr. 218/2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc în conformitate cu standardele internaționale	2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală	Oficiul Avocatului Poporului	Cadrul normativ modificat	
Obiectiv specific 2.7. Măsurile de intervenție eficiente în domeniul respectării dreptului de a nu fi supus detenției ilegale, torturii, tratamentelor inumane și degradante în regiunea transnistreană, inclusiv asistența persoanelor intern strămutate Indicator: Numărul și rata cazurilor sesizate de detenție ilegală, de tortură și/sau de rele tratamente asistate prin intervenția autorităților și sprijinul partenerilor de dezvoltare (Responsabilitatea prezentării datelor: Biroul Politici de Reintegrare) Date de referință (2023): 10 Țintă: 100 %								Biroul politici de reintegrare, Cancelaria de Stat 12 cazuri
2.7.1.	Menținerea constantă pe agenda de negocieri pentru reglementarea transnistreană a cazurilor de detenție ilegală, de tortură și/sau de rele tratamente cu sensibilizarea concomitentă a organizațiilor internaționale relevante și a misiunilor diplomatice acreditate în Republica Moldova în vederea restabilirii în	2024-2027	1500,0 2024 – 375,0; 2025 – 375,0; 2026 – 375,0; 2027 – 375,0	Surse bugetare	Biroul Politici de Reintegrare; Ministerul Afacerilor Externe; Ministerul Justiției	Ambasade, organizații internaționale; Consiliul Europei; CPT; Agențiile ONU; organizații necomerciale	1. Numărul de sesizări 2. Numărul de cazuri vizate	Biroul politici de reintegrare, Cancelaria de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Situția cetățenilor deținuți ilegal de către structurile care activează în afara câmpului legal în regiunea transnistreană este una dintre principalele probleme menținute constant pe agenda procesului de negocieri. În anul 2024, aceasta a fost abordată în cadrul a 3 ședințe în formatul de negocieri 1+1, la 87 de întâlniri ale viceprim-ministrului pentru reintegrare și funcționarilor BPR cu reprezentanții mediatorilor și observatorilor în cadrul procesului de negocieri, cu ambasadorii

	drepturi a victimelor abuzurilor							acreditați în Republica Moldova și cu reprezentanții organizațiilor internaționale. Problema punerii în libertate a persoanelor deținute ilegal a fost una centrală în cadrul întrevederilor viceprim-ministrului pentru reintegrare cu vicepreședintele Adunării Parlamentare a OSCE, reprezentantul special pentru Europa de Sud-Est, cu reprezentanta specială a Uniunii Europene (UE) pentru procesul de negocieri privind reglementarea transnistreană cu reprezentantul special al Adunării Parlamentare a OSCE pentru Europa de Est și cu asistentul adjunct al secretarului de stat al Statelor Unite ale Americii pentru Europa de Est, politici și afaceri regionale, cu șefa Misiunii OSCE în Moldova și alți parteneri internaționali . Au fost recepționate 76 de sesizări din partea cetățenilor, instituțiilor naționale, avocaților și promotorilor drepturilor omului pe acest subiect, iar BPR a expediat către Tiraspol 55 de scrisori cu cererea de a înceta abuzurile și 42 de demersuri de sensibilizare și solicitări de intervenție către partenerii externi în cazurile individuale aflate în vizorul său. S-a accentuat ilegalitatea plasării în detenție de către structurile neconstituționale, precum și condițiile dezastruoase din celulele suprapopulate, maltratările sistematice, lipsirea de hrană conformă, de îngrijiri
--	----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

							medicale esențiale și de întâlniri cu familia și cu avocatul. Pentru unii dintre acești cetățeni, prin eforturile autorităților și ale partenerilor externi, s-a obținut posibilitatea de a fi vizitați de personalul medical calificat asigurat de Misiunea OSCE în Moldova. Datorită eforturilor intense și îndelungate ale autorităților, partenerilor de dezvoltare și societății civile, s-a reușit punerea în libertate a 2 cetățeni deținuți ilegal, unul dintre ei fiind încarcerat pentru faptul că și-a expus în public opinia despre războiul din Ucraina (https://gov.md/en/node/50168, https://gov.md/ro/content/comentariu-legatura-cu-eliberarea-lui-vladimir-dudnic). De asemenea, BPR a sesizat instituțiile naționale de aplicare a legii cu privire la 18 cazuri individuale aflate în vizorul său, inclusiv atunci când a recepționat informații suplimentare privind condițiile dezastruoase de detenție, pentru a se întreprinde măsurile legale de investigație ce se impun, conform legislației în vigoare. Poziția destructivă a Tiraspolului, care respinge apelurile Chișinăului și ale partenerilor de dezvoltare de a restabili în drepturi cetățenii deținuți ilegal, este motivul pentru care această problemă va rămâne în continuare în centrul agendei de negocieri și discuțiilor cu partenerii internaționali.
--	--	--	--	--	--	--	---

								Ministerul Afacerilor Externe <u>În proces de realizare</u> În cadrul forumurilor internaționale, Republica Moldova reiterează constant despre situația degradantă a drepturilor omului în regiunea transnistreană. Mesajul, de asemenea, este abordat și în cadrul discuțiilor cu reprezentanții ONU, CoE, OSCE din Republica Moldova, inclusiv în cadrul întâlnirilor cu partenerii externi. Misiunea OSCE, precum și alte structuri de protejare a drepturilor omului în Republica Moldova sunt solicitate constant să monitorizeze și să efectueze vizite în locurile de detenție, în vederea supravegherii condițiilor de detenție ale persoanelor private de libertate. Aceste acțiuni continue au dus, cu sprijinul misiunii OCSE, la eliberarea a doi deținuți în anul de referință 2024: Victor Plescanov (16 mai 2024) și Vladimir Dudnic (15 august 2024).
2.7.2.	Monitorizarea situației persoanelor aflate în locurile de detenție ilegală din regiunea transnistreană, inclusiv organizarea vizitelor de documentare a reprezentanților organizațiilor internaționale și a	2024	600,0	Surse bugetare	Biroul Politici de Reintegrare; Ministerul Afacerilor Externe; Ministerul Justiției;	Experți internaționali în monitorizarea penitenciarelor; organizații necomerciale;	Numărul de intervenții realizate; numărul de vizite coordonate	Biroul politici de reintegrare, Cancelaria de Stat <u>Realizată</u> Aspectele privind situația persoanelor deținute ilegal de către structurile neconstituționale (BPR având în atenție 18 cazuri) rămân pe agenda comunicării cu partenerii internaționali (87 întrevederi) și cu reprezentantul politic al Tiraspolului în procesul de negocieri (3 întrevederi +

	misiunilor diplomatice în coordonare cu autoritățile constituționale				Ministerul Afacerilor Interne	Oficiul Avocatului Poporului		corespondența). Reprezentantul politic din partea Tiraspolului, la fel și mediatorii și observatorii în procesul de negocieri, sunt sesizați pe fiecare caz individual, cu solicitarea de a înceta abuzurile și de a oferi acces apărătorilor drepturilor omului. Cererea privind punerea în libertate a cetățenilor deținuți ilegal a fost una centrală în cadrul contactelor menționate. De asemenea, au fost continuate eforturile pentru obținerea unei soluții care ar permite vizitarea locurilor de detenție ilegală, dar și a locurilor de plasament al persoanelor cu dizabilități în regiunea transnistreană de către Avocatul Poporului, pentru monitorizarea condițiilor. Reticența și refuzul Tiraspolului a împiedicat desfășurarea unei asemenea vizite a Avocatului Poporului, dar a fost menținută interacțiunea la nivelul Reprezentanței Varnița a OAP care a contribuit la soluționarea unor cazuri individuale. Ca urmare a eforturilor comune cu Misiunea OSCE în Moldova, în perioada de referință s-a reușit efectuarea unor vizite de către această misiune în locurile de detenție ilegală cu oferirea asistenței medicale pentru 6 persoane deținute ilegal. A fost solicitată, de asemenea, intervenția Organizației Internaționale a Crucii Roșii în vizitarea și acordarea asistenței în cazul persoanelor deținute ilegal, însă a fost
--	--	--	--	--	-------------------------------	------------------------------	--	--

								recepționat răspunsul că nu ar ține de mandatul organizației. MAI <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În perioada de raport, subdiviziunea specializată a Poliției, în limita competențelor deținute, prin intermediul fluxului informațional dintre Asociația Promo-Lex și Biroul Politici de Reintegrare, a asigurat monitorizarea situației a 6 persoane reținute și aflate în detenție ilegală în regiunea transnistreană Monitorizarea situației persoanelor aflate în locurile de detenție ilegală din regiunea transnistreană, inclusiv organizarea vizitelor de documentare a reprezentanților organizațiilor internaționale și a misiunilor diplomatice în coordonare cu autoritățile constituționale Monitorizarea situației persoanelor aflate în locurile de detenție ilegală din regiunea transnistreană, inclusiv organizarea vizitelor de documentare a reprezentanților organizațiilor internaționale și a misiunilor diplomatice în coordonare cu autoritățile constituționale Oficiul Avocatului Poporului <u>Realizată pentru perioada de raportare</u>
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								Monitorizarea ședințelor din judecată în așa numită judecătorie din Tiraspol pe cazul Dudnic Vladimir (5 sedințe). 15 august 2024, coordonarea cu succes procesul de eliberare și a asigurat transferul în siguranță al lui Dudnic Vladimir din regiunea transnistreană în satul Varnița, aflat sub controlul autorităților constituționale.
2.7.3.	Acordarea serviciilor de suport pentru victimele infracțiunilor, în special pentru victimele detenției ilegale, ale torturii și/sau ale relelor tratamente din regiunea transnistreană	2024-2027	1000,0 2024 – 250,0; 2025 – 250,0; 2026 – 250,0; 2027 – 250,0	Surse bugetare	Biroul Politici de Reintegrare; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne	Organizații internaționale de asistență umanitară; Oficiul Avocatului Poporului	Numărul de persoane asistate; tipurile de servicii oferite; numărul de evaluări anuale realizate	Biroul politici de reintegrare, Cancelaria de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În 2024 BPR a avut în atenție 12 cazuri individuale ale victimelor infracțiunilor legate de plasarea în detenție ilegală de către structurile neconstituționale din regiunea transnistreană. Din cauza lipsei controlului efectiv și inaccesibilității acestei regiuni pentru funcționarii publici abilitați să intervină prompt și direct în asemenea situații, BPR utilizează toate pârghiile disponibile, prin sensibilizarea mediatorilor și observatorilor în procesul de negocieri, precum și a partenerilor internaționali care să influențeze Tiraspolul pentru a renunța la abuzuri

								și a pune în libertate cetățenii deținuți ilegal. În acest sens, au fost expediate 55 de scrisori către Tiraspol și 42 de demersuri către partenerii de dezvoltare. Prin intervenția Misiunii OSCE, au fost efectuate vizite în locurile de detenție în scop medical pentru 6 persoane, care au fost examinate de personal medical calificat, fiindu-le prescrise recomandări ulterioare. Cu regret, doar doi cetățeni au fost eliberați din detenția ilegală: unul după aproape 2 ani de detenție ilegală (https://gov.md/ro/content/comentariul-biroului-pe-cazul-eliberarii-din-detentia-ilegala-cetateanului-republicii), iar celălalt a fost pus în libertate după 2 ani și patru luni de detenție ilegală (https://gov.md/ro/content/comentariu-legatura-cu-eliberarea-lui-vladimir-dudnic). Cazurile respective au fost monitorizate constant de vicepremierul pentru reintegrare și de BPR. Cererile de eliberare au fost menținute pe agenda discuțiilor cu reprezentantul politic de la Tiraspol și au fost depuse eforturi considerabile, în colaborare cu partenerii externi, inclusiv cu participanții la procesul de negocieri privind reglementarea transnistreană.
--	--	--	--	--	--	--	--	---

								Alte 3 persoane au fost private ilegal de libertate pentru perioade ce au variat de la câteva ore până la câteva zile și au fost eliberate după mediatizarea largă a cazului și intervenția BPR, cu implicarea partenerilor internaționali. Totodată, un cetățean a reușit să părăsească de sine stătător regiunea transnistreană, după 2 zile de reținere ilegală de către structurile neconstituționale. BPR a contribuit la identificarea posibilităților de cazare urgentă a acestuia pe malul drept al Nistrului, inițial prin intermediul unor culte religioase. Ulterior, la solicitarea BPR, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a răspuns și s-a implicat pentru a-i asigura un loc de cazare. Totodată, având în vedere obligația statului de a investiga și a sancționa cazurile de încălcare a drepturilor omului, BPR sesizează orice caz de detenție ilegală ce îi devine cunoscut, organelor de aplicare a legii (MAI - IGP și Procuratura Generală), pentru a întreprinde acțiunile necesare ce rezultă din competența legală a acestora MAI <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> De către Poliție, au fost informate 12 victime a violenței în familie privind
--	--	--	--	--	--	--	--	---

								eliberarea agresorului din reținere, arest preventiv sau detenție (justiție penală). Suplimentar, Centrul de Justiție Familială al Poliției, a fost notificat cu privire la 342 de cazuri, în care a fost solicitată intervenția. Astfel, din cele 342 de cazuri în care serviciile au fost solicitate, au fost gestionate cu succes 246 de cazuri, care au intrat în competența poliției și s-a oferit sprijin și îndrumare celor implicați în aceste situații. Suplimentar, în perioada de raport, la nivel național, conform datelor oferite de către CAP (Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale TFU) aflat în subordinea MMPS, au beneficiat de serviciile de asistență și plasament - 14 victime (în perioada analogică a anului 2023 – 56 victime), 13 victime adulte (10 femei și 3 bărbați) și 1 victimă minoră (fată) fiind plasate de către: - INI – 11 victime, dintre care 10 persoane adulte (8 femei, 2 bărbați), 1 victimă minoră (fată), 1 persoană adultă (femeie), referită pentru asistență psihologică la zi, fără plasament; - Centrul de plasament din Căușeni - 1 persoană adultă (femeie); - Promo-LEX – 1 persoană adultă (bărbat). Totodată, numărul romilor beneficiari de asistență juridică garantată de stat victime ale traficului de ființe umane a constituit 5 persoane.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								Suplimentar, în perioada anului 2024, Centrul de Justiție Familială al Poliției, a fost notificat cu privire la 864 de cazuri în care a fost solicitată intervenția. Astfel, din cele 864 de cazuri în care serviciile au fost solicitate, au fost gestionate cu succes 520 de cazuri care au intrat în competența CJF MMPS <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Victimele infracțiunilor pot beneficia de servicii de suport în conformitate cu Legea nr. 137/2016. Totodată, victimele traficului de ființe umane (TFU) și victimele violenței în familie beneficiază de măsuri de asistență conform prevederilor Legii nr. 241/2005 și Legii nr. 45/2007. La moment, sistemul de asistență socială deține date dezagregate privind gradul de acordare a serviciilor doar pe domeniul violenței în familie și TFU. În perioada de referință, în cadrul serviciilor de plasament (Centrul de criză familială „Sotis”, Centrul regional pentru reabilitarea victimelor violenței în familie Chirsova, Centrul Raional Maternal „Pro-Femina” Hâncești, Centrul de asistență și consiliere pentru victimele violenței în familie „Ariadna” Drochia, Centrul maternal Cahul, Centrul maternal Anenii-Noi, Centrul multifuncțional de asistență socială „Nufărul Alb” s. Glinjeni, r-l
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								Făleşti, Secția Maternală a Centrului de plasament și reabilitare pentru copii de vârstă fragedă Chișinău, Centrul de asistență socială a familiei și copilului „CREDO” Ungheni, Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane Chișinău, Serviciul de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane bărbați Chișinău și Centrul maternal „Pro-Familia” Căușeni) au fost asistate 536 de victime ale infracțiunilor, dintre care 492 victime ale violenței în familie (214 femei și 278 copii), 7 femei victime ale violenței sexuale, 37 de victime/prezuate victime TFU (24 femei, 8 bărbați și 5 fete). Suplimentar, Serviciul regional integrat pentru victimele violenței sexuale Ungheni a oferit asistență pentru 37 victime, dintre care 25 victime ale infracțiunii de viol și 12 – ale tentativei de viol. Asigurarea accesului la servicii de suport în regiunea transnistreană se realizează prin intermediul organizațiilor necomerciale: „Interaction”, „Женские Инициативы”, Centrul „Rezonans”. Aceste organizații necomerciale participă în procesele de coordonare, asistență și referire a victimelor și de asemenea, cooperează cu alți actori din domeniu în scopul asigurării drepturilor la asistență și protecție a beneficiarilor. Conform datelor prezentate de Asociația Promo-LEX în primul semestru al anului
--	--	--	--	--	--	--	--	---

								2024 a fost acordată asistența în 45 de cauze privind încălcarea drepturilor omului în regiunea transnistreană. Aceste cazuri implică victime ale torturii, tratamentelor inumane și degradante, precum și ale privării ilegale de libertate.
2.7.4.	Organizarea sesiunilor de formare pentru judecători, pentru procurori și pentru investigatori în domeniul drepturilor omului	2024-2027	2297,6 2024 – 545,7; 2025 – 568,7; 2026 – 591,6; 2027 – 591,6	Surse externe	Institutul Național de Justiție	Organizații internaționale privind respectarea drepturilor omului; AO „Amnesty Internațional Moldova”	Numărul de participanți instruiți	Institutul Național de Justiție <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Formare continuă În perioada de raport pe domeniile de referință au avut loc: 4 Seminare „Standardele internaționale în domeniul combaterii torturii, tratamentului inuman sau degradant” - instruiți 84 de persoane: 7 judecători, 14 procurori, 15 asistenți judiciari, 15 grefieri, 21 consultanți ai procurorului, 12 colaboratori ai instanțelor judecătorești 2 Seminare „Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor de tortură și tratament inuman” – instruiți 78 de persoane: 20 asistenți judiciari, 26 grefieri, 18 consultanți ai procurorului, 8 colaboratori ai instanțelor judecătorești E- instruire Pe parcursul anului 2024, în domeniul drepturilor omului au fost prestate cursuri electronice, după cum urmează: 1. Urmărirea penală și Convenția Europeană a Drepturilor Omului – 46 participări, 28 certificări; 2. Cooperarea juridică internațională în materie penală (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) – 36 participări, 24

								certificări; 3. Curs electronic în domeniul antidiscriminării (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 87 participări, 30 certificări; 4. Justiția în interesul copilului (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 85 participări, 36 certificări; 5. Alternative la detenție - 54 participări, 19 certificări; 6. Dreptul familiei și drepturile omului (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 40 participări, 8 certificări; 7. Introducere în sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului și al Curții Europene a Drepturilor Omului - 120 participări, 68 certificări; 8. Introducere în articolul 5 al Convenției Europene a Drepturilor Omului: dreptul la libertate și la siguranță - 22 participări, 16 certificări; 9. Interzicerea relelor tratamente în contextul aplicării legii, securității și în alte contexte coercitive (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 35 participări, 16 certificări; 10. Accesul femeilor la justiție - 111 participări, 40 certificări; 11. Discursul de ură (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 46 participări, 19 certificări; 12. Mediul ambiant și drepturile omului (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 59 participări, 33 certificări; 13. Garanțiile procedurale în procesul
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								penal și drepturile victimelor (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 79 participări, 44 certificări; 14. Standardele Comitetului european pentru prevenirea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante (CPT) - 59 participări, 23 certificări; 15. Raționamentul judiciar și drepturile omului (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 28 participări, 12 certificări; 16. Violența împotriva femeilor și violența domestică (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 156 participări, 57 certificări; 17. Soluționarea litigiilor electorale. Modulul CtEDO. - 83 participări, 34 certificări; 18. Justiție prietenoasă copilului victimă/martor a infracțiunilor - răspunsul multidisciplinar la violența împotriva copiilor - 107 participări, 85 certificări; 19. Medierea extrajudiciară pentru judecători - 29 participări, 15 certificări; 20. Protecția datelor personale și dreptul la viața privată (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 72 participări, 22 certificări; 21. Criminalitatea informatică și probele electronice - 78 participări, 19 certificări; 22. Dreptul muncii și drepturile omului (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 125 participări, 73 certificări; 23. Azilul și drepturile omului (include dimensiunea
--	--	--	--	--	--	--	--	---

							UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 96 participări, 51 certificări; 24. Protecția datelor cu caracter personal în contextul publicării hotărârilor judecătorești (include dimensiunea UE - legislația UE, jurisprudența CJUE) - 71 participări, 32 certificări; 25. Soluționarea litigiilor electorale în baza legislației Republicii Moldova - 19 participări, 3 certificări; 26. Cooperare juridică internațională și asistență juridică în materie penală - 47 participări, 11 certificări. Formare inițială Pe parcursul anului 2024 au fost instruiți 45 audienți (30 candidați la funcția de judecător și 15 candidați la funcția de procuror) în cadrul următoarelor discipline: „Sistemul ONU al drepturilor omului”, „Introducere în Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului”, „Interzicerea relelor tratamente în contextul aplicării legii, securității și în alte contexte coercitive”, „Introducere în art. 5 al Convenției Europene a Drepturilor Omului: dreptul la libertate și la siguranță”, „Drepturile Omului: Sistemul universal de protecție și sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului”.
--	--	--	--	--	--	--	---

2.7.5.	Ajustarea cadrului normativ privind acordarea asistenței necesare persoanelor persecutate de către structurile neconstituționale din regiunea transnistreană nevoite să-și schimbe domiciliul pe teritoriul controlat de autoritățile constituționale	2024-2027	66,0	Surse bugetare	Biroul Politici de Reintegrare; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Ministerul Finanțelor	Oficiul Avocatului Poporului	Cadrul normativ modificat; numărul de acțiuni realizate; numărul de solicitanți asistați	Biroul politici de reintegrare, Cancelaria de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În vizorul BPR și al altor instituții de resort se află problema cetățenilor persecutați de structurile neconstituționale prin declanșarea unor pretinse „dosare penale”, percheziții sau rețineri ilegale, cu riscul iminent de a fi încarcerați ilegal. Cetățenii aflați în asemenea situații sunt nevoiți să părăsească domiciliul din regiunea necontrolată, solicitând suportul autorităților Republicii Moldova, în primul rând pentru cazare provizorie pe malul drept al Nistrului sau pentru acordarea sprijinului financiar pentru necesitățile stringente. În unele cazuri, Biroul și vicepremierul pentru reintegrare a intervenit prin intermediul bisericii și organizațiilor de caritate, pentru a le oferi cazare și hrană. Numărul solicitanților de cazare sau de sprijin financiar nu este semnificativ. Pe parcursul anului 2024, Biroul a înregistrat 2 solicitări noi: un caz referitor la cazarea temporară (soluționat) și un caz privind oferirea unei alocații financiare (respins de instituțiile de resort din cauza necorespunderii criteriilor legale). Problema protecției sociale a acestor persoane, prin prisma obligației statului de a-și proteja cetățenii de abuzuri și de a întreprinde acțiuni pozitive în acest sens, a
--------	---	-----------	------	----------------	---	------------------------------	--	--

								fost abordată în cadrul ședințelor și corespondenței cu instituțiile de resort. De asemenea, s-a aflat pe agenda Comisiei parlamentare speciale de monitorizare și control parlamentar asupra realizării politicii de reintegrare a Republicii Moldova, în cadrul ședinței din 27 mai 2024. Pentru soluționarea acestor cazuri, s-a propus completarea articolului 7 din Legea asistenței sociale nr. 547/2003 cu litera i), pentru a fi declarați beneficiari de asistență socială. MMPS a propus, de asemenea, modificarea articolului 10 alineatul (2) din Legea cu privire la locuințe nr. 75/2015, în vederea asigurării dreptului acestor victime de a beneficia de locuință socială. Adoptarea acestor soluții legislative va contribui la îmbunătățirea mecanismului național de protecție și sprijin pe care statul are obligația să-l întreprindă, în pofida absenței controlului efectiv asupra regiunii transnistrene. Pentru a asigura necesitățile de cazare urgentă a victimelor încălcărilor drepturilor omului, o opțiune ar fi crearea, în proximitatea liniei administrative, a unor locuințe de tip social sau a unui Centru de plasament temporar și de asistență pentru victimele din regiunea transnistreană, sau oferirea locurilor de cazare provizorie în centrele de plasament existente. Donatorii externi sunt disponibili să contribuie, dar autoritățile
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								centrale sau locale care dispun de centre de plasament trebuie să aplice la programele de asistență externă existente. Biroul a sistematizat o listă a centrelor de plasament din gestiunea APL care s-au arătat disponibile să cazeze provizoriu potențialele victime care se vor adresa pentru suport. MMPS Pentru acordarea asistenței necesare persoanelor persecutate din regiunea transnistreană este necesar de operat modificări la mai multe acte normative, inclusiv din domeniul social, medical, educațional, locuințe sociale etc, precum și alocarea mijloacelor financiare necesare pentru punerea în aplicare. Urmare a operării modificărilor menționate, Ministerul Muncii și Protecției Sociale va acorda măsuri de asistență socială pentru persoanele persecutate de regiunea transnistreană. MIDR Aferent procesului de oferire a <i>asistenței necesare persoanelor persecutate de către structurile neconstituționale din regiunea transnistreană</i> nevoite să-și schimbe domiciliul, informăm că persoanele respective beneficiază de locuință socială doar în cazul respectării condițiilor
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								stipulate la art. 10 din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe. Totodată, menționăm că în conformitate cu prevederile art. 17, alin (1) din Legea nr. 1324/1993 privatizării fondului de locuințe: <i>„Locuințele de stat și departamentale, cu excepția locuințelor de serviciu, se transmit, în limita normelor prezentei legi, în proprietate privată familiilor persoanelor care au fost nevoite să părăsească domiciliul din raioanele de est ale țării și nu au avut posibilitatea să revină la locul precedent de trai (persoanele deplasate intern din raioanele de est ale Republicii Moldova) – cu titlu gratuit”.</i>
Obiectiv general 3. Sistemul de învățământ incluziv și asigură educație bazată pe drepturile omului Indicator: Ponderea populației care consideră că dreptul la educație necesită atenție sporită din partea statului (Responsabilitatea prezentării datelor: Oficiul Avocatului Poporului) Date de referință (Oficiul Avocatului Poporului, 2020): 33.2% Țintă: scădere cu cel puțin 5 p.p.								OAP Valoarea de referință a indicatorului este din Studiul realizat în anul 2020 <i>Percepții asupra drepturilor omului în RM</i>, care se elaborează o dată la 2 ani de către OAP. La elaborarea următorului Studiu din 2023 au survenit unele modificări în colectarea datelor, urmare circumstanțelor apărute, la nivel de grupuri specifice și de indicatori, astfel că nu au fost colectate date care ar răspunde exact la Indicatorul formulat la obiectivul general nr.3. Propunem colectarea datelor după un alt Indicator, care se conține în toate studiile realizate și care generic ar oferi aceeași informație.

	Ponderea respondenților care au menționat că dreptul la educație este respectat Valoarea de referință 2020 (56,9%) 2023 (66,2%) Țintă: creștere cu cel puțin 5 p.p
Obiectiv specific 3.1. Sistemul de învățământ asigură educația pentru drepturile omului și deprinderi de viață la toate nivelurile sistemului de învățământ Indicator: Curricula obligatorie integrează educația pentru drepturile omului la toate treptele de învățământ (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Educației și Cercetării) Date de referință: Nu Țintă: Da	MEC Actuala ofertă educațională a Curriculumului Național, formalizată prin Planul cadru de învățământ, include discipline școlare (obligatorii și opționale) orientate spre inserția educației pentru drepturile omului, dezvoltare socială și incluziune. <i>Educație pentru societate</i> este disciplină obligatorie la clasele V-XII cu implementare graduală, în anul curent clasa a IX-a. <i>Dezvoltarea personală</i> este o altă disciplină obligatorie, cu modul <i>Identitatea personală și relaționarea armonioasă</i> care pune accent pe cunoașterea și acceptarea de sine; explorarea și autoevaluarea resurselor personale; familia ca valoare: responsabilități, roluri de gen, stereotipuri; comunicare asertivă, non-conflictuală și non-violentă; autoeducare și voluntariat etc. Cu referire la disciplinele opționale informăm că actuala ofertă include următoarele: <i>Educația pentru socializare juridică</i> (disciplină opțională, cl. VIII-XI, aprobată și implementată din 2021, <i>Educația pentru drepturile omului</i>

								(disciplină opțională, cl. I-IX), Relații armonioase în familie (disciplină opțională, cl. VIII-XI, aprobată și implementată din 2022), Educație electorală (disciplină opțională, cl. IX-X, aprobată în 2022).
3.1.1.	Dezvoltarea sistemului de învățământ primar și secundar general, creșterea calității și asigurarea condițiilor de acces în învățământul obligatoriu	2024-2026	190498,4 60832,8 (Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023); 64832,8 (CBTM 2025); 64832,8 (CBTM 2026)	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării; Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală	AO „Federația Familiilor pentru Unificare și Pace în Lume din Moldova”	Manualele școlare editate: 2024 – 67 de titluri de manuale (27 traduse); 2025 – 46 de titluri de manuale (12 traduse); 2026 – 25 de titluri de manuale (14 traduse); ghidul de dezvoltare a abilităților sociale și emoționale pentru cadre didactice și părinți elaborat; cadrele didactice instruite cu privire la	Ministerul Educației și Cercetării <u>Realizată parțial pentru perioada de raportare</u> Din achiziția de manuale, lansată în anul 2023, au fost ofertate doar 46 de titluri din 67. Din ele au primit aviz „Bun de tipar” - 42 de titluri de manuale școlare. Traduse au fost 21 de titluri din 27. A fost lansat procesul de achiziție pentru loturile de carte rămase. Toate manualele școlare, achiziționate în școli pentru anul de învățământ 2024-2025, sunt accesibile și în format electronic pe pagina https://ctice.gov.md/manuale-scolare/

							implementarea ghidului	
3.1.2.	Dezvoltarea sistemului de educație timpurie, de creștere a calității și a accesului echitabil pentru copii la servicii de educație antepreșcolară și învățământ preșcolar	2024	60,0 (Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023)	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Sănătății	AO „Federația Familiilor pentru Unificare și Pace în Lume din Moldova”	Cadrul normativ privind serviciile alternative de îngrijire a copiilor elaborat și aprobat; metodologia privind finanțarea instituțiilor de educație timpurie aprobată; 3000 de locuri pentru copii create în instituțiile de educație timpurie; ghidul de parenting și disciplină pozitivă pentru educatori și părinți elaborat; educatorii instruiți cu privire la	Ministerul Educației și Cercetării - <u>Realizată parțial</u> Proiectul hotărârii de Guvern <i>cu privire la aprobarea Metodologiei privind finanțarea instituțiilor de învățământ preșcolar în baza costurilor per-copil</i> a fost aprobată prin HG nr. 685/2024 și se va pilota în anul 2025 în 4 raioane. A fost organizată o ședință (online) și au fost colectate datele din 166 de instituții de educație timpurie din r. Anenii Noi, r. Cahul, r. Florești și r. Nisporeni conform Anexei 4 a Metodologiei. Au fost efectuate calculele privind cheltuielile de personal, la capitolele „Grade didactice și manageriale”, „Vechimea în muncă”. Au fost efectuate costurile standart pentru 3 piloni de bază: <i>Personal, Servicii. Achiziții</i>. A fost organizată o ședință de lucru cu Ministerul Finanțelor pentru informarea acestuia cu privire la calculele transferurilor cu destinație specială pentru raioanele-pilot. A fost pregătită o instrucțiune privind formarea bugetului pentru anul 2025 în instituțiile pilot din cele 4 raioane. Suplimentar menționăm că în 2024 a demarat Proiectul „100 de povești”. Din 1479 de instituții de educație timpurie - 900 au fost dotate cu cărți cu suportul

							implementarea ghidului	Asociației Ovidiu.RO. 500 cadre didactice și manageriale au fost instruite la Galați, Iași și în Chișinău de către formatorii de la Asociația Ovidiu.RO. Pentru anul 2025 a fost elaborate un concept pentru Programului național „100 de povești”. În urma ședinței de lucru cu reprezentanții Asociației Ovidiu.RO și UNICEF Moldova privind dotarea IET cu cărți, au fost selectate 25 de titluri de carte pentru copii și identificate resursele financiare. În 05.11.2024 a avut loc o ședință de lucru cu managerii instituțiilor de educație timpurie cu referire la Planul de activități privind parteneriatele dintre bibliotecile locale și instituțiile de educație timpurie din Republica Moldova în implementarea proiectului „100 de povești”. Au fost organizate ateliere de lectură la Soroca (grădinițele Vanțina, Pîrlița și Vădeni) de către Asociația Ovidiu.RO. https://www.ovid.ro/ MMPS <u>Realizată parțial</u> La 1 iulie 2024, în cadrul Programului Național „Servicii de Creșă Publice” – ediția a II-a, 2024, Guvernul a lansat un nou concurs pentru crearea și extinderea creșelor publice, alocând 20 de milioane de lei pentru aceste proiecte. În urma concursului competitiv de selectare a proiectelor de dezvoltare locală au fost
--	--	--	--	--	--	--	------------------------	---

								aprobate 17 proiecte, cu o perioadă de implementare 2024-2025. Astfel, au fost lansate primele 8 creșe de tip familial ce au obținut finanțarea din partea Street Child (6) și ILO (2) pentru echipări și dotări și 1 creșă lansată de compania Orange (cu suportul ILO), fiind create 447 locuri noi de creșă. Ministerul Sănătății Realizată În vederea consolidării și extinderii sistemului de educație timpurie din Republica Moldova, la moment, în țară activează 13 Centre de Intervenție Timpurie (CIT), care sunt contractate de Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM). Pe parcursul anului 2024, aceste centre au oferit servicii de suport și intervenție timpurie pentru 5.574 de copii și familiile acestora.
3.1.3.	Elaborarea și implementarea standardelor de calificare pentru cele trei cicluri ale învățământului superior și pentru învățământul profesional tehnic	2025	4360,0 (CBTM 2025)	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării		110 standarde de calificare aprobate	
3.1.4.	Creșterea capacităților instituțiilor de învățământ superior care pregătesc specialiști în domeniile prioritare	2024-2025	284338,7 166084,6	Surse externe	Ministerul Educației și Cercetării	Proiectul „Învățământul superior din Moldova”,	Numărul de laboratoare create;	<u>Ministerul Educației și Cercetării – Realizată pentru perioada de raportare.</u> În anul 2024 au fost renovate și dotate cu echipamente 52 de laboratoare și centre de

	pentru dezvoltarea societății și corespunderea cu cerințele pieței muncii		(Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023); 118254,1 (CBTM 2025)	Surse externe		finanțat de Banca Mondială	numărul de centre de cercetare; numărul de cabinete dotate; numărul de programe revizuite; numărul de cadre didactice instruite	cercetare, 47 de săli de curs, săli multifuncționale și alte spații de instruire, au fost modernizate conținuturile didactice a 34 programe de licență și 43 programe de master. Au fost elaborate 46 suporturi de curs, 32 planuri de învățământ, 22 ghiduri; au fost formate 2384 cadre didactice universitare și 930 studenți.
3.1.5.	Instruirea cadrelor didactice specializate implicate în revizuirea curriculei obligatorii la nivel preșcolar, școlar și universitar, precum și în evaluarea proiectelor de manuale școlare din perspectiva drepturilor omului și nediscriminării	2024-2027	2297,6 2024 – 545,7; 2025 – 568,7; 2026 – 591,6; 2027 – 591,6	Surse externe	Ministerul Educației și Cercetării	Consiliul pentru egalitate; Oficiul Avocatului Poporului, AO „Amnesty Internațional Moldova”; Misiunea OSCE în Republica Moldova	Numărul de cadre didactice specializate instruite	Ministerul Educației și Cercetării <u>Realizată pentru perioada de raportare.</u> La 29.06.2024 a avut loc o sesiune de formare prin schimb de bune practici cu colegii din Estonia și cadrele didactice, autori de curricula, reprezentanții editurilor și autori de manuale școlare. La sesiunea de formare au participat circa 50 de cadre didactice, participante la elaborarea Curricula și a materialelor didactice. Noul Curriculum Național va conține teme cross-curriculare derivate din sistemul de competențe al curriculumului național și obiectivele strategice ale țării: Alfabetizare, Educația interculturală/ dialog intercultural, Educația STEAM, Educația pentru identitate, cetățenie democratică și

								drepturile omului, Educația pentru arte și un mod sănătos de viață, Educația pentru dezvoltare personală și orientare în carieră. Au fost constituite 18 grupuri (193 de experți) care sunt într-un proces de formare continuă din perspectiva drepturilor omului și nediscriminării.
3.1.6.	Revizuirea curriculumului obligatoriu la nivel preșcolar, școlar și universitar din perspectiva drepturilor omului	2024-2025	3600,0 1800,0 (Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023); 1800,0 (CBTM 2025)	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării	Oficiul ONU pentru Drepturile Omului	Curricula obligatorii revizuite din perspectiva drepturilor omului	<u>Ministerul Educației și Cercetării</u> <u>Realizată pentru perioada de raportare.</u> Pe site-ul oficial al MEC se află proiectul Conceptului de dezvoltare a curriculumului școlar, discutat public în cadrul Săptămânii Educației (22-28.04.2024) și consultat până în luna august, cu toate părțile interesate. La 14.06.2024 a avut loc consultarea publică cu elevii din instituțiile de învățământ. În perioada 19 - 26.06 au avut loc consultări publice cu grupurile țintă. Urmează să fie elaborat Cadrul de referință al curriculumului național, Planuri-cadru de învățământ (de alternativă), noi generații de curricula și toate produsele curriculare aferente. (Reforma curriculară are loc o dată la 5 ani.) https://mecc.gov.md/sites/default/files/concept-26-aprilie-compressed_6630a85a97a2e.pdf Pentru a revizui calitativ curricula la nivel preșcolar, școlar și universitar e necesar formarea cadrelor didactice. A fost elaborată o listă de experți (18 cadre didactice) care vor lucra la Ghidul de

								implementare a Cadrului de Referință al Competențelor pentru Cultura Democratică (CPCD) în Curruculumul Național. Urmează procesul de elaborare conform conceptului stabilit. La 14-15.09.2024 a avut loc un atelier de formare profesională a experților selectați (formator internațional, Calin Rus, CoE). A fost stabilit conceptul ghidului conform treptelor de școlaritate, ariilor curriculare și activităților extrașcolare.
3.1.7.	Elaborarea unui ghid/manual pentru instruirea cadrelor didactice în domeniul drepturilor omului	2025-2026	116,0 2025 – 56,9; 2026 – 59,2	Surse externe	Ministerul Educației și Cercetării	Oficiul ONU pentru Drepturile Omului	Ghid elaborat și aprobat	
3.1.8.	Instruirea inițială și continuă a cadrelor didactice în domeniul drepturilor omului	2025-2027	1751,9 2025 – 568,7; 2026 – 591,6; 2027 – 591,6	Surse externe	Ministerul Educației și Cercetării	Oficiul ONU pentru Drepturile Omului	Numărul de cadre didactice instruite privind predarea drepturilor omului	
Obiectiv specific 3.2. Plățile formale și neformale din educație eliminate Indicator: Ponderea respondenților care au menționat că plățile formale și neformale persistă în sistemul de învățământ (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Educației și Cercetării) Date de referință: va fi realizat în anul 2024 (a se vedea activitatea 1 de mai jos) Țintă: scădere cu cel puțin 5 p.p. (a se vedea activitatea 1 de mai jos)								MEC Pe parcursul anului 2024 MEC a continuat eforturile pentru eliminarea plăților neformale în educație, inclusiv prin Hotărârea Guvernului nr. 507/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind utilizarea donațiilor sub formă de mijloace financiare oferite instituțiilor de

								învățământ preșcolar, primar și secundar (ciclul I și ciclul II), Planul sectorial anticorupție în domeniul educației pentru 2024. Aceasta rămâne o prioritate și pentru 2025, va continua implementarea sistemului guvernamental de plăți în calitate de alternativă legală pentru implicarea transparentă și anonimă a părinților în finanțarea școlilor și grădinițelor. Primele 131 de școli sunt deja parte a sistemului. Vom asigura funcționalitatea măsurii în 2025 astfel ca sistemul să fie utilizat de mai multe instituții.
3.2.1.	Elaborarea unor studii (cercetare inițială – 2024 și finală – 2027) privind plățile formale și neformale în sistemul de învățământ	2024; 2027 (al doilea studiu)	892,0 2024 – 428,0; 2027 – 464,0	Surse externe	Ministerul Educației și Cercetării	AO „Părinți solidari”; asociații de părinți	Două studii elaborate; eșantionul reprezentativ de minimum 1000 de respondenți	Ministerul Educației și Cercetării <u>Realizat pentru perioada de raportare</u> Ministerul Educației și Cercetării în colaborare cu GIZ Moldova a efectuat în luna iunie, 2024, „Studiul privind nivelul de integritate academică în universitățile din republica Moldova”. https://mec.gov.md/sites/default/files/sondaj-universitati_final_3.pdf
3.2.2.	Modificarea cadrului normativ pentru înăsprirea sancțiunilor pentru oferirea și colectarea plăților neformale	2024	5,8	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării	AO „Părinți solidari”; asociații de părinți	Cadrul normativ revizuit	Ministerul Educației și Cercetării - <u>Realizată</u> A fost elaborată și aprobată Hotărârea Guvernului nr. 507/2024 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind utilizarea donațiilor colectate de către instituțiile de învățământ primar și secundar (ciclul I și ciclul II)”

3.2.3.	Elaborarea și adoptarea unor proceduri clare de identificare, de raportare și de investigare a plăților formale și neformale în instituțiile de învățământ	2024	5,8	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării; Centrul Național Anticorupție	AO „Părinți solidari”; asociații de părinți	Procedurile elaborate și aplicate	Ministerul Educației și Cercetării <u>Realizată</u> A fost revizuit și modificat Codul de etică și aprobat prin Ordinul MEC nr. 831 din 11.06.2024. În baza Codului de etică modificat a fost aprobat Consiliul de etică prin Ordinul MEC 989 din 05.07.2024, care va activa în baza Codului de etică a cadrului didactic și în care sunt stabilite proceduri clare. Codul de etică a intrat în vigoare din iulie, curent. https://mec.gov.md/ro/content/prevenirea-si-combaterea-coruptiei-0 Centrul Național Anticorupție <u>Realizată</u> Centrul Național Anticorupție, pe perioada lunii ianuarie-februarie 2024, a asigurat participarea la 3 ședințe, în cadrul grupului de lucru aprobat de către Ministerul Educației și Cercetării privind elaborarea și consultarea proiectului planului sectorial anticorupție în domeniul educației 2024, care conține acțiuni și măsuri de prevenire a plăților neformale în instituțiile de învățământ. Proiectul planului sectorial anticorupție în domeniul educației 2024 a fost avizat de CNA, iar Ministerul Educației și Cercetării l-a aprobat prin ordinul ministerului și l-a plasat pe pagina oficială.
3.2.4.	Dotarea tuturor instituțiilor cu panouri informative privind	2025-2027	1827,8	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării	AO „Părinți solidari”,	Numărul de instituții dotate	

	raportarea plăților formale și neformale în sistemul de învățământ		2025 – 609,3; 2026 – 609,3; 2027 – 609,3			asociații de părinți	cu panouri informative	
Obiectiv specific 3.3. Cazuri de abuz, de discriminare, de bullying, de hărțuire și de violență în instituțiile de învățământ investigate prompt și efectiv Indicator 1: Numărul cazurilor de abuz , de discriminare, de bullying, de hărțuire și de violență în instituțiile de învățământ raportate (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Educației și Cercetării) Date de referință: urmează a fi colectate în 2024 de Ministerul Educației și Cercetării Țintă: creștere Indicator 2: Ponderea cazurilor de abuz, de discriminare, de bullying, de hărțuire și de violență în instituțiile de învățământ soldate cu sancționarea persoanelor responsabile (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Educației și Cercetării) Date de referință: urmează a fi colectate în 2024 de către Ministerul Educației și Cercetării Țintă: creștere								MEC Ministerul realizează semestrial rapoarte privind evidența sesizărilor privind cazurile suspecte de abuz, bullying, neglijare, exploatare, trafic asupra copiilor din instituțiile de învățământ general și profesional tehnic (https://mec.gov.md/ro/content/prevenirea-si-combaterea-violentei-0) Conform raportului pentru semestrul I al anului de studii 2024-2025, au fost înregistrate 3784 cazuri
3.3.1.	Implementarea Metodologiei cu privire la prevenirea și combaterea bullyingului	2024	125,0	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării	Centrul de Informare și Documenta re privind Drepturile Copilului; organele locale de specialitate în domeniul învățământ ului; AO „Federația	Metodologia implementată; numărul de cadre didactice instruite	Ministerul Educației și Cercetării Realizată Metodologia cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului se implementează în 1201 instituții de învățământ din țară (anul de studii 2023-2024) și va continua și în anul de studii 2024-2025. A fost creată o rețea națională de formatori - 40 . Până în luna iunie formatorii au organizat sesiuni de formare pentru 600 de cadre didactice. În luna aprilie, 2024, la inițiativa Consiliului Național al Elevilor a fost

						Familiilor pentru Unificare și Pace în Lume din Moldova”; AO „Terres des Hommes”		efectuat un studiu „Bullying-ul în școli”. Rezultatele studiului sunt plasate pe web site-ul MEC https://mec.gov.md/ro/content/prevenirea-si-combaterea-violentei-0 Pe parcursul anului 2024 au fost elaborate 2 rapoarte semestriale cu privire la evidența cazurilor de violență asupra copilului și plasate pe site-ul MEC https://mec.gov.md/ro/content/prevenirea-si-combaterea-violentei-0 Au fost organizate 2 ședințe (28.03.24 și 12.12.24) cu reprezentanții OLSDÎ și managerii instituțiilor de învățământ privind Mecanismul de raportare a cazurilor de violență față de elevi. În luna august au fost organizate sesiuni de formare pentru 246 de cadre didactice, iar în octombrie și noiembrie au mai fost instruiți 225 de cadre didactice. În cadrul programului „Investim în profesori” este un modul ce vizează prevenirea și combaterea bullying-ului. 4000 de profesori sunt în proces de formare. Formarea cadrelor didactice va continua și în anul 2025.
3.3.2.	Consolidarea capacităților administratorilor de instituțiilor de învățământ și ale cadrelor didactice privind prevenirea și combaterea discriminării, a	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării	Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului;	Numărul de cadre didactice instruite	Ministerul Educației și Cercetării <u>Realizată pentru perioada de raportare.</u> În semestrul I al anului 2024 au fost organizate 2 campanii de sensibilizarea cadrelor didactice din învățământul general și profesional tehnic cu privire la prevenirea și combaterea bylling-ului.

	bullyingului și a violenței atât în privința elevilor, cât și a cadrelor didactice					Consiliul pentru egalitate		În perioada lunilor aprilie – iunie au fost formate 1600 de cadre didactice de 40 de formatori naționali. În cadrul Programul „Investim în educatori”, circa 1200 cadre didactice din instituțiile de educație timpurie au parcurs sesiunea privind prevenirea și combaterea bullying-ului. Au fost organizate 2 campanii de informare/sensibilizare a elevilor, părinților și cadrelor didactice: „Săptămâna Anti-bullying” realizată în perioada 4-8 noiembrie și „16 zile de activism împotriva violenței de gen” în perioada 25 noiembrie – 10 decembrie 2024. Au fost organizate 2 școli de vară și toamnă pentru elevi și cadre didactice din 10 instituții de învățământ general referitor la prevenirea și intervenția în cazurile de bullying. Au fost organizate 2 traininguri pentru 10 cadre manageriale referitor la „Violența față de copii: măsuri de identificare și protecție a copilului”. În perioada septembrie – decembrie 2024 au fost implementate 2 proiecte: * Proiectul „Metode pozitive de comportament pentru combaterea bullying-ului în școli” la care au participat 16 instituții de învățământ din 8 raioane. * Proiectul „Asigurarea cooperării intersectoriale, la nivel național, în domeniul prevenirii delinvenței juvenile”
--	--	--	--	--	--	----------------------------	--	--

								la care au participat reprezentanții OLSDI din 13 raioane. A avut loc o instruire specializată realizată pentru 18 coordonatori VNET din 9 raioane cu tematica „ <i>Asistența multidisciplinară a copiilor victime sau martori ai infracțiunilor, serviciul Barnahus</i> ”.
Obiectiv specific 3.4. Sistemul de învățământ este incluziv și răspunde diversității tuturor copiilor Indicator: Instituțiile de învățământ accesibile pentru toți copiii (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Educației și Cercetării) Date de referință (2020-2021): 10% Țintă (2027): 80%								MEC Progresele în asigurarea accesibilității instituțiilor de învățământ: Strategia pentru Educație 2030 și cu recomandările internaționale privind dreptul la educație. Obiectivul 2. Educație incluzivă pentru o societate incluzivă. Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2024-2027 (HG nr. 950/2023) Integrarea copiilor cu dizabilități în școli – Numărul Centrelor de Resurse pentru Educația Incluzivă (CREI) a crescut, oferind asistență psihopedagogică și adaptări curriculare pentru copiii cu nevoi speciale.
3.4.1.	Dezvoltarea structurilor de asistență psihopedagogică (Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică/Serviciul Asistență Psihopedagogică și	2024	76709, 9 67725, 9; (Legea bugetului de	Surse bugetare Surse externe	Ministerul Educației și Cercetării	UNICEF	CRAP/SAP și CREI dotate cu tehnologii de asistență	Ministerul Educației și Cercetării - Realizată Hotărârea Guvernului nr. 530/2024 „Cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de specializare înaltă de tip Unitate de educație incluzivă” a fost aprobată la ședința Guvernului din 17 iulie 2024.

	Centrul de Resurse pentru Educație Incluzivă) asigurarea pentru calității activității		stat pentru 2024 nr. 418/2023) 8984,0					UNICEF a dotat CRAP/SAP și CREI cu 158 de laptop-uri, genți, căști, mous-uri. MEC și CRAP, în cadrul proiectului Mensana, a instruit circa 400 de psihologi SAP/psihologi școlari (formatori locali) privind instruirea cadrelor didactice în domeniul primului ajutor psihologic și asigurarea stării de bine în baza ghidului metodologic „Starea de bine în școală”. În perioada noiembrie-decembrie 2024, CRAP împreună cu MEC, cu suportul UNICEF, a continuat instruirea cadrelor didactice în baza ghidului metodologic.
3.4.2.	Asigurarea serviciilor de interpretare în limbajul semnelor, de lichidare a barierei de comunicare a persoanelor cu deficiențe de auz	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Educației și Cercetării	Asociația Surzilor din Republica Moldova	Serviciile asigurate; numărul de beneficiari; numărul de servicii prestate în regim de videoconferință	Ministerul Educației și Cercetării <u>Realizată pentru perioada de raportare.</u> Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică (CRAP) este în proces de elaborare a suportului de curs, un modul de instruire pentru cadrele didactice privind folosirea limbajului mimico-gestual. În semestrul II al anului de studii 2023-2024, CRAP a organizat activități de instruire pentru cadrele didactice care predau la clasele cu copii cu deficiențe de auz pentru 71 de copii cu deficiențe de auz și 65 de copii cu deficiențe de văz.. Formarea cadrelor didactice privind folosirea limbajului mimico-gestual continuă și în anul de învățământ 2024-2025.

							<u>Ministerul Muncii și Protecției Sociale</u> <u>Realizată pentru perioada de</u> <u>raportare.</u> Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 333/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind prestarea serviciilor de comunicare prin utilizarea limbajului mimico-gestual/limbajului semnelor cu ajutorul interpretului, Asociația Surzilor din Republica Moldova asigură organizarea și prestarea serviciilor de comunicare prin utilizarea limbajului mimico-gestual/limbajului semnelor cu ajutorul interpretului. Astfel, cheltuielile ce țin de prestarea serviciilor de comunicare prin utilizarea limbajului mimico-gestual/limbajului semnelor cu ajutorul interpretului, sunt achitate din bugetul Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Legea bugetului de stat pentru anul 2024 prevede pentru plata de către Asociația Surzilor din Republica Moldova a serviciilor de traducere în limbajul prin semne, acordate de interpreți - suma de 945,9 mii de lei/anual. Conform prevederilor art. 27 din Legea nr. 60/2012, persoanele cu dizabilități au acces liber la sistemul educațional de toate nivelele în condiții de egalitate cu ceilalți cetățeni. Totodată, asigurarea accesului egal la toate nivelurile de învățământ și formare profesională a persoanelor
--	--	--	--	--	--	--	--

								vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu dizabilități, a populațiilor indigene și a copiilor aflați în situații vulnerabile, prin asigurarea instituțiilor de învățământ de la toate nivelurile, cu editarea, prin sisteme alternative de comunicare (în sistem Braille, în variantă sonoră, în limbaj mimico - gestual și etc.) a literaturii artistice, a manualelor școlare, a altor materiale didactice și mijloace de instruire. Statul, prin intermediul Ministerului Educației și Cercetării și altor autorități publice centrale și locale competente, asigură accesul persoanelor cu dizabilități la educația preșcolară, școlară și extrașcolară pentru a obține studii medii generale, studii medii de specialitate și studii superioare adaptate necesităților individuale, în conformitate cu programul individual de reabilitare și incluziune socială (întreprinde măsuri adecvate pentru facilitarea învățării limbajului mimico-gestual și promovarea identității lingvistice a persoanelor cu deficiențe de auz și educația persoanelor, și mai ales a copiilor, cu deficiențe de vedere, de auz sau cu surdocecitate prin cele mai adecvate și individualizate programe și limbaje, căi și modalități, precum și în medii care să le favorizeze o maximă dezvoltare școlară și socială). În speță, angajează profesori, inclusiv profesori cu dizabilități, calificați în limbajul mimico-gestual și/sau în sistemul Braille, în alte moduri alternative
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								de comunicare, și pentru formarea profesioniștilor în domeniul instruirii persoanelor cu dizabilități și a personalului care lucrează cu aceste persoane la toate nivelele educaționale). În anul 2024, de servicii de interpretare în limbajul mimico-gestual au beneficiat circa 850 de persoane cu dizabilități, care au beneficiat de 7970 ore de interpretare, inclusiv prin modalități ca WhatsApp, Viber, Skype, SMS.
3.4.3.	Dotarea instituțiilor de învățământ (la necesitate) cu materiale de predare, de învățare și cu echipament specializat pentru copiii cu cerințe educaționale speciale și/sau dizabilități, inclusiv pentru copii cu deficiențe de auz	2024-2027	7000,0 2024 – 1000,0; 2025 – 2000,0; 2026 – 3000,0; 2027 – 1000,0	Surse externe	Ministerul Educației și Cercetării	UNICEF	Numărul de instituții dotate corespunzător	Ministerul Educației și Cercetării <u>Realizată pentru perioada de raportare.</u> Pentru dotarea instituțiilor de învățământ cu materiale de predare, de învățare și cu echipament specializat pentru copiii cu cerințe educaționale speciale și/sau dizabilități, inclusiv pentru copii cu deficiențe de auz, CRAP conform unui orar stabilit, monitorizează instituțiile de învățământ general. În perioada septembrie-decembrie 2024, conform ordinului MEC nr. 1242 din 04.09.2024, a fost constituit un grup de lucru privind monitorizarea incluziunii educaționale a copiilor/elevilor cu deficiențe senzoriale din instituțiile de învățământ general: 71 de copii cu deficiențe de auz și 65 de copii cu deficiențe de vâz. Scopul vizitelor prevede identificarea necesităților educaționale ale copiilor/elevilor, determinarea prestării calității serviciilor de suport, gradul de deținere și funcționare

								a echipamentului specializat pe care îl au în folosință, tehnologiilor asistive la nivel de copil și instituție de învățământ. Totodată, UNICEF – Moldova a donat un lot de 592 de laptopuri și accesorii, în valoare totală de peste 500 de mii de dolari pentru 21 de instituții din întreaga țară (11 licee și gimnazii din mun. Chișinău, 8 școli din localități din stânga Nistrului, Institutul Național pentru Educație și Leadership (INEL) și Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică (CRAP), inclusiv serviciile de asistență psihopedagogică din subordinea acestuia. Ultima donație a fost făcută la 11.12.2024.
Obiectiv specific 3.5. Cooperarea intersectorială consolidată pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar Indicator: Numărul de cazuri de abandon soluționate prin cooperare intersectorială (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Educației și Cercetării) Date de referință: 0 Țintă: 100								MEC Ministerul colectează prin cooperare cu organele locale de specialitate din domeniul învățământului datele statistice privind abandonul școlar, rapoartele generalizate fiind publicate pe pagina oficială a MEC (https://mec.gov.md/ro/content/date-statistice-despre-scolarizarea-elevilor-si-abandonul-scolar).
3.5.1.	Elaborarea unor studii privind abandonul școlar și factorii care generează acest fenomen	2024; 2027	151,6 2024 – 72,8; 2027 – 78,9	Surse externe	Ministerul Educației și Cercetării	Parteneri de dezvoltare	Două studii elaborate	Ministerul Educației și Cercetării - Nerealizată În colaborarea cu UNICEF se preconizează un studiu privind bunăstarea și satisfacția beneficiarilor din sistemul educațional. Cercetarea va contribui la diminuarea cazurilor de abandon. Raportul MEC privind abandonul școlar

								va fi plasată pe site-ul MEC în luna ianuarie, 2025.
3.5.2.	Elaborarea și aprobarea unor proceduri operaționale multidisciplinare privind gestionarea situațiilor de abandon școlar	2025	8,7	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Afacerilor Interne		Numărul de instituții care au participat la elaborarea și aprobarea procedurilor operaționale; procedurile elaborate și aprobate	
3.5.3.	Dezvoltarea capacităților specialiștilor privind soluționarea abandonului școlar prin abordare multidisciplinară	2026-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării		Numărul de specialiști instruiți privind abordarea multidisciplinară	
3.5.4.	Asigurarea accesului copiilor la educație de calitate prin capacitatea cu transport școlar	2024	74684,1 4000,0; 70684,1	Surse bugetare neidentificate Surse externe	Ministerul Educației și Cercetării	Guvernul României	60 de unități de transport procurate	Ministerul Educației și Cercetării <u>Realizată</u> Pe parcursul anului 2024, 69 microbuze achiziționate din grantul oferit de Guvernul României, au fost repartizate către APL. https://mec.gov.md/ro/content/inca-9-scoli-din-tara-au-primit-microbuze-noi-pentru-transportarea-elevilor
Obiectiv specific 3.6. Școlile cu predare în limba română din regiunea transnistreană activează fără impedimente și Guvernul contribuie activ la continuarea realizării obligațiilor sale pozitive, stabilite în hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, pronunțată în cauza Catan și alții vs. Republica Moldova și Federația Rusă Indicator: Numărul de intervenții aferente realizării dreptului la educație inițiate în perioada de referință, soldate cu acces îmbunătățit la educația cu predare în limba română în regiunea Transnistreană								MEC În 2024 au fost alocate finanțe pentru reparații curente, echipamente TIC și instalarea aparatelor de aer condiționat. Total peste 13 intervenții.

(Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Educației și Cercetării) Date de referință: 0 Țintă: 3								În contextul crizei energetice, Ministerul a demarat un proces de evaluare a necesităților instituțiilor educaționale din regiunile menționate, având în vedere impactul acestei crize asupra activităților educaționale. Printre principalele necesități identificate se numără surse de energie (climatizoare, generatoare, corpuri de încălzire electrice) și echipamente digitale (tablete, tastaturi, etc), inclusiv abonamente cu internet, acoperite cu sprijinul partenerilor de dezvoltare din surse externe de finanțare. Pentru a asigura o utilizare eficientă a resurselor disponibile, s-a efectuat o analiză detaliată a bugetului și planului de achiziții publice a instituțiilor pentru anul 2025, s-au revizuit bugetele instituționale și s-au priorizat necesitățile urgente ale instituțiilor din stânga Nistrului și Zona de Securitate, subordonate Ministerului. Aceste alocări au fost ajustate pentru a include atât investiții în infrastructură, cât și în resurse educaționale pentru procesul didactic în aceste regiuni.
3.6.1.	Realizarea intervențiilor necesare pentru soluționarea oricăror încălcări, inclusiv în contextul hotărârilor CtEDO și a înțelegerilor convenite în procesul de negocieri, precum și asigurarea condițiilor	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Biroul Politici de Reintegrare; Ministerul Educației și Cercetării	Organizații necomerciale; parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului,	Numărul de intervenții; tipul încălcărilor identificate; accesul elevilor la instituțiile de învățământ;	Biroul politici de reintegrare, Cancelaria de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare.</u> În pofida impedimentelor artificiale create de Tiraspol, autoritățile constituționale reușesc să asigure procesul didactic în școlile cu predare în limba română din

	optime de activitate în școlile cu predare în limba română din regiunea transnistreană						procesul didactic asigurat	regiunea transnistreană a Republicii Moldova, care funcționează în baza programelor Ministerului Educației și Cercetării. Numărul de elevi este în permanentă creștere, ceea ce denotă interesul părinților și al elevilor față de perspectivele oferite de studiile urmate în aceste instituții de învățământ (1849 elevi în anul de studii 2023-2024 și 1936 elevi în anul de studii 2024-2025). Deși numărul elevilor din cele 8 școli crește, acest indicator este insuficient și mai sunt multe acțiuni de întreprins pentru a asigura implementarea standardelor educaționale în vigoare în tot perimetrul aflat temporar în afara controlului autorităților constituționale. Printre aceste acțiuni se numără uniformizarea programelor educaționale, dotarea școlilor cu sedii proprii și conforme cerințelor curente și extinderea proceselor educaționale în celelalte instituții de învățământ din regiune. În acest sens, cele opt școli cu predare în limba română sunt asistate permanent pentru a asigura desfășurarea neîntreruptă, în bune condiții și fără provocări a procesului educațional. În contextul hotărârii CEDO în cauza <i>Catan și alții</i>, Biroul își menține poziția pentru păstrarea acestor cauze sub supravegherea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei pentru Drepturile Omului și BPR prezintă cu regularitate informații către MAE și MJ (Agentul
--	--	--	--	--	--	--	----------------------------	--

								guvernamental) privind situația școlilor. Ca urmare a abordării destructive din partea Tiraspolului, în continuare se atestă nesoluționarea problemelor strategice privind dotarea unor școli cu sedii proprii, cu condiții adecvate, și revenirea acestora în localitățile de baștină ale profesorilor și elevilor, în special pentru Liceul „Evrîca” din Râbnîța, Liceul „Ștefan cel Mare” din Grigoriopol; este extrem de acută nevoia amplasării într-un sediu adecvat a Liceului „Lucian Blaga” din Tiraspol. Rămâne actuală rezolvarea problemei privind citarea ilegală de către Tiraspol a adolescenților din clasele superioare, în încercarea de a-i înrola în structurile armate neconstituționale. Pe parcursul anului 2024, s-au atestat noi devieri ale Tiraspolului de la înțelegerile convenite prin Decizia protocolară din 25 noiembrie 2017 privind funcționarea școlilor cu predare în limba română (https://gov.md/sites/default/files/2017_11_25_protokolnoe_reshenie_o_funkcionirovani_moldavskih_shkol.pdf). Astfel, s-au înregistrat cazuri de împiedicare a transportării loturilor de bunuri destinate acestor școli, situație care a fost rezolvată prin intervenția BPR. Tiraspolul a impus, de la 1 februarie 2024, tarife majorate pentru energia electrică și gaze naturale consumate de aceste instituții de învățământ, tarife de până la circa 5-8 ori mai mari comparativ cu celelalte școli din
--	--	--	--	--	--	--	--	--

							regiune., iar Guvernul a intervenit spre a diminua efectele negative ale presiunilor Tiraspolului asupra școlilor, alocând suma de 1395,0 mii lei prin Programul activităților de reintegrare a țării pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 341/2024. Deși s-a intervenit intens pe platforma de negocieri pentru a discuta situația (3 reuniuni de lucru între reprezentanții politici și 8 demersuri către Tiraspol), Tiraspolul a respins rezolvarea problemelor semnalate și a refuzat îndelungat organizarea ședinței grupurilor de lucru pentru educație. După o pauză de mai mult de doi ani, la data de 06 decembrie 2024 a fost convocată ședința grupurilor de lucru pentru educație. La fel, experții de la Chișinău au atras atenția asupra faptului că măsurile discriminatorii și unilaterale ale Tiraspolului de majorare a tarifelor la serviciile comunale pentru toate școlile cu predare în limba română din regiune. În cadrul dialogului, în mod prioritar, a fost pus în discuție subiectul referitor la asigurarea cu sedii proprii, în mod special pentru Liceul Teoretic „Evrika” din or. Râbnița și Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare și Sfânt” din or. Grigoriopol, temporar situat în s. Dorotcaia. https://gov.md/ro/content/dupa-o-pauza-de-aproape-doi-ani-avut-loc-sedinta-grupurilor-de-lucru-pentru-educatie).
--	--	--	--	--	--	--	---

								Situația din cele opt școli cu predare în limba română din regiunea transnistreană se află sub un control permanent atât din partea Ministerului Educației și Cercetării, cât și a Biroul, având prioritate absolută desfășurarea procesului educațional într-un mediu atractiv și sigur pentru copii, dar și pentru corpul didactic și administrația instituțiilor de învățământ.
3.6.2.	Implementarea unor programe de formare și de dezvoltare profesională pentru cadrele didactice din aceste școli	2024-2027	5,8	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării; Universități	Experți în educație; instituții internaționale educaționale	Numărul de cadre didactice instruite și feedbackul acestora; îmbunătățirea metodelor de predare	Ministerul Educației și Cercetării - <u>Realizată pentru perioada de raportare.</u> 24 cadre didactice și manageriale din școlile cu predare în limba română din regiunea transnistreană au fost formate ca mentori la cursurile din cadrul <i>Programului de formare a mentorilor instituționali</i>, organizate de Institutul Național de Educație și Leadership (INEL).
3.6.3.	Stabilirea parteneriatelor internaționale privind sprijinul pentru implementarea hotărârii CtEDO	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Justiției (Agentul Guvernamental); Ministerul Afacerilor Externe; Biroul Politici de Reintegrare;	Parteneri de dezvoltare; organizații internaționale de educație	Numărul de parteneriate stabilite, sprijinul obținut; inițiative comune dezvoltate	Ministerul Justiției <u>Realizată pentru perioada de raportare.</u> În sensul consolidării capacităților instituției Agentului guvernamental pentru a asigura un proces eficient și prompt de executare a hotărârilor aflate în procedura Comitetului de Miniștri, cu sprijinul Proiectului Consiliului Europei „Consolidarea sistemului de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova” a fost planificată detașarea a trei funcționari din cadrul

					Ministerul Educației și Cercetării			Direcției agent guvernamental, pentru o perioadă de trei luni pe parcursul anului 2024, la Departamentul de Executare a Hotărârilor și Deciziilor CtEDO. Această acțiune este destinată să contribuie la o mai bună cunoaștere a mecanismelor de supraveghere de către Comitetul de Miniștri a modului de executare a hotărârilor și deciziilor Curții, la o analiză minuțioasă a constatărilor Curții pentru a identifica cele mai adecvate măsuri de asigurare a unui proces de implementare rapid și precis, la o raportare mai eficientă a tuturor măsurilor planificate sau întreprinse la nivel național și, prin urmare, la reducerea numărului de cauze moldovenești aflate în proces de supraveghere. În același timp, detașarea funcționarilor la Departamentul de Executare va asigura o examinare mai rapidă a planurilor și a rapoartelor de acțiuni prezentate de către Guvern și, astfel, o mai bună gestionare a procesului de executare a hotărârilor Curții referitoare la Republica Moldova
3.6.4.	Facilitarea organizării și participarea la conferințe/mese rotunde internaționale privind drepturile omului în regiunea transnistreană	2025	223,0	Surse bugetare	Biroul Politici de Reintegrare; Ministerul Afacerilor Externe; Ministerul Educației și Cercetării	Parteneri de dezvoltare; organizații necomerciale pentru drepturile omului	Numărul de participanți; recomandări și inițiative generate	<u>Ministerul Afacerilor Externe</u> <u>Realizată pentru perioada de raportare.</u> În anul de referință 2024, reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe (MAE) au fost prezenți la conferința privind drepturile omului în regiunea transnistreană, eveniment organizat de

								asociația obștească PROMO-LEX la data de 19 septembrie. Reprezentanții MAE participă la toate conferințele organizate în domeniul dat susțin și încurajează organizarea unor astfel de acțiuni.
Obiectiv general 4. Dreptul la cel mai înalt standard de sănătate asigurat Indicator 1: Ponderea respondenților care consideră că dreptul la sănătate este o problemă Sursa: Oficiul Avocatului Poporului Valoarea de referință (2021): 71,6% din respondenți sunt preocupați Țintă (2027): 55% din respondenți sunt preocupați Indicator 2: Numărul și ponderea recomandărilor LEA HIV (HIV Legal Environment Assessment in the Republic of Moldova) implementate Sursa: UNAIDS, AO „Inițiativa Pozitivă” (https://scorecard-hiv.md) Valoarea de referință (2023): 4,11% au fost realizate, 9,59% sunt în proces de realizare, 86,3% sunt nerealizate Țintă (2027): 80% realizate								OAP Valoarea de referință a indicatorului este din Studiul realizat în anul 2020 Percepții asupra drepturilor omului în RM, care se elaborează o dată la 2 ani de către OAP. La elaborarea următorului Studiu din 2023 au survenit unele modificări în colectarea datelor, urmare circumstanțelor apărute, la nivel de grupuri specifice și de indicatori, astfel că nu au fost colectate date care ar răspunde exact la Indicatorul formulat la obiectivul general nr.4. Propunem colectarea datelor după un alt Indicator, care se conține în toate studiile realizate și care generic ar oferi aceeași informație. Ponderea respondenților care au menționat că dreptul la sănătate este respectat Valoarea de referință 2020 (38,1%) 2023 (50,6%)
Obiectiv specific 4.1. Accesul la servicii medicale esențiale, sigure și calitative, garantate echitabil tuturor persoanelor, cu accent pe grupurile defavorizate, pe grupurile de risc și pe locuitorii din mediul rural Indicator 1: Rata de acoperire a populației care necesită servicii de îngrijire paliativă, dezagregat urban/rural, gen și vârstă (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Sănătății) Date de referință (2023): 0% Țintă: 100%								Ministerul Sănătății Monitorizarea acestui indicator este planificată pentru anul 2025.

Indicator 2: Gradul de satisfacție a pacienților față de serviciile de îngrijire paliativă, dezagregat urban/rural, gen și vârstă (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Sănătății) Date de referință (2023): 0% Țintă: 80%								
4.1.1.	Elaborarea Programului Național de combatere a hepatitelor virale B, C, D	2024	26,8	Surse bugetare	Ministerul Sănătății	Organizația Mondială a Sănătății	Programul Național aprobat	Ministerul Sănătății <u>Realizată</u> Programul Național de Combatere a Hepatitelor Virale B, C și D pentru anii 2024-2028 a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 863/2024.
4.1.2.	Prestarea serviciilor de intervenție timpurie în copilărie în corespundere cu Regulamentul privind organizarea și funcționarea serviciilor de intervenție timpurie și a Standardelor de calitate pentru serviciile de intervenție timpurie la copii	2027	40,0	Surse bugetare	Ministerul Sănătății	Instituții medico-sanitare publice; UNICEF; AO „Lumos”	Numărul de copii primar încadrați în servicii de intervenție timpurie	Ministerul Sănătății <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024, Centrele de Intervenție Timpurie (CIT) au oferit servicii de suport și intervenție timpurie pentru 5.574 de copii și familiile acestora. În Republica Moldova activează 13 Centre de Intervenție Timpurie (CIT), care sunt contractate de Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM).
4.1.3.	Aprobarea documentului de politici publice privind dezvoltarea serviciilor de reabilitare	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății		Documentul de politici publice aprobat de către Guvern	Ministerul Sănătății Nerealizată.

4.1.4.	Extinderea serviciilor de îngrijire paliativă specializată la domiciliu, acordată prin echipe multidisciplinare, pentru a asigura populația cu serviciile necesare	2025-2027	70000, 0 2025 – 25000, 0; 2026 – 30000, 0; 2027 – 15000, 0	Surse bugetare FAOAM	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Organizații necomerciale de profil	Numărul de echipe multidisciplinare de îngrijire paliativă acordată la domiciliu care furnizează servicii în cadrul contractelor CNAM cu prestatorii de servicii de îngrijire paliativă; numărul de unități administrativ-teritoriale raionale în care 100% dintre localitățile rurale sunt acoperite cu servicii prestate de echipe multidisciplinare de îngrijire paliativă acordată la domiciliu;	Compania Națională de Asigurări în Medicină <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pentru prestarea serviciilor de îngrijire paliativă specializată la domiciliu, în anul 2024, din mijloacele fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală au fost contractați 8 prestatori de servicii medicale (Echipa mobilă/interdisciplinară). Pe parcursul anului 2024, au fost prestate 19 646 vizite dintre care: – echipa interdisciplinară a realizat – 1 007 vizite; – medic și/sau asistent medical – 17 257 vizite; – asistent social și/sau psiholog – 1 382 vizite. Suma executată pentru anul 2024 constituie 8 448.9 mii lei.
--------	--	-----------	---	-------------------------	--	------------------------------------	--	---

							numărul de unități urbane care sunt acoperite 100% cu servicii prestate de echipe multidisciplinare de îngrijire paliativă acordată la domiciliu	
4.1.5.	Dezvoltarea serviciilor paliative (echipe mobile specializate, unități cu paturi, centre de îngrijire paliativă, centru de zi etc.) pentru asigurarea accesului tuturor pacienților și familiilor lor, inclusiv din mediul rural	2024-2027	280,0 2024 – 70,0; 2025 – 70,0; 2026 – 70,0; 2027 – 70,0	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Organizații necomerciale	Numărul de echipe mobile specializate pentru acordarea îngrijirii la domiciliu, dezagregat urban/ rural; numărul de centre de zi create, dezagregat urban/rural	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> Ministerul Sănătății elaborează nomenclatorul paturilor pentru anul 2024, având în vedere dezvoltarea serviciilor de îngrijire paliativă. Acestea includ unități cu paturi, centre de îngrijire paliativă și centre de zi, asigurând accesul echitabil pentru toți pacienții și familiile acestora, inclusiv din mediul rural.
4.1.6.	Evaluarea gradului de acces a persoanelor în etate la serviciile de sănătate	2024	154,7	Surse externe	Ministerul Sănătății	Parteneri de dezvoltare; Organizații necomerciale	Studiul elaborat și publicat; recomandări formulate și implementate	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> Ministerul Sănătății este în curs de realizare a studiului privind gradul de acces al persoanelor în etate la serviciile de sănătate pentru anul 2024. Studiul urmează

								a fi publicat, iar recomandările rezultate vor fi formulate și implementate.
4.1.7.	Elaborarea mecanismului pentru asigurarea vizitelor de îngrijire medicală la domiciliu pentru populația din mediul rural în volumul necesar	2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății, Compania Națională de Asigurări în Medicină		Mecanismul elaborat și aprobat	
4.1.8.	Examinarea, investigarea și soluționarea cazurilor de erori medicale și de malpraxis	2024-2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției		Numărul de cazuri examinate; numărul de cazuri investigate; numărul de sancțiuni aplicate; numărul de beneficiari ai compensării prejudiciului cauzat de malpraxis; cadrul normativ evaluat privind corespunderea cu aquis-ul comunitar	Neinițiată
4.1.9.	Revizuirea cadrului normativ existent cu privire la organizarea serviciilor de îngrijiri	2024	12,7	Surse bugetare	Ministerul Sănătății, Compania Națională de		Cadrul normativ revizuit	Ministerul Sănătății <u>Realizată parțial</u> În perioada de referință a fost elaborat și aprobat Protocolul clinic național (PCN) -

	paliative (Standardul Național de Îngrijiri Paliative, protocoalele clinice naționale etc.) pentru asigurarea unei abordări multisectoriale, conform recomandărilor internaționale				Asigurări în Medicină			432 „Îngrijiri paliative în boli și simptome neurologice și mintale”, prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 451 din 24.05.2024. De asemenea, au fost revizuite și actualizate următoarele protocoale: • PCN-133 „Îngrijiri paliative în dispnee, stare terminală” (ediția II), aprobat prin Ordinul MS nr. 431 din 15.05.2024; • PCN-134 „Managementul semnelor și simptomelor gastrointestinale în îngrijiri paliative” (ediția II), aprobat prin Ordinul MS nr. 430 din 15.05.2024; • PCN-136 „Îngrijiri paliative în escare” (ediția II), aprobat prin Ordinul MS nr. 432 din 15.05.2024.
4.1.10.	Aprobarea Nomenclatorului serviciilor de îngrijire paliativă, a Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activității serviciilor care acordă îngrijire paliativă, a standardelor minime de calitate pentru serviciile de îngrijire paliativă, conform prevederilor articolului 35 ¹ alin. (5)	2024	16,8	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Organizații necomerciale	Nomenclatorul serviciilor de îngrijire paliativă aprobat; regulamentul privind organizarea și desfășurarea activității serviciilor care acordă îngrijire	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> Nomenclatorul serviciilor de îngrijire paliativă cu paturi este în proces de elaborare. În prezent, Ordinul Ministerului Sănătății nr. 884/2010 privind aprobarea Standardului Național de Îngrijiri Paliative este supus revizuirii și analizei.

	din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995						paliativă aprobat; standardele minime de calitate pentru serviciile de îngrijire paliativă aprobate	
4.1.11.	Dezvoltarea și susținerea instituțiilor de tip <i>hospice</i> , inclusiv pediatrie, conform recomandărilor internaționale, cu identificarea de mecanismului de finanțare a acestora	2024-2027	200,0 2024 – 50,0; 2026 – 50,0; 2026 – 50,0; 2027 – 50,0	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Organizații necomerciale	Numărul de instituții de tip <i>hospice</i> dezvoltate; numărul de instituții de tip <i>hospice</i> pediatrie dezvoltate	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> Ministerul Sănătății a demarat procesul de dezvoltare și susținere a instituțiilor de tip <i>hospice</i>, inclusiv pentru copii, conform recomandărilor internaționale, iar în prezent se lucrează la identificarea mecanismului de finanțare al acestora.
4.1.12.	Dezvoltarea și susținerea unei instituții pediatrie/secții spitalicești de asistență paliativă pediatrică separată pentru copii cu maladii oncologice și non-oncologice	2024-2025	100,0 2024 – 50,0; 2025 – 50,0	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină		Instituția/numărul secțiilor spitalicești dezvoltate și susținute	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> Ministerul Sănătății continuă să depună eforturi pentru asigurarea accesului copiilor cu maladii oncologice și non-oncologice la îngrijiri paliative adecvate în cadrul instituțiilor medicale specializate. În acest sens: • Copiii cu necesități paliative sunt internați în secțiile instituțiilor medico-sanitare publice (IMSP), unde beneficiază de îngrijiri adaptate condiției lor medicale. • În cadrul IMSP Spitalul Clinic Municipal de Copii „Valentin

								Ignatenco” este destinat un pat pentru îngrijiri paliative pentru copii, oferind suport medical și asistență specifică. • La IMSP Institutul Mamei și Copilului funcționează Secția Reanimare Somatică și Îngrijiri Paliative, care dispune de 15 paturi, asigurând îngrijiri paliative continue pentru copiii aflați în nevoie.
4.1.13.	Elaborarea unui mecanism clar și adecvat de finanțare, care să prevadă revizuirea periodică și ajustarea costurilor acoperite de către CNAM la cheltuielile reale, astfel încât prestatorii să poată oferi servicii medicale calitative și centrate pe necesitățile beneficiarului	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Compania Națională de Asigurări în Medicină; Ministerul Sănătății		Mecanismul de ajustare a finanțării, care corespunde necesităților beneficiarului, aprobat	Compania Națională de Asigurări în Medicină Ministerul Sănătății <u>Realizată</u> În vederea elaborării unui mecanism clar și adecvat de finanțare, care să asigure revizuirea periodică și ajustarea costurilor acoperite de către CNAM la cheltuielile reale, Ministerul Sănătății și Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) au adoptat Ordinul nr. 1219/332 din 28 decembrie 2023. Acest ordin stabilește criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și modalitatea de facturare și achitare a serviciilor medicale pentru anul 2024. Prin aceste măsuri, se urmărește îmbunătățirea sustenabilității financiare a instituțiilor medico-sanitare și crearea unui cadru predictibil pentru furnizarea unor

								servicii medicale de calitate, centrate pe necesitățile beneficiarilor. De asemenea, prestatorii de servicii medicale sunt obligați să asigure transparența procesului de contractare prin publicarea documentelor relevante pe paginile web oficiale sau, în lipsa acestora, pe avizierele instituțiilor.
4.1.14.	Desfășurarea campaniilor de informare continue a populației referitoare la serviciile de îngrijiri paliative disponibile, asigurând accesul la informație pentru diverse grupuri ale populației (persoane cu dizabilități, minorități naționale)	2024-2027	428,0 2024 – 101,7; 2025 – 105,9; 2026 – 110,2; 2027 – 110,2	Surse externe	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Administrația publică locală (nivelul 2)	Campaniile de informare desfășurate	Ministerul Sănătății <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Ministerul Sănătății organizează campanii de informare continuă a cetățenilor despre serviciile de îngrijire paliativă disponibile, garantând accesul la informații pentru diverse categorii ale populației, inclusiv persoanele cu dizabilități și grupurile etnice minoritare.
4.1.15.	Actualizarea Listei Naționale de Medicamente Esențiale, în conformitate cu Lista Medicamentelor Esențiale recomandată de către Organizația Mondială a Sănătății, care să cuprindă medicamentele și dispozitivele medicale necesare pentru îngrijirea paliativă	2025; 2027	12,7 2025 – 6,4; 2027 – 6,4	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Liste actualizate	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> A fost elaborat proiectul de ordin al ministrului sănătății privind aprobarea Listei naționale de medicamente esențiale. Acesta include: 1. Regulamentul privind mecanismul de formare și actualizare a Listei naționale de medicamente esențiale 2. Lista națională de medicamente esențiale Proiectul a fost supus consultărilor publice și poate fi accesat la următorul link: Consultări publice.

							În prezent, proiectul se află în etapa de definitivare în cadrul Ministerului Sănătății, iar aprobarea ordinului este planificată pentru anul 2025. Compania Națională de Asigurări în Medicină Lista de denumiri comune internaționale (în continuare - DCI) de medicamente compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, include 15 DCI de medicamente esențiale, integral compensate, pentru administrare în condiții de ambulatoriu în îngrijiri paliative și anume: <i>DCI: Acidum acetylsalicylicum, Amitriptylinum, Dexamethasonum, Dexketoprofenum, Diazepamum, Diclofenacum, Gabapentinum, Ibuprofenum, Ketoprofenum, Meloxicamum, Methylprednisolonum, Paracetamolum, Pentoxifyllinum, Prednisolonum, Spironolactonum.</i> Lista de medicamente și dispozitive medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală a fost aprobată prin Ordinul comun al ministrului sănătății și directorului general al CNAM nr. 262/51-A/2024 (a se vedea: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146449&lang=ro#). La data de 01.01.2025 Lista denumirilor comerciale de medicamente compensate
--	--	--	--	--	--	--	---

							ce revin DCI pentru îngrijiri paliative include 32 de denumiri comerciale. Lista denumirilor comerciale se actualizează lunar în baza informației parvenite de la Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale privind autorizarea medicamentelor în Nomenclatorul de stat al medicamentelor. Ulterior, medicamentele se înregistrează în Catalogul național de prețuri de producător și se publică pe site-ul web oficial al CNAM (a se vedea: http://cnam.md/beneficiari/medicamente-compensate-as/lista-medicamentelor-compensate/).
4.1.16.	Extinderea listei medicamentelor și a dispozitivelor compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală cu Denumiri Comune Internaționale indicate în maladiile cronice	2024-2027	50,8 2024 – 12,7; 2025 – 12,7; 2026 – 12,7; 2027 – 12,7	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină; Agenția Medicamentu lui și Dispozitivelor Medicale	Numărul de denumiri comune internaționale de medicamente compensate; numărul de dispozitive compensate	Compania Națională de Asigurări în Medicină <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> 1. <i>Lista medicamentelor compensate</i> a fost completată cu DCI Tamsulozinum, indicat pacienților diagnosticați cu hiperplazie benignă de prostată. CNAM estimează un buget anual de aproximativ 28,5 mil. pentru tratamentul a cca 30 mii bărbați care suferă de această maladie. 2. În <i>lista dispozitivelor medicale compensate</i> din FAOAM au fost efectuate modificări la suma fixă compensată pentru poziția Sistem stomic urinar convex pentru colostomie. Astfel, a fost exclusă coplata atât pentru pacienții asigurați, cât și pentru pacienții oncologici neasigurați. Povara financiară în sumă de cca 1,5 milioane a

								fost scoasă de pe umerii pacienților și va fi achitată din FAOM
4.1.17.	Elaborarea programelor de instruire inițială/continuă în domeniul îngrijirii paliative, inclusiv a celei pediatrie și asigurarea formării continue a medicilor, a asistentelor medicale și a psihologilor	2024-2027	3185,9 2024 – 756,7; 2025 – 788,5; 2026 – 820,4; 2027 – 820,4	Surse externe	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării: USMF „Nicolae Testemițanu”	Parteneri de dezvoltare; organizații necomerciale	Programe de instruire în domeniul îngrijirii paliative, (pentru medici, asistenți medicali și psihologi), inclusiv pediatrie (pentru medici, asistenți medicali și psihologi) instituționalizate; rata/numărul medicilor, a asistentelor medicale și a psihologi instruiți anual	Ministerul Sănătății USMF „Nicolae Testemițanu” <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Curricula pentru instruire inițială a medicilor pentru studenții anului V programul de studii integrate Medicină „Medicina paliativă” a fost aprobată la 18.06.2024 (revizuire la fiecare 2 ani) Curricula pentru instruire inițială a asistenților medicali licențiați (studii superioare) anul III „Îngrijiri paliative și managementul durerii” a fost aprobată pe 26.09.2023 (revizuire la fiecare 2 ani). Programul de educație medicală continuă „Medicina paliativă. Specializare pentru competență în activitate.” a fost aprobat pe 29.03.2023 (revizuire la fiecare 5 ani) Conform reglementărilor academice, Planurile de învățământ sunt aprobate de Senatul Universitar și coordonate de către Ministerul Sănătății și Ministerul Educației și Cercetării, asigurând integrarea cursurilor specifice în structura programului de studii Programe de instruire în domeniul îngrijirii paliative instituționalizate în perioada de referință - 1 Numărul total de medici instruiți = 14

								rata =100 % (14 din 14)
Obiectiv specific 4.2. Cadrul normativ revizuit pentru a respecta dreptul persoanelor care trăiesc cu HIV și sunt vulnerabili la HIV Indicator: Cadrul normativ ajustat (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Sănătății) Date de referință: 0 Țintă: 100 % din proiecte planificate aprobate								Ministerul Sănătății Monitorizarea acestui indicator este prevăzută pentru anul 2025.
4.2.1.	Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1010/2016 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Centrului social regional pentru asistența persoanelor infectate HIV/SIDA și a membrilor familiilor acestora și a standardelor minime de calitate	2025	5,0	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	AO „Inițiativa Pozitivă”; AO „Uniunea pentru Echitate și Sănătate”	Hotărârea Guvernului aprobată	
4.2.2.	Examinarea oportunității decriminalizării muncii sexuale în conformitate cu recomandările internaționale privind HIV/SIDA și drepturile omului și a asigurării oportunităților și a suportului necesar pentru prevenirea și încetarea prestării serviciilor sexuale	2025	94,8	Surse externe	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Sănătății	Parteneri de dezvoltare, AO „Inițiativa Pozitivă”	Studiul elaborat; recomandările implementate, după caz	Ministerul Afacerilor Interne <u>În proces de realizare</u> De către subdiviziunea specializată a Poliției – Direcția urmărire penală se examinează cadrul normativ existent la acest capitol, ulterior, se va solicita subdiviziunilor specializate și teritoriale de urmărire penală, propuneri cu privire la oportunitatea decriminalizării muncii sexuale în conformitate cu recomandările internaționale privind HIV/SIDA.

								S-a solicitat prezentarea de la subdiviziunile de urmărire penală a propunerilor cu privire la acest aspect.
4.2.3.	Modificarea cadrului legal pentru consilierea și pentru testarea voluntară și confidențială la HIV, la infecțiile cu transmitere sexuală și pentru accesarea serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, începând cu vârsta de 14 ani, fără consimțământul reprezentantului legal	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii și Protecției Sociale	AO ”Inițiativa Pozitivă”	Cadrul normativ aprobat	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>Nerealizată</u> A fost elaborat Raportul de compatibilitate a legislației naționale cu cadrul normativ european, inclusiv prin prisma Convenției de la Istanbul , în baza căruia vor fi înaintate modificări ale cadrului normativ național în vederea prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și violenței în familie. A fost elaborată „Teoria schimbării cu privire la exercitarea drepturilor omului de către lucrătoarele/lucrătorii sexului în Republica Moldova”. Aceasta definește problema realizării drepturilor lucrătoarelor/lucrătorilor sexului, setează viziunea, prioritățile strategice și rezultatele scontate
4.2.4.	Alinierea ordinelor departamentale privind îngrijirea medicală în Centrul de Plasament Temporar al Străinilor la prevederile Legii nr. 23/2007 cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA, inclusiv în ceea ce privește cerințele față de testarea la HIV, consiliere și confidențialitate	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Sănătății		Cadrul normativ aliniat	Ministerul Afacerilor Interne <u>Realizată</u> A fost aprobat Ordinul MAI 252/2024 cu privire la aprobarea instrucțiunii metodice privind intervenția salariaților în cazurile cu implicarea persoanelor din grupul de risc sporit de infectare și a persoanelor infectate cu HIV, tuberculoză și COVID-19.

4.2.5.	Ajustarea Ordinului ministrului sănătății nr. 198/2015 cu prevederile Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal pentru asigurarea protecției adecvate a datelor medicale și/sau sociale la nivel de sistem	2024	12,8	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Centrul pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal		Ordinul modificat	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> În vederea asigurării protecției adecvate a datelor medicale și/sau sociale la nivel de sistem, Ministerul Sănătății este în proces de definitivare a ajustărilor la Ordinul nr. 198/2015, astfel încât acesta să fie armonizat cu prevederile Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.
4.2.6.	Analizarea oportunității introducerii infracțiunii „Divulgarea secretului medical” în capitolul V – „Infracțiuni contra drepturilor politice, de muncă și contra altor drepturi constituționale ale cetățenilor” din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției		Analiza efectuată; recomandările formulate	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> Ministerul Sănătății se află în proces de analiză a oportunității introducerii infracțiunii „Divulgarea secretului medical” în cadrul Capitolului V – „Infracțiuni contra drepturilor politice, de muncă și contra altor drepturi constituționale ale cetățenilor” din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002.
Obiectiv specific 4.3. Drepturile omului integrate în standardele de acreditare ale instituțiilor medicale și în formarea personalului medical Indicator: Ponderea instituțiilor medicale acreditate conform standardelor actualizate (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Sănătății) Date de referință: 0 Țintă: 100%								Ministerul Sănătății Monitorizarea acestui indicator este planificată pentru anul 2025 .
4.3.1.	Revizuirea procedurii de evaluare cu scopul de acreditare a prestatorilor de servicii medicale	2024-2025	12,9 2024 – 6,5; 2025 – 6,5	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate		Procedura de evaluare actualizată și aprobată	Ministerul Sănătății <u>Realizată</u> Regulamentul privind procedura de evaluare și acreditare în sănătate a fost revizuit și actualizat pentru a fi aliniat la bunele practici din domeniu. Documentul

								a fost aprobat prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 582/2024. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144052&lang=ro
4.3.2.	Actualizarea standardelor de evaluare și de acreditare în sănătate în baza cadrului normativ național în drepturile omului	2024	16,7	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate	Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul pentru egalitate; Organizații necomerciale	Standardele de evaluare și acreditare actualizate	Ministerul Sănătății <u>Realizată</u> Standardele de evaluare și acreditare în sănătate au fost actualizate și aprobate prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 660/2024. În Standardul 1.1. „Drepturile și responsabilitățile pacientului și/sau reprezentantului legal” au fost incluse criterii specifice pentru asigurarea respectării drepturilor omului.
4.3.3.	Instruirea experților-evaluatori și a prestatorilor de servicii medicale privind cunoașterea și implementarea conformă a procedurii de evaluare cu scopul de acreditare a prestatorilor de servicii medicale, actualizată	2024-2027	800,0 2024 – 200,0 2025 – 200,0 2026 – 200,0 2027 – 200,0	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”; Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate		Numărul de instruiți efectuate; numărul de persoane instruite	Ministerul Sănătății <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pentru a asigura evaluarea și acreditarea prestatorilor de servicii medicale conform noii proceduri și noilor standarde, au fost organizate trei ateliere de instruire, la care au participat 99 de experți evaluatori în sănătate. USMF „Nicolae Testemițanu” <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> 1. Numărul de instruiți efectuate -1 2. Numărul de persoane instruite -36
4.3.4.	Evaluarea cu scopul de acreditare a prestatorilor de servicii medicale în baza standardelor de	2025-2027	În limita alocațiilor	Surse bugetare	Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate		Numărul de prestatori de servicii medicale acreditați	

	evaluare și acreditare actualizate		bugetare					
4.3.5.	Instruirea personalului medical privind cunoașterea și implementarea drepturilor omului, inclusiv a principiilor etice ale Declarației universale privind bio-etica și drepturile omului	2024-2027	800,0 2024 – 200,0; 2025 – 200,0; 2026 – 200,0; 2027 – 200,0;	Surse bugetare	Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”; Centrele de excelență în medicină; Prestatorii de servicii medicale	Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul pentru egalitate; organizații necomerciale	Numărul de instruiți efectuate de către prestatorul de servicii medicale; numărul de persoane instruite	USMF „Nicolae Testemițanu” <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> 1. Număr de instruiți efectuate de prestatorul de servicii medicale -11 2. Număr de persoane instruite - 351 Oficiul Avocatului Poporului <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Reprezentanța Comrat a Oficiului Avocatului Poporului a desfășurat 5 sesiuni de informare cu personalul medical din Centrele de Sănătate la tema. ”drepturile pacientului” Comrat- 28/05- 25 persoane Basarabeasca -15/05- 16 persoane Taraclia 21/05 - 48 persoane Vulcănești- 19/04 – 43 persoane Congaz- 11/11- 19 persoane
Obiectiv specific 4.4. Mecanisme de accesibilitate a informațiilor pentru pacienți dezvoltate Indicator: Ponderea instituțiilor medicale subordonate autorităților publice centrale care asigură transparența proactivă pe paginile lor web conform cadrului legal (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Sănătății) Date de referință (2023): 0 Țintă (2027): 100%								Ministerul Sănătății Monitorizarea acestui indicator este planificată pentru anul 2025.
4.4.1.	Publicarea informației de interes public pe paginile web ale instituțiilor medicale, conform prevederilor art. 10 din	2024-2027	200,0 2024 – 50,0;	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Autoritățile publice centrale care		Paginile web create, după caz;	Ministerul Sănătății <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Instituțiile medicale publice asigură publicarea integrală a informațiilor de interes public pe paginile lor web oficiale,

	Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public și standardele de acreditare revizuite		2025 – 50,0; 2026 – 50,0; 2027 – 50,0		au subordone în instituții Medicale; Instituții medicale		informațiile publicate integral	în conformitate cu prevederile articolului 10 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public și standardele de acreditare revizuite. Astfel, toate informațiile relevante sunt disponibile în format deschis, garantând transparența și accesibilitatea acestora pentru cetățeni.
4.4.2.	Elaborarea sistemului de evidență a circulației medicamentelor în spitale și a aplicației de vizualizare accesibilă pacienților	2025-2027	800,0 2025 – 700,0; 2026 – 50,0; 2027 – 50,0;	Surse bugetare	Ministerul Sănătății	Agencia de Guvernare Electronică; Parteneri de dezvoltare; AO „Inițiativa Pozitivă”	Sistemul și aplicația elaborate și funcționale (2025); numărul de pacienți-utilizatori ai sistemului (2025-2027)	Ministerul Sănătății irelevant Ministerul Sănătății nu deține informații despre existența unui astfel de sistem, despre inițiative de creare sau dezvoltare în acest sens și nici despre eventuale discuții sau ședințe de lucru pe acest subiect. Precizăm că: • Sistemul de trasabilitate a medicamentelor, prevăzut în PND, urmărește monitorizarea circulației medicamentelor de la intrarea pe piață (vamă) până la distribuția în farmaciile comunitare, iar dezvoltarea sa este integral gestionată de AMDM. • Sistemul informațional eRețeta compensată se referă exclusiv la circuitul medicamentelor rambursate de CNAM pentru tratament ambulatoriu, prescrise pentru administrare în afara spitalelor. Prin urmare, niciunul dintre aceste sisteme nu acoperă acțiunea 4.4.2. din Program. În acest context, nu putem furniza informații

								privind implementarea acțiunii nr. 4.4.2., deoarece nu am fost implicați inițial în proces și nu dispunem de detalii clare despre obiectivele acestui sistem.
4.4.3.	Asigurarea accesului la datele medicale personale ale pacientului în termen util, inclusiv în perioada tratamentului	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății		Numărul instituțiilor medico-sanitare publice care asigură accesul pacienților la datele medicale personale	Ministerul Sănătății <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Toate instituțiile medico-sanitare publice asigură accesul pacienților la datele lor medicale personale, acestea putând fi consultate direct la sediul unităților medicale respective. Acest lucru garantează posibilitatea pacienților de a obține informațiile necesare într-un termen util, inclusiv pe durata tratamentului.
4.4.4.	Crearea, în baza Sistemului informațional de evidență a resurselor umane în sistemul sănătății, a Registrului de stat al personalului medical privind dreptul de a practica, cu asigurarea accesului public online la informația relevantă din registru	2026-2027	127,6 2026 – 116,0; 2027 – 11,6	Surse externe	Ministerul Sănătății	Agenția de Guvernare Electronică	Registrul funcțional, disponibil online	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> Guvernul Republicii Moldova, prin Hotărârea Nr. 880 din 23-12-2024, a aprobat Regulamentul Sistemului informațional de evidență a resurselor umane în sistemul sănătății.
4.4.5.	Aprobarea reglementărilor pentru organizarea asigurării de către prestatorii de servicii medicale a accesului pacienților la informații clare despre drepturile acestora,	2026	26,0	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină		Actul normativ aprobat	

	inclusiv procedurile referitoare la plângeri și la mecanismele pentru repararea daunelor aduse sănătății asociate asistenței medicale etc.							
4.4.6.	Analiza oportunității implementării sistemului de compensare a prejudiciului adus sănătății pacientului asociat asistenței medicale, în baza asigurării obligatorii de răspundere profesională în sănătate	2024	428,0	Surse externe	Ministerul Sănătății	AO „Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate”	Studiul de analiză elaborat și supus consultărilor de către părțile interesate; recomandările implementate, după caz	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> Ministerul Sănătății este în prezent în proces de analiză a oportunității implementării unui sistem de compensare a prejudiciului adus sănătății pacientului în cadrul asistenței medicale, prin intermediul asigurării obligatorii de răspundere profesională în sănătate. Această analiză vizează identificarea celor mai bune soluții pentru protecția drepturilor pacienților și asigurarea unei practici medicale responsabile și etice. Ministerul colaborează cu toate părțile interesate, inclusiv instituții de reglementare și profesioniști din domeniu, pentru a evalua eficiența unui astfel de sistem și a stabili pașii necesari pentru implementare. Scopul final este de a îmbunătăți calitatea și siguranța serviciilor medicale, asigurând totodată și protecția adecvată a pacienților în caz de prejudicii.
4.4.7.	Informarea populației cu privire la serviciile medicale prestate în cadrul sistemului asigurărilor obligatorii de asistență medicală,	2024-2027	800,0 2024 – 200,0; 2025 – 200,0;	Surse bugetare	Compania Națională de Asigurări în Medicină		Campaniile de informare desfășurate; numărul de persoane informate	Compania Națională de Asigurări în Medicină <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În perioada ianuarie-martie 2024 CNAM a desfășurat campania de informare despre beneficiile asigurării obligatorii de

	asigurând accesibilitatea informației pentru diverse grupuri ale populației (persoane cu dizabilități, minorități naționale)		2026 – 200,0; 2027 – 200,0;					asistență medicală și încadrarea persoanelor în acest sistem prin achitarea primei de asigurare în sumă fixă în termenul stabilit de legislație. În cadrul campaniei au fost produse și difuzate 7 filmulețe video despre beneficiile asigurării medicale obligatorii, categoriile de cetățeni obligați să se asigure în mod individual, modalitatea de achitare a primei de asigurare etc. În semestrul I al anului 2024 a fost desfășurată campania de informare despre SIA „eRețeta pentru medicamente și dispozitive medicale compensate”. Astfel, în cadrul campaniei de informare au fost realizate spot video și audio despre importanța eRețeta și un ghid video pentru medici și farmaciști despre modalitatea de utilizare a sistemului informațional. Spotul video/audio a fost plasat ca publicitate socială la diferite posturi TV și radio, difuzat pe monitoarele din cadrul instituțiilor medicale și agențiilor teritoriale ale CNAM. eRețeta a fost lansată în cadrul unei conferințe de presă pe data de 2 aprilie, larg mediatizată și transmisă live. Reprezentanții CNAM au participat la mai multe emisiuni radio și TV, au acordat interviuri pentru presa online și cea scrisă despre eRețeta. Totodată, pe site-ul și pagina de Facebook a CNAM au fost elaborate și plasate regulat comunicate și infografice despre
--	--	--	--------------------------------	--	--	--	--	---

								beneficiile eRețeta, nivelul prescrierilor lunare de preparate prin intermediul sistemului informațional etc. În perioada 7 noiembrie – 31 decembrie 2024 CNAM a desfășurat campania de informare despre posibilitatea cetățenilor de a efectua periodic examene profilactice gratuite. Aceste spoturi oferă informații importante despre tipurile de controale medicale, periodicitatea efectuării lor și categoriile de beneficiari.
Obiectiv specific 4.5. Cadrul normativ și mecanismele de colaborare intersectorială asigură prevenirea și combaterea traficului de organe Indicator: Mecanismul funcțional și cadrul normativ ajustat (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Sănătății) Date de referință: Nu/Nu Țintă: Da/Da								Ministerul Sănătății Monitorizarea acestui indicator este prevăzută pentru anul 2025.
4.5.1.	Crearea Comisiei specializate a Consiliului național pentru drepturile omului, coordonată de către Ministerul Sănătății, pentru monitorizarea implementării Convenției Consiliului Europei privind traficul de organe	2024	26,0	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Agenția de Transplant	Cancelaria de Stat	Dispoziția Guvernului aprobată	Ministerul Sănătății <u>nerealizată</u>
4.5.2.	Modificarea cadrului normativ național pentru a asigura corespunderea cu prevederile	2024-2026	2025 – 12,8	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Agenția de Transplant		Studiul privind corespunderea cadrului	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> În vederea alinierii cadrului normativ național la prevederile Convenției

	Convenției Consiliului Europei privind traficul de organe						normativ efectuat; cadrul normativ modificat conform recomandărilor studiului	Consiliului Europei privind traficul de organe, Republica Moldova își reafirmă angajamentul de a preveni și combate acest fenomen, în conformitate cu obligațiile asumate prin ratificarea Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologice și medicinei (Convenția de la Oviedo, 04.04.1997). În domeniul transplantului, cadrul normativ național include Legea nr. 42/2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane, care stabilește că traficul de organe, țesuturi și celule umane constituie o infracțiune. Cu toate acestea, pentru a asigura o armonizare deplină cu standardele internaționale, legislația națională urmează să fie revizuită și completată. În acest context, se va intensifica cooperarea cu autoritățile relevante, atât la nivel național, cât și internațional, în vederea modificării și actualizării cadrului legislativ pentru o mai bună prevenire, identificare și sancționare a infracțiunilor legate de traficul de organe, țesuturi și celule umane.
4.5.3.	Elaborarea Regulamentului privind activitatea Consiliului național pentru reproducerea asistată medical, cu atribuții în	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății	Agenția de Transplant	Regulamentul aprobat	Ministerul Sănătății <u>Realizată</u> A fost adoptat Ordinul MS nr. 529 din 18 iunie 2024, prin care a fost aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Reproducerea Asistată Medicală. Acest act

	domeniul prevenirii traficului de organe							normativ stabilește cadrul legal pentru activitatea Consiliului, cu atribuții clare în domeniul reproducției asistate medicale.
Obiectiv specific 4.6. Mecanisme de monitorizare a respectării dreptului la sănătate în instituțiile, medicale indiferent de tipul juridic de organizare Indicator: Dreptul la sănătate în instituții medicale monitorizat (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Sănătății) Date de referință: 0 Țintă: Minimum 20 de vizite de monitorizare anual								Ministerul Sănătății Ministerul Sănătății vă informează că, în prezent, nu deține date referitoare la acest indicator pentru anul 2024. Monitorizarea acestui indicator este planificată pentru anul 2025, iar informațiile relevante vor fi comunicate ulterior, conform calendarului de raportare.
4.6.1.	Elaborarea și aprobarea mecanismului de monitorizare a respectării reglementărilor în domeniul ocrotirii sănătății emise de către Ministerul Sănătății, inclusiv prin prisma respectării dreptului omului în instituțiile medicale publice și private, cu participarea societății civile	2024-2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Organizații necomerciale; Oficiul Avocatului Poporului	Mecanismul aprobat	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> Ministerul Sănătății este în proces de elaborare a mecanismului de monitorizare a respectării reglementărilor în domeniul ocrotirii sănătății. Acesta va include măsuri pentru asigurarea respectării drepturilor omului în instituțiile medicale, atât publice, cât și private, și va implica activ participarea societății civile în procesul de evaluare și monitorizare. Scopul acestui mecanism este de a garanta că reglementările emise de Ministerul Sănătății sunt respectate în toate instituțiile medicale, oferind un cadru transparent și responsabil, în care drepturile pacienților sunt protejate și promovate.
4.6.2.	Realizarea vizitelor de monitorizare a echipelor consolidate în instituțiile medicale publice și private (planificate și inopinate)	2026-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Consiliul Național de Evaluare și	Organizații necomerciale	Numărul de rapoarte de vizită publicate;	

					Acreditare în Sănătate; Compania Națională de Asigurări în Medicină		ponderea recomandărilor implementate	
4.6.3.	Analiza deficiențelor privind investigarea și judecarea cauzelor de malpraxis	2026-2027	30,0 2026 – 15,0; 2027 – 15,0	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii; Procuratura Generală; Ministerul Sănătății		Analiza efectuată; recomandările formulate	Ministerul Afacerilor Interne <i>(La această etapă nu punem calificativ)</i> La investigarea cazurilor de malpraxis, subdiviziunile de urmărire penală se confruntă cu tergiversarea urmăririi penale din cauza efectuării expertizelor medico-legale de durată, pe motivul lipsei unui număr suficient de experți în acest domeniu; La fel, o deficiență ar fi obiecțiile înaintate de către apărătorii victimelor cu privire la obiectivitatea efectuării expertizelor pe acest gen de infracțiuni, din motiv că expertizele sunt efectuate de către experți din cadrul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în privința medicilor, care sunt reprezentanți ai aceleiași instituții. Astfel, este necesar să se realizeze o analiză detaliată a acestor deficiențe, urmată de identificarea soluțiilor posibile pentru remedierea lor. Totodată, comunicăm că la 09.02.2024 Poliția a recepționat demersul nr. 24-78-1514 privind avizarea repetată a proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național privind asigurarea respectării drepturilor omului

								pentru anii 2024-2027 (număr unic 36/CS/2024), autor – Cancelaria de Stat. Astfel, la acțiunea dată Ministerul Afacerilor Interne nu se regăsea ca executor primar. Suplimentar, potrivit sintezei obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea Programului, propunerea pentru includerea acțiunii date aparține Consiliului Superior al Magistraturii, care a solicitat să fie stabiliți ca executori - MJ, CSM, PG, MAI. (Esența propunerii CSM din sinteză: <i>La obiectivul specific 4.6. Cadrul normativ consolidat și mecanisme de monitorizare, capacitate pentru monitorizarea respectării dreptului la sănătate în instituții medicale, indiferent de tipul de organizare juridică. În contextul propus se prezintă ca oportună consolidarea capacităților de investigare și judecare a cauzelor de malpraxis. Deoarece este cunoscut că sistemul judecătoresc prin activitatea sa asigură respectarea drepturilor și intereselor legale ale persoanelor, inclusiv accesul la servicii medicale. Prin urmare, această acțiune va demonstra pe cât standardele elaborate și implementate asigură acest drept. Propunem introducerea a două acțiuni:</i> - „Analiza deficiențelor privind investigarea și judecarea cauzelor de malpraxis”. Termen de realizare 2026-
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								2027 . Autorități/instituții responsabile - MJ, CSM, PG, MAI - „Instruirea judecătorilor și procurorilor privind gestionarea cauzelor de malpraxis”. Termen de realizare 2026-2027. Autorități instituții responsabile - CSM, INJ).
4.6.4.	Instruirea judecătorilor și a procurorilor privind gestionarea cauzelor de malpraxis	2025-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Institutul Național al Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii; Consiliul Superior al Procurorilor		Numărul de cursuri de instruire organizate; numărul de persoane instruite	Institutul Național al Justiției Realizată pentru perioada de raportare Formare continuă Conform Hotărârii Consiliului INJ privind aprobarea Planurilor modulare de formare continuă pentru anul 2025, tematica „Aspecte teoretico-practice privind investigarea și judecarea infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei. Gestionarea cauzelor de malpraxis” se află în programul de predare pentru judecători și procurori, unde urmează a fi instruiți un număr aproximativ de 30 judecători și 30 procurori. Formare inițială Pe parcursul anului 2024 au fost instruiți 45 audienți (30 candidați la funcția de judecător și 15 candidați la funcția de procuror) în cadrul sub-modulelor „Investigarea infracțiunilor contra sănătății publice și conviețuirii sociale” și „Cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra sănătății publice și conviețuirii sociale”.
Obiectiv specific 4.7. Acreditarea prestatorilor de servicii medicale din toate locurile de detenție asigurată Indicator: Numărul și rata prestatorilor de servicii medicale acreditați								Ministerul Sănătății

(Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Sănătății)								Monitorizarea acestui indicator este planificată pentru anul 2025.
Date de referință: 0								
Țintă: 22 prestatori acreditați, 100 %.								
4.7.1.	Acreditarea cabinetelor medicale din cadrul Izolatoarelor de detenție provizorie din inspectoratele teritoriale de poliție în calitate de prestatori de servicii medicale	2024-2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției, Instituția medico-sanitară publică departamentală „Serviciul medical al Ministerului Afacerilor Interne”)	Ministerul Sănătății; Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate; organizațiile necomerciale	Numărul de cabinete medicale acreditate de către Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate (țintă – 15 cabinete, 100%)	Inspectoratul General al Poliției <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În perioada de 22 februarie – 31 martie 2024 s-au efectuat controale tematice privind evaluarea stării sanitar-igienice a sediilor inspectoratelor de poliție, ale izolatoarelor de detenție provizorie din cadrul inspectoratelor de poliție, a cabinetelor medicale ale izolatoarelor de detenție provizorie, precum și de dotare a punctelor medicale din cadrul izolatoarelor de detenție provizorie după cum urmează: 1. 22-23 februarie 2024 IP Soroca, IP Orhei și IP Criuleni; 2. 29 februarie – 01 martie DP a mun. Chișinău, IP Ungheni, IP Călărași; 3. 14 – 15 martie IP Anenii-Noi, IP Cahul, IP Hîncești; 4. 11 – 12 aprilie IP Cimișlia, IP Comrat, IP Căușeni; 5. 24 – 26 aprilie IP Sîngerei, IP Bălți, IP Rîșcani, IP Edineț. Actualmente, în conformitate cu Ordinul MAI nr. 86 din 21 februarie 2024, Serviciul Medical al Ministerului Afacerilor Interne generalizează rezultatele urmare controalelor efectuate pentru elaborarea autorizațiilor sanitare de funcționare a cabinetelor medicale din cadrul izolatoarelor de detenție provizorie.

4.7.2.	Acreditarea spitalului penitenciar în calitate de prestator de servicii medicale	2025-2027	60000,0 2025 – 20000,0; 2026 – 20000,0; 2027 – 20000,0	Surse bugetare	Administrația Națională a Penitenciarelor; Ministerul Justiției	Ministerul Sănătății; Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate; organizații necomerciale	Spitalul penitenciar acreditat	
Obiectiv specific 4.8. Cadrul normativ ajustat pentru protecția de hărțuire a personalului medical din locurile de detenție care documentează și raportează independent cazurile de maltratare și leziuni corporale Indicator: Rata de cazuri investigate de hărțuire a personalului medical din locurile de detenție (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Justiției) Date de referință (2022): 0 Țintă: 100% cazuri investigate								Ministerul Justiției Administrația Națională a Penitenciarelor Pe parcursul anului 2024 au fost investigate 2 cazuri de hărțuire a personalului medical din locurile de detenție (100%).
4.8.1.	Elaborarea și aprobarea Codului etic al personalului medical din locurile de detenție, din centrele de plasament și din structurile militare	2024	2,1	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Apărării	Organizații necomerciale	Codul etic aprobat; instruirea personalului asigurată	Ministerul Justiției (ANP) <u>Realizată parțial</u> Direcția medicală a ANP, cu suportul CoE a elaborat proiectul Codului etic al personalului medical din locurile de detenție. La moment, acesta se află la avizare în cadrul Direcției Juridice și urmează să fie aprobat pe parcursul anului 2025. Ministerul Apărării Acțiune desuetă Prin Legea nr.300/2024 a fost modificat

								Regulamentul disciplinei militare (Legea 52/2007) prin excluderea arestului ca formă de sancțiune disciplinară. Ministerul Sănătății Realizat Ministerul Sănătății informează că prin Hotărârea Guvernului Nr. 192 din 24-03-2017, care aprobă Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, se reglementează deja principiile etice și deontologice aplicabile personalului medical, inclusiv în locurile de detenție, centrele de plasament și structurile militare. Astfel, domeniile specificate sunt deja acoperite de cadrul normativ existent, iar aceasta constituie un fundament pentru asigurarea unui comportament etic corespunzător al personalului medical în aceste medii specifice.
4.8.2.	Dezvoltarea mecanismului de protecție a personalului medical contra hărțuirii pentru raportarea leziunilor corporale	2025	17,4	Surse bugetare	Ministerul Justiției	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Sănătății; organizații necomerciale; Oficiul Avocatului Poporului	Mecanismul de protecție a personalului medical contra hărțuirilor pentru raportarea leziunilor corporale dezvoltat și implementat	
Obiectiv specific 4.9. Cadrul normativ și instituțional revizuit în vederea asigurării implementării echilibrate a politicii antidrog (prevenire, tratament, reabilitare și incluziune socială pentru persoanele care consumă droguri)								Ministerul Sănătății Monitorizarea acestui indicator este prevăzută pentru anul 2025.

Indicator: Cadru normativ modificat (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Sănătății) Date de referință: 0 Țintă: 100% dintre proiecte de acte normative aprobate								
4.9.1.	Elaborarea și aprobarea unui document de politici antidrog	2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Afacerilor Interne	Agențiile ONU; AO „Inițiativa Pozitivă”	Documentul de politici aprobat	
4.9.2.	Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 232/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a Serviciului social integrat pentru consumatorii de substanțe psihoactive și pacienții terapiei de substituție și a Standardelor minime de calitate cu obligativitatea componentei psihosociale și medicale	2025	5,0	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Ministerul Sănătății; Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate; Compania Națională de Asigurări în Medicină; organizații necomerciale	Hotărârea Guvernului modificată	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>În proces de realizare</u> Prin Ordinul MMPS nr. 180 din 20.12.23 a fost dispusă constituirea unui Grup de lucru, care are drept sarcină modificarea și îmbunătățirea Regulamentului – cadru și a Standardelor minime de calitate. Au fost organizate 3 ședințe a grupului de lucru și elaborat un draft a proiectului. În contextul solicitării Cancelariei de Stat de de-birocratizare a deciziilor, urmează a fi elaborat un proiect de hotărâre de Guvern care să stabilească Regulamentul-cadru pentru servicii sociale, celelalte HG la subiect urmează a fi abrogate. Standardele minime de calitate vor fi reaprobat prin Ordinul MMPS.

4.9.3.	Modificarea Legii nr. 713/2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope și revederea mecanismului actual de supraveghere medicală narcologică în baza registrului de evidență și consecințele sociale ale acestuia, precum și accesibilizarea tratamentului anonim	2024	12,8	Surse bugetare	Ministerul Sănătății	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției; organizații necomerciale	Legea modificată	Ministerul Sănătății <u>nerealizată</u>
4.9.4.	Ajustarea mecanismelor și a volumelor de finanțare a programelor de suport cu agoniști de opioide pentru instituțiile medicale și pentru organizațiile necomerciale în vederea asigurării accesibilității și a calității intervențiilor, în baza indicatorilor realizați, cu stimularea performanței	2025	26,8	Surse bugetare	Ministerul Sănătății	Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate; Compania Națională de Asigurări în Medicină; Dispensarul Republican de Narcologie; Organizațiile necomerciale	Mecanismul ajustat și finanțat	

4.9.5.	Stabilirea și monitorizarea indicatorilor de performanță instituționali și a managementului Programelor de suport cu agoniști de opioide	2025	26,8	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate; Compania Națională de Asigurări în Medicină; Dispensarul Republican de Narcologie	Organizații necomerciale	Indicatorii specifici de performanță instituțională și ai managementului, stabiliți și monitorizați	
4.9.6.	Elaborarea unui mecanism de estimare a costurilor Serviciului social integrat pentru consumatorii de substanțe psihoactive și pacienții terapiei de substituție și a Standardelor minime de calitate	2025	16,9	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății	Organizații necomerciale	Mecanismul de estimare a costurilor dezvoltat și implementat	
4.9.7.	Dezvoltarea și implementarea mecanismului de asigurare a accesului copiilor și a adolescenților cu probleme de consum de droguri la programe de prevenire, de screening și de farmacoterapie cu	2025	26,7	Surse bugetare	Ministerul Sănătății	Organizații necomerciale	Mecanismul dezvoltat și implementat	

	opioide, inclusiv în cazul consumului de substanțe psihoactive noi, de alcool și de tutun							
4.9.8.	Revizuirea cantităților admisibile de substanțe psihoactive pe baza practicilor internaționale și a realităților naționale în Hotărârea Guvernului nr. 79/2006 privind aprobarea Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției	Agențiile ONU; AO „Inițiativa Pozitivă”	Cadrul normativ modificat	Ministerul Afacerilor Interne <u>Realizată</u> La 26.03.2024, a fost aprobată modificarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului, prin HG nr. 223/2024. Astfel, au fost incluse sub control de stat 619 substanțe noi.
Obiectiv general 5. Dreptul la securitate socială pentru toate persoanele în situații de risc și vulnerabilitate asigurat Indicator 1: Ponderea respondenților care au menționat că dreptul la securitate socială este frecvent încălcat Sursa: Oficiul Avocatului Poporului Valoarea de referință (Oficiul Avocatului Poporului, 2021): 33% Țintă (2027): scădere cu cel puțin 5 p.p Indicator 2: numărul familiilor beneficiare de Programul de ajutor social; nivelul venitului lunar minim garantat Sursa: Ministerul Muncii și Protecției Sociale Date de referință: 0 Țintă: 50 000 familii beneficiare de ajutor social								OAP Valoarea de referință a indicatorului este din Studiul realizat în anul 2020 Percepții asupra drepturilor omului în RM, care se elaborează o dată la 2 ani de către OAP. La elaborarea următorului Studiu din 2023 au survenit unele modificări în colectarea datelor, urmare circumstanțelor apărute, fiind incluse unele grupuri specifice și la nivel de indicatori, astfel că nu au fost colectate date care ar răspunde exact la Indicatorul formulat la obiectivul general nr.5. Propunem colectarea datelor după un alt Indicator, care se conține în toate studiile

								realizate și care generic ar oferi aceeași informație. <i>Ponderea respondenților care au menționat că dreptul la securitate este respectat/</i> <i>Valoarea de referință 2020 (35.2%)</i> <i>2023 (44,8%)</i> MMPS Indicator 2: numărul familiilor beneficiare de Programul de ajutor social; nivelul venitului lunar minim garantat Date 2024 (MMPS): 30 378 familii care au primit cel puțin o plată de ajutor social.
Obiectiv specific 5.1 Cadrul normativ în domeniul protecției sociale ajustat prin prisma principiilor nediscriminării și abilitării persoanelor vulnerabile Indicator: Ponderea recomandărilor de modificare a legislației în domeniul dreptului la securitate socială, formulate de către instituțiile naționale de protecție a drepturilor omului în perioada 2022-2023, implementate de către autoritățile naționale (Responsabilitatea prezentării datelor: Oficiul Avocatului Poporului, Consiliul pentru egalitate) Date de referință (2023): 0 Țintă: 90%								OAP (15%) din recomandările Avocatului Poporului elaborate în anul 2023 de modificare a legislației din domeniul protecției sociale au fost implementate
5.1.1.	Modificarea și implementarea Hotărârii Guvernului nr. 1167/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social	2024-2027	290174 4,0 725436 ,0 (Legea bugetul ui de stat pentru 2024	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Hotărârea Guvernului aprobată	Ministerul Muncii și Protecției Sociale realizată Au fost aprobate: 1. Hotărârea Guvernului nr. 225/2024 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1167/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social; 2. Hotărârea Guvernului nr. 873/2024 pentru modificarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a

			nr. 418/2023); 725436,0 (CBTM 2025); 725436,0 (CBTM 2026); 725436,0 (excedează cadrul CBTM)					ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1167/2008.
5.1.2.	Aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului social „Locuință socială asistată”	2024	7,7	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Organizații ale societății civile; parteneri de dezvoltare	Hotărârea Guvernului aprobată	Ministerul Muncii și Protecției Sociale în proces de realizare Proiectul Regulamentului va fi ajustat și aprobat prin Ordinul MMPS ulterior modificării actelor legislative de bază (<i>Legea nr. 123/2010 și Legea nr. 547/2003</i>). Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind prestarea serviciilor sociale) (<i>număr unic 711/MMPS/2024</i>) prin care vor fi operate modificări în <i>Legea nr. 123/2010 și Legea nr. 547/2003</i> a fost supus expertizelor juridice și anticorupție și urmează a fi definitivat ținând cont de obiecțiile înaintate.

5.1.3	Aprobarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social de sprijin alimentar și a Standardelor minime de calitate	2024	21,5	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Hotărârea Guvernului aprobată	<u>Ministerul Muncii și Protecției Sociale în proces de realizare</u> Pentru aprobarea Noului Mecanism de sprijin alimentar inițial urmează a fi abrogată Legea nr. 81/2003, deoarece aceasta la moment prevede doar o formă acestui serviciu și un prestator. În acest sens a fost inițiat un proiect de modificare a unor acte normative care prevede modificarea Legii nr. 547/2003, Legii nr. 123/2010 și abrogarea Legii nr. 81/2003. Acesta este înregistrat cu nr. unic 711/MMPS/2024, a fost supus expertizelor juridice și anticorupție și urmează a fi definitivat ținând cont de obiecțiile înaintate. Totodată, acest proiect prevede și noua modalitate de aprobare a regulamentelor de organizare și funcționare a serviciilor sociale, nu prin Hotărâre de Guvern dar prin Ordinul Ministrului. Astfel, acțiunea respectivă, la următoarele revizuiuri a actului normativ, urmează a fi exclusă, deoarece Regulamentul respectiv va fi aprobat prin Ordinul MMPS. Noul cadru legal cu privire la Serviciul social cantinele de ajutor social va fi aprobat prin Ordinul MMPS, după modificarea Legii nr. 547/2003 și Legii nr. 123/2010.
5.1.4.	Transpunerea în legislația națională a prevederilor Cartei Sociale Revizuite	2026-2027	89,6 2026 – 44,8;	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale;		Cadrul legal modificat; numărul de articole sau, după caz, a	<u>Ministerul Muncii și Protecției Sociale Realizată</u> Prin Legea nr. 185/2024 au fost introduse modificări la articolul 2 din Legea nr. 484/2001 pentru ratificarea

			2027–44,8		Inspectoratul de Stat a Muncii; Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă; Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Finanțelor		paragrafelor din articolele Cartei Sociale ratificate	parțială a Cartei sociale europene revizuite. Respectiv, au fost ratificate adițional următoarele: – la art. 4 paragraful 2; – la art. 7 paragraful 6; – la art. 10 paragrafele 1-5; – la art. 15 paragraful 3.
5.1.5.	Elaborarea și aprobarea Legii privind aspectele civile ale răpirii internaționale de copii	2024	15,3	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Organizații necomerciale; parteneri de dezvoltare	Proiectul de lege aprobat de către Guvern și transmis Parlamentului	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>Realizată</u> La data de 13 decembrie 2024 a fost adoptată Legea nr. 292/2024 privind protecția specială a copiilor împotriva deplasării în străinătate sau reținerii ilicite.
5.1.6.	Analiza statistică a persoanelor identificate la muncă nedeclarată, în scopul cunoașterii categoriilor de persoane vulnerabile aflate în această situație	2024-2027	100,0 2024 – 25,0; 2025 – 25,0; 2026 – 25,0; 2027 – 25,0	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Inspectoratul de Stat al Muncii		Situația statistică prezentată și analizată anual	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Potrivit datelor ISM în perioada 01 ianuarie - 31 decembrie 2024 au fost constatate 3088 cazuri de muncă nedeclarată. Din numărul total de persoane depistate angajate în activități de muncă nedeclarată 55,47% sunt bărbați, ceea ce indică o

								prevalență mai mare a acestora în această categorie de încălcare a legislației muncii. De asemenea, după distribuția pe vârste a persoanelor depistate, cea mai vulnerabilă categorie de vârstă, care constituie 94,55% din totalul persoanelor identificate, este cuprinsă între 19 și 63 de ani.
5.1.7.	Elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului privind implementarea mecanismului de vouchere pentru zilieri în agricultură în vederea extinderii bazei de contribuții pentru a atenua riscurile de sustenabilitate	2024	12,2	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Finanțelor; Casa Națională de Asigurări Sociale		Hotărârea Guvernului aprobată	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>În proces de realizare</u> MMPS a inițiat procesul de ajustare a cadrului normativ prin elaborarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (activități necalificate cu caracter ocazional realizate de zilieri) și proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la voucherele digitale în agricultură. Totodată este în proces de elaborare AIR-ul.
Obiectiv specific 5.2. Sistemul de protecție socială accelerează eforturile de eradicare a sărăciei extreme în rândul copiilor, inclusiv al copiilor în situații de risc Indicator: Rata sărăciei extreme în rândul copiilor (Responsabilitatea prezentării datelor: Biroul Național de Statistică) Valoarea de referință (2021): 8,9% Țintă (2027): scădere cu 2 puncte procentuale								BNS Rata sărăciei extreme în rândul copiilor - 12,8%. (2023)
5.2.1.	Modificarea cadrului normativ din domeniul protecției copilului din perspectiva copiilor cu comportament deviant	2024	20,0	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Cadrul normativ aprobat	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>realizată</u> Proiectul hotărârii Guvernului cu numărul unic 226/MMPS/2024 la data de 08 iulie 2024, prin demersul nr. 12/3060, a fost expediat Guvernului spre promovare. La data de 24.07.2024 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 541/2024 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea

								Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144215&lang=ro
5.2.2.	Consolidarea Serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii prin diversificarea programelor de sprijin familial primar și dezvoltarea capacităților specialiștilor în implementarea acestora	2026-2027	275,4 2026 – 137,7; 2027 – 137,7	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Organizații necomerciale; parteneri de dezvoltare	Numărul de programe noi de sprijin familial primar dezvoltate și implementate	
5.2.3.	Aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Sistemului informațional în domeniul protecției copilului	2024	7,7	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Afacerilor Interne		Hotărârea Guvernului aprobată	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Afacerilor Interne <u>realizată</u> La data de 10 iulie 2024 prin Hotărârea Guvernului nr. 491/2024 a fost aprobat Regulamentul resursei informaționale create de Sistemul informațional în domeniul protecției copilului și introduse modificări în Hotărârea Guvernului nr. 446/2022 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional în domeniul protecției copilului. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144215&lang=ro

5.2.4.	Dezvoltarea și îmbunătățirea cadrului normativ privind munca copiilor, prin ajustare la standardele internaționale	2024	80,00	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Inspectoratul de Stat al Muncii	Parteneri sociali; Organizația Internațională a Muncii; UNICEF	Actele normative aprobate; proiectul de lege adoptat; proiectul hotărârii Guvernului aprobat	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>În proces de realizare</u> La moment sunt în proces de elaborare 2 pachete de acte: - proiectul actului normativ cu privire la aprobarea Regulamentului privind muncile ușoare; - proiectul actului normativ privind transpunerea Directivei 94/33/CE a Consiliului din 22 iunie 1994 privind protecția tinerilor la locul de muncă
5.2.5.	Realizarea măsurilor de prevenire, de identificare și de combatere a muncii copiilor în cadrul raporturilor de muncă, inclusiv a muncii zilierilor	2024-2027	100,00 2024 – 25,0; 2025 – 25,0; 2026 – 25,0; 2027 – 25,0	Surse bugetare	Inspectoratul de Stat al Muncii	Parteneri sociali; Organizația Internațională a Muncii; UNICEF	Lista de verificare actualizată, includerea problematicii muncii copiilor în procesul de planificare a controalelor și de inițiere a controalelor inopinate și reflectarea în rapoartele anuale de activitate a rezultatelor obținute	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>În proces de realizare</u> Listele de verificare sunt în proces de actualizare.
Obiectiv specific 5.3. Persoanele eliberate din detenție reintegrate în comunitate și beneficiază de măsuri de protecție și incluziune socială Indicator: Numărul de persoane eliberate din detenție care au beneficiat, în perioada de referință, de măsuri de protecție și incluziune socială								Ministerul Justiției Administrația Națională a Penitenciarelor

(Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Justiției, Ministerul Muncii și Protecției Sociale) Date de referință: 0 Țintă 2027: 300								Inspectoratul Național de Probațiune Pe parcursul anului 2024, au fost eliberate din detenție 2840 persoane. De asemenea, pe parcursul anului 2024 în cadrul INP au parvenit în evidență 315 condamnați adulți care au ispășit parțial pedeapsa în instituțiile penitenciare. Astfel, asistați la solicitarea acestora au fost 80 de persoane, precum urmează: - direcționați către ATOFM pentru angajarea în câmpul muncii - 35 condamnați; - direcționați pentru perfectarea actelor de identitate - 2 persoane; - identificarea unui loc temporar de trai -1 persoană; - consiliați în cadrul programelor probaționale - 36 persoane. - direcționați către centre de asistență a consumatorilor de droguri - 6 condamnați.
5.3.1.	Elaborarea proiectului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 746/2015 cu privire la crearea Consiliului național de coordonare a activității de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție	2024-2025	52,8	Surse bugetare	Ministerul Justiției, Inspectoratul Național de Probațiune		Hotărârea Guvernului aprobată	Ministerul Justiției <u>Realizată</u> HG Nr. 684 din 02-10-2024 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 746/2015 cu privire la crearea Consiliului național de coordonare a activității de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție
5.3.2.	Realizarea campaniilor și a activităților de <i>advocacy</i> pentru	2025	În limitele alocațiilor	Surse bugetare	Ministerul Justiției	Autorități ale administrației	Numărul de activități realizate la	

	sensibilizarea opiniei publice, și pentru promovarea rolului social valorificat al ex-deținutului și pentru diseminarea bunelor practici de integrare socială		or bugetare			ei publice locale (nivelul 1 și nivelul 2); Inspectoratul Național de Probațiune; Organizațiile necomerciale	nivel național și local; concursul de bune practici realizat	
5.3.3.	Continuarea și diversificarea programelor integrate de reabilitare și de incluziune socială a foștilor deținuți cu implicarea organizațiilor neguvernamentale, a comunităților, a cultelor și a confesiilor religioase	2024-2027	90,0 2024 – 22,5; 2025 – 22,5; 2026 – 22,5; 2027 – 22,5	Surse externe	Ministerul Justiției; Inspectoratul Național de Probațiune	Parteneri de dezvoltare; Autorități ale administrației publice locale (nivelul 1 și nivelul 2); organizații necomerciale	Numărul de programe de reabilitare și de incluziune socială în derulare pe parcursul anului; numărul de beneficiari programelor de reabilitare, dezagregat pe gen și vârstă	Inspectoratul Național de Probațiune Realizată pentru perioada de raportare. În perioada de raportare în cadrul sistemului de probațiune au fost implicate în programe educative, cognitiv-comportamentale, pe toate categoriile de pedepse, în total, 664 persoane, dintre care 36 minori, fiind aplicate 9 programe probaționale. Din numărul total, au parcurs programe de reabilitare și de incluziune socială 21 persoane foști deținuți, fiind aplicate următoarele programe: <i>Programul de reducere a abuzului de substanțe (PRAS)</i> , <i>Programul probațional "Motivația spre Schimbare"</i> , <i>Programul de diminuare a agresivității</i> , <i>Programul individual "Unul la Unu"</i> . Către instituțiile specializate din comunitate (AO Inițiativa Pozitivă, AO CNFACEM, AO Stimul, AO Neovita, etc.) au fost referite 90 persoane pentru

								parcursarea programelor educative, cognitiv-comportamentale.
5.3.4.	Dezvoltarea și implementarea programelor de alfabetizare financiară pentru deținuți și ex-deținuți	2025	113,9	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Educației și Cercetării	Organizații necomerciale	Programul de alfabetizare dezvoltat și implementat; numărul de beneficiari ai Programului dezagregat pe gen și vârstă	
5.3.5.	Realizarea unui studiu de evaluare a nevoilor de asistență prin cazare temporară a foștilor deținuți, în funcție de municipii și regiuni	2024	244,8	Surse externe	Ministerul Justiției	Partenerii de dezvoltare; Autorități ale administrației publice locale (nivelul 1 și nivelul 2); organizații necomerciale	Studiul realizat; masa rotundă de prezentare organizată; raportul realizat și transparența asigurată	Ministerul Justiției <u>Nerealizată</u>
5.3.6.	Extinderea geografică a numărului de locații care oferă tratament cu metadonă și buprenorfină	2024	80,0	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Dispensarul Republican de Narcologie	Organizații necomerciale	Numărul de locații de acces la programele de suport cu agoniști de opioide în creștere	Ministerul Sănătății <u>În proces de realizare</u> Extinderea geografică a numărului de locații care oferă tratament cu metadonă și buprenorfină a fost reglementată prin Ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr. 702 din 18.07.2022, privind aprobarea

								Protocolului clinic național „Tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee”. Inițial, în 2002, IMSP Dispensarul Republican de Narcologie a lansat un proiect pilot pentru tratamentul farmacologic cu buprenorfină, iar din 2004 a fost implementat tratamentul medico-social cu metadonă. Începând cu 2005, acest tip de tratament a fost extins și în sistemul penitenciar. Începând cu 2015 a avut loc o extindere a punctelor de tratament atât în sectorul civil, cât și în penitenciare.
5.3.7.	Elaborarea și implementarea unui mecanism (anchetă) de evaluare a factorilor de risc specifici persoanei, inclusiv de vârstă și gen, care pot duce la recăderea în consum de substanțe sau la recăderea în comportament deviant, inclusiv aspecte legate de: gânduri, sentimente, îndemnuri sau fapte care pot provoca acțiuni sexuale, consum de droguri, furie sau violență	2025-2027	128,4 2025 – 42,8; 2026 – 42,8; 2027 – 42,8	Surse bugetare	Administrația Națională a Penitenciarelor; Inspectoratul Național de Probațiune; Dispensarul Republican de Narcologie	Organizații necomerciale	Mecanismul elaborat și implementat; numărul de persoane evaluate	
5.3.8.	Crearea comunităților/sectoarelor terapeutice pentru a asigura reabilitarea ținută	2025-2027	553,9 2025 – 184,6;	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Administrația Națională a	Inspectoratul Național de Probațiune;	Comunitatea terapeutică pentru femei	

	a deținuților și pregătirea acestora pentru eliberare: (a) comunitate pentru deținuți cu tulburări de consum de substanțe (Comunitate pentru femei); (b) comunitate pentru deținuți cu tulburări sexuale; (c) comunitate pentru deținuții agresivi cu tulburări de anxietate și de management al furiei		2026 – 184,6; 2027 – 184,6		Penitenciarelor	organizații necomerciale	care consumă droguri creată; numărul de comunități create pentru deținuți cu tulburări sexuale; numărul de comunități create pentru deținuți cu tulburări de anxietate, de agresivitate și de management al furiei; numărul de beneficiari comunităților terapeutice cu dezagregare per tip, gen și an	
5.3.9.	Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de stimulare a mobilității forței de muncă pentru deținuți, inclusiv prin prisma competitivității pe piața muncii, după eliberare (oferte de	2025-2027	84,2 (CBTM 2025)	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Administrația Națională a Penitenciarelor; Inspectoratul Național de Probatiune;	Organizații necomerciale	Mecanismele de stimulare a mobilității forței de muncă pentru deținuți dezvoltate și implementate;	MMPS <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024 au fost înregistrate cu statut de șomer 78 persoane eliberate din detenție: 73 – bărbați și 5 - femei. Din mediul rural - 46 persoane, urban - 32 persoane. La momentul înregistrării cu statut de șomer, 26

	muncă, salariu decent, certificare)				Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă		numărul de persoane angajate	persoane erau pentru prima dată în căutarea unui loc de muncă. În perioada enunțată toate persoanele au beneficiat de servicii de informare și intermediere, iar în rezultat s-au angajat în câmpul muncii 14 șomeri foști deținuți cu suportul subdiviziunilor teritoriale ale ANOFM, 1 șomer a beneficiat de mobilitatea forței de muncă, fiind angajat la un loc de muncă situat într-o altă localitate decât localitatea în care locuiește efectiv. 1 șomer a absolvit cursuri de formare profesională pe bază de voucher.
5.3.10.	Modificarea cadrului normativ care să reglementeze posibilitatea dezvoltării programelor subvenționate de angajare în timpul detenției pentru a dezvolta abilitățile de muncă în rândul deținuților	2026	52,8 (CBTM 2026)	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Administrația Națională a Penitenciarelor	Organizații necomerciale	Cadrul normativ modificat	
5.3.11.	Asigurarea funcționalității Consiliului național de coordonare a activității de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție (nivel central) și fortificarea lui prin grupuri tehnice de lucru cu instituțiile și	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Justiției		Consiliul funcțional; planul comun de acțiuni dezvoltat și finanțat	Ministerul Justiției <u>Realizată parțial</u> HG Nr. 684 din 02-10-2024 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 746/2015 cu privire la crearea Consiliului național de coordonare a activității de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție

	organizațiile direct implicate în realizarea procesului de adaptare socială a foștilor deținuți							Planul?
5.3.12.	Dezvoltarea și implementarea unui sistem echitabil de remunerare a deținuților pentru munca prestată în penitenciare, inclusiv achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și includerea în stagiul de cotizare pentru acordarea prestațiilor sociale a perioadei de muncă în detenție	2024-2027	8420,4 2024 – 2105,1; 2025 – 2105,1; 2026 – 2105,1; 2027 – 2105,1	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Administrația Națională a Penitenciarelor	Organizații necomerciale	Sistemul funcțional; numărul de deținuți pentru care plătitorii contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat plătesc contribuții de asigurări sociale	Administrația Națională a Penitenciarelor <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Proiectul de lege privind facilitarea locurilor de muncă este în proces de avizare. Acest proiect vine cu mai multe modificări la Codul de executare, inclusiv cu prevederi în vederea soluționării problemei privind includerea perioadei de muncă remunerată a deținuților în stagiul de cotizare. Potrivit proiectului, se propune ca pentru deținuții antrenați la munci remunerate, instituția penitenciară să rețină o sumă echivalentă cu cota contribuțiilor de asigurări sociale de stat, care se va transfera la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru includerea perioadelor de muncă în calculul stagiului de cotizare.
Obiectiv general 6. Dreptul la locuință, apă și sanitație asigurat, cu accent pe grupurile vulnerabile Indicator: Cadrul de politici prevede angajamente privind asigurarea progresivă a dreptului la locuință Sursa: Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Valoarea de referință (2023): Nu Țintă (2027): Da								
Obiectiv specific 6.1. Cadrul de politici asigură măsuri progresive pentru respectarea dreptului la locuință, apă și sanitație, pentru cele mai vulnerabile grupuri Indicator 1: Numărul locuințelor sociale construite (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale) Valoarea de referință (2022): 926 de locuințe sociale Țintă (2027): 450 de locuințe sociale noi								MIDR Indicator 1. În proces de construcție 121 de locuințe sociale. BNS

Indicator 2: Populația conectată la sistemele de canalizare centralizată în Republica Moldova (C14) (Responsabilitatea prezentării datelor: Biroul Național de Statistică) Valoare de referință 38.5% (date relevante pentru anul 2018) Țintă: 65% (conform SAAS, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 199/2014 cu privire la aprobarea Strategiei de alimentare cu apă și sanitație (2014 – 2030)) Indicator 3: Ponderea populației cu acces la serviciile de livrare a apei gestionate sigur (%), (C5) (Responsabilitatea prezentării datelor: Biroul Național de Statistică) Valoare de referință 77,8% pentru anul 2022 (datele Biroului Național de Statistică) Țintă: 80%								Indicator 2: Ponderea populației conectată la sistemele de canalizare centralizată în Republica Moldova 38,8% (2023). BNS Indicator 3: Ponderea populației cu acces la rețele publice de alimentare cu apă - 77,4 (2023)%.
6.1.1.	Implementarea recomandărilor studiului de fezabilitate a Proiectului de locuințe sociale III privind nevoile estimate de locuințe sociale, de cămine pentru studenți și de case pentru bătrâni, inclusiv asigurarea acestora cu apă și sanitație	2024-2027		Surse externe	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Parteneri de dezvoltare; Autorități ale administrației publice locale (nivelul 1 și nivelul 2)	Numărul de recomandări implementate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, a lansat Faza a III a <i>Proiectului de construcție a locuințelor sociale</i> care preconizează construcția a 455 locuințe sociale în 12 localități ale Republicii Moldova. Pe parcursul anului 2024, în scopul asigurării cu locuințe sociale au fost semnate și ratificate următoarele acorduri: - semnat Acordul-cadru de împrumut între Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru proiectul Locuințe publice III, la Chișinău, la data de 19 martie 2024, ratificat prin Legea nr. 101/2024; - semnat Acordul de grant între Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică în cadrul Proiectului „<i>Locuințe publice III</i>”, semnat

							la Chișinău, la data de 26 martie 2024, ratificat prin Legea nr. 102/2024; - modificat Regulamentul privind acordarea locuințelor sociale, aprobat prin Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 73/2024; - realizate măsuri necesare pentru implementarea proiectului „<i>Construcția locuințelor publice III (aziluri pentru bătrâni și cămine studențești)</i>”, care este în proces de realizare. - aprobată Hotărârea Guvernului nr.487/2024 cu privire la adoptarea proiectului de lege pentru ratificarea Acordului de grant între Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei întru implementarea măsurilor de eficiență energetică în cadrul Proiectului „<i>Locuințe publice IIP</i>”, cu o contribuție financiară (sub formă de grant) de 6 mln. EUR.
6.1.2.	Elaborarea normativelor tehnice în construcții privind accesibilitatea fizică a locuințelor pentru persoanele cu dizabilități și pentru persoanele în etate	2024-2026	1052,9	Surse bugetare	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Normativele tehnice în construcții elaborate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În perioada 2014-2022 au fost elaborate și aprobate normative și standarde privind accesibilitatea persoanelor cu diferite tipuri de dizabilități la infrastructură, la transporturi, la informație și comunicații: - NCM C.01.06.2014: Cerințe generale de securitate pentru obiectele de construcție la folosirea și accesibilitatea lor pentru persoanele cu dizabilități.

								- CP C.01.02.2018: Clădiri civile Clădiri și construcții publice accesibile pentru persoane cu Cerințe generale de securitate pentru obiectele de construcție la folosirea și accesibilitatea lor pentru persoanele cu dizabilități. - Reguli de proiectare. - NCM C.01.03.2017: Proiectarea construcțiilor pentru instituții de învățământ general. - NCM C.01.02.2017: Proiectarea construcțiilor pentru grădinițe de copii. - CP C.01.11.2018: Clădiri civile. Clădiri și construcții publice Prevederi generale de proiectare cu asigurarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități. - SM ISO 21542:2022: Construcții imobiliare. Accesibilitate și utilizabilitate a mediului de construcție; - SM ISO 23599:2016: Mijloace de asistență pentru persoane nevăzătoare și cu deficiențe de vedere. Marcaje tactile în zonele pietonale. Întru realizarea măsurilor menționate supra: - au fost organizate licitații pentru elaborarea documentelor normative în construcții prevăzute în Planul tematic nominalizat; - au fost semnate contractele cu câștigătorii licitațiilor; - s-a inițiat procesul de elaborare a normativelor în construcții.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

6.1.3.	Elaborarea viziunii privind mecanismul de compensare a cheltuielilor de conectare la sistemele de apă și sanitație pentru grupurile vulnerabile ale populației	2025-2026	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare Surse externe	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Parteneri de dezvoltare; Autorități ale administrației publice locale (nivelul 1 și nivelul 2)	Viziunea elaborată	
Obiectiv specific 6.2. Condiții igienico-sanitare conforme în instituțiile de învățământ Indicator: Numărul și ponderea instituțiilor de învățământ care asigură condiții igienico-sanitare (blocuri sanitare în interiorul școlilor, apă și sanitație) (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Educației și Cercetării) Valoarea de referință (2023): 87% Țintă (2027): 95% de instituții de învățământ								Pe parcursul anului 2024 au fost îmbunătățite condițiile igienico-sanitare în 25 instituții de învățământ general (18 din bugetul de stat și 7 cu suportul Băncii Mondiale). Au fost elaborate 90 proiecte tehnice pentru îmbunătățirea condițiilor sanitare în instituții cu blocurile sanitare în exterior, care vor fi implementate în 2025-2026.
6.2.1.	Realizarea unei cartografieri a instituțiilor de învățământ preșcolar și școlar din perspectiva dotării cu blocuri sanitare în interiorul școlilor, cu apă și sanitație și accesibilitatea blocurilor sanitare	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării	UNICEF	Cartografierea realizată	Ministerul Educației și Cercetării <u>Realizată</u> UNICEF-ul, în colaborarea cu MEC, a inițiat procesul de selectare a datelor (au fost trimise circulare la instituțiile administrațiilor căror nu au participat în anul 2023 la preselecție în dotarea, a fost organizat seminar pentru a elabora condițiile de pre-selecție a instituțiilor). În numărul instituțiilor de învățământ preșcolar au intrat instituțiile școli primare – grădinițe. Studiul a fost efectuat în perioada octombrie 2023 – februarie 2024 și a cuprins 217 instituții din mediu urban

								și 751 instituții din mediul rural (rata de participare a fost de 81,2%). Rezultatele studiului sunt plasate pe web site-ul UNICEF Moldova și se găsește la lincul: https://www.unicef.org/moldova/media/13076/file/Rezultatele%20evalu%C4%83ri%20facilit%C4%83%C8%9Bilor%20de%20alimentare%20cu%20ap%C4%83,%20sanita%C8%9Bie%20%C8%99i%20igen%C4%83%20%C3%AEen%20%C8%99colile%20din%20Moldova%20.pdf
6.2.2.	Dotarea instituțiilor de învățământ general cu blocuri sanitare în interior	2024-2027	75000, 0 25000, 0; (Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023); 25000, 0 (CBTM 2025); 25000, 0	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării	UNICEF	90% din instituțiile de învățământ dotate cu blocuri sanitare în interior	Ministerul Educației și Cercetării - Realizată pentru perioada de raportare Au fost evaluate peste 125 de instituții. Au început proiectarea tehnică în 17 instituții. Au fost colectate 39 de dosare tehnice (ONDRL). Este formată comisia de evaluare și de selectare a proiectelor în sumă totală de 22 mln. lei Au fost evaluate 39 de proiecte depuse. În continuare au fost selectate 18 proiecte care vor fi finanțate de bugetul de stat. A demarat licitația pentru elaborarea proiectelor tehnice pentru 95 din cele 125. A fost demarat procesul de licitație și contractare a companiilor de construcții pentru cele 18 proiecte finanțate din bugetul de stat. Aprobarea standardelor de dotare și funcționare a Școlii Model. Renovarea instituțiilor de învățământ general în baza conceptului școlii model;

			(CBTM 2026)					Proiectul de eficiență energetică pentru 46 de școli. Asigurarea condițiilor de apă, igienă și sanitație în instituțiile de învățământ general - reparații capitale în peste 30 de instituții, elaborarea proiectelor tehnice a blocurilor sanitare în peste 120 de instituții.
Obiectiv general 7. Autoritățile publice promovează și asigură realizarea progresivă a dreptului la un mediu ambiant sănătos și durabil Indicator: Starea elementelor de mediu Sursa: Ministerul Mediului Valoarea de referință (2023): Nu Țintă (2027): Îmbunătățire								Obiectivul este la un nivel incipient de realizare. Sunt unele progrese în realizarea țintei, integral aceasta va fi atinsă în anul 2027.
Obiectiv specific 7.1. Cadrul de politici și cel normativ asigură măsuri de diminuare a impactului negativ al surselor de poluare a mediului ambiant Indicator: Angajamente de politică publică în domeniul protecției mediului elaborate în strânsă colaborare cu persoanele vulnerabile și aprobate (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Mediului) Date de referință: Nu Țintă (2027): Da								Obiectivul este realizat în proporție de circa 50%. Prin aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2024-2030 a fost stabilit cadrul de politici fundamental care definește direcțiile de acțiune necesare pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale. În ceea ce privește cadrul normativ, sunt unele rezultate atinse cum ar fi proiectul Legii privind răspunderea de mediu, urmează să mai fie dezvoltate metodologiile de evaluare a prejudiciului adus mediului de către activitățile economice și operate modificări în Codul contravențional și penal.
7.1.1.	Modificarea și implementarea cadrului normativ cu privire la mecanismele de asigurare a respectării	2024-2027	297,5 Surse bugetare:	Surse bugetare	Ministerul Mediului	Guvernul Suediei	Actul normativ elaborat/aprobat	Ministerul Mediului <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> 1.A fost elaborat proiectul Metodologiei de evaluare a prejudiciului adus mediului

	cerințelor de mediu, la sancțiunile pentru neconformitățile de mediu, la recuperarea prejudiciului adus mediului urmare a activităților economice		84,0 2024 – 42,0: 2025 – 42,0	Surse externe				de la activitățile economice și publicate anunțuri de inițiere și elaborare a proiectului pe platforma de consultare publică <i>particip.gov.md</i> . https://particip.gov.md/ro/document/stage/s/anunt-privind-cunsultarea-publica-a-proiectului-hotararii-guvernului-cu-privire-la-actualizarea-metodologiilor-de-evaluare-a-prejudiciului-adus-mediului-de-la-activitatile-economice/12366 2.Proiectul de lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului a fost aprobat în ședința Guvernului din 13 noiembrie 2024. Ulterior, acesta a fost înregistrat în Parlament cu nr. 328 din 13.11.2024 se află în proces de examinare în cadrul Comisiilor Parlamentare, fiind deja adoptat în Prima lectură. (https://www.parlament.md/material-details-md.nspx?param=4e94c800-c868-426d-b309-8de89ed77656).
7.1.2.	Elaborarea și aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2024-2030	2024	400,0	Surse externe	Ministerul Mediului	Guvernul Suediei	Actul normativ aprobat	Ministerul Mediului Realizată HG Nr. 409 din 12-06-2024 cu privire la aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2024-2030
Obiectiv specific 7.2. Acces asigurat la informație, justiție și participare la adoptarea deciziilor în domeniul mediului Indicator 1: Informația privind starea elementelor de mediu este accesibilă, dezagregată pe comunități (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Mediului) Valoarea de referință (2023): Nu								Obiectivul este la un stadiu incipient de realizare. A fost elaborat proiectul Regulamentului privind accesul publicului la informație, justiție și participarea la adoptarea deciziilor de mediu. De

Țintă (2027): Da Indicator 2: Numărul seturilor de date despre mediu publicate pe portalul datelor deschise – date.gov.md (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Mediului) Valoarea de referință (2023): 48 Țintă (2027): 100 seturi de date publicate								asemenea, a fost elaborat și avizat proiectul Hotărârii Guvernului privind Conceptul Sistemului Informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice”, precum și Regulamentul de gestionare a acestuia. În urma elaborării Metodologiei de calculare a tarifelor pentru serviciile prestate, a Nomenclatorului și a tarifelor serviciilor prestate contra plată, precum și a Regulamentului privind formarea și utilizarea veniturilor colectate de către Serviciul Hidrometeorologic de Stat, publicul a fost informat cu privire la serviciile oferite de această instituție. În ceea ce privește publicarea datelor de mediu pe <i>data.gov.md</i>, rămân publicate 48 de seturi de date, iar în anul 2025 va fi inițiată revizuirea acestora și completare cu date noi pentru atingerea țintei stabilite pentru 2027.
7.2.1.	Crearea comisiei specializate a Consiliului național pentru drepturile omului, coordonată de către Ministerul Mediului, pentru monitorizarea implementării Convenției privind accesul la informație, la justiție și participarea publicului la adoptarea	2024	18,7	Surse bugetare	Ministerul Mediului	Cancelaria de Stat	Dispoziția Guvernului aprobată	Ministerul Mediului <u>Nerealizată</u> Ținând cont de faptul că s-a modificat punctul focal al Convenției Aarhus, se va iniția în semestrul I al anului 2025.

	deciziilor în domeniul mediului (Convenția Aarhus)							
7.2.2.	Modificarea cadrului normativ național pentru asigurarea corespunderii cu prevederile Convenției privind accesul la informație, la justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului (Convenția Aarhus), Protocolul de la Kyoto și Acordul de la Paris	2024-2026	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Mediului		Studiul privind corespunderea cadrului normativ efectuat; cadrul normativ modificat conform recomandărilor studiului	Ministerul Mediului <u>În proces de realizare</u> Nu s-au înregistrat progrese în realizarea studiului privind conformitatea cadrului normativ cu prevederile Convenției Aarhus privind accesul la informație, justiție și participarea publicului în procesul decizional de mediu. Pe parcursul anului 2024 prin Hotărârea Guvernului nr. 31/2024 pentru modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 1277/2018 privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice, au fost transpuse în legislația națională prevederile: - Regulamentului UE 2020/1208 privind structura, formatul, procedurile de transmitere și revizuirea informațiilor raportate de statele membre în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1999 - Regulamentului UE 2020/1044 de completare a Regulamentului (UE) 2018/1999 privind valorile potențialului de încălzire globală și orientările privind inventarierea, precum și sistemul de inventariere al Uniunii. Aceste reglementări europene stabilesc cadrul necesar pentru asigurarea unei

								raportări și monitorizări eficiente și uniforme a emisiilor de gaze cu efect de seră. Alte acțiuni de modificarea cadrului normativ național vor fi realizate (după necesitate) în perioada următoare.
7.2.3.	Elaborarea și aprobarea Regulamentului privind accesul publicului la informație, la justiție și participarea la adoptarea deciziilor de mediu	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Mediului		Hotărârea Guvernului adoptată	<u>Ministerul Mediului</u> <u>În proces de realizare</u> Proiectul este elaborat cu suportul proiectului „Justiție Verde”. La data de 18 decembrie 2024, la Ministerul Mediului au fost organizate consultări publice privind proiectul Hotărârii de Guvern „pentru aprobarea Regulamentului privind accesul publicului la informație, justiție și participarea la adoptarea deciziilor de mediu”. https://www.mediu.gov.md/ro/content/5231 Anunțul privind consultarea proiectului hotărârii de Guvern a proiectului hotărârii de Guvern „ pentru aprobarea Regulamentului privind accesul publicului la informație, justiție și participarea la adoptarea deciziilor de mediu” poate fi accesat la următorul link : https://particip.gov.md/ro/document/stage/s/anunt-privind-consultarea-proiectului-hotararii-de-guvern-a-proiectului-hotararii-de-guvern-pentru-aprobarea-regulamentului-privind-accesul-publicului-la-informatie-justitie-si-

								participarea-la-adoptarea-deciziilor-de-mediu-in-continuare-proiect-a-fost-elaborat-de-ministerul-mediului-cu-suportul-ao-ecocontact/13583
7.2.4.	Sesiuni de informare cu reprezentanții mass-media pentru o distribuție cât mai largă a serviciilor oferite de către Serviciul Hidrometeorologic de Stat, modalitatea de taxare etc.	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Mediului		Numărul sesiunilor organizate	Ministerul Mediului <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Odată cu intrarea în vigoare a HG nr. 494/2023 pentru aprobarea Metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate, a Nomenclatorului și a tarifelor serviciilor prestate contra plată și a Regulamentului cu privire la modul de formare și utilizare a veniturilor colectate de către Serviciul Hidrometeorologic de Stat. Serviciul Hidrometeorologic de Stat (SHS) a informat consumatorii despre aceasta prin toate canalele proprii de comunicare (site web, rețele sociale). Suplimentar, în contextul celebrării Zilelor Mondiale ale Apei și Meteorologiei, în cadrul instituției a fost organizat evenimentul „Ziua ușilor deschise”, unde participanții au fost familiarizate cu activitatea instituției, inclusiv cu capacitatea și diversitatea serviciilor oferite de către SHS.
7.2.5.	Elaborarea ghidurilor, a metodologiilor și a instrucțiunilor cu privire la evidența, la raportarea	2024-2027	În limitele alocațiilor or	Surse bugetare	Ministerul Mediului		Numărul de ghiduri, metodologiilor și	Ministerul Mediului <u>Neinițiată</u>

	și la gestionarea datelor despre mediu		bugetare				instrucțiunilor elaborate	La moment, acțiunea nu este inițiată, dar, ținând cont de termenul de realizare, va fi inițiată în perioada următoare.
7.2.6.	Digitalizarea proceselor de raportare/colectare a datelor despre mediu	2025-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Mediului		100% procese digitalizate	Ministerul Mediului <u>În proces de realizare</u> Pe parcursul semestrului II, 2024 a fost elaborat și avizat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice” și a Regulamentului privind modul de ținere a resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice” (număr unic 937/MM/2024).
7.2.7.	Publicarea datelor despre mediu pe portalul datelor deschise – date.gov.md	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Mediului		Numărul de seturi de date publicate	Ministerul Mediului <u>Neinițiată</u> Acțiunea urmează a fi inițiată pe parcursul anului 2025.
7.2.8.	Crearea sistemului informațional integrat de mediu	2024-2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Mediului		Cadrul normativ (conceptul și regulamentul) aprobat; sistemul creat și funcțional	Ministerul Mediului <u>Neinițiată</u> Acțiunea urmează a fi inițiată pe parcursul anului 2025.
Obiectiv specific 7.3. Măsurile de stimulare a raportării și de responsabilizare pe cazurile de deteriorare a factorilor de mediu întreprinse de către autoritățile cu competențe în domeniu Indicator: Numărul de cazuri raportate și examinate privind deteriorarea factorilor de mediu								Obiectivul este în proces de realizare. În anul 2024, au fost raportate și examinate în

(Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Mediului) Date de referință: 350 Țintă: 800								total 225 de cazuri de încălcare a legislației de mediu, dintre care: - 97 cazuri în semestrul I, - 128 cazuri în semestrul II.
7.3.1.	Realizarea campaniilor de încurajare a populației pentru a raporta cazurile de încălcare a legislației de mediu	2024-2027	300,0 2025 – 100,0; 2026 – 100,0; 2026 – 100,0	Surse bugetare	Ministerul Mediului; Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Numărul de campanii desfășurate; nivelul de creștere a cazurilor raportate în totalitate	Ministerul Mediului <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024, reprezentanții Inspectoratului pentru Protecția Mediului (autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Mediului) au organizat și au desfășurat 5 campanii cu tematica: „Râuri curate de la sat la sat”, „Campania de salubritate”, „Campania de împădurire a Moldovei”, „Campania de toamnă privind salubritatea și amenajarea localităților”. - „Campania de informare „Reduceți impactul agenților frigorifici asupra mediului,, în cadrul căreia populația a fost încurajată să raporteze cazurile de încălcare a legislației de mediu. Astfel, la linia verde (022 226-951) a Inspectoratului au parvenit 166 de apeluri (cazuri de încălcare a legislației de mediu), în urma cărora IPM s-a autosesizat și a întreprins toate măsurile necesare, în conformitate cu legislația națională, pentru soluționarea tuturor cazurilor raportate. Totodată menționăm că, în cadrul campaniilor persoanele fizice cât și persoanele juridice au fost informate

								asupra obligativității respectării legislației de mediu, iar în caz de nerespectare, să informeze Inspectoratul despre aceste încălcări corespunzător prevederilor normelor legale.
7.3.2.	Promovarea platformei digitale de raportare a cazurilor de încălcare a legislației de mediu ecoalert.md	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Mediului; Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Numărul de cazuri raportate pe platformă; numărul de cazuri soluționate	Ministerul Mediului <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024, Inspectoratul pentru Protecția Mediului a sesizat, de pe platforma <i>ecoalert.md</i> , 59 de apeluri (cazuri de încălcare a legislației de mediu), dintre care 54 au fost soluționate.
Obiectiv general 8. Demnitate umană inerentă, tratament echitabil și nediscriminatoriu asigurat Indicator 1: Numărul de plângeri și rata de sancționare privind discursul de ură, de instigarea la discriminare și infracțiuni motivate de prejudecată Sursa: Consiliul pentru egalitate Date de referință: 0 Țintă: nu este aplicabil Indicator 2: Indicele distanței sociale în Republica Moldova Sursa: Consiliul pentru egalitate Date de referință (2021): 2,66 Țintă: descreștere cu cel puțin 5 p.p.								Datele privind cazurile de instigare la discriminare sunt deținute de MAI, privind infracțiuni motivate de prejudecată - PG. Consiliul pentru egalitate a emis 12 avize consultative, la solicitarea altor autorități, în care a constatat caracterul instigator la discriminare sau la ură/violență a materialelor examinate. Totodată, în alte 12 cazuri plângerile înregistrate de Consiliu au fost redirectionate către MAI conform competenței. Potrivit Studiului privind percepțiile și atitudinile față de egalitate realizat în 2024, indicele distanței sociale în Republica Moldova
Obiectiv specific 8.1. Cadrul normativ și capacitățile organelor de forță și ale sectorului justiției îmbunătățite în domeniul prevenirii și al combaterii instigării la discriminare, a discursului de ură și a infracțiunilor motivate de prejudecată Indicator: Ponderea reprezentanților organelor de forță instruiți în domeniul prevenirii și combaterii instigării la								Institutul Național al Justiției Formare continuă

discriminare, a discursului de ură și a infracțiunilor motivate de prejudecată (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Afacerilor Interne, Institutul Național al Justiției) Date de referință 2023: nu sunt disponibile Țintă (2027): creștere cu cel puțin 30%	Conform planurilor de formare continuă pentru anul 2024 pe domeniile de referință au avut loc: 4 Seminare „Nediscriminare și egalitate. Protecția minorităților”, fiind instruiți 106 persoane dintre care: 16 judecători, 20 procurori, 19 asistenți judiciari, 11 grefieri, 22 consultanți ai procurorului, 13 colaboratori ai instanțelor judecătorești, 3 consultanți, 2 șefi ai secretariatului; 4 Seminare „Particularitățile soluționării cauzelor ce implică fapte motivate de ură, prejudecăți sau dispreț prin prisma jurisprudenței CtEDO” - instruite 109 persoane: 18 judecători, 32 procurori, 25 asistenți judiciari, 6 grefieri, 18 consultanți ai procurorului, 8 colaboratori ai instanțelor judecătorești, 2 consultanți. 1 Seminar: „Aspecte practice în investigarea cazurilor de discriminare, discurs de ură și infracțiuni motivate de prejudecată în Republica Moldova” în cadrul căruia au fost instruiți 19 judecători, 9 procurori, 12 asistenți judiciari, 1 colaborator din cadrul instanței, 11 ofițeri de urmărire penală E-instruire Pe parcursul anului 2024 INJ a prestat două cursuri de formare la distanță cu genericul „Curs electronic în domeniul antidiscriminării”. În cadrul e-cursurilor au fost înregistrate 87 de participări, fiind acordate 30 de certificate, dintre care: 2 judecători, 3 procurori, 1 consultant al
---	--

	procurorului, 11 asistenți judiciari, 2 grefieri, 2 colaboratori din cadrul instanței, 6 studenți și 3 avocați CNAJGS. De asemenea, în această perioadă, INJ a prestat două cursuri electronice cu genericul „Discursul de ură”. În cadrul e-cursurilor au fost înregistrate 46 de participări, fiind acordate 19 certificate, dintre care: 5 asistenți judiciari, 1 grefier, 4 colaboratori din cadrul instanței, 1 colaborator din cadrul procuraturii, 1 consilier de probațiune, 3 consultanți ai procurorului, 1 judecător, 2 studenți și 1 avocat CNAJGS. Totodată, subiecte referitoare la discriminarea pe bază de sex sau gen se conțin în e-cursul „Accesul femeilor la justiție”. Acest e-curs a fost prestat de două ori în perioada de raportare, fiind înregistrate 109 participări și acordate 38 de certificate, dintre care: 2 judecători, 4 procurori, 5 consultant al procurorului, 14 asistenți judiciari, 4 grefieri, 9 colaboratori din cadrul instanței. Formare inițială Pe parcursul anului 2024 au fost instruiți 45 audienți (30 candidați la funcția de judecător și 15 candidați la funcția de procuror) în cadrul următoarelor discipline: „Sistemul ONU al drepturilor omului”, „Introducere în art. 5 al Convenției Europene a Drepturilor Omului: dreptul la libertate și la siguranță”.
--	---

								MAI angajați planificați spre instruire: în cadrul Academiei ”Ștefan cel Mare”- 570 angajați instruiți - 570
8.1.1.	Modificarea cadrului normativ și a practicilor de separare a deținuților vulnerabili (cu statut neformal de persoană „umilită”), cu scopul de protecție, prin separarea deținuților agresori	2024-2027	66,0 2024 – 33,0; 2025 – 33,0	Surse bugetare	Ministerul Justiției; Administrația Națională a Penitenciarelor		Cadrul normativ modificat; numărul de agresori izolați	Ministerul Justiției Administrația Națională a Penitenciarelor <u>În proces de realizare</u> Ministerul Justiției cu suportul partenerilor de dezvoltare a contractat un expert în vederea modificării cadrului normativ și a practicilor de separare a deținuților vulnerabili (cu statut neformal de persoană „umilită”), cu scopul de protecție, prin separarea deținuților agresori.
8.1.2.	Organizarea instruirilor practice cu privire la identificarea, la analiza și la evaluarea cazurilor de discurs de ură și de instigare la discriminare, conform noilor prevederi din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008	2024-2027	1553,5 2024 – 385,6; 2025 – 379,1; 2026 – 394,4; 2027 – 394,4	Surse externe	Ministerul Afacerilor Interne (Academia „Ștefan cel Mare”); Institutul Național al Justiției	Consiliul Europei; Oficiul ONU pentru Drepturile Omului; OSCE/ODI HR; organizații necomerciale	Minimum 3 cursuri anual desfășurate; minimum 200 de persoane instruite	Ministerul Afacerilor Interne <u>Realizată pentru perioada de raportare.</u> În perioada de 15.01-17.01.2024, a fost organizat și desfășurat cursul de perfecționare/specializare „ <i>Egalitatea de gen și prevenirea discriminării</i> ”, pentru 27 funcționari publici cu statut special din cadrul MAI; Pe parcursul anului 2024 au fost desfășurate următoarele activități: - instruirea angajaților din inspectoratele Direcției de Poliție a IGP a mun. Chișinău, la pregătirea profesională cu tema: „ <i>Prevenirea și combaterea discriminării și asigurarea egalității</i> ”; - instruirea pe subiectul „ <i>Prevenirii și combaterii discriminării</i> ” în cadrul

								Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI la orele de pregătire profesională. În perioada 16.09.2024-20.09.2024, în cadrul Direcției „CIPAL” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, a fost desfășurat un curs de formare continuă cu tematica <i>„Hărțuirea, hărțuire sexuală, integrarea dimensiunii de gen și prevenirea discriminării în activitatea MAP”</i>, au fost instruiți 20 angajați cu statut special din cadrul IGP Institutul Național al Justiției <u>Realizată pentru perioada de raportare.</u> Formare continuă Pe parcursul anului 2024 pe domeniile de referință au avut loc: 4 Seminare „Nediscriminare și egalitate. Protecția minorităților”, fiind instruiți 106 persoane dintre care: 16 judecători, 20 procurori, 19 asistenți judiciari, 11 grefieri, 22 consultanți ai procurorului, 13 colaboratori ai instanțelor judecătorești, 3 consultanți, 2 șefi ai secretariatului; 4 Seminare „Particularitățile soluționării cauzelor ce implică fapte motivate de ură, prejudecăți sau dispreț prin prisma jurisprudenței CtEDO” - instruite 109 persoane: 18 judecători, 32 procurori, 25 asistenți judiciari, 6 grefieri, 18 consultanți ai procurorului, 8 colaboratori ai instanțelor judecătorești, 2 consultanți. 1 Seminar: „Aspecte practice în investigarea cazurilor de discriminare,
--	--	--	--	--	--	--	--	---

								discurs de ură și infracțiuni motivate de prejudecată în Republica Moldova” în cadrul căruia au fost instruiți 19 judecători, 9 procurori, 12 asistenți judiciari, 1 colaborator din cadrul instanței, 11 ofițeri de urmărire penală.
8.1.3.	Organizarea instruirilor practice cu privire la identificarea, la analiza și la evaluarea infracțiunilor motivate de prejudecată, conform prevederilor Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002	2024-2027	1553,5 2024 – 385,6; 2025 – 379,1; 2026 – 394,4; 2027 – 394,4	Surse externe	Ministerul Afacerilor Interne (Academia „Ștefan cel Mare”); Institutul Național al Justiției	Consiliul Europei, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului, OSCE/ODI HR, organizații necomerciale	Minimum 3 cursuri anual desfășurate; minimum 200 de persoane instruite	Institutul Național al Justiției <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Formare continuă În anul 2024 pe domeniul dat au fost realizate: 4 Seminare „Particularitățile soluționării cauzelor ce implică fapte motivate de ură, prejudecăți sau dispreț prin prisma jurisprudenței CtEDO”, persoane instruite 109: 18 judecători, 32 procurori, 25 asistenți judiciari, 6 grefieri, 18 consultanți ai procurorului, 8 colaboratori ai instanțelor judecătorești, 2 consultanți 1 Seminar: „Aspecte practice în investigarea cazurilor de discriminare, discurs de ură și infracțiuni motivate de prejudecată în Republica Moldova” în cadrul căruia au fost instruiți 19 judecători, 9 procurori, 12 asistenți judiciari, 1 colaborator din cadrul instanței, 11 ofițeri de urmărire penală.
8.1.4.	Instruirea reprezentanților personalului din sectorul justiției cu scopul de a îmbunătăți capacitățile acestora în domeniul	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Institutul Național al Justiției	Consiliul pentru egalitate; Oficiul Avocatului Poporului	Numărul de programe implementate; numărul de angajați instruiți	Institutul Național al Justiției <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Formare continuă Conform planurilor de formare continuă pentru anul 2024 pe domeniile de referință au avut loc:

	prevenirii și al combaterii instigării la discriminare, a discursului de ură și a infracțiunilor motivate de prejudecată							4 Seminare „Nediscriminare și egalitate. Protecția minorităților” , fiind instruiți 106 persoane dintre care: 16 judecători, 20 procurori, 19 asistenți judiciari, 11 grefieri, 22 consultanți ai procurorului, 13 colaboratori ai instanțelor judecătorești, 3 consultanți, 2 șefi ai secretariatului; 4 Seminare „Particularitățile soluționării cauzelor ce implică fapte motivate de ură, prejudecăți sau dispreț prin prisma jurisprudenței CtEDO” - instruite 109 persoane: 18 judecători, 32 procurori, 25 asistenți judiciari, 6 grefieri, 18 consultanți ai procurorului, 8 colaboratori ai instanțelor judecătorești, 2 consultanți. 1 Seminar: „ Aspecte practice în investigarea cazurilor de discriminare, discurs de ură și infracțiuni motivate de prejudecată în Republica Moldova” în cadrul căruia au fost instruiți 19 judecători, 9 procurori, 12 asistenți judiciari, 1 colaborator din cadrul instanței, 11 ofițeri de urmărire penală E-instruire Pe parcursul anului 2024 INJ a prestat două cursuri de formare la distanță cu genericul „Curs electronic în domeniul antidiscriminării”. În cadrul e-cursurilor au fost înregistrate 87 de participări, fiind acordate 30 de certificate, dintre care: 2 judecători, 3 procurori, 1 consultant al procurorului, 11 asistenți judiciari, 2 grefieri, 2 colaboratori din cadrul instanței, 6 studenți și 3 avocați CNAJGS. De
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								asemenea, în această perioadă, INJ a prestat două cursuri electronice cu genericul „Discursul de ură”. În cadrul e-cursurilor au fost înregistrate 46 de participări, fiind acordate 19 certificate, dintre care: 5 asistenți judiciari, 1 grefieri, 4 colaboratori din cadrul instanței, 1 colaborator din cadrul procuraturii, 1 consilier de probațiune, 3 consultanți ai procurorului, 1 judecător, 2 studenți și 1 avocat CNAJGS. Totodată, subiecte referitoare la discriminarea pe bază de sex sau gen se conțin în e-cursul „Accesul femeilor la justiție”. Acest e-curs a fost prestat de două ori în perioada de raportare, fiind înregistrate 109 participări și acordate 38 de certificate, dintre care: 2 judecători, 4 procurori, 5 consultant al procurorului, 14 asistenți judiciari, 4 grefieri, 9 colaboratori din cadrul instanței. Formare inițială Pe parcursul anului 2024 au fost instruiți 45 audienți (30 candidați la funcția de judecător și 15 candidați la funcția de procuror) în cadrul următoarelor discipline: „Sistemul ONU al drepturilor omului”, „Introducere în art. 5 al Convenției Europene a Drepturilor Omului: dreptul la libertate și la siguranță”.
8.1.5.	Analizarea cazuisticii Consiliului pentru egalitate și a agenților constataatori privind	2026	109,1	Surse externe neidentificate	Consiliul pentru egalitate;	Parteneri de dezvoltare;	Analiza efectuată;	

	examinarea cauzelor de instigare la discriminare și de discurs de ură și, după caz, modificarea cadrului normativ				Ministerul Justiției	organizații necomerciale	cadrul legal modificat, după caz	
Obiectiv specific 8.2. Mecanisme interne de monitorizare, de evaluare și de colectare a datelor dezagregate de către organele de forță dezvoltate Indicator: Datele dezagregate privind cauzele de instigare la discriminare, la discurs de ură și la infracțiuni motivate de prejudecată sunt disponibile (Responsabilitatea prezentării datelor: Procuratura Generală) Date de referință: Nu Țintă: Da								Pentru anul 2024 au fost intentate - 9 cauze penale privind infracțiuni pe motiv de instigare la discriminare, discurs de ură sau motivate de prejudecată art. 347 CP - 7 cauze penale; art. 288 CP- 1 cauză penală; art. 187 CP - 1 cauză penală. există 3 sentințe de condamnare pentru anul 2024 pe acest gen de infracțiuni.
8.2.1.	Ajustarea procedurii interne cu privire la documentarea infracțiunilor motivate de prejudecată	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Procuratura Generală	Consiliul Europei; Oficiul ONU pentru Drepturile Omului; OSCE/ODI HR; organizații necomerciale	Ghidul privind investigarea/examinarea cauzelor referitoare la infracțiunile motivate de prejudecată și discursul de ură elaborat; procedura internă ajustată	Procuratura Generală realizată parțial Proiectul <i>Ghidului pentru investigarea, urmărirea penală și judecarea cauzelor de comitere a infracțiunilor motivate de ură și a discursului de ură (xenofobism și rasism în mediul on-line)</i> este elaborat și actualmente se află la faza de avizare și expunere de opinii.
8.2.2.	Dezvoltarea mecanismului intern de monitorizare a cazurilor de discurs de ură, de instigare la discriminare și de infracțiuni motivate de prejudecată	2026	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală	Consiliul Europei; Oficiul ONU pentru Drepturile Omului;	Mecanismul intern de monitorizare dezvoltat de către Ministerul Afacerilor Interne;	Ministerul Afacerilor Interne în proces de realizare În vederea executării sarcinii respective, de către STI a fost elaborat Ordinul interdepartamental cu privire la modificarea Ordinului comun al Procurorului General, Ministrului afacerilor interne, Directorului general al

						OSCE/ODI HR; organizații necomerciale	mecanismul intern de monitorizare dezvoltat de Procuratura Generală	Serviciului Vamal, Directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 121/254/286-O/95 din 18.07.2008, care ulterior a fost aprobat. Modificările propuse în proiect au fost conceptualizate în scopul instituirii mecanismului instituțional de colectare a datelor pe segmentul infracțiunilor motivate de prejudecată în cadrul Registrului informației criminalistice și criminologice. În același timp au fost realizate și dezvoltările Sistemului informațional integrat automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, care oferă posibilitatea participanților să înregistreze informațiile prenotate, în vederea creării posibilității generării datelor statistice dezagregate la acest compartiment.
8.2.3.	Ajustarea Sistemului informațional automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții cu câmpuri noi pentru colectarea datelor dezagregate privind contravențiile cu privire	2026	116,0	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Procuratura Generală	Consiliul Europei; Oficiul ONU pentru Drepturile Omului; OSCE/ODI HR; organizații necomerciale	SIA „ECCCPSC” ajustat	Ministerul Afacerilor Interne <u>În curs de realizare</u> La 13 februarie 2024, în incinta IGP, polițiștilor le-a fost prezentat îndrumarul care ar facilita aplicarea prevederilor din Codul contravențional privind discursul de ură și instigarea la discriminare. Acesta este destinat, în primul rând, agenților constataitori, angajaților Poliției și ai Procuraturii, precum și altor actori relevanți. Îndrumarul include explicații ale semnelor componente ale contravenției care se referă la discursul de ură și/sau

	la discursul de ură și/sau instigare la discriminare							instigare la discriminare, precum și o analiză a delimitărilor conceptuale față de alte tipuri de contravenții și infracțiuni. Îndrumarul a fost propus pentru aplicare practică Inspectoratului General al Poliției. Ulterior, în baza experienței de utilizare a acestuia și a sugestiilor, autorii, după caz, îl vor revizui și ajusta. -La 22, 23 și 29 februarie 2024, 80 de angajați ai IGP au participat la cursul de instruire cu genericul „Colectarea datelor dezagregate privind infracțiunile motivate de prejudecată, discursul de instigare la ură și discriminare”, care a avut loc la Chișinău, Comrat și Bălți. La 10 aprilie 2024, 42 de polițiști au participat la o sesiune de instruire dedicată operatorilor de baze de date, responsabili de introducerea și prelucrarea datelor în sistemul informațional „Registrul informației criminalistice și criminogene”. Scopul instruirii reprezintă îmbunătățirea sistemului de colectare a datelor dezagregate pe infracțiuni motivate de prejudecată, pentru a oferi o viziune coerentă și integrată asupra cazurilor înregistrate de Poliție. La atelier, a participat și expertul Consiliului Europei, Dumitru Sliusarenco. <i>Atelierul a fost organizat sub egida proiectului regional „Combaterea discriminării, discursului de ură și a crimelor motivate de prejudecată în Republica Moldova” implementat în cadrul celei de-a treia faze a programului</i>
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								<i>comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei „Parteneriat pentru Buna Guvernare”.</i> La 10 aprilie 2024, la Chișinău a avut loc întrunirea cu autoritățile de stat și organizațiile societății civile cu privire la colectarea datelor dezagregate privind infracțiunile motivate de ură în Republica Moldova. <i>Evenimentul a fost organizat sub egida proiectului regional „Combaterea discriminării, discursului de ură și a crimelor motivate de prejudecată în Republica Moldova” implementat în cadrul celei de-a treia faze a programului comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei „Parteneriat pentru Buna Guvernare”.</i> La 4 iunie 2024, urmare întâlnirii din 10 aprilie 2024, precum și a schimbului ulterior de informații, Consiliul Europei a circulat în scop de informare o notă informativă cu privire la evoluțiile legate de colectarea datelor dezagregate, elaborată de consultantul Dumitru Sliusarenco, care reflectă cele mai importante aspecte discutate la ultima întrunire și propuneri pentru următorii pași. În luna august 2024 a fost elaborată Nota analitică privind procesul de colectare a datelor dezagregate în cazul contravențiilor motivate de prejudecată, care a fost consultată cu STI, INSP, DUP și Secția evidențe și statistică a IGP, care s-
--	--	--	--	--	--	--	--	--

							au expus pe marginea constatărilor stabilite de expertul CoE, Dumitru Sliusarenco. La 6 septembrie 2024 din partea CoE au fost expediate recomandările privind modificarea formularelor fizice de evidență a contravențiilor motivate de prejudecată pentru eficientizarea colectării datelor dezagregate privind contravențiile motivate de prejudecată în Republica Moldova, care a fost consultat cu actorii instituționali și în baza cărora urmează să fie demarate o serie de ședințe de lucru online pentru stabilirea acțiunilor ce urmează a fi întreprinse. În data de 29 octombrie 2024 s-a desfășurat o ședință de lucru online cu subdiviziunile implicate în procesul de dezagregare a datelor contravenționale în cadrul căreia au fost puse în discuție aspecte relevante pentru implementarea pașilor/măsurilor următoare. În cadrul acestei întâlniri s-a decis asupra necesității modificării și completării Legii nr.185/2020 cu privire la Sistemul informațional automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții. La 2 decembrie 2024, prin demersul nr.34/7-4618 în adresa DPDOSPCC a MAI a fost transmisă solicitarea argumentată privind includerea unei noi prevederi în Legea nr.185/2020.
--	--	--	--	--	--	--	---

8.2.4.	Dezvoltarea unui mecanism de monitorizare a cazurilor de discurs de ură, de instigare la discriminare și de infracțiuni motivate de prejudecată în mediul online	2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Procuratura Generală	Consiliul Europei; Oficiul ONU pentru Drepturile Omului; OSCE/ODI H,, organizații necomerciale	Mecanismul de monitorizare a discursului ilegal on-line realizat	
Obiectiv general 9. Dreptul la muncă și remunerare echitabilă a femeilor și a bărbaților asigurat, munca forțată eradicată Indicator 1: Numărul angajatorilor care asigură implementarea principiului „plată egală pentru muncă de valoare egală” Sursa: Inspectoratul de Stat al Muncii, Consiliul pentru egalitate Valoarea de referință (2023): 0 Țintă (2027): cel puțin 100 Indicator 2: Discrepanțele salariale dintre femei și bărbați Sursa: Biroul Național de Statistică, Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare Valoarea de referință (2023): 13,6% Țintă: 7%								Consiliul pentru egalitate nu deține informații în această privință. ISM nu deține informații despre numărul angajatorilor care asigură implementarea principiului ”plată egală pentru munca de valoare egală”. BNS Discrepanțele salariale dintre femei și bărbați -15,6% (2023).
Obiectiv specific 9.1. Capacitățile Inspectoratului de Stat al Muncii și ale Consiliului pentru egalitate consolidate pentru monitorizarea asigurării plății egale pentru muncă de valoare egală Indicator: Numărul angajatorilor care au beneficiat de recomandările Inspectoratului de Stat al Muncii și ale Consiliului pentru egalitate în domeniul asigurării plății egale pentru muncă de valoare egală (Responsabilitatea prezentării datelor: Consiliul pentru egalitate) Date de referință: 0 Țintă: 50								Consiliul pentru egalitate Întrucât nu au fost alocate resursele preconizate și metodologia privind monitorizarea asigurării plății egale pentru muncă de valoare egală nu a fost elaborată, pe parcursul anului 2024 nu au fost derulate sesiuni de instruire/capacitare a angajatorilor în domeniul respectiv.

9.1.1.	Dezvoltarea, în cadrul Consiliului pentru egalitate și a Inspectoratului de Stat al Muncii, a metodologiilor privind monitorizarea asigurării plății egale pentru muncă de valoare egală	2024-2025	100,0 2024 – 50,0; 2025 – 50,0	Surse externe	Consiliul pentru egalitate	Parteneri de dezvoltare	Metodologiile dezvoltate	Consiliul pentru egalitate <u>Neinițiată</u> Nu a fost elaborată o metodologie întrucât resursele necesare indicate nu au fost alocate pentru anul 2024. Nu au fost elaborate și dezvoltate metodologii (ISM).
9.1.2.	Instruirea personalului Inspectoratului de Stat al Muncii și al Consiliului pentru egalitate privind implementarea instrumentelor privind monitorizarea asigurării plății egale pentru muncă de valoare egală	2025-2026	100,0 2024 – 50,0; 2025 – 50,0	Surse externe	Inspectoratul de Stat al Muncii Consiliul pentru egalitate	Parteneri de dezvoltare	Numărul de instruiți; numărul de persoane instruite	MMPS <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Au fost organizate: 1 instruire cu tema: „Identificarea discriminării pe bază de gen la locul de muncă”, în cadrul căreia au fost instruite 40 persoane. (organizată de către Organizația Internațională a Muncii). 1 atelier. ”Fortificarea capacităților Inspectoratului de Stat al Muncii privind egalitatea de gen”, la care au participat 55 persoane; (organizat cu suportul Un Women)
Obiectiv specific 9.2. Consolidarea mecanismului de angajare în câmpul muncii prin prisma principiilor nediscriminării și abilitării persoanelor vulnerabile, inclusiv a persoanelor în etate Indicator 1: Numărul și ponderea persoanelor care au fost încadrate în câmpul muncii din numărul total de persoane înregistrate (Responsabilitatea prezentării datelor: Agenția Națională pentru ocuparea Forței de Muncă) Date de referință (2023): 17,6 Țintă (2027): 30% Indicator 2: Rata de ocupare a persoanelor în etate (care și-au stabilit pensia pentru limita de vârstă) în alte sectoare decât agricultura (Responsabilitatea prezentării datelor: Biroul Național de Statistică) Date de referință: 0								ANOEM 2024: 28,1% BNS Rata de ocupare a persoanelor în etate (care și-au stabilit pensia pentru limita de vârstă) -15,9% (2023).

Țintă: creștere								
9.2.1.	Implementarea măsurilor de sprijin la angajarea în câmpul muncii a persoanelor care necesită susținere suplimentară pe piața muncii	2024-2027	18592,0 2024 – 40,0; 2025 – 18472,0; 2026 – 40,0; 2027 – 40,0	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă; Ministerul Justiției	Organizația Internațională a Muncii	Numărul de persoane din categoria celor care necesită sprijin suplimentar pe piața muncii, susținuți la angajare de către Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă, dezagregate pe categorii	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <u>Realizată pentru perioada de raportare ANOFM</u> Pe parcursul anului 2024: Tineri cu vârsta cuprinsă între 16-18 ani rămași fără ocrotire părintească au fost înregistrați cu statut de șomer 23 persoane: 14 - gen masculin, 9 - gen feminin. Conform studiilor: 18 cu studii gimnaziale, 3 - studii secundar profesionale, 2 cu studii primare. Dintre ei - 6 persoane au beneficiat de măsuri de formare profesională (3 persoane - bucătar, câte 1 persoană - cofetar, manichiuristă și mecanic auto). În total au fost plasați în câmpul muncii 9 tineri: 7 tineri angajați cu suportul STOFM (3 femei și 4 bărbați); 2 tineri (femei) angajați de sine stătător. 4 șomeri și-au pierdut statut de șomer din diverse motive, iar alți 8 tineri rămân și la începutul anului 2025 înregistrați cu statut de șomer. Persoane care nu dețin o profesie /meserie - înregistrate cu statut de șomer 3995 persoane ceea ce reprezintă 21,2% din numărul total de șomeri înregistrați. 2421 persoane (60,6%) - femei, 1574 persoane (39,4%) - bărbați. Conform studiilor: - primare sau fără școală - 43,5% - gimnaziale - 46,4%, liceale - 10,1%.

								În perioada raportată: 101 șomeri antrenați la un curs de formare profesională, 1262 persoane (31,6%) au fost angajate în câmpul muncii, dintre care 1056 persoane - cu suportul STOFM (26,4% din total angajați), iar 206 - angajați de sine stătător (5,2% din total angajați). Alte 1619 persoane (40,5%) au fost radiate din evidență din diverse motive, iar 1114 persoane continua să fie cu statut de șomer și la începutul anului 2025. Pe parcursul anului 2024 la STOFM au fost înregistrate cu statut de șomer 882 persoane cu dizabilități (4,4% din total persoane înregistrate cu statut de șomer), 385 de persoane - femei (sau 46,8% din total șomeri cu dizabilități înregistrați). Conform gradului de dizabilitate: – 510 persoane (62,0%) - grad de dizabilitate medie, – 286 persoane (34,8%) - dizabilitate accentuată, – 26 persoane (3,2%) - dizabilitate severă. După vârstă: – 377 persoane - peste 50 de ani, sau (45,9%), – 284 persoane - 35-49 ani (34,5%), – 100 persoane - vârstă 25-34 ani (12,2%), – 61 persoane - vârsta 16-24 ani (7,4%).
--	--	--	--	--	--	--	--	--

							229 persoane angajate cu suportul STOFM (27,9% din total persoane cu dizabilități înregistrate), dintre care 104 femei. Conform gradului de dizabilitate: 115 persoane cu grad accentuat, 106 persoane cu grad mediu, 8 persoane cu grad sever. Prin măsura de subvenționare a locurilor de muncă (art.36 din legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj), angajate - 70 persoane (29,4% din total beneficiari ai măsurii de subvenționare a locurilor de muncă), iar 13 șomeri angajați prin subvenționarea angajatorilor pentru crearea/adaptarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități (pentru 12 șomeri create locuri noi de muncă, iar pentru 1 șomer - adaptarea locului de muncă). De asemenea, subvenționarea cheltuielilor de transport pentru 9 șomeri noi identificați și 9 șomeri trecători din anul 2023 (în total 18 șomeri), toți fiind cu grad de dizabilitate accentuat. Măsură destinată persoanelor cu dizabilități care se angajează într-o altă localitate decât cea în care locuiește efectiv, iar ANOFM compensează cheltuielile de transport suportate de șomer. Persoane cu vârsta de peste 50 ani înregistrate cu statut de șomer 5653 (30,0% din numărul total de șomeri
--	--	--	--	--	--	--	--

								înregistrați), 59,7% din ei fiind din mediul rural. După nivelul de studii: – 58,3% șomeri nu dețineau o profesie cu studii primare /gimnaziale /medii generale, – 23,2% - studii secundar profesionale, – 9,5% – aveau studii colegiale, – 10,7% - studii superioare de licență /master /doctorat. Plasați în câmpul muncii 1959 șomeri cu vârsta 50+ sau (34,7%). Prin măsura de subvenționare a locurilor de muncă angajate - 184 persoane (77,3% din total șomeri angajați prin măsura de subvenționare). Persoane eliberate din locurile de detenție s-au adresat la STOFM și au fost înregistrate cu statut de șomer 78 persoane, dintre care 73 persoane - bărbați și 5 persoane e femeie. Din zona rurală - 46 persoane, sunt din zona rurală, din zona urbană - 32 persoane. În perioada enunțată: 1 șomer antrenat la un curs de formare profesională, s-au angajat în câmpul muncii cu suportul subdiviziunilor teritoriale ale ANOFM 14 șomeri foști deținuți. 1 persoană a fost angajată prin măsura de subvenționare a locurilor de muncă (art. 36), 1 șomer a beneficiat de mobilitatea forței de muncă, fiind angajat la un loc de
--	--	--	--	--	--	--	--	---

							muncă situat într-o altă localitate decât localitatea în care locuiește efectiv. Victimele traficului de ființe umane, după reabilitarea psihologică și socială: - Total șomeri înregistrați: 1 persoană (femeie). - Beneficiară de cursuri de formare profesională. - Plasați în câmpul muncii: angajată de sine stătător. Persoanele care se luptă cu consumul de substanțe stupefiante ori psihotrope, după reabilitarea socială și psihologică: Total șomeri înregistrați: 3 persoane (2 persoane de sex masculin și 1 feminin). Nivelul de studii: - studii secundar generale – 2 persoane; - studii secundar profesionale – 1 persoană. Nici o persoană nu a fost angajată, 1 persoană a fost radiată din evidență din alte motive, iar 2 persoane rămân cu statut de șomer și la începutul anului 2025. Victimele violenței în familie Total șomeri înregistrați: 6 persoane de gen feminin. Mediu de trai: 3 persoane din localitățile rurale, 3 persoane din localitățile urbane. Conform vârstei: între 25 și 44 ani. Nivelul de studii: - Studii primare – 1 persoană; - studii gimnaziale – 4 persoane; - studii secundar profesionale – 1 persoană. Plasați în câmpul muncii: 3 persoane au fost angajate cu suportul STOFM, iar 3
--	--	--	--	--	--	--	--

								persoane au fost radiate din evidență din alte motive.
9.2.2.	Elaborarea unei metodologii pentru identificarea măsurilor de contracarare a discriminării în câmpul muncii	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Inspectoratul de Stat al Muncii	Consiliul pentru egalitate	Metodologia elaborată	MMPS (ISM) <u>nerealizată</u> Nu a fost elaborată o metodologie. Controlul de stat se desfășoară în baza listei de verificare. În cadrul controalelor inspectorii de muncă verifică inclusiv și identificarea măsurilor de contracarare a discriminării în câmpul muncii.
9.2.3.	Documentarea cazurilor de discriminare directă și indirectă în câmpul muncii	2024-2027	135,0 2024 – 33,8; 2025 – 33,8; 2026 – 33,8; 2027 – 33,8	Surse bugetare	Inspectoratul de Stat al Muncii	Consiliul pentru egalitate	Numărul de cazuri depistate	MMPS(ISM) <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În perioada de referință nu au fost depistate cazuri de discriminare în sfera muncii.
9.2.4.	Organizarea târgurilor de muncă dedicate persoanelor 50+ (fiind identificată categoria vulnerabilă în câmpul muncii conform Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj)	2024-2027	800,0 2024 – 200,0; 2025 – 200,0; 2026 – 200,0; 2027 – 200,0	Surse bugetare	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă		Numărul de târguri de muncă organizate	MMPS(ANOFM) <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024 au fost organizate 24 târguri ale locurilor de muncă, la care au participat 302 agenți economici cu peste 9500 locuri de muncă vacante. Au participat la târguri cca 8100 persoane, inclusiv 50+ ani. În rezultatul desfășurării târgurilor au fost angajate 728 persoane.

								Totodată, ANOFM organizează și activități de recrutare, la care participă persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă de diferite vârste. Prin urmare, în anul 2024 au fost organizate 172 activități de recrutare, la care au participat 204 agenți economici și au oferit 3132 locuri de muncă disponibile. În rezultatul desfășurării activităților de recrutare au fost angajate 1043 persoane. În perioada vizată au fost angajate – 2779 persoane cu vârsta 55+, dintre care 1072 șomeri. <i>Notă:</i> În sistemul informațional al ANOFM la nivel tehnic nu este posibilă la moment extragerea datelor dezagregate pe categoria de vârstă 50+, aceasta procedură tehnică fiind planificată în perspectivă.
9.2.5.	Oferirea serviciilor de ghidare în carieră pentru persoanele 50+	2024-2027	10752,0 2024 – 2688,0; 2025 – 2688,0; 2026 – 2688,0; 2027 – 2688,0	Surse bugetare	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă		Numărul de beneficiari	MMPS(ANOFM) <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024 au fost înregistrate cu statut de șomer 5653 persoane cu vârsta de peste 50 ani, dintre care 2808 sunt femei. Pentru testarea abilităților profesionale, subdiviziunile teritoriale ale ANOFM sunt dotate cu platforma Cognitrom Career Planner (CCP), prin intermediul cărora persoanele cointerestate își pot să își testeze abilitățile în scopul identificării profesiei potrivite. Prin intermediul platformei CCP, au fost prestate servicii de ghidare în

								carieră pentru 1538 persoane, inclusiv persoane cu vârsta de peste 50 ani. De servicii de ghidare în carieră în total au beneficiat 14971 persoane, dintre care persoane înregistrate cu statut de șomer, persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, elevii, studenți, inclusiv persoane cu vârsta de peste 50 ani. În rezultatul prestării măsurilor de ocupare, au fost angajate în câmpul muncii 1959 persoane cu vârsta peste 50 ani, dintre care 958 persoane sunt femei. 184 șomeri cu vârsta peste 50 ani au fost angajați în rezultatul subvenționării angajatorilor, prin acordarea de subvenții în cuantum de 80% din salariul persoanei, conform contractului de muncă, 2 șomeri au fost angajați prin măsura de mobilitate a forței de muncă, într-o altă localitate decât locul de trai efectiv declarat.
Obiectiv general 10. Servicii de eliberare a actelor de identitate, capacitatea juridică și protecția vieții private asigurate Indicator 1: Numărul și ponderea persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale care beneficiază de sprijin în luarea deciziilor Sursa: Ministerul Muncii și Protecției Sociale Valoarea de referință (2023): 0 persoane Țintă (2027): Minimum 500 persoane Indicator 2: Cadrul normativ este ajustat și asigură respectarea vieții private în actele de identitate și de stare civilă Sursa: Agenția Servicii Publice Valoarea de referință (2023): Nu Țintă (2027): Da								 Agenția Servicii Publice Indicator 2 E de menționat, că la 28.03.2024 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.68 pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. (în vigoare nu mai târziu de 31.03.2025). De asemenea, în contextul implementării cărții de identitate, excluderii datelor despre domiciliul/reședința temporară din conținutul tuturor tipurilor de acte de identitate de uz intern ce ar permite eliminarea necesității preschimbării

	acestora pe de o parte, și pe de altă parte, ca procedura preschimbării domiciliului/reședinței temporare să poată fi accesată, iar serviciul să poată fi furnizat și în mediul digital, la data de 13.11.2024 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.757/2024 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (în vigoare nu mai târziu de 31.03.2025); Hotărârea Guvernului nr.757/2024 prevede modificarea Hotărârii Guvernului nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova și a Hotărârii Guvernului nr.184/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea prestatorilor de servicii de încredere calificați. MMPS Indicator 1: Numărul și ponderea persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale care beneficiază de sprijin în luarea deciziilor Indicatorul respectiv nu ține de competența MMPS, aceeași poziție fiind expusă la etapa de avizare/definitivare a Programului. Argumente adiționale a se vedea la comentariul prezentat la acțiunea 10.2.1.
--	---

Obiectiv specific 10.1. Dreptul la viața privată respectat la înregistrarea nașterilor Indicator: Ponderea nașterilor înregistrate raportat la numărul total de nașteri în rândul populației etnie romă (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Sănătății, Agenția Servicii Publice) Date de referință (2022): 0 Țintă: 100% nașteri înregistrate								Ministerul Sănătății Ministerul Sănătății nu deține date privind numărul de nașteri în rândul populației de etnie romă, deoarece certificatul de naștere include informații doar despre naționalitate, care se referă la apartenența juridică și politică a unei persoane la un stat, fiind definită prin cetățenie. Prin urmare, etnia, determinată de factori culturali și istorici, nu este înregistrată în acest document.
10.1.1.	Modificarea cadrului normativ pentru includerea mediatorului comunitar în procesul de identificare și de facilitare a înregistrării nașterilor cu suportul autorităților publice în domeniul sănătății, al protecției sociale, al educației și al ordinii publice	2024	18,7	Surse bugetare	Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Afacerilor Interne; Agenția Servicii Publice	Parteneri de dezvoltare; Asociația Națională a Mediatorilor Comunitari Romi; Oficiul Avocatului Poporului; organizații necomerciale; Autorități ale administrației publice locale (nivelul 1)	Cadrul normativ aprobat și mecanismul funcțional; numărul de nașteri înregistrate cu suportul mediatorilor comunitari	Nerealizată, răspunsul prezentat nu se referă la acțiunea dată MMPS <i>Măsura data nu ține de competența MMPS.</i> Conform pct.9 din Hotărârea Guvernului nr. 557/2014 , mediatorul comunitar elaborează anual, în comun cu reprezentanții din domeniile respective ai autorității publice locale de nivelul întâi, planul de activitate în corespundere cu atribuțiile stabilite de Guvern. MEC În proces de realizare La ședințele Grupului de lucru interinstituțional responsabil de coordonarea și monitorizarea implementării Programului pentru susținere a populației de etnie romă pentru anii 2022 - 2025, din 22.01.2024 și din 11.07.2024 s-a discutat salarizarea

								mediatorului comunitar. Pentru anul 2025 se prevede modificarea HG nr. 557/2014.2111 https://mecc.gov.md/ro/content/relatii-interetnice-si-functionarea-limbilor-0 Ministerul Sănătății În curs de realizare Setul de măsuri adoptat pentru creșterea accesului populației rome la servicii medicale, prevăzut în Planul de acțiuni pentru susținerea populației rome 2022-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 576/2022, contribuie la îmbunătățirea a accesului romilor la servicii de sănătate, locuri de muncă și servicii sociale. Printre măsurile concrete se numără: • Acordarea asistenței medicale populației de etnie romă, inclusiv medicamente compensate și parțial compensate, examene profilactice gratuite și screening în cadrul asistenței medicale primare (acțiunea 3.13). • Fortificarea cunoștințelor personalului medical pentru conștientizarea cutumelor etnoculturale și eliminarea discriminării în procesul de consiliere și mediere pe durata prestării serviciilor medicale (acțiunea 3.14). • Organizarea deplasărilor specialiștilor în localitățile dens populate de romi pentru efectuarea examenelor
--	--	--	--	--	--	--	--	---

								medicale, conform prevederilor legale (acțiunea 3.15). De asemenea, este inclusă propunerea de instituire a unui post specific de "mediator comunitar rom în materie de sănătate", cu atenție acordată echilibrului de gen, pentru a sprijini integrarea și accesul echitabil la aceste servicii. În cadrul Obiectivului specific nr. 2, care vizează asigurarea reprezentării și participării efective a populației de etnie romă la viața publică, acțiunea 2.7 prevede dezvoltarea colaborării mediatorilor comunitari cu reprezentanții poliției și specialiștii din diverse domenii, inclusiv sănătatea publică. Această măsură facilitează o interacțiune mai eficientă între comunitățile de romi și instituțiile publice.
Obiectiv specific 10.2. Serviciul de sprijin pentru persoanele cu dizabilități în procesul de luare a deciziilor creat și pilotat Indicator: Numărul persoanelor care au beneficiat de sprijin în luarea deciziilor (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Muncii și Protecției Sociale) Date de referință (2023): 0 persoane beneficiază de servicii de sprijin în luarea deciziilor Țintă (2027): Minimum 500 de persoane beneficiază de serviciile de sprijin în luarea deciziilor								MMPS Indicator: Numărul persoanelor care au beneficiat de sprijin în luarea deciziilor Indicatorul respectiv nu ține de competența MMPS, aceeași poziție fiind expusă la etapa de avizare/definitivare a Programului. Argumente adiționale a se vedea la comentariul prezentat la acțiunea 10.2.1
10.2.1.	Elaborarea cadrului normativ pentru crearea serviciilor de sprijin în luarea deciziilor, destinat persoanelor cu	2024	În limitele alocațiilor or	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale;	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului;	Cadrul normativ aprobat	Ministerul Muncii și Protecției Sociale nerealizată Potrivit prevederilor art. 8 din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a

	dizabilități intelectuale și psihosociale		bugetare		Ministerul Justiției	organizații necomerciale		persoanelor cu dizabilități, stipulează că persoanele cu dizabilități beneficiază de capacitate juridică în egală măsură cu celelalte persoane în toate aspectele vieții, iar după caz, și de măsuri de protecție și asistență juridică în exercitarea capacității juridice, prevăzute de legislația în vigoare. Autoritățile publice responsabile și instituțiile specializate în apărarea drepturilor omului (Avocatul Poporului) asigură dreptul persoanelor cu dizabilități de a beneficia de capacitate juridică în egală măsură cu celelalte persoane, în toate aspectele vieții, și le garantează acestora protecție juridică egală și eficientă contra discriminării pe orice temei. Astfel, conform prevederilor art. 65 din Codul Civil nr. 1107/2002, persoana fizică care a atins majoratul sau care a dobândit capacitate deplină de exercițiu și care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința, poate beneficia de o măsură de ocrotire, instituită în funcție de starea sau situația sa.
10.2.2.	Instruirea persoanelor pentru oferirea serviciilor de sprijin în luarea deciziilor	2025-2027	715,9 2025 – 242,6; 2026 – 236,6; 2027 – 236,6;	Surse externe	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului; organizații necomerciale	Numărul de persoane instruite	Oficiul Avocatului Poporului Reprezentanța Comrat a OAP a desfășurat o monitorizare și organizat masa rotundă la data de 20.10.24 cu privire la problemele în activitatea lucrătorilor sociali din UTA Găgăuzia.

[illegible]

Țintă (2027): Libertatea de întrunire – 5,9 Libertatea de asociere – 5,9 Libertatea de exprimare – 5,5								
Obiectiv specific 11.1. Cadrul normativ privind drepturile la exprimare, asociere și religie corespunde standardelor internaționale Indicator: Scorul CSO Meter pe dimensiunea legislativă Sursa: Asociația obștească „Promo-Lex” Date de referință (2022): Libertatea de exprimare – 5,3 Libertatea de asociere – 5,6 Țintă: creștere cu cel puțin 0,2 puncte								
11.1.1.	Analiza oportunității de a revizui legislația privind combaterea activităților teroriste care vizează organizațiile necomerciale	2024	54,6	Surse bugetare	Ministerul Justiției	Organizații necomerciale	Analiza efectuată și proiectul de modificare a cadrului normativ elaborat, după caz	Ministerul Justiției <u>În proces de realizare</u> Ministerul Justiției a elaborat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (implementarea suplimentară în cadrul normativ intern a Recomandărilor Grupului de Acțiune Financiară Internațională). Printre prevederile propuse ale Legii nr. 268/2024 se numără interzicerea înregistrării persoanelor juridice, inclusiv a organizațiilor necomerciale, în absența datelor complete și veridice despre beneficiarii efectivi. Această măsură vizează prevenirea utilizării entităților necomerciale în scopuri ilegale. Ulterior, va fi analizată suplimentar oportunitatea revizuirii legislației în acest sens
11.1.2.	Analiza oportunității revizuirii Legii nr. 125/2007 privind	2026	54,6	Surse bugetare	Ministerul Justiției	Parteneri de dezvoltare;	Analiza efectuată și proiectul de	

	libertatea de conștiință, de gândire și de religie în conformitate cu standardele internaționale și consultarea cu cultele religioase					Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul pentru egalitate; culte religioase; organizații necomerciale	modificare a cadrului normativ elaborat, după caz	
Obiectiv specific 11.2. Capacitățile organelor de forță în domeniul respectării și al protejării drepturilor la întruniri pașnice fortificate Indicator: Libertatea de întrunire pașnică, dimensiunea practică Sursa: Asociația obștească „Promo-Lex” Date de referință (2022): 5,1 (CSO Meter) Țintă: creștere 0,2 puncte								
11.2.1	Analiza oportunității modificării Legii nr. 26/2008 privind întrunirile în partea referitoare la reglementarea întrunirilor în mediul online	2026	54,6	Surse bugetare	Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului; Asociația obștească „Promo-Lex”; organizații necomerciale	Analiza efectuată și proiectul de modificare a cadrului normativ elaborat, după caz	Ministerul Afacerilor Interne <u>În proces de realizare</u> A fost elaborată versiunea inițială a proiectului de lege privind evenimentele publice, care urmează a fi definitivat și supus consultărilor cu subdiviziunile interesate ale Ministerului Afacerilor Interne. La 05.12.2024, a fost organizată ședința de lucru de către DPDOSPCC a MAI, la care au participat 2 angajați ai Poliției de comun cu reprezentanții IGC și expertul român Radu Gavriș, în cadrul căreia a fost pus în discuție proiectul de lege prenotat, la care părțile participante și-au prezentat obiectiile și propunerile. Ulterior, urmează să fie efectuate modificările de rigoare, cu

								planificarea unei alte ședințe pe acest subiect.
11.2.2.	Desfășurarea instruirilor privind standardele în domeniul drepturilor omului pentru carabinieri și pentru angajații Ministerului Afacerilor Interne care asigură ordinea publică	2024-2027	2312,1 2024 – 560,3; 2025 – 568,7; 2026 – 591,6; 2027 – 591,6	Surse externe	Ministerul Afacerilor Interne (Academia „Ștefan cel Mare”)	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului; Asociația obștească „Promo-Lex”; organizații necomerciale	Numărul de instruiți desfășurate; numărul și rata de angajați instruiți	Ministerul Afacerilor Interne <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului 2024, în cadrul Academiei ”Ștefan cel Mare” au fost desfășurate 7 instruiți pe palierul formării profesionale inițiale, fiind instruiți 249 de funcționari publici cu statut special. În cadrul cursurilor de formare profesională inițială menționate, a fost studiată unitatea de curs/modulul ”<i>Standardele în domeniul drepturilor omului</i>”. Oficiul Avocatului Poporului La solicitarea Centrului de Instrucție al IGC, angajați ai Oficiului Avocatului Poporului au realizat 2 ateliere de instruire în domeniul drepturilor omului, prevenirea torturii pentru 29 angajați și instructori ai IGC.
Obiectiv general 12. Drepturi culturale asigurate Indicator: Rata de implementare a recomandărilor în anul 2023 ale Comitetului Consultativ pentru Convenția-cadru privind protecția minorităților naționale referitoare la art. 6 din Convenție (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Educației și Cercetării) Sursa: Comitetul Consultativ pentru Convenția-cadru privind protecția minorităților naționale Valoarea de referință (2023): 0% Țintă (2027): 100%								MEC În anul 2024, conform recomandărilor Comitetului Consultativ pentru Convenția-cadru privind protecția minorităților naționale, s-au realizat mai multe acțiuni semnificative: 1. A fost aprobat Conceptul de educație multilingvă aprobat prin ordinul MEC nr. 788 din 31 mai 2024. 2. Prin ordinul MEC nr. 133/2025 a fost constituit Grupul de lucru pentru

								elaborarea Planului de acțiuni privind implementarea educației multilingve, care include reprezentanți ai Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova, reprezentanți ai organelor locale de specialitate din domeniul învățământului, în special din zonele dens populate de minoritățile etnice, membri ai părților interesate, experți și agenții naționale relevante. 3. S-a desfășurat atelierul de lucru cu tema "Promovarea educației multilingve ca instrument de management al diversității și integrării sociale în Republica Moldova", în data de 7 februarie 2025. Aceste inițiative reprezintă angajamentul ferm al Republicii Moldova în promovarea și respectarea drepturilor culturale, conform standardelor internaționale și recomandărilor comunității internaționale.
Obiectiv specific 12.1. Promovarea dialogului intercultural și a respectului reciproc Indicator: Rata de participare a grupurilor culturale la acțiunile organizate (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Culturii) Date de referință: 90% (2023) Țintă: 100% (2027)								94% (2024)
12.1.1.	Crearea platformei de valorificare a diferențelor culturale prin interacțiune și comunicare	2025-2027	30,0	Surse bugetare	Ministerul Culturii; Agenția Relații Interetnice	Agenții ale ONU; Oficiul Înaltului Comisar al OSCE pentru	Platforma creată; numărul de decizii /recomandărilor agreate cu reprezentanții diferitor	

						minoritățile naționale; organizații necomerciale	grupuri culturale (etnice și religioase); numărul de activități organizate și desfășurate	
12.1.2.	Organizarea evenimentelor culturale la nivel național și regional care să faciliteze schimbul de experiență și de cunoaștere între comunitățile locale și cele ale minorităților naționale și ale migranților	2024-2027	200,0	Surse bugetare	Ministerul Culturii; Agenția Relații Interetnice; Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație); Cancelaria de Stat (Biroul pentru Relații cu Diaspora)	Agenția ONU pentru Refugiați, Organizația Internațională pentru Migrațiune; organizații necomerciale	Numărul de evenimente organizate; numărul de participanți	Ministerul Afacerilor Interne <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> IGM conlucrează cu diverse ONG, APL și parteneri de dezvoltare participând proactiv la organizarea evenimentelor culturale la nivel național și regional, în scopul facilitării schimbul de experiență și de cunoaștere între comunitățile locale și cele ale minorităților naționale și ale migranților. Pe parcursul anului 2024 au fost desfășurate: 18 evenimente, la care au participat circa 4500 persoane. Cancelaria de Stat <u>(Biroul relații cu diaspora)</u> În conformitate cu HG 735/2016 anual se desfășoară Zilele Diasporei în vederea promovării și consolidării continue a relațiilor cu diaspora Republicii Moldova. În cadrul Zilelor Diasporei au fost organizate următoarele evenimente: Festivalul „Ne vedem acasă”, la care au fost prezenți peste 500 de participanți, reprezentanți ai diasporei; Programul

							pentru copii din diasporă „Diasporă Origini Reveniri”, la care au participat 100 de copii - 80 din diasporă și 20 din Republica Moldova; Diaspora Business Forum, la care au participat 150 de antreprenori, dar și reprezentanți din diasporă. MC <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Au fost organizate 2 evenimente culturale la nivel național în vederea facilitării schimbului de experiență și de cunoaștere între comunitățile locale și cele ale minorităților naționale și ale migranților: – Proiectul transfrontalier „Ucraina-Moldova: O abordare multisectorială pentru copii și adolescenți afectați de război”, implementat cu susținerea organizației WEWORD Moldova – 36 activități și instruiți non-formale/200 de beneficiari; – Mitingul-requiem de comemorare a victimelor Holocaustului în vederea implementării HG nr. 980/2020 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2021-2024 privind promovarea memoriei Holocaustului și a culturii toleranței în vederea combaterii rasismului, antisemitismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță. - În perioada 08.09.2024-10.09.2024, în contextul Festivalului European al Culturii
--	--	--	--	--	--	--	--

								Evreiești, Ministerul Culturii în colaborare cu Comunitatea Evreiască din Republica Moldova și partenerii de dezvoltare, au organizat Festivalul Național „Zilele Europene ale Culturii Evreiești” în Moldova. - În data de 14.09.2024, Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, a organizat în scuarul teatrului evenimentul dedicat comemorării genocidului romilor din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, cu participarea Ansamblului de dansuri spaniole „Gloria Flamenco”. - Organizarea și pregătirea logistică de promovare și de prezență a Teatrului Național Dramatic Academic „Ivan Franko” din Kiev, Ucraina în cadrul Festivalului Internațional de Teatru Reuniunea Teatrelor Naționale Românești la Chișinău, desfășurat în perioada 10.09.2024 – 22.09.2024, ediția a IX-a, 2024 cu participarea a 380 spectatori (reprezentanții diasporei din Ucraina). - La 21.04.2024, ora 18:00, la Palatul Republicii s-a organizat și desfășurat Concertul Coral intitulat „Când inimile etniilor bat în unison, suntem un POPOR” susținut de Capela Corală Academică „Doina”, dirijor – Ilona Stepan, cu participarea a 63 artiști și 350 spectatori - La 27.05.2024, ora 19:30, la Palatul Republicii Concert de binefacere – „Rugă pentru Ucraina ” Capela Corală Academică "Doina", dirijor Ilona Stepan,
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								Duetul de pianisti Anatolie Lăpiciu și Iurie Mahovici, Corul de copii "Alexei Stârcea", dirijor Viola Julea și soliștii Olesea Shevchenko/Ucraina, Tatiana Costiuc (soprano), Elena Demirdjean (soprano), Victoria Nichitcenko (soprano), Igor Znatokov (saxofon), Ucraina, Marian Stârcea, Narmin Melnik (soprano), Ucraina și Katalina Rusu (74 artiști 400 spectatori). – Organizarea și desfășurarea sărbătorii „Ziua babei” (21.01.2024) la MNEIN în parteneriat cu Ansamblul etnofolcloric bulgar ”Văglence”. Scopul evenimentului: promovarea tradițiilor etnografice a etniilor din RM; – Vernisarea expoziției „Doi ani de refugiu a copiilor din Ucraina în inima Moldovei (14.02.2024-14.03.2024) organizată la MNIM în parteneriat cu Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) pentru a comemora doi ani de la începerea războiului în Ucraina și a crizei refugiaților în Republica Moldova; – Organizarea expoziției „Cărți poștale din Ucraina” (25.02.2024-15.03.2024) MNIM în parteneriat cu Asociația Obștească „Progressive community”, BNRM pentru a comemora doi ani de la declanșarea războiului agresiv al Rusiei împotriva Ucrainei.; – Expoziția „Găgăuzia – 30 ani de autonomie” (24.04.-07.05.2024),
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								MNIM dedicată „Zilei scrisului și a limbii găgăuze”. Expoziția a prezentat personalități notorii care au contribuit la dezvoltarea istoriei, limbii și culturii găgăuze; Expoziția „Artiști moldoveni de origine evreiască”, MNIM, 07.09.2024-14.09.2024, în colaborare cu Comunitatea Evreiască din Republica Moldova. Expoziția a prezentat o selecție de lucrări remarcabile ce reflectă esența bogată și complexă a culturii evreiești prin prisma artei plastice. ARI <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În anul 2024 la solicitările liderilor organizațiilor etnoculturale ARI a susținut și conlucrat în calitate de partener cu 19 organizații, oferindu-le susținere financiară în sumă de 104 647 mii lei. O serie de evenimente/activități socio-culturale (61 de activități) desfășurate de către și pentru organizațiile etnoculturale în incinta Casei Naționalităților (centrul cultural și de documentare a organizațiilor etno-culturale din cadrul ARI), au reunit un număr estimat de 15000 de participanți.. În cadrul Programului Național CRIn au fost desfășurate 32 de evenimente cultural-artistice în localitățile țării populate de minorități naționale (11 raioane);
--	--	--	--	--	--	--	--	---

								Cu sprijinul ARI au fost organizate 19 acțiuni cultural-artistice, preponderent la Chișinău, dar și în raioane; În incinta Casei Naționalităților au avut loc 105 de evenimente organizate de către asociațiile etnoculturale în parteneriat cu Agenția Relații Interetnice, care au reunit un număr estimat la 3000 de participanți. Total: Nr. de evenimente organizate – 156 Nr. de participanți – cca 73 000 persoane
12.1.3.	Implementarea unor programe educaționale în școli și în comunități pentru a sensibiliza diversitatea etnică, lingvistică, religioasă și culturală privind promovarea respectului reciproc și a bunei vecinătăți	2025-2027	20,0	Surse bugetare	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Culturii; Agenția Relații Interetnice; Ministerul Afacerilor Interne	Agenția ONU pentru Refugiați; Organizația Internațională pentru Migrație; Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul pentru egalitate; organizații necomerciale	Numărul de programe educaționale implementate; numărul de materiale de suport/informative elaborate și diseminate în școli; numărul de școli vizitate; numărul de cadre didactice instruite; numărul de copii instruiți	Ministerul Afacerilor Interne <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Programe educaționale implementate - 1; Materiale de suport/informative elaborate și diseminate în școli - 8; Școli vizitate – 98; Cadre didactice instruite - 159; Copii instruiți – 4082. Agencia Relații Interetnice În scopul asigurării obiectivului statului de promovare a limbii române de către grupurile etnice din Republica Moldova, în septembrie 2024 cu susținerea ARI în UTA Găgăuzia (s. Congaz, s. Chirsova) pentru circa 1000 de copii au fost prezentate spectacole dramatice în limbă română, de către I.P. Teatrul Tinerelor Talente “Oratorul”. Proiectul a fost apreciat înalt de către comunitatea locală, menționând importanța evenimentului în procesul de studiere și promovare a limbii române pentru etnicii găgăuzi.

Obiectiv specific 12.2. Patrimoniul arhitectural-istoric protejat, conservat și restaurat Indicator: Ponderea cheltuielilor pentru conservarea și protejarea patrimoniului cultural în totalul cheltuielilor bugetului public național (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Culturii) Date de referință: 0,2% (2023) Țintă: 0,6% (2027)								0,2% (2024)
12.2.1.	Restaurarea, conservarea și promovarea monumentelor istorice, inclusiv ale minorităților naționale, în vederea creării și dezvoltării destinațiilor turistice	2024-2027	39800,0 5 800,0 (2024); 14000,0 (2025); 20000,0 (2026)	Surse bugetare	Ministerul Culturii	Parteneri de dezvoltare; organizații necomerciale	Numărul de monumente conservate/restaurate, inclusiv ale minorităților naționale	Ministerul Culturii <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> A fost demarat procesul de consolidare, restaurare și conservare a ruinelor Capelei funerare „19th century Beit Kadishim” situate pe teritoriul monumentului de istorie/artă „Cimitir cu complex de monumente” din str. Milano, nr. 1, mun. Chișinău, monument de categorie națională înscris cu nr. 189 în Registrul Monumentelor din RM. La ședința ordinară din 14.06.2024 al Consiliului Național al Monumentelor Istorice de pe lângă MC a fost avizat Caietul de sarcini al proiectului, Aviz cod CS09/13-14.06.2024 (avizat). În decembrie 2024 fost desfășurată licitația de achiziționare a serviciilor de elaborare a studiului de referință (Memoriul) Istorico-arhitectural Științific, Expertizei Tehnice și a Documentației de Proiect și Deviz privind “Consolidarea, Restaurarea și Conservarea ruinelor Capellei Funerare “19th century Beit Kadishim” situată pe teritoriul monumentului de istorie/artă - Cimitir cu complexul de monumente din str. Milano 1, mun. Chișinău, monument

								de categorie națională înscris cu nr.189 în Registrul monumentelor din Republica Moldova.
12.2.2.	Susținerea inițiativelor parvenite din partea comunităților locale privind reabilitarea patrimoniului cultural	2024 - 2027	20510,0 2024 – 5000,0; 2025 – 60000,0; 2026 – 60000,0; 2027 – 80000,0	Surse bugetare Surse bugetare/ Surse externe	Ministerul Culturii; Ministerul Infrastructurii Dezvoltării Regionale	Guvernul României; USAID; Partenerii de dezvoltare; organizații necomerciale; Autorități ale administrației publice locale (nivelul 1 și nivelul 2)	Mecanismul de cooperare și de asistență financiară între APL și APC creat și aprobat; asistența financiară acordată pentru restaurarea/reabilitarea a cel puțin 6 obiecte de patrimoniu cultural	Ministerul Culturii <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Inițiativa comunității evreiești de a reabilita Capela funerară „19th century Beit Kadishim” a fost susținută de MC Prin ordinul ministrului culturii nr. 198/2024 a fost instituit grupul de lucru privind implementarea proiectului de salvagardare a Sălii Funerare din Cimitirul Evreiesc, în scopul gestionării realizării eficiente a proiectului de salvagardare a Sălii Funerare din cadrul Cimitirului Evreiesc în conformitate cu standardele relevante de conservare a patrimoniului cultural construit Ministerul Infrastructurii Dezvoltării Regionale Pe parcursul anului 2024 au fost implementate: - 28 de proiecte de dezvoltare locală privind reabilitarea patrimoniului cultural, în 30 localități, beneficiari direcți fiind 119187 de locuitori dintre care 3402 membrii ai colectivelor artistice. - 1 proiect de dezvoltare regională: „Consolidarea, conservarea și dezvoltarea infrastructurii turistice din cadrul

								<i>Rezervației Cultural – Naturale Orheiul Vechi”.</i>
12.2.3.	Crearea și consolidarea unui sistem de educație privind patrimoniul cultural, inclusiv al minorităților naționale, formarea, cercetarea și inovarea acestuia	2024	3000,0 (Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023)	Surse bugetare	Ministerul Culturii; Ministerul Educației și Cercetării	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul pentru egalitate; organizațiile necomerciale	Numărul de programe de formare, de cercetare și de inovare pentru învățământul general, profesional tehnic și superior elaborate și aprobate	Ministerul Culturii <u>În proces de realizare</u> Au fost expediate solicitări de desemnare a persoanei/persoanelor în Grupul de Lucru responsabil de dezvoltarea cadrului curricular în domeniul patrimoniului cultural imobil către: Facultatea Urbanism și Arhitectură, Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru, UTM, Instituția Publică Centrul de Excelență în Construcții, Școala Profesională nr.4, Școala Profesională nr.7, Școala Profesională din Ceadâr-Lunga, UTA Găgăuzia (scrisoarea nr. 04/2-09/1969 din 20.06.2024) și către Ministerul Educației și Cercetării (scrisoarea nr. 04/2-09/1970 din 20.06.2024). Conform PNA aprobat urmează să fie elaborate programe educaționale în domeniul patrimoniului cultural.
Obiectiv specific 12.3. Creșterea sprijinului financiar pentru activitățile realizate de comun cu reprezentanții organizațiilor necomerciale, minorităților naționale Indicator: Rata de implementare a activităților culturale destinate minorităților naționale (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Culturii) Date de referință: 50% (2023) Tintă: 80% (2027)								60% (2024)

12.3.1.	Elaborarea unui Program de susținere și de promovare a formelor de expresie culturală a minorităților naționale, inclusiv măsuri de creștere a accesului la produse și servicii culturale	2024	350,0	Surse bugetare	Ministerul Culturii; Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Relații Interetnice	Parteneri de dezvoltare; organizații necomerciale	Programul elaborat și aprobat	Ministerul Culturii; <u>Realizată</u> În luna ianuarie 2024 a fost elaborat și aprobat Regulamentul cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor culturale implementate de organizațiile necomerciale, (Ordinul ministrului culturii nr. 13/2024). Programul proiectelor culturale are ca scop susținerea și promovarea formelor de expresie culturală ale minorităților naționale, inclusiv măsuri de creștere a accesului la produse și servicii culturale. Din numărul de 84 proiecte culturale anuale și multianuale declarate câștigătoare, 26 proiecte culturale, de la aria tematică educație prin cultură, diplomatie culturală și rezidențe de creație vor avea ca grup țintă (beneficiari) acțiuni și activități de susținere și de promovare a formelor de expresie culturală ale minorităților naționale, inclusiv măsuri de creștere a accesului la produse și servicii culturale. A fost semnat un Acord/Contract privind oferirea surselor financiare pentru restaurarea Bisericii din lemn „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din satul Vorniceni de către MC, Fundația pentru Dezvoltare și Susținerea Inițiativelor Sociale „ALT” și raionul Strășeni Urmare examinării rapoartelor narative și financiare ale celor 26 organizații
---------	---	------	-------	----------------	--	---	-------------------------------	--

								necomerciale, au fost estimați un număr de cca 3400 reprezentanți a minorităților naționale, în calitate de beneficiari a produselor și serviciilor culturale.
12.3.2.	Implementarea Programului de susținere și de promovare a formelor de expresie culturală a minorităților naționale	2025-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Culturii; Agenția Relații Interetnice	Parteneri de dezvoltare; organizații necomerciale	Ponderea activităților culturale implementate, destinate minorităților naționale	MC <u>În proces de realizare</u> La 10.01.2025, Ministerul Culturii a lansat apelul https://mc.gov.md/ro/content/proiecte-culturale-2025 privind Concursul pentru finanțarea din bugetul de stat a proiectelor culturale ale organizațiilor necomerciale pentru anul 2025, respectiv prin ariile tematice educație prin cultură, diplomatie culturală și rezidențe de creație, parte a concursului menționat supra, se va asigura implementarea Programului de susținere și de promovare a formelor de expresie culturală a minorităților naționale. ARI În scopul creării condițiilor adecvate pentru desfășurarea activităților culturale promovate de asociațiile obștești și integrarea acestora în procesul de promovare a dialogului intercultural în Republica Moldova, ARI oferă organizațiilor etnoculturale sprijin statutar prin finanțarea proiectelor menite să consolideze relațiile interetnice în Republica Moldova. Acordarea suportului financiar asociațiilor etnoculturale pentru

								desfășurarea evenimentelor național-culturale reprezintă o formă de consolidare a activității statutare a acestora. Anual se desfășoară circa 150 acțiuni etnoculturale, cum ar fi: expoziții, lansări de carte, festivaluri, manifestări de promovare a obiceiurilor și tradițiilor naționale, conferințe, mese rotunde, seminare, concerte, spectacole, concursuri, sărbători naționale - o mare parte din ele fiind organizate în incinta Casei Naționalităților, centru cultural și de documentare al organizațiilor etnoculturale din țară. În anul 2024 în incinta Casei Naționalităților s-au desfășurat circa 105 de acțiuni social-culturale organizate de către asociațiile etnoculturale în parteneriat cu ARI, care au reunit un număr estimat la 3000 de participanți.
Obiectiv specific 12.4. Serviciile culturale, inclusiv electronice accesibile pentru persoanele din zonele urbane și rurale, inclusiv pentru grupurile vulnerabile, cu implicarea artiștilor independenți Indicator 1: Rata de avizare a solicitărilor parvenite (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Culturii) Date de referință: 75% (2023) Țintă: 80% (2027) Indicator 2: Ponderea cheltuielilor pentru susținerea activităților scenei independente în totalul cheltuielilor din bugetul public național (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Culturii) Date de referință: 0,03% (2023) Țintă: 0,05% (2027)								Indicator 1 - 76,5% Indicator 2 - 0,036%
12.4.1.	Elaborarea și aprobarea Programului național	2026-2027	1500,0	Surse bugetare	Ministerul Culturii	Oficiul Înaltului	Programul aprobat;	MC <u>În proces de realizare</u>

	prin cofinanțare din bugetul de stat și din bugetele locale, pentru desfășurarea activităților culturale în comunitățile defavorizate din zonele rurale		2026 – 650,0; 2027 – 650,0			Comisar al OSCE pentru minoritățile naționale; Autorități ale administrației publice locale (nivelul 1 și nivelul 2)	numărul de activități culturale realizate în comunitățile defavorizate (zone rurale)	La 04.12.2024 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 808//2024 cu privire la aprobarea <i>Regulamentului privind desfășurarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și selectarea proiectelor și programelor locale de dezvoltare culturală.</i> Potrivit prevederilor HG 808//2024, urmează ca I. P. Oficiul Național de Dezvoltare a Culturii să fie responsabilă de coordonarea <i>Concursului pentru identificarea, evaluarea și selectarea proiectelor și programelor locale de dezvoltare culturală</i>, ce va include și desfășurarea activităților culturale în comunitățile defavorizate din zonele rurale.
12.4.2.	Dezvoltarea și implementarea soluțiilor digitale în procesul de informare a persoanelor privind activitățile culturale, inclusiv accesibile grupurilor vulnerabile	2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Culturii; Agenția de Guvernare, Electronică	Parteneri de dezvoltare; organizații necomerciale	Soluțiile digitale dezvoltate și implementate; Numărul de servicii culturale digitalizate	
12.4.3.	Dezvoltarea și promovarea programelor de rezidență și de mobilitate artistică și culturală în vederea susținerii statutului artistului independent, inclusiv a artiștilor din	2024-2027	1000,0 2024 – 250,0; 2025 – 250,0; 2026 – 250,0;	Surse externe	Ministerul Culturii	Parteneri de dezvoltare	Programul aprobat; numărul de artiști invitați; numărul de activități culturale-artistice	Ministerul Culturii <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În luna ianuarie 2024 a fost elaborat și aprobat Mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor culturale implementate de organizațiile

	diasporă pentru asigurarea oportunităților de colaborare cu artiștii locali		2027 – 250,0				organizate și desfășurate; numărul de artiști din diasporă invitați	necomerciale, (Ordinul ministrului culturii nr. 13/2024). Prin intermediul Concursului proiectelor culturale ale MC lansat în anul 2024, urmează a fi susținute financiar 7 proiecte culturale (6 anuale și 1 multianual) declarate câștigătoare și depuse la aria tematică rezidențe de creație. Nr. total de beneficiari, urmează a fi apreciat la sfârșitul anului 2024, în baza rapoartelor narative și financiare. Urmare examinării rapoartelor narative și financiare ale celor 7 proiecte culturale depuse de un număr de 7 organizații necomerciale (6 anuale și 1 multianual), au fost susținuți un număr de cca 65 artiști din R. Moldova, diaspora în vederea asigurării oportunităților de colaborare cu artiștii locali.
12.4.4.	Promovarea teatrului social pentru sensibilizarea populației și pentru prevenirea fenomenelor sociale negative	2024-2025	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Culturii; Autoritățile administrației publice centrale	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului; Autorități ale administrației publice locale (nivelul 1 și 2)	Numărul de spectacole de teatru desfășurate	Ministerul Culturii <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> A fost asigurată organizarea și desfășurarea Turneului teatral „Demnitatea feminină: Transfigurarea prin Artă, cu prezentarea spectacolului „Iubește-te” preconizată pentru perioada 06 septembrie-08 noiembrie 2024 în toată țara. Proiectul cultural „Demnitatea feminină: Transfigurarea prin Artă” este implementat de Teatrul „Ion Creangă” și Centrul de Teatru din Moldova, cu susținerea partenerilor de proiect: TV Moldova 1, Compania Teleradio Moldova,

							Ziarul de Gardă, JurnalTV.md, Moldova.org, diez, Primăria Rezina, Primăria Florești. Primăria Glodeni, Primăria Dorotcaia, Primăria Colicăuți, Primăria Ungheni. Turneul teatral „Iubește-te”, menit să abilitizeze organizațiile conduse de femei în lupta împotriva violenței de gen, va fi organizat în 9 localități ale țării pentru a comunica despre drepturile, demnitatea și puterea interioară a femeilor. Teatrul „Ion Creangă” a prezentat în perioada 06.09.2024-27.09.2024 în 4 orașe din întreaga țară: Râșcani, Rezina, Florești și Leova în cadrul proiectului „Turneul teatral „Demnitatea feminină: Transfigurarea prin artă”, spectacolul „Iubește-te” (după „Voce umană” de J. Cocteau și poeme de Radmila Popovici. Turneul teatral „Iubește-te”, menit să abilitizeze organizațiile conduse de femei în lupta împotriva violenței de gen, a fost organizat în 9 localități ale țării pentru a comunica despre drepturile, demnitatea și puterea interioară a femeilor. Este un spectacol care a vizat tinerii, vârstnicii și membrii comunităților de refugiați să se alăture acestui demers de schimbare socială prin artă. Fiecare reprezentare a constituit un prilej de reflecție și dialog, publicul fiind invitat să abordeze împreună cu experții invitați, rolul femeii în societatea noastră.
--	--	--	--	--	--	--	--

								De asemenea, Trupa Teatrului „Ion Creangă” a înregistrat în luna octombrie spotul social „Ieșiți cu toții la votare”, care se difuzează de la începutul lunii octombrie curent.
Obiectiv specific 12.5. Sectorul cultural și domeniul creativ susținut și promovat, inclusiv prin valorificarea capacităților și a prezenței diasporei Indicator: Rata de implicare a diasporei în activitățile culturale (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Culturii) Date de referință: 30% (2023) Țintă: 80% (2027)								43%
12.5.1	Organizarea și desfășurarea activităților cultural-artistice (spectacole de teatru și concerte) pentru reprezentanții diasporei, cu participarea instituțiilor teatral-concertistice din subordinea Ministerului Culturii	2024-2027	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Culturii, Biroul Relații cu diaspora	Misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova; organizații necomerciale	Numărul de activități cultural-artistice organizate și desfășurate; numărul de spectatorilor	Ministerul Culturii Cancelaria de Stat (Biroul relații cu diaspora) <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În perioada 6 martie-12 aprilie 2024 Biroul relații cu diaspora în colaborare cu Ministerul Culturii a organizat Festivalul ”Mărțișor în toată lumea”. În cadrul acestui festival Teatrul ”M. Eminescu” a desfășurat un turneu cu spectacolul ”Steaua fără nume” în orașele Cașcaış (Portugalia), Frankfurt (Germania), Madrid și Santander (Spania), Padova și Milano (Italia), Paris (Franța), Londra (regatul Unit al Marii Britanii), Dublin (Irlanda) și la Bruxelles (Belgia), la care au participat circa 4000 spectatori din diaspora. În perioada aprilie-iunie 2024, echipa Teatrului „Luceafărul” a desfășurat Turneul național cu spectacolul documentar „1946” în regia lui Slava

							Sambriș, în 10 raioane ale țării, relatând despre ororile foametei. Turneul a fost realizat sub patronajul MC cu sprijinul U.S. Embassy Moldova, fiind dedicat comemorării victimelor foametei organizate. În perioada 17-20 iunie 2024, trupa de actori ai I.P. CCA „Ginta Latină” a participat la prima ediție a Festivalului Ucrainean „Shakespeare”, care s-a desfășurat pe scena Teatrului Național Academic Dramatic „Ivano Franco” din Ivano-Frankivsk, Ucraina. În perioada 24-30 iunie 2024 a avut loc a XII-a ediție a FESTIVALULUI INTERNAȚIONAL AL TEATRELOR DE CAMERĂ ȘI SPECTACOLE DE FORME MICI „MOLDFEST. RAMPA”, organizat de către I.P. Teatrul Dramatic de Stat pentru Tineret „S Ulițî Roz Iurie Harmelin”. În cadrul Programului „Diaspora Engagement Hub”, Programul de susținere a activităților culturale și educaționale în diasporă, ediția 2024 au fost acordate 13 granturi, din partea Guvernului, pentru asociații și Centre Educaționale, din diasporă (SUA, Danemarca, Italia, Elveția, Spania, Austria, Germania, Canada, Marea Britanie). În cadrul evenimentelor organizate de către beneficiarii de granturi au participat peste 1000 de persoane. - 3 turnee naționale desfășurate
--	--	--	--	--	--	--	--

								- Turneul Național al Teatrului Republican „Luceafărul” cu spectacolul „1946” realizat cu sprijinul Ambasadei Statelor Unite ale Americii și Ministerul Culturii, în 10 raioane ale țării; - Participarea I.P. CCA „Ginta Latină”, la prima ediție a Festivalului Ucrainean „Shakespeare”, în perioada 17.06.2024-20.06.2024, pe scena Teatrului Național Academic Dramatic „Ivano Franco” din Ivano-Frankivsk, Ucraina; - participarea Teatrului „Alexie Mateevici” la cea de-a IV-a ediție a Festivalului ”New Wave, Reșița, România. -Ansamblul Național academic de dansuri populare „JOC” a participat în perioada 05.07.2024-07.07.2024 la FESTIVALUL INTERNAȚIONAL AL INIMILOR, care se desfășoară anual în Timișoara, România. -Teatrul Național de Stat „Vasile Alecsandri” din mun. Bălți a întreprins în perioada 26.09.2024-29.09.2024 un turneu în Italia (or. Padova, Torino și Regio Emilia) cu spectacolele „Pâinea lui Inge”, Kir Zuliardi”, „Puișorul de aur”, regie L.Cebotari,” și spectacolul Bonjour, Papa”, regie V. Drucec. -Teatrul „Ion Creanga” a prezentat în data de 29.09.2024 în România (or. Iași) spectacolul „Iubește-te” în cadrul Festivalului Serile Filmului Românesc.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								-Teatrul Republican Muzical-Dramatic „B. P. Hașdeu” din mun. Cahul va efectua turneul în Austria, Franța, Belgia și Germania în perioada 08.09.2024-19.10.2024. -În perioada 08.09.2024-10.09.2024, în contextul Festivalului European al Culturii Evreiești, Ministerul Culturii în colaborare cu Comunitatea Evreiască din Republica Moldova și partenerii de dezvoltare, organizează, în premieră Festivalul Național „Zilele Europene ale Culturii Evreiești” în Moldova. -În data de 14.09.2024, Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, a organizat în scuarul teatrului evenimentul dedicat comemorării genocidului romilor din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, cu participarea Ansamblului de dansuri spaniole „Gloria Flamenco”. 1. Teatrul Național „Mihai Eminescu”: - În perioada 23.10.2024 – 24.10.2024, participarea la București în cadrul Festivalului Național de Teatru, cu spectacolul „Domnișoara Iulia” de August Strindberg, în traducerea lui Valeriu Munteanu și regia Luminiței Țăcu; - 14.11.2024 – participarea la cea de-a 35-a ediție a Festivalului de Teatru de la Piatra-Neamț, România, cu spectacolul „Capcana”, adaptare după „Fuga” de Mihail Bulgakov și regia lui Petru Hadârcă.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								2. Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”: - 01.11.2024-30.11.2024 - Turneu în Spania cu spectacolul “Opera "Carmen" cu prezența a peste 11.000 de spectatori; - 03.12.2024 – 15.12.2024 - Turneu în Republica Federală Germană, cu spectacole prezentate: Baletle "Giselle" și "Spărgătorul de nuci", la care au fost prezenți aproximativ 7.000 de spectatori; - 16.12.2024 – 04.01.2025 - Turneu în Belgia și Olanda, cu spectacole prezentate: Baletle "Spărgătorul de nuci" și "Frumoasa din pădurea adormită". Audiența totală: peste 10.000 de spectatori. 3.Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici”: - 11.11.2024 – evoluarea ansamblului vocal al Capelei Corale Academice „Doina” la Palatul Patriarhiei București din România, în fața unui public de peste 150 de persoane prezente la eveniment. 4. Teatrul „Ion Creangă”: - În perioada 17.12.2024-22.12.2024, teatrul a avut un turneu în Berlin unde a prezentat pe 18 decembrie un spectacol de poezie din creația Radmilei Popovici; - Pe 19.12.2024 a urmat un spectacol pentru copii „Mama este soarele”, o reprezentație interactivă urmată de un program de jocuri pentru copii;
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								- Pe 20.12.2024 a fost jucată comedia muzicală „Soacra cu trei nurori”, urmată de prezentarea „Eposului Ștefan cel Mare. Întoarcerea” și un program de datini și obiceiuri de Anul Nou; - Pe 26.12.2024, teatrul a prezentat spectacolul Datini și obiceiuri de Anul Nou la tabăra „Dor”, pentru tinerii din Diasporă din 10 țări europene. 5. Teatrul Republican-Dramatic „B. P. Hașdeu”: - În perioada 05.10.2024–22.10.2024 – efectuarea turneului în 3 țări europene (Vienna/Austria, Paris/ Franța, Bruxelles / Belgia) cu prezentarea spectacolului “Mamă”. 6. Teatrul Dramatic de Stat pentru Tineret S ULITI ROZ IURIE HARMELIN: - În perioada 08.12.2024 – 18.12.2024 - efectuarea turneului în 9 state Statele Unite ale Americii, cu prezentarea spectacolului „Cenușereasa” de Evghenii Șvart, bazat pe povestea lui Charles Perrault, în regia lui Iurie Harmelin, Maestru în Artă. 7. Teatrul “Luceafărul”: - La data de 02.12.2024-04.12.2024, teatrul a participat la Festivalul Săptămâna Teatrului Tânăr” din Buzău, România. În cadrul acestui festival, a fost prezentat spectacolul “Liliom” de Ferenc Molnar, în regia lui Andrei Huțuleac.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								Cetățenii din diasporă care au reușit să vină acasă s-au putut bucura de sărbătorile de iarnă prin intermediul <i>Campaniei „Hai acasă de Crăciun”, ediția 2023 (cu peste 32 spectacole artistice a și 10.000 persoane) și cele de primăvară prin intermediul campaniei guvernamentale „Mărțișor în toată țara 2024”</i> . Campanie ce a inclus peste 60 de concerte și spectacole în 43 de localități din țară. <i>Impact total = 17500 persoane.</i>
12.5.2.	Asigurarea și implementarea sesiunilor de instruire continuă destinate reprezentanților din domeniul cultural și domeniul creativ, inclusiv masterclass-uri, conferințe și training-uri în format hibrid	2027	500,0	Surse externe	Ministerul Culturii	Organizații necomerciale; Autorități ale administrației publice locale (nivelul 2)	Numărul de cursuri de formare continuă; numărul de beneficiari	
12.5.3.	Elaborarea și aprobarea Programului de sprijin pentru organizațiile necomerciale întru promovarea și realizarea proiectelor culturale și creative, inclusiv pentru reprezentanții diasporei	2026	1500,0	Surse externe	Ministerul Culturii	USAID; Guvernul Suediei; organizații necomerciale; Autorități ale administrației publice locale (nivelul 1)	Hotărârea Guvernului aprobată; numărul de organizații beneficiare	
12.5.4.	Dezvoltarea infrastructurii	2027	10000,0	Surse externe	Ministerul Culturii	USAID;	Infrastructura domeniului	

	domeniului creativ prin intermediul finanțărilor publice. Atragerea investițiilor private și mobilizarea altor surse de dezvoltare pentru sprijinirea beneficiarilor/grupurilor vulnerabile					Guvernul Suediei; organizații necomerciale	creativ modernizată	
Prioritatea II. Cadrul de politici publice și mecanisme instituționale de asumare, implementare, coordonare și monitorizare a angajamentelor statutului în domeniul drepturilor omului								
Obiectiv general 13. Cadrul de politici publice în domeniul drepturilor omului consolidat către anul 2027 Indicator 1: Numărul de analize a oportunităților de ratificare efectuate Sursa: Ministerul Afacerilor Externe Valoarea de referință (2023): 0 analize Țintă (2027): 4 analize efectuate Indicator 2: Strategia națională în domeniul drepturilor omului elaborată și aprobată Sursa: Cancelaria de Stat Valoarea de referință (2023): Strategie lipsește (0) Țintă (2027): Strategia elaborată și aprobată (1)								<u>Ministerul Afacerilor Externe</u> MAE, în limitele competențelor funcționale, nu efectuează analize privind oportunitatea de ratificare a unui tratat. Decizia de a deveni parte la un tratat internațional, precum și analiza/ studiul privind oportunitatea ratificării țin strict de autoritatea națională competentă în domeniu. Prin urmare, MAE monitorizează și se expune doar cu privire la întreg setul de materiale privind oportunitatea ratificării/aderării la Convenția respectivă, în momentul recepționării unei astfel de solicitări de la instituția de profil.
Obiectiv specific 13.1. Activități de pregătire a ratificării instrumentelor internaționale realizate Indicator: Numărul de analize a oportunităților de ratificare efectuate, cu resurse necesare estimate (Responsabilitatea prezentării datelor: Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Culturii) Valoarea de referință (2023): 0 analize Țintă (2027): 4 analize efectuate								Ministerul Justiției Administrația Națională a Penitenciarelor În anul 2024 nu a fost efectuată nici o analiză în acest sens. MAI

								-analize planificate în anul 2024 - 0; -analize efectuate - 0. MMPS Nu au fost planificate analize în anul 2024, se va raporta conform termenelor stabilite.
13.1.1.	Analiza oportunității ratificării Protocolului Opțional la Pactul Internațional cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale	2026	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Agențiile ONU; Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul pentru egalitate; organizații necomerciale	Analiza efectuată și recomandările formulate	
13.1.2.	Realizarea măsurilor aferente ratificării amendamentelor de la Kampala la Statutul Curții Penale Internaționale	2026	118,3	Surse externe	Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală	Parteneri de dezvoltare	Analiza efectuată și recomandările formulate; proiectul de lege de ajustare a legislației naționale elaborat, după caz; proiectul de ratificare elaborat și aprobat	
13.1.3.	Analiza oportunității ratificării Convenției internaționale privind	2027	118,3	Surse externe	Ministerul Afacerilor Interne;	Agențiile ONU; Oficiul	Analiza efectuată și	Ministerul Afacerilor Interne În conformitate cu avizele recepționate de la autorități, se susține, de principiu,

	protecția tuturor persoanelor împotriva dispariției forțate, cu efectuarea declarației privind recunoașterea competenței Comitetului privind disparițiile forțate, în conformitate cu art. 31 și art. 32 al Convenției				Ministerul Justiției; Procuratura Generală	Avocatului Poporului; Consiliul pentru egalitate; organizații necomerciale	recomandările formulate	intenția de a ratifica acest instrument internațional, în perimetrul frontierelor recunoscute de comunitatea internațională, însă se relevă potențiale impedimente în asigurarea respectării dispozițiilor Convenției în teritoriul din stânga Nistrului controlat de structurile autoproclamate care funcționează în afara câmpului legal al Republicii Moldova. Totodată, subliniem necesitatea existenței unor mecanisme eficiente pentru aplicarea Convenției pe întreg teritoriul țării, în caz contrar persistă problema punerii în aplicare a legislației naționale în raioanele de est ale țării și accesul reprezentanților autorităților publice întru exercitarea atribuțiilor de serviciu, inclusiv în cazul unor eventuale investigații prevăzute de această Convenție. Un alt aspect necesar a fi luat în calcul se referă la implementarea Convenției prin prisma principiului integrității teritoriale, ținând cont de actuala imposibilitate a statului de a exercita un control efectiv în regiunea transnistreană. Reieșind din cele menționate, se consideră prematură ratificarea Convenției menționate, despre care fapt a fost comunicat MAE prin scrisoarea MAI cu nr. 18/3004 din 19 iulie 2024.
13.1.4.	Ratificarea celui de-al doilea Protocol al Convenției pentru protecția bunurilor	2025	75,8	Surse externe	Ministerul Culturii; Ministerul	Agențiile ONU; Oficiul	Legea adoptată	Ministerul Culturii <u>În proces de realizare</u> Proiectul de lege pentru aderarea Republicii Moldova la cel de-al doilea

[illegible]

Țintă (2027): Strategia elaborată și aprobată (1)								
13.2.1.	Creșterea capacităților reprezentanților instituțiilor implicate în elaborarea strategiei pentru drepturile omului	2025	242,6	Surse externe	Cancelaria de Stat	Parteneri de dezvoltare	Numărul de ateliere desfășurate; numărul de persoane instruite/asistate	
13.2.2.	Asigurarea procesului participativ cu reprezentanții societății civile și reprezentanții instituțiilor privind drepturile omului la toate etapele de elaborare a proiectului strategiei în domeniul drepturilor omului	2025-2026	210,0 2025 – 105,0; 2026 – 105,0	Surse bugetare	Cancelaria de Stat	Parteneri de dezvoltare; Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul pentru egalitate; organizații necomerciale	Numărul de ședințe organizate	
13.2.3.	Elaborarea Strategiei naționale în domeniul drepturilor omului	2026	1000,0 dintre care: Surse bugetare: 500,0 Surse externe: 500,0	Surse bugetare Surse externe	Cancelaria de Stat	Parteneri de dezvoltare	Strategia elaborată și aprobată	

Obiectiv general 14. Mecanismul instituțional consolidat și eficient în domeniul drepturilor omului Indicator 1: Structurile mecanismului instituțional național funcționale Sursa: Cancelaria de Stat Valoarea de referință (2023): O ședință CNDO, 5 ședințe ale Comisiilor specializate ale CNDO Țintă: anual 2 ședințe ale CNDO, 10 ședințe ale comisiilor specializate								Pe parcursul anului au fost organizate 17 ședințe ale comisiilor specializate ale CNDO
Obiectiv specific 14.1. Sistem de coordonare în domeniul drepturilor omului eficient la nivel central și local Indicator 1: Cadrul normativ modificat (Responsabilitatea prezentării datelor: Cancelaria de Stat) Date de referință: 0 Țintă: toate actele normative prevăzute, modificate Indicator 2: Instrumentul digital funcțional (Responsabilitatea prezentării datelor: Cancelaria de Stat) Date de referință (2023): Nu este Țintă (2027): Instrumentul digital funcțional și actualizat								Pe parcursul anului 2024 a fost inițiat procesul de modificare a HG nr. 65/2019
14.1.1.	Asigurarea funcționalității Consiliului național pentru drepturile omului (CNDO) și a comisiilor specializate ale CNDO	2024-2027	482,0 2024 – 120,5; 2025 – 120,5; 2026 – 120,5; 2027– 120,5	Surse bugetare	Cancelaria de Stat; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Justiției; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Sănătății; Ministerul Mediului	Organizații necomerciale	Numărul de ședințe organizate; numărul de rapoarte examinate și aprobate	Cancelaria de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Pe parcursul anului au fost organizate 17 ședințe ale comisiilor specializate ale CNDO Informația privind ședințele comisiilor specializate sunt plasate la următorul link: https://cancelaria.gov.md/node/8306 Au fost examinate și aprobate 6 rapoarte

14.1.2.	Modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 65/2019 cu privire la Consiliul național pentru drepturile omului	2024	45,8	Surse bugetare	Cancelaria de Stat; Autoritățile publice centrale relevante		Hotărârea Guvernului aprobată	Cancelaria de Stat <u>În proces de realizare</u> Cancelaria de Stat a inițiat procesul de modificare Hotărârii Guvernului nr. 65/2019 cu privire la Consiliul național pentru drepturile omului (CNDO) https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12855 Cancelaria de Stat cu suportul Oficiului ONU pentru drepturile omului a elaborat: Studiul „Mecanismul național de monitorizare și raportare a implementării tratatelor internaționale și regionale privind drepturile omului,, Chestionar adresat Ministerelor, autorităților administrative centrale, organizațiilor societății civile și Comisiilor raionale și municipale pentru protecția drepturilor omului în vederea obținerii datelor relevante cu privire la experiențele și perspectivele referitoare la funcționarea și coordonarea MNIMR. Termenul pentru implementarea acțiunii a fost transferat pentru anul 2025.
14.1.3.	Asigurarea unui instrument digital pentru monitorizare și raportare conform recomandărilor internaționale în domeniul drepturilor omului	2024-2027	567,0 2024 – 141,8 2025 – 141,8 2026 – 141,8	Surse externe	Cancelaria de Stat; Autoritățile publice centrale relevante	Parteneri de dezvoltare	Instrumentul digital funcțional; numărul de persoane instruite; procedura Operațională	Cancelaria de Stat <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> Reprezentanții Cancelariei de Stat au participat la 1 sesiune de informare/instruire în vederea inițierii utilizării instrumentului digital pentru monitorizare și raportare, prezentat de Oficiul ONU pentru drepturile omului.

			2027 – 141,8				Standard de utilizare aprobată	
14.1.4.	Evaluarea oportunității instituirii mecanismului de implementare a observațiilor și a recomandărilor comitetelor ONU pe plângeri individuale	2024	În limitele alocațiilor or bugetare	Surse bugetare	Ministerul Justiției	Oficiul ONU pentru Drepturile Omului; Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul pentru egalitate; organizații necomerciale	Studiul elaborat; recomandările implementate, după caz	Ministerul Justiției <u>nerealizată</u> Ministerul Justiției își propune să realizeze un studiu privind evaluarea oportunității instituirii mecanismului de implementare a observațiilor și a recomandărilor comitetelor ONU pe plângeri individuale. În vederea realizării, Ministerul Justiției este în căutare de parteneri strategici care să ofere sprijin în acest demers.
Obiectiv specific 14.2. Instituții naționale de protecție a drepturilor omului fortificate Indicator 1: Rata finanțării de la buget a activităților de mandat (Responsabilitatea prezentării datelor: Oficiul Avocatului Poporului, Consiliul de egalitate) Date de referință: 25% (2023); 15% (2024) Țintă: 75% (2025-2027) Indicator 2: Sediul Oficiului Avocatului Poporului din str. Sfatul Țării nr. 16 restaurat Date de referință: Serviciile de elaborare a documentației de proiect contractate (2023) Țintă: 100% surse financiare necesare pentru restaurarea sediului alocate (2024-2027)								OAP Rata finanțării de la buget a activităților de mandat 15% (2024) În total, în anul 2024 au fost cheltuiți 931,4 mii lei, ceea ce reprezintă un grad de absorbție de 93,1%.
14.2.1	Consolidarea resurselor acordate Oficiului Avocatului Poporului pentru activitățile de mandat ale Avocaților Poporului	2024-2027	6000,0 2024 – 1500,0; 2025 – 1500,0; 2026 – 1500,0;	Surse bugetare	Oficiul Avocatului Poporului; Ministerul Finanțelor		Gradul de absorbție a resurselor alocate	Oficiul Avocatului Poporului Limitele de finanțare ale Oficiului Avocatului Poporului conform Cadrului bugetar pe termen mediu 2024 – 2026, nu a conținut / preconizat alocații necesare pentru realizare măsurilor de mandat ale Avocaților Poporului (Asigurarea

			2027 – 1500,0					funcționalității Consiliului Copiilor, Organizarea Forumului Național al drepturilor omului și Organizarea Forumului Național al copiilor, Caravana Drepturilor Omului, Organizarea Zilei internaționale a Familiei și a Zilei internaționale a copiilor, Elaborarea raportului tematic Analiza fenomenului suicidal în rândul copiilor (angajare expert, redactare, traducere, prezentare publică), Organizarea meselor rotunde, reuniuni, ateliere de lucru, conferințe de presă inclusiv de către Reprezentanțele teritoriale, Angajarea experților în examinarea cazurilor complexe și a sesizărilor din oficiu, Organizarea activităților de instruire pentru funcționarii publici în domeniul avertizorilor de integritate, Elaborarea metodologiei de monitorizare și a raportului tematic privind violența între reținuți, Remunerarea experților și specialiștilor atrași în cadrul activităților de monitorizare și prevenire a torturii împreună cu Consiliul prevenirea torturii, Elaborarea unui raport tematic în domeniului sănătății conform problemelor majore identificate în cereri). Activitățile enunțate sunt prioritare pentru realizarea mandatului Avocaților Poporului, astfel că în anul 2024 unele dintre acestea au fost realizate cu suportul partenerilor de dezvoltare. Ministerul Finanțelor
--	--	--	------------------	--	--	--	--	---

								În conformitate cu Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) pentru anii 2024-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 408/2023, la subprogramul 0402 „Respectarea drepturilor și libertăților omului” au fost aprobate sumele 25 528,5 mii lei (an.2024), 25 528,5 mii lei (an. 2025) și 19 528,5 mii lei (an.2026), fiind majorat pentru anii 2024-2026 cu circa 3 000,0 mii lei cheltuielile destinate pentru restaurarea imobilului Oficiului Avocatului Poporului comparativ cu bugetul aprobat în anul 2023. Ulterior, în baza propunerilor de buget pentru anul 2024 prezentate de Oficiul Avocatului Poporului, bugetul instituției a fost aprobat inițial în sumă de 24,5 mil. lei sau cu o majorare de cca 1,4 mil lei (pentru cheltuieli de personal, investiții capitale și alte servicii) sau 6% față de cheltuielile executate în anul 2023. În cadrul modificării bugetului de stat pentru anul curent, cheltuielile au fost precizate în baza propunerilor Oficiului Avocatului Poporului la suma de 28,2 mil lei sau cu o majorare de cca 3,7 mil lei (cheltuieli de personal, servicii termoelectrice și alte servicii) sau 15,1% față de suma aprobată inițial. Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 26,1 mil. lei sau la nivel de doar 92,6% din prevederi, astfel, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 2,1 mil lei, din care cheltuieli curente - 1,9 mil. lei și cheltuieli capitale - 0,2 mil. lei.
--	--	--	--	--	--	--	--	---

								În concluzie, analiza executării bugetului Oficiului Avocatului Poporului în perioada anilor 2022 -2024 atestă un nivel de valorificare de 67,9%, 93,2% și 92,6% ceea ce denotă o asigurare financiară conformă a necesităților instituției.
14.2.2.	Consolidarea resurselor acordate Consiliului pentru egalitate pentru realizarea activităților legate de mandatul acestuia	2024-2027	2 000,0 2024 – 500,0; 2025 – 500,0; 2026 – 500,0; 2027 – 500,0	Surse bugetare	Consiliul pentru egalitate; Ministerul Finanțelor		Gradul de absorbție a resurselor alocate	Consiliul pentru egalitate În 2024, Consiliului nu i-au fost alocate resursele preconizate, deși acestea au fost solicitate. Ministerul Finanțelor Bugetul Consiliului pentru Egalitate pentru anul 2024 a fost aprobat în sumă de 6,7 mil lei, ulterior precizat la suma de 8,3 mil lei, executarea fiind la nivel de 99,5%. Solicitățile suplimentare ale instituției în sumă de 2,8 mil lei au fost argumentate primordial de cheltuieli de personal pentru funcțiile vacante și întreținerea curentă a instituției (serviciile energetice, reparația automobilului, deplasări de serviciu, achiziționarea tehnicii de calcul, mobilei etc) și nu careva activități specifice pentru activități legate de mandatul acestuia. Analiza executării bugetului instituției în perioada anilor 2022 -2024 atestă un nivel de valorificare de 84,3%, 95,1% și 99,5% ceea ce denotă o îmbunătățire a disciplinei financiare și asigurarea conformă a necesității instituției.

14.2.3.	Restaurarea sediului Oficiului Avocatului Poporului din str. Sfatul Țării nr. 16	2024- 2027	22767,1 2024 – 1000,0; 2025 – 5000,0; 2026 – 8000,0; 2027 – 8767,1; 2024 – 7000,0; 2025 – 8769,4; 2026 – 5769,4;	Surse bugetare planificat e Surse bugetare neplanifi cat	Oficiul Avocatului Poporului	Ministerul Finanțelor	Gradul de absorbție a resurselor alocate; sediul Oficiului Avocatului Poporului din str. Sfatul Țării nr. 16 restaurat	Oficiul Avocatului Poporului <u>Realizată pentru perioada de raportare</u> În anul 2024, din sursele alocate au fost elaborate: - Documentația de proiect și de deviz pentru restaurarea și valorificarea imobilului. - Caietul de sarcini pentru procedura de achiziție publică a serviciilor de supraveghere tehnică și lucrările de construcție. De asemenea, au fost contractate servicii de verificare a documentației de deviz și de proiect. În total, în anul 2024 au fost cheltuiți 931,4 mii lei, ceea ce reprezintă un grad de absorbție de 93,1%.
---------	---	---------------	--	---	------------------------------------	--------------------------	---	---